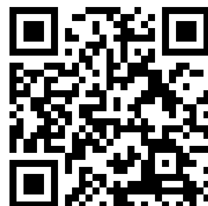
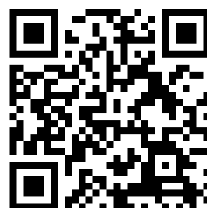

4057070902

CATALOGUS
CODICUM LATINORUM
MEDII ÆVI
BIBLIOTHECÆ REGIÆ
HAFNIENSIS

DIGESSIT

ELLEN JØRGENSEN

FASCICULUS I

HAFNIÆ MCMXXIII
PROSTAT IN ÆDIBUS GYLDENDALIANIS

Catalogum codicum Latinorum medii ævi bibliothecæ regiæ Hafniensis edituri, quem curæ Dominæ Ellen Jørgensen dr. phil. commisimus, hæc pauca præmittere nobis uisum est. Fasciculus hic prior descriptionem omnium codicum theologicorum continet; alter reliquos codices complectens una cum indicibus necessariis suo tempore sequetur. Quæ ad originem et historiam collectionis nostræ codicum Latinorum congessimus uel congerere confidimus, alio loco publici iuris facere in animo habemus.

H. O. LANGE

Gl. kgl. S. 2 fol. membr., sæc. XIII, ff. 295, cm. 38×24,5. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegum. sæc. XVIII.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis, argumentis, interpretationibus nominum Hebraicorum.

Prov. Gallia. — *Poss.* Vincentius Lerche (ut docent litteræ VL et arma in tegumento sæpissime impressa). W. A. Osten (Cat. Osten 52).

Litt. Werlauff 176. Bruun 67.

Gl. kgl. S. 3 fol. membr., sæc. XIII, ff. 379, cm. 25,8×16,5. Litt. init. cum ornam.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et argumentis.

f. 352—377': Liber tertius Esdre et uarii prologi in libros Biblicos.

Prov. Gallia. — *Poss.* Fr. Rostgaard (In folio præligato: „Fridericus Rostgaard emit Florentiæ 1699". — Bibl. Rostg. 459 n. 153). — Chr. Danneskiold-Samsøe (Bibl. Dannesk. 402 n. 55).

Litt. Bruun 70.

Gl. kgl. S. 4 fol. membr., sæc. XIII (uol. I f. 1: „1255"). Tria uolumina. I ff. 242, cm. 52×35,5. II ff. 230, cm. 55,7×39. III ff. 218, cm. 45×31. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegumenta uetera.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et argumentis.

Prov. Hamburg (uol. I f. 1: „ | Virgo beata, librum tibi scripsit Karolus istum. | In libro uite, quod scribat eum, pete Christum. | Currere fecit opus Bertoldi cura decani, | nec labor amborum studio transiuit inani, | uenit ad effectum, iacet ordine scripta librorum | Biblia tota trium pars hec est prima eorum. | Ecclesieque tue cupiens augere decorem | con-

tulit huic operi plenum chorus ipse fauorem. | Tu tibi prostratum, pia mater, respice clerum, | quem iam multorum turbauit turbo dierum, | illi dignare maternum ferre iuuamen, | ut tolerata diu cito passio transeat. Amen. | — Mille ducentenis post partum uirginis actis undecies quinis tibi liber hic est editus annis". — cf. uol. II f. 232', uol. III f. 218'). — *Poss.* Ecclesia beate uirginis in Hamburg (uol. I f. 1, uol. II f. 232', uol. III f. 218'. — uol. II f. 232': „Anno Domini 1284 in die sancti Ciriaci, que est ante uigiliam sancti Laurencii proxima, exusta est tota ciuitas Hamburgensis, etiam homines innumerabiles, uiri, mulieres et pueri ita quod infra muros una domus non remansit". — Bibl. capit. Hamb. (1784) 2 n. 18—20). Anno 1784 in auctione capituli Hamburgensis hæc tria uolumina empta sunt.

Litt. Chr. Petersen: Geschichte der Hamburgischen Stadtbibliothek (1838) 3. Werlauff 213. Bruun 60. A. A. Bjørnbo: Et Bidrag til de middelalderlige Pergamenthaandskrifters Tilblivelsesproces. Foreningen for Boghaandværks Aarsskrift Bogvennen 1901--1903. A. A. Bjørnbo: Ein Beitrag zum Werdegang der mittelalterlichen Pergamenthandschriften. Zeitschrift für Bücherfreunde XI (1907) 329.

Gl. kgl. S. 1306 4to membr., sæc. XIII, ff. 353, cm. 20,5×14,5. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegum. sæc. XVI („1543").

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et argumentis.

Prov. Gallia. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 178 [?]. — Cat. Möllmann n. 3 uel 4 uel 5).

Litt. Bruun 68.

Gl. kgl. S. 1307 4to membr., sæc. XIII, ff. 469, cm. 19,5×13,5. Litt. init. Initio folia duo desunt. Notæ marginales Latinæ (sæc. XIII—XIV) et nonnullæ notæ Latinæ et Græcæ passim recentiori manu scriptæ. Tegum. uetus.

f. 1—428: *Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis.*

f. 428'--429': „*Excerpta de libro de officiis beati* AMBROSII".

f. 429': „*Excerpta de epistola* HIERONIMI *ad Demetriadem*".

f. 430—464: „*Liber beati* HIERONIMI *de interpretationibus nominum*".

f. 464—464': *Excerpta de sermone Domini in monte beati* AUGUSTINI.

f. 464'—466: *Excerpta de libro de doctrina christiana beati* AUGUSTINI.
f. 466 [sæc. XIV]: *De ordine librorum biblie et numero capitulorum.*
f. 466'—467 [sæc. XIV]: *Epistolæ et euangelia totius anni.*
Prov. Gallia. — *Poss.* Domus fratrum minorum in Paderborn. (In interiore parte tegumenti manibus sæc. XV: „Liber fratrum minorum in Paderborn impignoratus domino Herbordo . . . . pro quatuor florenis". „Liber communitatis fratrum minorum in Paderborn impignoratus fratri Johanni . . . . pro quatuor florenis"). — Adolphus a Westphenninck, prior Corbeiensis. — Johannes Antrecht dr. jur. (In folio præligato manu sæc. XVI: „Hunc librum clarissimo et doctissimo domino Joanni Antrecht juris doctori Adolphus a Westphenninck prior Corbe: in perpetuam sui memoriam donauit anno 86 die 26. Octobris"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 178 [?]. — Cat. Möllmann n. 3 uel 4 uel 5).
Litt. Bruun 73.

Gl. kgl. S. 1308 4to membr., sæc. XIII., ff. 331, cm. 17,8×12,4. Litt. init. cum ornam. Liber mutilus. Tegum. uetus.
f. 1—329': *Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.*
f. 330—331' [sæc. XIV]: *Contenta capitulorum euangeliorum.*
f. 331' [sæc. XIV]: *Variæ notæ theologicæ.*
Prov. Gallia. — *Poss.* Johannes Birckenbusch. (In interiore parte tegumenti: „Sum Johannis Birckenbuschii Lüneb. pastoris ecclesiæ Neobraccensis in Stormaria anno Christi 1632"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 178 [?]. — Cat. Möllmann n. 3 uel 4 uel 5).
Litt. Bruun 72.

Gl. kgl. S. 1309 4to membr., sæc. XIII, ff. 293, cm. 18,4×12,5. Litt. init. Tegum. uetus.
Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et libro beati HIERONYMI *de interpretationibus nominum.*
Prov. Gallia. — *Poss.* C. F. Temler (f. 1: „C. F. Temler emi fecit Kilonii m. Jan. 1762". — Bibl. Temleriana 360 n. 1).
Litt. Werlauff 213. Bruun 74.

Gl. kgl. S. 3376 8vo membr., sæc. XIII, ff. 601, cm. 14×9. Litt. init. cum ornam.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et libro beati HIERONYMI *de interpretationibus nominum Hebraicorum.*

Prov. Gallia. — *Poss.* Arni Magnusson. — Fr. Rostgaard. (In folio præligato: „Ex dono domini Arnæ Magnæi in Regia academia Hafniensi professoris antiquitatum Danicarum, in collegio consistoriali assessoris et in regis archivo intimo secretarii possidet Fridericus Rostgaard. Hafn. 1716 Septemb". — Bibl. Rostg. 459 n. 154). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 402 n. 56).

Thott 1 fol. membr., sæc. XIII, ff. 337, cm. 37,1×23,2. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegum. sæc. XV Italico more factum.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.

f. 336—337 [sæc. XIV]: *Breuiarium lectionum euangeliorum per circulum anni.*

Prov. Italia. — *Poss.* I. C. Wolfen (f. 4': „I C. Wolfen. Venet. 1709". — Bibl. Wolfen (1713): libri in folio n. 413. Bibl. Wolfen (1730): libri in folio n. 273). — O. Thott (Bibl. Thott. VII 273 n. 1).

Litt. Bruun 71.

Thott 1 4to membr., sæc. XIII, ff. 357, cm. 24×16,5. Litt. init. In marginibus nonnullæ figuræ calamo delineatæ.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti.

Prov. Gallia. — *Poss.* Joannes Nenet (f. 201': „Ex libris Joannis Nenet rectoris Crassæ". cf. f. 265', 282'). — B. A. Fourcy. — O. Thott (Bibl. Thott. VII 380 n. 1).

Thott 3 4to membr., sæc. XIII, ff. 453, cm. 19×13. Litt. init.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.

Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott (Bibl. Thott. VII 380 n. 3).

Thott 1 8vo membr., sæc. XIII, ff. 457, cm. 15,2×11. Litt. init.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.

Prov. Gallia. — *Poss.* Brentius Buddens (In folio postligato: „D. M. E. — Brentii Buddens ego sum. Uni fixa Deo spes mea semper erit. 1557“). — O. Thott (Bibl. Thott. VII 506 n. 1).

Thott 2 8vo membr., sæc. XIII, ff. 646, cm. 15,8×9,5. Litt. init. hist. et cum ornam.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.

Poss. Theodorus de Fürstenberg, electus ecclesiæ Paderbornensis. (Bibl. Ludewig V 108 n. 539). — Collegium societatis Jesu in Paderborn. (f. 1 et 646: „Lib. coll. societatis Jesu Paderborn anno 1612“). — I. P. Ludewig. — O. Thott (Bibl. Thott. VII 506 n. 2).

Litt. Bruun 73.

Thott 4 8vo membr., sæc. XIII, ff. 525, cm. 15×9,7. Litt. init.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.

f. 1—32': *Glossarium biblie.*

Prov. Gallia. — *Poss.* Joan. Fossey (In folio præligato manu sæc. XVII uel XVIII: „Joan. Fossey presbiter“). — O. Thott (Bibl. Thott. VII 506 n. 4).

Gl. kgl. S. 1310 4to membr., sæc. XIII, ff. 276, cm. 20,5×15. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegum. uetus.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis. Pars secunda.

Poss. Ecclesia s. Laurentii in Lund. (f. 271' [sæc. XV]: „Liber capituli Lundensis. Secunda pars“). Codex in bibliothecam Regiam ann. 1663—1670 peruenit. (Cat. Schumacheri).

Litt. Bruun 71.

Gl. kgl. S. 3375 8vo membr., sæc. XIII exeunt., ff. 257, cm. 15,8×10,5. Litt. init.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti.

f. 247—257' [sæc XIV]: Liber Job.

Litt. Bruun 74.

Thott 2 4to membr., sæc. XIII exeunt., ff. 477, cm. 19×13. Litt. init. Tegum. sæc. XVI.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.

f. 474' [manu secunda]: *Sermo.* „Vestigium aquile uolantis in aere × iam fideles regnum celorum omnes credentes intrare pariter possimus".

f. 474' [manu secunda]: *De Salomone quædam.* „Salomon tria uolumina edidit × in ciuitate patris sui Bethleem".

f. 475—476 [manu secunda]: „*Principium pulcrum super bibliam.* Flauit spiritus eius et fluent aque × in toto sunt 34. Explicit processus biblie".

f. 476: *Tabula canonum.*

Prov. Gallia. — *Poss.* fr. Wilhelmus Franconis de Leyden. — Monasterium ordinis Carthusiensis in Geertruidenberg (f. 477': „Ista biblia est fratris Wilhelmi Franconis de Leyden seu domus sue Hollandie ordinis Carthusiensis prope montem sancte Gertrudis, quam frater Albertus monachus eiusdem domus fecit emi Parisius pro 9 francis. Si quis eam alienauerit, timeat iudicium Dei ut peniteat et reddat ipsam etc. . . . . . [rasura] A D 1376 [?]. — Villem Jeremiasen. — Eva van Cortehouff 1637 (f. 270, 156). — Casparus Wouters (In fol. præligato). — F. Ruttens (In fol. præligato). — O. Thott (Bibl. Thott. VII 380 n. 2).

Thott 3 8vo membr., sæc. XIV, ff. 470, cm. $18{,}_3\times 12{,}_5$. Litt. init. cum ornam.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum.

f. 446'—451: *Initia pericoparum per circulum anni.*

f. 453—464 [manu secunda]: *Capitula biblie uersifice scripta cum glossa interlineari.*

f. 465—469 [manu tertia]: *Præfationes. Canon missæ. Missa de sancto spiritu. Missa de sancta trinitate. Missa de corpore Christi.*

f. 470—470' [manu quarta]: *Capitula euangeliorum uersifice scripta cum glossa interlineari.*

Prov. Bohemia (ut docet Comes). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 506 n. 3).

Litt. Bruun 141.

Gl. kgl. S. 27 fol. chart., sæc. XV (f. 407': ⟨14⟩„70"), ff. 407, cm. $31{,}_7\times 20{,}_5$. Tegum. uetus.

Biblia sacra cum prologis et argumentis. Pars secunda.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria (Signatura in tergo: „C t'nū"; signatura in fronte: „C XIIII"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 120. — Cat. Pechlin n. 8. — Cat. Möllmann n. 16).

Thott 4 et 5 fol. chart., sæc. xv (Thott 5 in folio f. 182: „1472"), ff. 291+209, cm. 29,2×20,5. Tegumenta uetera.

Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis.

Poss. Monasterium montis Domine nostre in Isselstein ord. Cist. (Thott 5 in folio f. 209' manu sæc. xv.: „Ad montem Domine nostre in Isselsteyn pertinet liber iste"). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 273 n. 4—5).

Gl. kgl. S. 5 fol. chart. et membr., sæc. xv, ff. 342, cm. 31×20. Litt. init. Liber tam in initio quam in fine mutilus. Tegum. uetus.

Biblia sacra. Pars prima.

Prov. Germania.

Ny kgl. S. 1 fol. membr., sæc ix—x, ff. 40, cm. 32×25.

Fragmentum ueteris testamenti in uersione sancti HIERONYMI *iuxta Hebræos — cum glossis.*

f. 1: Præfatio.

//// „sint Dauid psalmi sed et aliorum prophetarum × omnium inimicorum suorum et de manu Saul".

f. 1—25: Psalterium Dauidis.
„Beatus uir × omne quod spirat laudet Dominum".

f. 25—25': „Præfatio in prouerbia Salomonis.
Tribus nominibus uocatum fuisse × quæ omnia referuntur ad Christum".

f. 25': Alia præfatio.
„Tres libros Salomonis × qui legis semper peregrini memento".

f. 25': Alia præfatio.
„Chromatio et Heliodoro episcopis Hieronymus. Jungat epistola × suum saporem seruauerint".

f. 25'—26: „Capitula eiusdem libri".

f. 26—34: „Parabolæ Salomonis.
Ad sciendam sapientiam × in portis opera eius".

f. 34: „Tituli in libro Ecclesiasten".

f. 34—36': „Uerba Ecclesiastes, filii Dauid regis Hierusalem.
Uanitas uanitatum × siue malum sit".

f. 36'—38: „Cantica canticorum Salomonis.
Osculetur × super montes aromatum".
f. 38—38': „Præfatio in Danihele propheta.
Danihelem prophetam iuxta septuaginta interpretes × labuntur aut odio".
f. 38': „Alia præfatio.
Danihel interpretatur iudicium Dei × manifestissima prædicatione adnotat".
f. 38'—40': Liber Danihelis prophetæ.
„Anno tertio × suspicio non inueniretur in eo. Dixerunt //////".
Poss. D. G. Moldenhawer. (Donatio Moldenhaweriana n. 23).
Litt. Werlauff 333. — Bibliothèque de l'école des chartes XLVI (1885) 322. — S. Berger: Histoire de la Vulgate (1893) 181, 351, 365, 380. — Ada Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling (1917) 210.

Gl. kgl. S. 3381 8vo membr., sæc. XII, ff. 22, cm. 16,9×11. Litt. init.
Fragmentum ueteris testamenti. Ecclesiastes, Cantica canticorum, Liber sapientiæ, Ecclesiasticus, desinit in cap. VI.

Thott 5 8vo membr., sæc. XIII, ff. 503, cm. 14,6×10,1. Litt. init. cum ornam. Liber mutilus.
Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis et interpretationibus nominum Hebraicorum. Incipit a cap. VII libri III Regum.
Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 506 n. 5).
Litt. Bruun 73.

Thott 6 8vo membr., sæc. XIII, ff. 269, cm. 16×11. Litt. init. cum ornam. Liber mutilus.
Biblia sacra ueteris et noui testamenti cum prologis. Incipit a cap. XXVI Exodi, desinit in cap. XXI Eu. Lucæ.
Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 506 n. 6).
Litt. Bruun 73.

Thott 2 fol. membr., sæc. XV (f. 206': „1410"), ff. 206, cm. 38,5 ×28,6. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegum. sæc. XVI.
Biblia sacra. Pars ueteris testamenti, desinit in libro secundo Esdræ.

Prov. Monasterium Domine nostre in Isselstein ord. Cist. (f. 206': „Sub anno 1410 incarnationis Ihesu Christi filii Dei scriptus est iste liber per manus fratris Nycholai de Delf, monachi ordinis Cisterciensis in Yselstein . . .“). — *Poss.* Monasterium Domine nostre in Isselstein. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 273 n. 2).

Litt. Bruun 139. — G. J. Hoogewerff: Noord-nederlandsche verluchtingskunst en een oude kloosterbibliotheek. Het Boek XI (1922) 224.

Thott 3 fol. membr., sæc. xv (f. 169': „1408“), ff. 169, cm. 32×24. Litt. init. hist. et cum ornam. Tegum. uetus.

Nouum testamentum cum prologis et argumentis.

Prov. Monasterium Domine nostre in Isselstein ord. Cist. (f. 169': „Sub anno incarnationis Ihesu Christi filii Dei 1408 finitus est hic liber per manus fratris Nicholai, monachi ordinis Cysterciensis in Yselstein . . .“). — *Poss.* Monasterium Domine nostre in Isselstein. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 273 n. 3).

Litt. Bruun 139. — Het Boek XI (1922) 223.

Thott 11 fol. membr., sæc. xv, ff. 173, cm. 28,2×21. Litt. init. hist. et cum ornam.

Nouum testamentum cum prologis et argumentis.

f. 77—82: *Ordinarius epistolarum et euangeliorum per circulum anni.*

Prov. Dioc. Traiectensis (ut docet Comes). — *Poss.* Justus de Nobelaer. (In folio præligato: „Justus de Nobelaer 1693“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 274 n. 11).

Litt. Bruun 143.

Gl. kgl. S. 10 fol. membr., sæc. x–xi, ff. 156, cm. 38,6×28,2. 15 tabulæ canonum et 2 picturæ euangelistas exhibentes; 3 paginæ cum ornam. (initia euangeliorum). Duæ imagines euangelistarum et una pagina cum ornamentis exscissæ sunt. Tegum. sæc. xvi („1569“).

Quattuor euangelia cum prologis, argumentis, breuiariis.

f. 16—17 [sæc. xii]: „*Benedictio cerei in sancto sabbato*: Exultet iam angelica turba celorum × in unitate spiritus sancti per omnia secula seculorum Amen“. [Neumis notata].

Prov. Anglia meridionalis. (Picturæ artem scholæ Wintoniensis in memoriam reuocant). — *Poss.* Niels Hemmingsen. — Niels Nielsen Kolding. — Gunde Rosenkrantz. — Joachim Gersdorf.

(In parte interiore tegumenti manu sæc. XVI: „Venerando, pio, docto ac sapienti viro domino Nicolao Nicolaidae Coldingensi, liberalium artium ac philosophiæ magistro, regis Daniæ domini Friderici II concionatori aulico vigilantissimo, virtutis ac iustitiæ patrono castissimo, hunc librum scriptum ante 300 et amplius annos dono dedit in perpetuum sui animi erga ipsum testimonium Nicolaus Hemmigius. Hemmingius. *Βίωσον θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ.*" — Infra manu sæc. XVII scriptum: „Viro vere bono domino Joachimo Gerstorff, domino de Tundbyholm, equiti aurato, summo regni Daniæ curatori et senatori dignissimo, amico meo singulari, mittit amicitiæ observantissimus Gundæus Rosen Crantzius. Nullo casu arbitror hoc contingere homni constanti, ut ulla intermissio fiat officii. Cicer. de amicit." — Cat. Gersdorff ms. I 7).

Litt. Westwood: Archaeological notes of a tour in Denmark, Prussia and Holland. Archaeological Journal XVI (1859) 144. — Westwood: Facsimiles of the miniatures and ornaments of Anglo-Saxon and Irish manuscripts 117, Pl. XLI. — Bruun 34. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 7.

Gl. kgl. S. 1325 4to membr., sæc. XI, ff. 285 [(II—1) + 2 IV + III + (V—1) + 5 IV + (V—1) + 5 IV + (IV—2) + IV + (IV—2) + 5 IV + III + I + 9 IV + II + IV + (IV—1) + (II—1)] ɔ: codex mutilus, cm. $21{,}_5 \times 15{,}_2$. 16 tabulæ canonum et 4 picturæ euangelistas exhibentes. Tegumentum ex aere inaurato et orichalco sæc. XII factum.

f. 4—283': *Quattuor euangelia cum prologis, argumentis, breuiariis, testimoniis, tabulis canonum, breuiario lectionum euangeliorum, glosis de præfationibus 4 euangelistarum, interpretationibus nominum biblicorum.*

f. 188—191' [manu coæua]: *Sermo.* „In principio erat uerbum. In figura 4 euangelistarum quibus × in altero nobis similis, in altero patri æqualis, cui unigenito filio sit laus . . . .".

f. 1'—2' [sæc. XV]: *Notæ uariæ ad indulgentias ordinis sancti Augustini et ecclesiæ Dalbyensis spectantes.*

f. 11 [sæc. XIV]: „*Anno Domini 1387 erogata per dominum Johannem Winter priorem Dalbyensem*".

f. 11' [sæc. XIV]: „*Isti sunt dies sollempnes in quibus oportet dominum priorem Dalbyensem propinare canonicis suis*".

f. 25' [sæc. xv]: „*Hee sunt indulgencie sancte Dalbyensis ecclesie*“.
f. 130 [sæc. xiv]: *Formula magica*. „Ilinus, Cosmas, Damianus gingæ thre × oc then helyand“.
Prov. Dacia. — *Poss.* Ecclesia Dalbyensis in Scania.
Litt. Scriptores rerum Danicarum VIII 464. — Bruun 38. — Kålund: Palæografisk Atlas. Dansk Afdeling Pl. xxix—xxx. — Arkiv för nordisk Filologi XII 369. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 10.

Thott 22 4to membr., sæc. xii ineunt., ff. 213, cm. 18,5×13,2. Litt. init. cum ornam.
Quattuor euangelia cum prologis, argumentis, breuiariis, tabulis canonum, breuiario lectionum euangeliorum.
Prov. Lund. — *Poss.* Ecclesia cathedralis Lundensis. (f. 1' [sæc. xiv—xv]: „Plenarius capituli Lundensis“). — Holger Parsberg. (f. 3: „Holger Parsberg anno 1682“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 381 n. 22).

Thott 21 4to membr., sæc. xii exeunt., ff. 158 [(iii—2) + (iv—1) + 7 iv + ii + 10 iv + (iv—1)] ɔ: tria folia exscissa, cm. 23,3 ×16,2. 3 picturæ (imagines euangelistarum) et 4 paginæ cum ornamentis (initia euangeliorum); 1 pictura (imago s. Matthæi) deest.
Quattuor euangelia cum prologis, argumentis, breuiariis, ordinario euangeliorum per circulum anni.
Prov. Lund. — *Poss.* Ecclesia cathedralis Lundensis. (Nomen s. Laurentii, patroni ecclesiæ cathedralis Lundensis, in ordinario euangeliorum litteris capitalibus scriptum. Idem comes congruit cum comite codicis Thott 22 4to, et picturæ in memoriam reuocant picturas cod. bibl. Upsalensis C 83, quæ duo euangeliaria olim erant capituli Lundensis). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 381 n. 21).
Litt. Bruun 52. — Ellen Jørgensen: Studier over danske middelalderlige Bogsamlinger. Historisk Tidsskrift 8 R. IV 6—7. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 16.

Thott 12 fol. membr., sæc. xii, ff. 95, cm. 26,5×19. Litt. init. cum ornam.
Quattuor euangelia præmissis tabulis canonum.

Prov. Germania. — *Poss.* Arnold von Schorlemmer gen. Clüsener. — Zacharias Gölzen. (f. 1 [sæc. XVII]: „Dem wohlwürdig- und hochgelehrten Herrn Zachariæ Gölzen, höchstverdienten Rectori in Axxstedt, verehret dieses zum steten Andenken dessen auffrichtiger Freund und Diener Arnold von Schorlemmer genant Clüsener"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 274 n. 12).

Gl. kgl. S. 1347 4to membr., sæc. XII, ff. 62, cm. 27,8×18,3. Litt. init.

Quattuor euangelia cum prologis et capitulis euangeliorum per annum legendorum.

f. 62' [sæc. XII]: *Notæ ex uetere catastro monasterii s. Michaelis, Munkalif uulgariter dicti.* „Af Steinavage 1 manaþar matr oc 2 aurar silfs × þetta er í Lyhrisfirþi".

Poss. Monasterium s. Michaelis ord. s. Benedicti dioc. Bergensis in Noruegia.

Litt. Diplomatarium Norvegicum XVI 1. — Marius Hægstad: Vestnorske Maalføre fyre 1350. Skrifter udg. af Videnskabs-Selskabet i Christiania 1905. Hist. fil. Kl. n. 7.

Gl. kgl. S. 11 fol. membr., sæc. XIII, ff. 133, cm. 33×22,3. Litt. init. cum ornam.; 4 picturæ euangelistas exhibentes; textus passim neumis instructus.

Quattuor euangelia cum prologis, argumentis, breuiariis.

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 24. — Cat. Möllmann n. 1).

Litt. Bruun 50. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 24.

Gl. kgl. S. 1312 4to membr., sæc. XII, ff. 33 [1 + 4 IV], cm. 23 ×16.

Psalterium Dauidis in uersione beati HIERONYMI *juxta Hebræos cum præfatione beati* HIERONYMI.

f. 33: „*Laus Dauidis regis.* Pusillus eram inter fratres meos × obprobrium a filiis Israelis".

Prov. Domus s. Marie in Nouomonasterio in Holsatia. (Scriptura scriptorii Nouomonasteriensis). — *Poss.* Domus s. Marie in Nouomonasterio — postea in Bordesholm translata. (In Gl. kgl. S. 2159 4to hæc sunt: Roberti Historia de expeditione in

terram sanctam et Planctus Origenis. — Cod. „D 24" in uetere catalogo librorum monasterii Bordesholmiensis continebat: Psalterium secundum hebraicam ueritatem. Rutbertus de terre sancte expeditione. Planctus Origenis). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 328: Psalterium Latine secundum Hebraicam ueritatem. Radberti historia de expeditione in terram sanctam. membr. in f. — Ulrik Petersen: Specificatio librorum manuscriptorum, qui in bibliotheca Gottorp. asservantur, lin. 203 —204: Liber Psalmorum. Rudberti historia de expeditione in terram sanctam).

Gl. kgl. S. 1327 4to membr., sæc. XII, ff. 90, cm. $23,_6 \times 15,_2$.
Euangelium s. Matthæi cum scholiis et glossis interlinearibus et marginalibus.
Poss. Ecclesia s. Johannis baptistæ in Uratislauia. — Conuentus s. Adalberti ordinis prædicatorum ibidem. (f. 2 [sæc. XIII]: „Hic liber est sancti Johannis ecclesie maioris præstitus fratribus de sancto Adalberto". — f. 3': „ecclesie Wratislauiensis"). — D. Ebersbach, pastor parrochiæ Böl in Anglia Cimbrica, deinde concionator aulicus Eutinensis atque superintendens episcopatus Lubecensis. (f. 2 [c. 1700]: „D. Ebersbach d. d."). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 6).

Ny kgl. S. 2 fol. membr., sæc. XII, ff. 94, cm. $24,_7 \times 16,_2$. Litt. init. cum ornam. Codex mutilus.
f. 1—93': *Euangelium s. Johannis cum glossis.*
f. 94: S. BERNARDUS: *Sermo de passione et processione et quattuor ordinibus in processione.* „Necesse est, ut loquamur × in impatientia". (Migne PL. 183. 255).
Poss. D. G. Moldenhawer. (Donatio Moldenhaweriana anni 1824 n. 25).
Litt. Ada Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling (1917) 213.

Gl. kgl. S. 13 fol. membr., sæc. XIII, ff. 191, cm. $29 \times 19,_4$. Litt. init. Tegum. uetus.
Epistolæ s. Pauli cum glossis.
Poss. Johannes de Mynda. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In tegumento [sæc. XV]: „Hunc librum contulit dominus Johannes de Mynda, canonicus Lubecensis"; cf. Necrologium Cismariense ad 4. Kal. Junii). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Linden-

brog n. 158. — Cat. Pechlin n. 29. — Cat. Möllmann n. 2). — In tegumento nota rasuris pæne deleta [sæc. XIV]: „Epistole Pauli sunt . . . a magistro Hinrico Badonis pro . . . florenis . . . anno Domini CCCXXXV . . . essen"; et fol. 191 nota eadem manu scripta: „. . . rectoris capelle sancti spiritus in foro Luneborgensi".

Gl. kgl. S. 15 fol. chart., sæc. XV, ff. 21, cm. 30,4×21.
Apocalypsis s. Johannis cum glossa.
Prov. Germania.—*Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 122).

Thott 89 4to Reuera duo codices A et B, quorum folia inter se disposita sunt. Jam in medio æuo procul dubio colligati erant.
Cod. A. membr., sæc. XIII, ff. 50, cm. 21,7×14,6. 98 picturæ ad Apocalypsin illustrandam calamo delineatæ et coloribus adornatæ.
Apocalypsis metrica in lingua Gallica juxta textum editionis uulgatæ scripta. | „Oiez la uisiun ke Jesu crist | × | soit od nus a tuz jur | ".
„Apocalipsis Jesu Christi quam dedit illi Deus × cum omnibus uobis Amen".
Cod. B. membr., sæc. XV, ff. 43, cm. 21,7×14,6.
Postilla super Apocalypsin. „Vidit Jacob in sompnis scalam stantem super terram. Quattuor sunt causæ huius operis × qui uult accipiat /////".
Prov. Anglia. — *Poss.* G. Plompton. (f. 1 [sæc. XV]: „Orate pro anima Georgii Plompton sacerdotis"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 385 n. 89).
Litt. Abrahams 7. — Bruun 110. — Paul Meyer: Version anglo-normande en vers de l'apocalypse. Romania XXV 174.

Gl. kgl. S. 1350 4to membr., sæc. XIII, ff. 135, cm. 24×16,5. Litt. init.
f. 1—135: AMMONII ALEXANDRINI *quæ et* TATIANI *dicitur harmonia euangeliorum in Latinam linguam translata, præmissa præfatione* VICTORIS EPISCOPI CAPUANI. „Cum fortuitu in manus meas × sequentibus signis". (Migne PL 68. 251).

Ny kgl. S. 3b fol. chart., sæc. xv, ff. 16, cm. 30,2×21,4.
f. 1—14: *„Biblia metrica“ („Registrum Biblie“).* „ | Sex, prohibet, peccat, Abel, Enoch, archa fit, intrat | × | Flebunt, ad cenam, surgunt, sponsus, uenio, iam | “.
f. 14'—16: *Tituli quinque librorum decretalium:* „ | Summa, constituens, rescriptum, consueque, postul | × | Peniteat, sentenciam, uer, post regula iuris | “.

Gl. kgl. S. 1335 4to membr., sæc. ix—x, ff. 20, cm. 23,4×15,3.
f. 1—20: *Euangelium Nicodemi.* „In nomine Dei summi incipit gesta saluatoris Domini nostri Ihesu Christi, quem inuenit Theodosius magnus imperator in Hierussalem in prætorio Pontii Pilati in codicibus publicis. Factum est in anno 19 imperatoris × direxit potestati uestre omnia que gesta sunt de Ihesu in prætorium meum. Explicit gesta de Christo filio Dei. Amen“.
f. 13', 14 [sæc. x]: *Alleluia cum uersu.* „Alleluia. Justi epulentur et exultent in conspectu Dei delectentur in lætitia“. [Neumis instructa].
f. 20' [sæc. xi]: *Antiphonæ ex officio defunctorum ad uesperas.* [Neumis instr.].
f. 20' [sæc. xi]: „Resp. O mater noster“. [Neumis instr.].
Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 124. — Cat. N. Heinsii n. 93. — Cat. Pechlin n. 240. — Cat. Möllmann n. 153).

Gl. kgl. S. 1336 4to membr., „1400“, ff. 14, cm. 20,4×14.
f. 1—13: *„Relacio Nychodemi de passione et resurrectione Domini.* Factum est autem in anno 19 Tyberii × in propria sua redierunt“.
f. 13—14': *„Conuersio Katherine.* Cum uirgo Katherina paternum post obitum × in se mutatos per se nos in pace custodiat per omnia secula seculorum. Anno Domini 1400 in Bardesholm per Bernardum Hane“.
Prov. Domus s. Marie in Bordesholm. — *Poss.* Domus s. Marie in Bordesholm. (Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „M 47“. Merzdorf: Bibliothekarische Unterhaltungen. Neue Sammlung 57). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 154). Codex Gl. kgl. S. 1336 4to cum codd. Gl. kgl. S. 1359 4to et 1367 4to et Inc. Haun. 2017 colligatus erat.
Litt. J. C. Thilo: Codex apocryphus noui testamenti (Lipsiæ

1832) CXXXVIII. — C. Tischendorf: Evangelia apocrypha (Lipsiæ 1853) LXXIV.

Gl. kgl. S. 1340 4to membr., sæc. IX—X, ff. 31 („27"—„57"), cm. 21,2×14. Liber tam in initio quam in fine mutilus.

f. „25" [In rasura manu recentiori, quæ scripturam antiquam imitatur, scriptum est]: „In hoc libello continentur uersus de miraculis sancti Cuthberti et epistola Cipriani de mortalitate et epistola de patientia et de uirginitate".

f. „25"—„37'": „*Epistola* Cæcilii Cypriani *de mortalitate.* Etsi apud plurimos × desideria maiora". (Migne PL. 4. 603).

f. „38"—„48'": Cæcilius Cyprianus: „*De patientia.* De patientia locuturus × Deum timentibus honoremur". (Migne PL. 4. 645).

f. „48'"—„57'": Cæcilius Cyprianus: „*De uirginibus.* Disciplina custos spei × quam fuerant præmiis ingentibus uirgines desti /////". (Migne PL. 4. 451).

Poss. Fr. Lindenbrog. (f. „57'" hæc nota: „folia XXXI" manu Fr. Lindenbrogii, ut uidetur, scripta. Codex Gl. kgl. S. 1340 4to insuper una cum codice Gl. kgl. S. 2034 4to colligatus erat. Eadem manu numeri foliorum scripti sunt, et Gl. kgl. S. 2034 4to folia „9"—„26" habet, Gl. kgl. S. 1340 4to autem folia „27"—„57". Gl. kgl. S. 2034 4to continet versus de sancto Cuthberto, qui in codice Gl. kgl. S. 1340 4to desiderantur. Possesor codicis Gl. kgl. S. 2034 4to Fr. Lindenbrog fuisse uidetur). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 117. — Cat. N. Heinsii n. 95. — Cat. Pechlin n. 232. — Cat. Möllmann n. 13).

Litt. Ellen Jørgensen: Friederich Lindenbrogs Forhold til en Gruppe Haandskrifter i det kgl. Bibliotek. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Gl. kgl. S. 1341 4to membr., sæc. XII, ff. 8, cm. 23,5×17. Liber in fine mutilus.

f. 1—4: „*D.* Cæcilii Cypriani *episcopi de aleatoribus.* Magna nobis ob uniuersam fraternitatem × noli respicere". (Migne PL. 4. 903).

f. 4'—8': *Tractatus de aduentu Christi.* „Itaque necessitas nobis incumbit × certe est diuinis scripturis uirtutem ceterarum quoque gentium /////".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 118. — Cat. N. Heinsii n. 93. — Cat. Pechlin n. 241. — Cat. Möllmann n. 14).

Gl. kgl. S. 3387 8vo membr., sæc. xv, ff. 300, cm. $15{,}_5 \times 10{,}_6$. Litt. init. Folia 4, 40', 74', 113', 279' floritura decorata.

f. 2—3: *De* LACTANTIO *testimonia*.

f. 4—255': „FIRMIANI LACTANTII *diuinarum institutionum aduersus gentes libri septem*. Magno et excellenti ingenio × a Domino consequamur". (Migne PL. 6. 111).

f. 256'—279: „*Liber octauus* FIRMIANI LACTANTII *de ira Dei*. Animaduerti sepe × uereamur iratum". (Migne PL. 7. 79).

f. 279'—300: FIRMIANUS LACTANTIUS: „*Liber nonus et ultimus de opificio Dei uel formatione hominis*. Quam minime sim quietus × ad iter coeleste direxerit". (Migne PL. 7. 9).

Prov. Italia. — *Poss*. P. Scavenius. (Bibl. Scav. 370 n. 1).

Gl. kgl. S. 22 fol. membr., sæc. xv, ff. 197, cm. $28{,}_6 \times 20$. Litt. init. cum ornam. Pagina prima Italico more decorata est; hic arma primi possessoris uidebantur, nunc autem deleta sunt.

f. 1—192': „*Epistolæ beati* AMBROSII *archiepiscopi Mediolanensis*. Ambrosius Justo salutem. Pulchre admones frater × matura resuscitatione compenses. Gratias Deo infinitas ago". (Migne PL. 16. 943).

f. 193—197 [manu secunda]: *Tabula super epistolas* AMBROSII.

Prov. Italia. — *Poss*. Congregatio s. Mauri Romæ. (f. 1: „Ex lib. cong. s. Mauri Romæ"). — Fr. Rostgaard. (In fol. præligato: „Fridericus Rostgaard emit Romæ 1699". — Bibl. Rostg. 460 n. 158). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 403 n. 59).

Gl. kgl. S. 28 fol. membr., sæc. IX—X, ff. 141, cm. $31{,}_8 \times 21{,}_6$.

f. 1—139: *Epistolæ s*. HIERONYMI (n. 21. 52 58. 55. 73. 122. 125. 22. 64. 26. 25. 108. 77. 24. 1. 127. 36. 20. 18).

f. 140—141' [sæc. x]: PELAGIUS: „*Explanatio fidei sancti Hieronimi ad Augustinum et Alipium episcopis missa*. Credimus in Deum patrem omnipotentem cunctorum uisibilium × non me hereticum conprobabit". (Migne PL. 45. 1716).

f. 141' [sæc. x]: *Contenta codicis*.

Poss. Monasterium s. Germani de Pratis. (f. 139' [sæc. XII]: „Abbas Theobaldus dedit conuentui nostro molendinum unum, quod est sub Valentiniaco, tali uidelicet conditione, ut quamdiu uixerit ipse in anniuersaria obitus matris sue die de 30 solidis fiat plenaria refectio conuentui de piscibus scilicet et libis et pigmento. Reliquum uero quod superfuerit in cenis fratrum expendatur. Post decessum autem eiusdem abbatis supradicta refectio in anniuersario eius conuentui administrabitur. Quicunque hanc instructionem mutauerit anathema sit". — f. 141' [sæc. XV]: „Pertinet ecclesie regali sancti Germani de pratis"). — Fr. Lindenbrog. (f. 1: „Frid. Lindenbruch"; ibidem hæc nota, nescio an manu Fr. Lindenbrogii scripta: „Habeo a Dn. de Breul s. Germani monacho"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n 78. — Cat. N. Heinsii n. 58. — Cat. Pechlin n. 88. — Cat. Möllmann n. 15).

Litt. Delisle: Cabinet des manuscrits III 392. — Ellen Jørgensen: Friederich Lindenbrogs Forhold til en Gruppe Haandskrifter i det kgl. Bibliotek. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Gl. kgl. S. 29 fol. membr., sæc. XIV, ff. 83, cm. 28×21.

f. 1—77': *Epistolæ s.* HIERONYMI.

f. 78—83': „*Regula claustralis beati* HIERONYMI *missa ad Eustochiam sanctimonialem.* Tepescens in membris × Senectutem deuoti uestri Hieronimi sanctis uestris iuuate orationibus". (Migne PL. 30. 403).

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Romæ 1699". — Bibl. Rostg. 460 n. 160). — Chr. Daneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 403 n. 61).

Kall 294 4to membr., sæc. XII, ff. 77, cm. 20×15.

f. 2—20: „*Liber uirorum illustrium editus a beato* JERONIMO. Hortaris Dexter ut Tranquillum sequens × epitaphium et apologeticum ad Pammacium. Mortuus anno etatis sue, sicut scripsit Prosper in cronice libro nonagesimo primo, pridie kal. Octobris". (Migne PL. 23. 631).

f. 20—30': „GENNADIUS *quondam presbyter Massiliensis*": *Liber de scriptoribus ecclesiasticis.* „Jacobus cognomento sapiens × uiuere adhuc dicitur ex tempore declamare". (Migne PL. 58. 1060—1115).

f. 30'—77: „*Tractatus* JERONIMI *super Ecclesiasten.* Memini me ante hoc ferme quinquennium × qui dicunt malum bonum et bonum malum". (Migne PL. 23. 1062).

Poss. Magnus Crusius † 1751. (In folio præligato: „Constat 5 rth: Ex auct. Haarburgi habita Magni Crusii". — Cat. Magni Crusii 73 n. 477). — W. F. Schmettau † 1794. (In fol. præligato: „Woldem. Comes de Schmettau"). — Abr. Kall. (Bibl. Kall XX n. 294).

Ny kgl. S. 1780 fol. membr., sæc. XII, ff. 233, cm. 36×25. Litt. init.

f. 1—233: „*Psalterium sancti* HIERONIMI *presbiteri.* Psalterium ita est quasi magna domus × adiungi concinentibus. Ipsi gloria et imperium cum eterno patre . . . ." (Anecdota Maredsolana III. 2. 1—10. — Migne PL. 26. 874—1346).

f. 233—233': „*Versus de eodem psalmo.* Laudate Dominum in sanctis eius. Sint Domino laudes × hoc pater, hoc flamen, hoc audiat spiritus. Amen".

Poss. Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms 12272"). — Empt. in auctione Lundonii anno 1919.

Thott 49 fol. membr., sæc. VIII—IX, ff. 180, cm. 30,3×24.

f. 2—180: AUGUSTINUS: *De ciuitate Dei I—XII.* „Gloriosissimam ciuitatem Dei × potest esse iusticia". (Migne PL. 41. 13—376).

f. 180' [sæc. XV]: „*Hii sunt libri quos P. de Arthona recepit a Guillelmo de Euaonio in custodia ad opus monasterii.* Duo spalteria glosata. Duo moralia Job. × Liber ordinalis ad usum Rome. Duo breuia noua nondum perfecta quæ sunt in caternis. Summa horum omnium XXXI".

Poss. Abbatia s. Martini in Arthona. — Dudeffan. (Nomen f. 1 manu sæc. XVII uel XVIII inscript.) — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 277 n. 49).

Gl. kgl. S. 32 fol. membr., sæc. XII, ff. 133, cm. 28×20. Litt. init. cum ornam.

f. 1—131': AUGUSTINUS: *Libri 6 contra libros Juliani episcopi heretici Pelagiani præmissa epistola* AUGUSTINI *ad Claudium episcopum.* „Contumelias tuas × poteris tenere qua uinceris". (Migne PL. 44. 639).

f. 132—133: *Varia ex capitularibus, ex dictis patrum, ex decretis conciliorum.*
Poss. Monasterium s. Launomari Blesie. (f. 93 [sæc. XVI]: „Anno Domini 1501 die 28 mensis Januarii capitulantibus uenerabilibus religiosis priore de conuentu abbat .... monasterii sancti Launomari Blesensis Carnotensis diocesis ordinis sancti Benedicti"). — Hamilton. (f. 1: „Bloesiæ emit Hamilton 1623"). — f. 133' [sæc. XII]: „Harduinus armarius tempore suo". — f. 133' [sæc. XVI—XVII]: „Delescluzes".

Thott 98 4to membr., sæc. XIII, ff. 182, cm. 20,5×14. Litt. init. Tegum. uetus.
f. 1—182': *Libri tredecim confessionum s.* AUGUSTINI præmisso cap. VI libri II retractationum.
Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 386 n. 98).

Gl. kgl. S. 33 fol. chart., sæc. XV (f. 204: „1487"), ff. 204, cm. 38×27,5.
f. 1—204: AURELII AUGUSTINI *super Johannem euangelistam omelie.* „Incutientes quod modo audiuimus × meum terminare sermonem". (Migne PL. 35. 1379).
f. 204: *Versus de homeliis sancti Augustini.* „ | Iste liber mentis est forma Deum sitientis | × | Estuat ardore suam dolet absque dolore | ".
Poss. Domus s. Marie in Bordesholm. (Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „A 18". Merzdorf: Bibliothekarische Unterhaltungen. Neue Sammlung 23). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 3. — Cat. Möllmann n. 20).

Gl. kgl. S. 1349 4to chart., sæc. XV, ff. 32, cm. 20×14.
f. 1—30': AUGUSTINUS: *De opere monachorum* præmisso cap. XXI libri II retractationum. „Ut de opere monachorum scriberem × rescriptis tue beatitudinis emendetur". (Migne PL. 32. 638, 40. 549).
f. 30'—32: „*Epistola* HILDEGARDIS". „Insurgent gentes et incedent × qui preparatus est dyabolo et uobis".
Poss. Bibl. Gottorp (Cat. Pechlin n. 160. — Cat. Möllmann n. 60). Codex cum Inc. Haun. 18 et codd. Gl. kgl. S. 1601 4to, 1379 4to, 1375 4to, 1373 4to colligatus erat.

Thott 99 4to chart., sæc. xv, ff. 162, cm. 22,7×15. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1—44: „*Retractationes beati* AUGUSTINI. Jam diu est × retractare cepissem". (Migne PL. 32. 583).

f. 44: „*Libri qui post emendationem istorum a sancto* AUGUSTINO *episcopo scripti et editi sunt*".

f. 44—45': *Retractationum libri I cap. 1.*

f. 45'—81: AUGUSTINUS: *Libri 3 contra academicos.* „O utinam Romaniane × quam speraueram fecimus". (Migne PL. 32. 905).

f. 81—81': *Retractationum libri I cap. 2.*

f. 81'—90': „*Liber beati* AUGUSTINI *de beata uita*". „Si ad philosophie portum × fracto disputationis fine discessimus". (Migne PL. 32. 959).

f. 91: *Retractationum libri I cap. 3.*

f. 91'—111': „*Liber beati* AUGUSTINI *episcopi de ordine rerum.* Ordinem rerum, Zenobi × lumen fuisset illatum". (Migne PL. 32. 977).

f. 111'—112: *Retractationum libri I cap. 8.*

f. 112—133: „*Liber de quantitate anime beati* AUGUSTINI". „Quoniam uideo × opportuniorem obseruabo". (Migne PL. 32. 1035).

f. 133—133': *Retractationum libri I cap. 5.*

f. 133'—140': AUGUSTINUS: „*Liber de immortalitate anime*". „Si alicubi est disciplina × dictum est probatur". (Migne PL. 32. 1021).

f. 140'—141: *Retractationum libri I cap. 4.*

f. 141—159': AUGUSTINUS: *Libri duo soliloquiorum.* „Voluenti michi multa × Fiat ut speramus". (Migne PL. 32. 869).

f. 160: *Retractationum libri I cap. 20.*

f. 160—162': „*Sermo seu psalmus* AURELII AUGUSTINI *in cantilena psalmiste contra Donatistas abcdarium.* | Omnes qui gaudetis de pace modo uerum iudicate |· × | Venturus est iudex noster; nos damus, exigit ille | ". (Migne PL. 43. 23).

Prov. Belgium. — *Poss.* Willems Kegelinck 1571. (In fol. præligato inscript.) — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 386 n. 99).

Gl. kgl. S. 31 fol. membr., sæc. xv, ff. 194, cm. 29,4×20,7. Codex tam in initio quam in fine mutilus.

f. 1—45': „AUGUSTINUS: *De uita christiana*". „////// uidemus quanto magis cum uidere ceperimus × conferamus absentes". (Migne PL. 40. 1031).

f. 46—55': „AUGUSTINUS: *Sermo de decem chordis*". „Dominus et Deus noster misericors et miserator × ut quod hic desideraueris ibi perfruaris". (Migne PL. 38. 75).

f. 55'—58': „AUGUSTINI *episcopi de moribus clericorum sermo*. Propter quod uolui et rogaui hesterna die × seruiam uobis". (Migne PL. 39. 1568).

f. 58'—62': „*Alius sermo* AUGUSTINI *de moribus clericorum secum habitancium*. Caritati uestre de nobis ipsis sermo × ibi regnemus". (Migne PL. 39. 1574).

f. 62'—79: „*Eiusdem* AUGUSTINI *de anima liber unus*". [ɔ: M. AURELIUS CASSIODORUS: *De anima*]. „Cum iam suscepti operis × conuersatione tractari". (Migne PL. 70. 1279).

f. 79'—104: „*Soliloquia* AUGUSTINI". „Cognoscam te Domine Deus cognitor meus × ira perturbat, discordia dissipat". (Migne PL. 40. 863).

f. 105—105': AUGUSTINUS: *Retractationes I 3*. „Per idem tempus inter illos qui de academicis × Hoc opus sic incipit: Ordinem rerum Zenobi".

f. 105'—130': AUGUSTINUS: *Libri duo de ordine rerum*. „Ordinem rerum Zenobi × fuisset inlatum". (Migne PL. 32. 977).

f. 131—173: „AURELII AUGUSTINI *episcopi retractationum libri duo*. Jam diu est × retractare cepissem". (Migne PL. 32. 583).

f. 173—194: „*Ad Vincentium Victorem de natura et origine anime liber sancti* AUGUSTINI. Quod michi ad te scribendum × remotis plausibus alienis". (Migne PL. 44. 509).

f. 194—194': „*Epistola sancti* AUGUSTINI *ad Asselicum episcopum de cauendo Judaismo*. Domino beatissimo fratri et coepiscopo Asselico Augustinus in Domino salutem. Litteras sanctitatis tue × sed iuuante spiritu. Incipit autem /////" (Migne PL. 33. 891).

Prov. Italia. — *Poss.* Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 460 n. 162). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 403 n. 63).

Gl. kgl. S. 3391 8vo chart., sæc xv (f. 151: „1462", f. 229': „1461"), ff. 264, cm. $14{,}_6 \times 10{,}_5$. Tegum. uetus.

f. 1—151: „*Sermones, quos beatus* Augustinus *fecit et predicauit fratribus suis heremitis*". „Fratres mei et letitia cordis × mandauerit uel uoluerit. ..... Anno 1462 feria secunda post festum circumcisionis". (Migne PL. 40. 1235).
f. 151—167': *Excerpta ex scriptis* Augustini.
f. 170—229': Rupertus abbas Tuitiensis: *Commentarius super psalmos*. „Beatus uir. Quid·nobis × mundare studeat. Anno 1461 ... in Lubek". (Migne PL. 167. 1181).
f. 230—261: „*Exercitium simplex in passionem Domini nostri Ihesu Christi amarissimam*. Quia omnis Christi actio nostra est instructio, in articulis passionis Christi infrascriptis diligenter te exerce × tibi satis est".
f. 263'—264': „*Sermo beati* Augustini *ad fratres heremitas de pace*. Fratres carissimi, o si sciretis × comessationes, ebrietates, sed /////". (Migne PL. 40. 1237).
Prov. Germania. — *Poss.* Hinricus van Mynden. (f. 1: „Mei Hinrici van Mynden"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „E 13"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 289. — Cat. Möllmann n. 21).

Kall 652 8vo chart. et membr., sæc. xv, ff. 412, cm. 10×7,5. Litt. init. cum ornam.
f. 1—67: Augustinus: „*Liber de continentia anime*". „De uirtute anime × in Domino glorietur". (Migne PL. 40. 349).
f. 70—101: „*S.* Augustini *Hipponensis episcopi liber de essentia diuinitatis*". „Omnipotens Deus pater et filius × ad opus iusticie". (Migne PL. 42. 1199).
f. 101—126': „*S.* Augustini *Hipponensis episcopi liber de cantico nouo*". „Omnis qui baptismum × in orationibus uestris". (Migne PL 40. 677).
f. 128—225': „*S.* Augustini *Hipponensis episcopi liber de predestinatione sanctorum*". „Dixisse quidem apostolum scimus × nimia longitudo". (Migne PL. 44. 959).
f. 232—353': „*S.* Augustini *Hipponensis episcopi liber de bono perseuerantie*". „Jam de perseuerantia × nosse quod scribo". (Migne PL. 45. 993).
f. 356—365: „*D.* Augustini *Hipponensis episcopi liber de predestinatione Dei*". „De predestinatione Dei locuturi × sub periculo dimersionis conquatietur". (Migne PL. 45. 1677).
f. 365'—412: „*S.* Augustini *Hipponensis episcopi liber de predestinatione et gracia*". „Cum in sacrarum uoluminibus lit-

terarum × in ima contumacie uoragine decidamus". (Migne PL. 45. 1665).

Poss. Henricus Binccius Bodenwerdensis. (In superiore parte tegumenti inscript.) — A. Kall. (Bibl. Kall XLIII n. 652).

Gl. kgl. S. 34 fol. chart., sæc. xv, ff. 12, cm. 29×21.

f. 1—11: „*Liber* AUGUSTINI *de bona conscientia*". [ɔ: Anonymus: Tractatus de interiori domo]. „Domus hæc in qua habitamus × quando, quomodo uel ubi nescire?" (Migne PL. 184. 507).

f. 11—12: „*Liber de honestate mulierum beati* AUGUSTINI". „Nemo dicat, fratres, quod in temporibus nostris × de laqueo pedes meos ipso Domino . . . . ." (Migne PL. 39. 2301).

Poss. Johannes Reddingk. (Codex Gl. kgl. S. 34 fol. quondam pars fuit codicis Gl. kgl. S. 77 fol., in quo inscriptio hæc: „Liber Johannis Reddingk"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 73).

Thott 27 8vo chart., sæc. xvi (f. 249: „1507"), ff. 249, cm. 10,6 ×7,8.

f. 1—123: „*Diui* AUGUSTINI *episcopi Hipponensis enchiridion ad Laurencium.* Dici non potest × de fide, spe et caritate conscripsi". (Migne PL. 40. 231).

f. 123'—148': „*Sancti* AUGUSTINI *episcopi Hipponensis de duodecim abusionum gradibus libellus.* Duodecim abusiua sunt seculi, hoc est: Sapiens sine operibus × incipiat in futuro". (Migne PL. 40. 1079).

f. 149—154': „*Ex libro soliloquiorum*" PSEUDOAUGUSTINI. „De angelis deputatis ad custodiam hominum. Dilexisti × nec desiderat". (Migne PL. 40. 885).

f. 157—170: „*Diui* AUGUSTINI *Hipponensis episcopi de triplici habitaculo libellus.* Tria sunt omnipotentis Dei manu facta habitacula × benignum et misericordem, cui est honor . . . ." (Migne PL. 40. 991).

f. 170—175': „*Diui* AUGUSTINI *de honestate mulierum liber.* Nemo dicat, fratres, quod temporibus nostris × de laqueo pedes meos præstante Domino . . . ." (Migne PL. 39. 2301).

f. 175'—184: „*Tractatus sancti* AUGUSTINI *de contemptu mundi ad clericos.* Audite, fratres karissimi, salutiferam × perhennes reddamus gratias Ihesu Christo Domino nostro, qui . . . ." (Migne PL. 40. 1215).

f. 185—189: „*Libellus sancti* AUGUSTINI *de contritione cordis.* Nichil certius morte × securitas cum eternitate". (Migne PL. 40. 943—944).

f. 189—196: „*Sermo beati* AUGUSTINI *de uita et moribus clericorum.* Propter quod uolui et rogaui × in uerbo Dei seruiam uobis". (Migne PL. 39. 1568).

f. 196—201': „*Sermo sancti* AUGUSTINI *de caritate.* Diuinarum scripturarum multiplicem × sed etiam breuis". (Migne PL. 39. 1533).

f. 201'—205: „*Sermo* AUGUSTINI *de ebrietate.* Frequenter caritatem uestram × sine ullo fine sustinere supplicium". (Migne PL. 39. 2307).

f. 205'—215: „*Tractatus sancti* AUGUSTINI *de uanitate huius seculi.* In hac uita positi × qui uolunt pacem serui eius". (Migne PL. 40. 1214).

f. 215'—220: „*Liber sancti* AUGUSTINI *de obediencia et humilitate.* Nichil sic Deo placet × Qui habet aures audiendi audiat in Christo Ihesu Domino nostro cui est honor . . . ." (Migne PL. 40. 1221).

f. 220—229: „*Liber sancti* AUGUSTINI *de bono discipline.* Multi sunt qui sane doctrine × sequenti tempore disseramus". (Migne PL. 40. 1219).

f. 229—237': „AURELII AUGUSTINI *de conueniencia decem praeceptorum et decem plagarum Egipti.* Non est sine causa × ad terram repromissionis poteris feliciter peruenire auxiliante Domino . . . ." (Migne PL. 39. 1783).

f. 237'—248': *Ex libro meditationum sancti* AUGUSTINI.

Prov. Schoeningen prope Helmstadium. (f. 249: „Finitus est iste libellus anno dominice incarnationis 1507 sabbato post Johannis ante portam Latinam per fratrem Johannem Bockmannum conuentualem in Schenige"). — *Poss.* Familia nobilis Germanica: Untzer. (Arma Untzerorum in tegumento). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 508 n. 27).

Ny kgl. S. 2899 4to membr., sæc. XII, ff. 35 („44"—„79"), cm. 23×13.

f. „44"—„79": „*Dialogus* OROSII *interrogantis et* AUGUSTINI *respondentis.* Licet multi et probatissimi uiri × nisi per Dominum nostrum Ihesum Christum ei Dei gracia subueniret". (cf. Migne PL. 40. 733, at codex noster multo plus habet quam illa editio).

Poss. Bibliotheca Ashburnham. (Signatura in interiore parte tegumenti). -- Empt. Lundonii anno 1919.

Thott 137 fol. membr., sæc. xv, ff. 198, cm. 26,4×17,6. Litt. init. Tegum. uetus

f. 2—198': JOANNES CASSIANUS: *Collaciones*. „Debitum quod beatissimo pape Castori × aura comitetur". (Migne PL. 49. 477).

Prov. Belgium. — *Poss.* Monasterium montis Domine nostre in Isselstein. (f. 2: „Liber monasterii montis Domine nostre in Yselsteyn ordinis Cysterciensis"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 287 n. 137).

Litt. G. J. Hoogewerff: Noord-nederlandsche verluchtingskunst en een oude kloosterbibliotheek. Het Boek XI (1922) 230.

Gl. kgl. S. 3388 8vo membr., sæc. xii, ff. 30, cm. 13,5×11.

f. 1: „*Versus titulanis alicuius sapientis de hoc libro* PROSPERI. | Hec Augustini ex sacris epigrammata dictis | × | Sidereum celi cupiunt qui scandere regnum | ".

f. 1—30': PROSPER AQUITANUS: *Epigrammata I—LV*. „ | Dum sacris mentem placet exercere loquelis | × | Nunquam uel maior uel minor esse potest | ". (Migne PL. 51. 497—515).

Poss. Bibl Gottorp. (Cat. Pechlin n. 291. — Cat. Möllmann n. 271).

Gl. kgl. S. 1352 4to membr., sæc. xii, ff. 110, cm. 19×14. Litt. init.

f. 1—2: „*Capitula in regestum sancti* LEONIS *pape*".

f. 2—106': *Epistole* LEONIS *pape*.

f. 106'—110: *Decreta et epistole* HILARII *pape*.

f. 110': „*Versus domini Stephani Parisiensis episcopi, qui iacet in medio choro*. | Hic iacet in terris Stephanus qui Parisiensis | × | Si dare plus posset qui sua seque dedit |. Iste dedit nobis annualia in ecclesia beate Marie Parisiensis et alibi. Anima eius per misericordiam Dei requiescat in pace. Amen".

Poss. Conuentus s. Victoris Parisius. (f. 2 [sæc. xii]: „Iste liber est sancti Victoris Parisiensis quicunque furatus fuerit eum uel celauerit ...."; cf. Gl. kgl. S. 162 fol. et 1988 4to. Notæ et signaturæ bibliothecarii Claude de Grandrue in codice Gl. kgl. S. 1352 4to non inueniuntur). — Bibl. Gottorp. (Cat. H.

Lindenbrog n. 102. — Cat. Pechlin n. 244. — Cat. Möllmann n. 29).
Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 155. — L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 393.

Gl. kgl. S. 30 fol. membr., sæc. XII, ff. 47, cm. 33,2×24. Litt. init. Liber in fine mutilus.
f. 1—47': GAII SOLLII SIDONII APOLLINARIS *epistolæ I—VIII 9.* „Diu precipis, domine maior, × | Qui cognata licet sibi astra fingens | ". (Migne PL. 58. 443—602).
Poss. Fr. Lindenbrog. (Inscriptiones in fol. 1). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 72. — Cat. N. Heinsii n. 52. — Cat. Pechlin n. 90. — Cat. Möllmann n. 27).
Litt. Archiv für ältere deutsche Geschichtskunde VII 150. — Bruun 97. — Monumenta Germaniæ historica. Auctores antiquissimi VIII. Præfatio XVII. — Ellen Jørgensen: Friederich Lindenbrogs Forhold til en Gruppe Haandskrifter i det kgl. Bibliotek. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Thott 50 fol. membr., sæc. XIII, ff. 92, cm. 26,5×18,6.
f. 1—79: *Epistolæ* GAII SOLLII SIDONII APOLLINARIS. „Diu precipis, domine maior, × | Neu puter solui per amena dicta | ". (Migne PL. 58. 443—638).
f. 79—91': *Carmina* GAII SOLLII APOLLINARIS *I, II (def.), III—VIII.* (Migne PL. 58. 639).
f. 91'—92: *Versus de duodecim Caesaribus, de longitudine regni eorum, de finibus eorum.*
Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 277 n 50).
Litt. Monumenta Germaniæ historica. Auctores antiquissimi VIII. Præfatio X.

Gl. kgl. S. 166 fol. membr., sæc. XI, ff. 170, cm. 35,4×24. Litt. init. Tegum. uetus.
f. 1—147': M. AURELIUS CASSIODORUS: *Historia ecclesiastica.* „Utiliter nimis × consulatu septies decies imperatoris Theodosii". (Migne PL. 69. 879).
f. 148 [sæc. XV]: ODORICUS DE PORTU NAONIS: *„Martirium quorundam 4 fratrum minorum.* [D]umy quidem 4 fratres essent

in Ormes × ignis te non comburet, sed alium ire permitas /////". (H. Yule: Cathay and the way thither. New edition by Henri Cordier (1913) 284—286).

f. 148'—153': „*Vita siue passio sancti Arnulfi episcopi et martyris* . . . . . . Igitur beatissimus Arnulfus nobilissimis Francorum parentibus ortus × Hec omnia tue potentie preconia tu Domine pater in seruis tuis mirabilis mirabiliter operaris ad gloriam . . . . ."

f. 153'—155': „*Passio sanctorum martyrum Abdon et Sennes.* Orta tempestate sub Decio Caesare × in cymiterio Pontiani ad laudem et gloriam . . . . ."

f. 156—157: „*Passio sanctorum martyrum Xysti, Felicissimi et Agapiti*. . . . Eodem tempore Decius Caesar × in cymiterio Pretextati sub die octauo Idus Augustas".

f. 157—159: „*Passio sancti Lauren[tii archidiaco]ni et martiris* . . . . Peracta autem passione beati Syxti episcopi in diebus illis milites tenuerunt × obtulit sacrificium laudis et participati sunt omnes".

f. 159'—161: „*Passio sancti Yppoliti martyris* . . . . Regressus itaque Yppolitus post tertium diem × Inter quos fuerunt quattuor milites Christi Theodosius, Lucius, Marcus et Petrus. Hi uidentes . . . . . regnare cum Christo in secula seculorum. Amen". (Bibliotheca hagiographica Latina n. 3961, 3962).

f. 161—163: „*Passio sancti Petri Alexandrini episcopi et martiris.* Ad corroboranda corda credentium × ecclesiis reddita est ad laudem . . . ." (Bibl. hag. Lat. n. 6698).

f. 163' [manu secunda sæc. XI]: *Recepta medica.*

f. 164—165': „*Passio sancti Victoris martyris.* Cum sub Diocletiano et Maximiano imperatoribus crudelis ac turbulenta × Triumphauit sanctus Victor uenerabilis martyr 12. Kal. Augusti ad gloriam Christi. Amen". (Bibl. hag. Lat. n. 8570).

f. 165'—167': „*Passio sancti Justini martyris.* Cum Deus omnipotens numerum × in supernis sedibus compotes glorie efficiat, cui est decus et doxa, uirtus et omnis potentia per immortalia seculorum secula. Amen". (Bibl. hag Lat. n. 4579).

f. 167'—169: „*Sermo sancti* AUGUSTINI *episcopi de miraculis beatissimi Stephani prothomartiris*" [ɔ: Augustinus: De ciuitate Dei. liber 22. cap. 8—9] „Ad Aquas Tibilitanas × non repugnando sed moriendo uicerunt". (Migne PL. 41. 766—771).

f. 169—169' [manu secunda sæc. XI]: „*Decretum sancti* GREGORII

de libertate monachorum. Quam sit necessarium monasteriorum quieti prospicere × sed remotis uexationibus ac cunctis grauaminibus diuinum opus cum summa animi deuotione perficiant. Uniuersi episcopi responderunt: Libertati monachorum congaudemus et que nunc de his statuit beatitudo uestra firmamus". (cf. Migne PL. 77. 918, 119. 844).

f. 169' [sæc. XII]: *Fragmentum epistolæ* JUONIS *episcopi Carnotensis.* „Juo Dei gracia Carnotensis ecclesie minister W. Fiscannensis monasterii abbati orationum munus mutuum et deuotum seruicium. De motione altaris uel parietum ecclesie utrum iteranda sit consecratio × sicut cetera altaria denuo sunt consecranda. Hec de motione altaris". (Migne PL. 162. 101).

f. 170 [manu secunda sæc. XI]: *Recepta medica.* „Emplastrum apostolicon quod facit ad omnes causas et ad omnia uulnera antiqua siue recentia × Omnia simul commouendo miscenda sunt soluendo medicamen".

f. 170' [manu secunda sæc. XI]: *Fragmentum epistolæ episcoporum Rhemorum dioeceseos atque Rothomagensis ad Ludouicum Germaniæ regem. „De Karolo principe.* Karolus princeps Pipini regis pater qui primus × iam uiua uoce domnum Hludouicum imperatorem patrem uestrum referre audiuimus". (Migne PL. 126. 15).

f. 170' [manu secunda sæc. XI]: *Receptum.* „Emplastrum micanicum. Vomitum prouocat et uentrem purgat × postquam pecus eiecerit tollas emplastrum".

Poss. J. du Breul. (f. 1: Registrum libri et nomen suum scripsit Du Breul). — Fr. Lindenbrog. (f. 165: Nota manu Fr. Lindenbrogii scripta). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 66. — Cat. Nic. Heinsii n. 48. — Cat. Pechlin n. 6. — Cat. Möllmann n. 149 [b]).

Litt. Bruun 55. — Zeitschrift für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 52—59. — Delisle: Le cabinet des manuscrits III 392. — A. Boretius et V. Krause: Capitularia regum Francorum. Tome II, conspectus librorum XVI. Monumenta Germaniæ historica. Legum sectio I. — Ellen Jørgensen: Friederich Lindenbrogs Forhold til en Gruppe Haandskrifter i det kgl. Bibliotek. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 44.

Gl. kgl. S. 165 fol. membr., sæc. xv, ff. 159, cm. 34×23,9. Litt. init., pag. 1 splendidissime more Italico ornata. Tegum. in Italia sæc. xv factum.

f. 1—159: M. AURELIUS CASSIODORUS: *Historia ecclesiastica*. „Utiliter nimis × consulatu septies decies imperatoris Theodosii". (Migne PL 69. 879).

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1 insignia primi possessoris, vid. tabulam I n. 1. — Cesar Bahlanius. (f. 159: „Cesaris Bahlanii. Emptus Pisauri", f. 1: „Cesaris Bahlanii"). — Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Romæ 1699". — Bibl. Rostg. 461 n. 163) — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 403 n. 64).

Litt. Bruun 206.

Gl. kgl. S. 40 fol. membr., sæc. XIII, f. 120, cm. 27,5×18. Litt. init. Tegum. uetus.

GREGORIUS: *Dialogorum libri 4*. „Quadam die nimiis × hostia ipsi fuerimus". (Migne PL. 77. 149).

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 1: „Liber sancte Marie sanctique Johannis ewangeliste in Cysmaria". — Signatura in superiore parte tegumenti: „C 3"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 164).

Gl. kgl. S. 1355 4to membr., sæc. XIII, ff. 118, cm. 23,4×16,1. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus. In interiore parte tegumenti fragmentum epistolæ introductoriæ pro Georgio tit. s. Anastasiæ et copia bullæ Pauli II papæ ad episcopum et capitulum Lubicensis ecclesiæ de iniuria facta Meteke relictæ quondam Nicolai Ditmersche laici dat. 1465.

f. 1—110': GREGORIUS: *Homiliarum in Ezechielem prophetam libri duo*. „Dilectissimo fratri Mariano × ad hereditatem perpetuam erudit. Sit itaque . . ." (Migne PL. 76. 785).

f. 110'—118: *Quæstiones quædam*.

Poss. Ecclesia cathedralis Raceburgensis. (In folio præligato inscriptio pæne deleta: „Liber beate Marie uirginis sanctique Johannis apostoli et euangeliste in Raceborch"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in fronte: „C XXIII"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 175. — Cat. Pechlin n. 123. — Cat. Möllmann n. 32).

Gl. kgl. S. 37 fol. membr., sæc. XIII, ff. 147, cm. 30×20. Litt. init. Tegum. uetus.

„*Commentum sancti* GREGORII *pape in Ezechielem prophetam*". „Dilectissimo fratri Mariano × ad hereditatem perpetuam erudit. Sit itaque . . ." (Migne PL. 76. 785).

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 1': „Liber sancte Marie sanctique Johannis euangeliste in Cycemar". — Signatura in tergo: „D 11"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 151. — Cat. Möllmann n. 310).

Gl. kgl. S. 1356 4to membr., sæc. XIV, ff. 88, cm. 21×14,9. Tegum uetus.

f. 1—86': „*Liber* GREGORII *de pastorali cura*". „Pastoralis cure me pondera × me manus leuet". (Migne PL. 77. 13).

f. 87—87': *Sermo.* „Si quis diligit me × Qui mente integra Deum desiderat profecto iam habet quod amat".

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 88: „Liber in Cysmer". — Signatura in exteriore parte tegumenti: „E 10"). — Bibl. Gottorp. (Ulrik Petersen: Specificatio librorum manuscriptorum, qui in bibliotheca Gottorp. asservantur, lin. 292).

Gl. kgl. S. 39 fol. membr., sæc. XIV, ff. 92, cm. 32,6×23,5. Tegum. uetus.

f. 1—92': GREGORIUS: *40 homiliarum in euangelia libri duo.* „Reuerentissimo et sanctissimo fratri Secundino episcopo Gregorius seruus seruorum Dei. Inter sacra missarum sollempnia × per se in mentibus uestris loquatur. Qui uiuit . . ." (Migne PL. 76. 1075).

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 1: Liber sancte Marie sanctique Johannis euangeliste in Cysmaria"; cf. inscriptionem in parte superiore tegumenti. — Signatura in tergo: „O 8"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 146. — Cat. Pechlin n. 14. — Cat. Möllmann n. 31).

Gl. kgl. S. 38 fol. chart., sæc. XV (f. 110': „1482"), ff. 110, cm. 28,7×20,7.

„*Omelie beati* GREGORII *super Ezechielem.* Dilectissimo fratri Mariano × ad hereditatem perpetuam erudit. Sit itaque gloria . . ." (Migne PL. 76. 785).

Thott 52 fol. membr., sæc. xv (f. 191: „1412", f. 64: „1431"), ff. 269, cm. 31×21,5. Litt. init. f. 1—64 manu prima, f. 65 —256 manu secunda script. Tegum. uetus.

f. 1—256: GREGORIUS: *Libri moralium I—XXII.* „Reuerentissimo et sanctissimo × spiritu feruentiore proferuntur". (Migne PL. 75. 509).

f. 256—269: *Tabula super 22 libros moralium beati* GREGORII.

Prov. Belgium. (f. 191: „Explicit tertia pars moralium beati Gregorii pape in expositione super Job finita sub anno incarnationis Domini 1412 in profesto beati Anthonii abbatis per manus fratris Jacobi de Gauda . . . ."). — *Poss.* Monasterium montis Domine nostre in Isselstein ord. Cist. (In fol. præligato: „Liber monasterii montis Domine nostre in Yselsteyn").

Litt. G. J. Hoogewerf: Noord-nederlandsche verluchtingskunst en een oude kloosterbibliotheek. Het Boek XI (1922) 230.

Gl. kgl. S. 1572 4to membr., sæc. xv, ff. 213, cm. 25×17,4, pag. 1 Italico more ornata. Tegum. sæc. xv in Italia factum.

f. 1—212': „*Liber historiarum* EGISIPPI *de excidio Jerosolime a beato* AMBROSIO *ex Greco sermone in Latinum translatus*". „Quattuor libros regnorum × ignis consumpsit". (Migne PL. 15. 2062).

Prov. Italia. — *Poss.* Jannotius Manetti. (f. 1: Jannotii Manetti 213. Historiæ Egesippi libri quinque").

Gl. kgl. S. 161 fol. membr., sæc. xii, ff. 57 („139"—„195"), cm. 32×22. Litt. init. Gl kgl. S. 161 fol. re uera fragmentum maioris codicis est, ut patet ex uetere numero foliorum et ex nota Friderici Lindenbrogii in folio „139": „Aldhelmus de uirginitate. Itinerarium Petri a Clemente Græce scriptum, a Rufino in Latinum uersum", quæ docere uidetur hæc fuisse contenta illius codicis maioris.

f. „139" — „187": „*Historia* CLEMENTIS, *que dicitur itinerarium Petri.* Tibi quidem, Gaudenti papa × minorem ei graciam quam apostolo exhiberet". (Bibliotheca hagiographica Latina n. 6644).

f. „187" — „188'": „*Exceptum* CLEMENTIS *epistole ad Jacobum fratrem Domini, quomodo beatus Petrus ordinauit eum post se episcopum urbis Rome.* Clemens Jacobo domino episcopo episcoporum × sedere me compulit". (Bibl. hag. Lat. n. 6647).

f. „188'"—„195'": PSEUDO-MARCELLUS: *„Passio apostolorum Petri et Pauli et interitus Simonis.* Cum uenisset Paulus Romam × beneficia orationum eius in secula seculorum. Ego Marcellus, discipulus domini mei Petri, quod uidi scripsi". (Bibl. hag. Lat. n. 6658).

f. „195'": MARBODUS *Redonensis episcopus*: *„Passio sancti Laurentii martyris.* | A Decio tentus gladioque furente peremptus | × | Ad facinus dupplex non sufficit ulcio simplex | //////" (Migne PL. 171. 1607).

Prov. Gallia. — *Poss.* Fr. Lindenbrog. (f. „139": „Frid. Lindenbruch"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 73. — Cat. Pechlin n. 109 et 110 et 111. — Cat. Möllmann n. 9 et 10).

Litt. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV (1884) 118. — Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Gl. kgl. S. 1338 4to membr., sæc. IX, correctiones marginales sæc. IX—X, ff. 205, cm. 26×22.

f. 1—205': *„Translatio* RUFINI *presbiteri de Greco in Latinum commentariorum* ORIGENIS *in epistola Pauli ad Romanos, libri X, qui propter eius subitum uitæ finem in bibliotheca propria necdum editi uel emendati a posteris sunt reperti.* Volentem me paruo subuectum nauigio × Domino dirigente dictemus". (Migne PL. 14. 851).

Poss. Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Lugduni Batavorum 1692". — Bibl. Rostg. 460 n. 159). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 403 n 60).

Litt. J. Grammius: Dissertationes de ueteris testamenti versionis Græcæ in nouo testamento allegatione. (Havniæ 1722) 318.

Gl. kgl. S. 16 fol. membr., sæc. XV, ff. 146, cm. 31,6×23,2. Tegum. uetus. In exteriore parte tegumenti titulus codicis lamina cornea tectus: „Origenes super Numerorum, Josue et Judicum".

f. 1—88': ORIGENES: *Homiliæ 28 in Numeros interprete* RUFINO. „Diuinis numeris non omnes digni sunt × etiam capilli capitis numerati sunt, per Jhesum . . ." (Migne PG. 12. 585).

f. 88'—129: ORIGENES: *Homiliæ in librum Jesu Naue.* „In diuinis uoluminibus refertur × Et ubi est uerus Israhel in Christo Jhesu Domino nostro . . ." (Migne PG. 12. 823).

f. 129—140': ORIGENES: *Homiliæ in librum Judicum.* „Incipit omelia Origenis prima de eo quod scriptum est in libro Judicum. Et seruiuit populus × ut ab ipso uictoriam consequi mereamur . . .“ (Migne PG. 12. 951).
f. 141—146: *Indices.*
Prov. Germania. — *Poss.* Johannes de Mynda. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In parte interiori tegumenti: „Liber sancte Marie sanctique Johannis euangeliste in Cismer. Quem contulit dominus Johannes de Mynda, canonicus Lubicensis. Orate pro eo“. — In exteriori parte tegumenti signatura: „A III“, in dorso signatura: „i 4“). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 144. — Cat. N. Heinsii n. 50. — Cat. Pechlin n. 23. — Cat. Möllmann n. 7).

Gl. kgl. S. 1339 4to chart., sæc. xv, ff. 181, cm. 21×14,2. Tegum. uetus.
f. 2—118': ORIGENES: *In canticum canticorum interprete* RUFINO. „Epytalamium libellus hic, id est nuptiale carmen × florebit in fide“. (Migne PG. 13. 61).
f. 121—181': „*Encheridion* AUGUSTINI. Dici non potest × de fide, spe et caritate“. (Migne PL 40. 231).
Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In parte exteriore tegumenti signatura: „D 9“). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 169. — Cat. Pechlin n. 124. — Cat. Möllmann n. 8).

Gl. kgl. S. 17 fol. chart. et membr., sæc. xv (f. 55: ⟨14⟩„37“), ff. 56, cm. 29×20,7. Litt. init.
f. 1—55: ORIGENES: *In canticum canticorum interprete* RUFINO. „Epitalamium libellus hic, id est nuptiale carmen × florebit in fide“. (Migne PG. 13. 61).
f. 55'—56' [manu secunda]: „*Dicta philosophorum uel poetarum et auctorum antiquorum memoratu digna*“.
Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 68). Una cum Gl. kgl. S. 60 fol. et Gl. kgl. S. 206 fol. codex hic colligatus erat.

Gl. kgl. S. 163 fol. membr., sæc. x, ff. 215, cm. 30,5×22,5. Litt. init. cum ornam.

„*Liber historiæ ecclesiasticæ sancti* Eusebii Cesariensis". „Peritorum dicunt esse medicorum × sed iuuenili exultatione plus fere lætus /////" (Migne PL. 21. 462—523).

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 64. — Cat. N. Heinsii n. 51 uel 65. — Cat. Pechlin n. 25 uel 70. — Cat. Möllmann n. 148).

Litt. Bruun 55. — Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV (1884) 60.

Gl. kgl. S. 162 fol. membr., sæc. xii, ff. 138, cm. 30,6×23. Litt. init. cum ornam. Tegum. sæc. xvi.

Eusebius Cesariensis: *Historia ecclesiastica a* Rufino *de Greco in Latinum translata.* „Peritorum dicunt esse medicorum × percepturus premia meritorum". (Migne PL. 21. 462—539).

Prov. Gallia. — *Poss.* Conuentus s. Victoris, Parisius. (f. 2 hæc nota sæc. xii pæne deleta: „Iste liber est sancti Victoris Parisiensis . . ."; cf. Gl. kgl. S. 1352 4to et 1988 4to. Notæ et signaturæ bibliothecarii Claude de Grandrue in codice Gl. kgl. S. 162 fol. non inueniuntur). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 65. — Cat. N. Heinsii n. 51 uel n. 65. — Cat. Pechlin n. 25 uel n. 70. — Cat. Möllmann n. 149).

Litt. Bruun 97. — Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV (1884) 59.

Gl. kgl. S. 1584 4to membr., sæc. xv, ff. 49, cm. 19×11.

f. 1'—49': „*Epistola beati* Eusebii *discipuli sancti Jeronimi ad beatum Damasum Portuensem episcopum et ad Theodomum Romanorum senatorem de morte glorissimi Jeronimi doctoris eximii salutatio seu epistola.* Patri reuerendissimo × que iam tu possides adipisci". (Migne PL. 22. 239).

Prov. Italia. — *Poss.* F. Jo. Angelus Terconus de Leonissa. — Orlandus Orsini † 1503. (f. 49': „Reuerendo Domino Orlando de Ursnis episcopo Nolæ Romani studii presidi F. Jo. Angelus Terconus de Leonissa ordinis minorum minimus conmen. humii. d."). — F. Rostgaard. (f. 1': „Fridericus Rostgaard". — Bibl. Rostg. 460 n. 161: „Epistola Eusebii ad Damasum et Theodosium de morte Hieronymi . . . . Codex membranac. nitidissime ante 300 annos scriptus. Item F. Jo. Angeli Terconi de Leonissa ord. minor. opus de inferno, purgatorio et paradiso, script. Romæ 1409 itidem in membrana, foll. 9, sed recentiore manu, in 8vo"). — Chr. Danneskiold-Samsøe.

(Cat. Dannesk. 403 n. 62: „Epistola Eusebii ad Damasum et Theodosium de morte Hieronymi. Codex membranac. annorum plusquam 300. in 8vo"; cf. 409 n. 123).

Thott 97 4to membr., sæc. xv, ff. 102, cm. 20,5×13,4, pag. 1 more Italico ornata.

„ATHANASII *Alexandrini episcopi contra gentiles*". „Vere ac diuine religionis pietatisque cognitio × de thesauro tuo que sunt a patre tuo".

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1 arma primi possessoris, vid. tab. I n. 2. — William Cecil, lord Burghley. (Arma in tegumento impressa). — Ex penu bibliopolæ Thomæ Osborne. (In folio præligato nota pretii: „3. 3. 3."). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 386 n. 97).

Litt. Bruun 275.

Gl. kgl. S. 1342 4to membr., sæc. xv, ff. 84, cm. 25×17,5. Litt init. Tegum. uetus.

S. EPHREM SYRUS: *De compunctione cordis.* „Dolor me compellit dicere × trahatur ad uitam eternam. Amen. Anno 167".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 171. — Cat. Pechlin n. 186. — Cat. Möllmann n. 25).

Litt. Bruun 208.

Gl. kgl. S. 20 fol. membr., sæc. XI, ff. 82, cm. 27,5×22. Tegum. uetus.

f. 1 [manu sæc. XII]: „In hoc uolumine continentur hec: Omelie Basilii Cesariensis episcopi in Examero, id est in opere sex dierum. Liber Gregorii Niseni episcopi de conditione hominis".

f. 1—47: EUSTATHII *in Hexameron sancti* BASILII *Latina metaphrasis.* „Eustathius Sincleticae × peregisse mandata". „In principio fecit Deus caelum et terram. Conueniens exordium × exultet iustus predicationibus ueritatis, glorificetur Dominus nunc et semper . . . ." (Migne PG. 30. 869).

f. 47'—82: GREGORIUS NYSSENUS: *De conditione hominis interprete* DIONYSIO EXIGUO, *præmissis epistola* DIONYSII *et epistola* GREGORII. „Domino sancto × patriam desiderio consequatur". „Si pecuniarum pretiis × argumenta cognoscere". „Hic liber ait Scriptura × Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. Cui est gloria . . ." (Migne PL. 67. 347).

Poss. Monasterium Laubiense. (f. 1: Inscriptio pæne erasa sæc. XII: „Liber sancti Petri Laubiensis ecclesie". — In catalogo librorum fratrum Laubiensium anno 1049 facto codex noster sub n. 108 inuenitur). — Conuentus fratrum predicatorum, Parisius. (f. 81': Inscriptio pæne erasa sæc. XV: „Iste liber pertinet conventui Parisiensi"). — Fr. Lindenbrog. (f. 1: „Ex bibliotheca Frid. Lindenbrogi"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 71. — Cat. N. Heinsii n. 69. — Cat. Möllmann n. 11. — Cat. Pechlin n. 31).

Litt. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Gl. kgl. S. 1345 4to chart., sæc. XV, ff. 71, cm. 21×13,7, pag. 1 Italico more illuminata. Tegum. uetus in Italia factum.

f. 2—51: GREGORII *episcopi Nyssensis in Dominicam orationem homelie præmisso prologo* ATHANASII *episcopi Hieracensis.* „Pater noster, qui es in celis. Doctrinam orationis diuinus sermo nobis ostendit × a quo liberemur gracia Jesu Christi ueri Dei nostri qui . . .".

f. 53—71': EPIPHANII *Cypri archiepiscopi in Dominicam sepulturam et descensionem ad inferos sermo præmisso prologo* LÆLII TYFORNATIS. „Quid hoc? Silentium hodie plurimum in terra × nos a corruptione Christum suscitauit. Cui gloria . . .".

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1 arma primi posessoris, vid. tab. I n. 3. — Fr. Rostgaard. (f. 1': „Fridericus Rostgaard emit Venetiis 1699". — Bibl. Rostg. 460 n. 157). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 403 n. 58).

Litt. Bruun 204.

Gl. kgl. S. 25 fol. chart. et membr., sæc. XV, ff. 207, cm. 29,5 ×20,3. Tegum. uetus.

f. 1—6': „*Registrum uoluminis sequentis*".

f. 7—189': *Opus imperfectum* JOHANNIS CHRYSOSTOMI *super Matheum cum tabulis.* „Prologus in opus imperfectum Johannis Crisostomi super Matheum. Sicut referunt Matheum conscribere × cui solus Christus est prior qui cum patre . . .".

f. 193—207: „*Omelie beati* JOHANNIS CRISOSTOMI *de sanctis.* In illo tempore dixit Jhesus discipulis suis. Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporum et reliqua. Omne

malum quod accidit × opera uestra bona et glorificent patrem uestrum qui in celis est. Quod ipse . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In superiore parte tegumenti signatura: „D 16"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 19).

Thott 47 fol. chart., sæc. xv (f. 222': „1467"), ff. 222, cm. 31 ×20,4. Tegum. uetus; in superiore parte titulus codicis lamina cornea tectus: „Chrysostomus super Johannem".

f. 1—222: JOHANNES CHRYSOSTOMUS: *Homelie super Johannem.* „////// et eas Romam adducentes inde legem antiquam × eternis bonis. Gracia et clemencia Domini nostri Jhesu Christi cum quo . . . . Explicit expositio uenerandi patris beati Johannis Crisostimi olim patriarche Constantinopolitani super Johannem ewangelistam continens octuaginta octo omelias cum totidem moralibus sub anno Domini 1467 sabbato post ephiphanie Domini . . . .".

Poss. Anchises Moller Brunouicanus. (In interiore parte tegumenti: „Anchises Moller Brunouicanus est possessor huius libri 1559"). — O Thott. (Bibl. Thott VII 277 n. 47).

Thott 48 fol. membr., sæc. xv, ff. 131, cm. 25×18,5. Tegum. uetus.

f. 1—131': „*Commentarium beati* JOHANNIS *episcopi Constantinopolitani in epistolam ad Hebreos.* Multifarie et multis modis × Recordamini inquit præpositorum uestrorum qui nobis lo ////". (Migne PG 63. 237).

Prov. Monasterium Domine nostre in Isselstein ord. Cist. — *Poss.* Monasterium Domine nostre in Isselstein. (In folio præligato: „Iste liber pertinet fratribus in Yselsteyn". Hæc inscriptio eadem manu qua codex script.) — O. Thott. (Bibl. Thott VII 277 n. 48).

Litt. Het Boek XI (1922) 229.

Thott 46 fol. chart., sæc. xv, ff. 213, cm. 29,6×20,4. Tegum. uetus.

f. 1—142: JOHANNES CHRYSOSTOMUS: *Homeliæ quinquaginta quattuor.* „Sicut referunt Matheum × iam moreris Amen". (f. 140: „Notandum est enim, quod secundum diuersos libros et diuersos ordinatores huius operis super Matheum in imperfecto inuenitur magna diuersitas tam in ordine quam in

numero omeliarum in tantum ut una omelia aliquando duas uel quattuor includat . . .“). (Migne PG. 56. 611).

f. 143—175': „*Omelie beati* JOHANNIS CRISOSTOMI. Paciencia pauperum non peribit in eternum. Deus generis nostri × sed eternam uitam inueniatis. Quod nobis concedat . . .“.

f. 176—204: „*Expositio* JOHANNIS CRISOSTOMI *super passionem Domini nostri Jesu Christi*“. „Respice in faciem Christi tui. ps. LXXXVI. Quoniam hodie Dominus noster Jhesus Christus mortem amaram × illa gloria, quam latroni in cruce promisit. Ad quam nos perducat . . . .“ [Johannes Chrysostomos auctor huius expositionis esse non potest, quoniam Beda sæpius nominatur].

f. 205—208': „*Expositio super passionem Domini diuisa per dies ebdomadæ palmarum*“. „Benedictus qui uenit in nomine Domini. Mat. XXI. Beatus Gregorius × Et sancta hora discubuit etc.“.

f. 209—213': „*De passione Domini.* Apprehendent septem mulieres uirum unum etc. Ysay IV. Et consequenter applicari × cum dicit: Respice in finem //////“.

Prov. Germania. — *Poss.* Domus s. Marie in Bordesholm. (Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „B 38“. — Cat. Bordesholm. sæc. XVI n. 123. — In superiore parte tegumenti signatura bibliothecæ deleta: „. . . . . Scamni secundi. Lateris secundi. ⟨Liber⟩ IV“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 277 n. 46).

Ny kgl. S. 2926 4to membr., sæc. XV, ff. 121, cm. 25×17. Liber litt. init. et floratura decoratus.

f. 1—2: *Prologus* AMBROSII CAMALDULENSIS „Domino amantissimo et merito uenerabili patri Mattheo Ambrosius salutem. Hortatus es × ac merito desiderabilis pater“.

f. 2—4': „*Vita sancti Johannis Scolastici a* DANIELE *monacho sub compendio scripta.* Quænam hunc diuinum uirum ciuitas × doctrinas continentes“.

f. 4'—5: „*Epistola* JOHANNIS ABBATIS RAYTHENSIS *hortantis Johannem Scolasticum ad describendam spiritualem scalam.* Domino singulariter × errore omni liberum ostendet“.

f. 5—6: „*Responsio.* Johannes Johanni salutem. Accepi conuenientissimam honestissimo tuo × alacri proposito atque feruentissimæ uoluntati“.

f. 6—118': „JOHANNIS SCOLASTICI *spiritualis gradatio.* Cum summæ incomprensibilis atque incircumscriptæ bonitatis ×

sanctæ scalæ recurrens uerticem unitusque charitati. Charitas autem Deus est".

Prov. Italia. — Empt. Neapoli anno 1921.

Ny kgl. S. 2895 4to membr., sæc. XIII, ff. 224, cm. 21×15.

f. 1—24': DIONYSIUS AREOPAGITA: *De hierarchia angelica secundum translationem* JOHANNIS SARACENI *unacum prologo eiusdem* JOHANNIS. „Quoniam prudentie uestre serenitatem in libris beati Dionisii × super nos occultum scilentio uenerantes".

f. 24'—55: DIONYSIUS AREOPAGITA: *De hierarchia ecclesiastica secundum translationem* JOHANNIS SARACENI *cum prologo eiusdem* JOHANNIS. „Post translationem angelice × ignis accendam scintillas".

f. 55—95': DIONYSIUS AREOPAGITA: *De diuinis nominibus secundum translationem* JOHANNIS SARACENI *cum prologo eiusdem* JOHANNIS. „Memor hospitii × ad simbolicam autem theologiam duce Deo transibimus".

f. 96—98': DIONYSIUS AREOPAGITA: *De mistica theologia secundum translationem* JOHANNIS SARACENI *præmisso prologo eiusdem* JOHANNIS. „Ante misticam theologiam simbolica theologia × ab omnibus simpliciter absoluta et supra tota".

f. 98'—111: *Epistole diuerse* DIONYSII AREOPAGITE.

f. 111—204: JOHANNES DAMASCENUS: *De fide orthodoxa.* „Deum nemo uidit unquam. Unigenitus filius × idque ab ipso est gaudium fructificantes".

f. 205—210: „*Liber* BOETII *de sancta trinitate.* Inuestigatam de sancta trinitate diutissime questionem × uota subplebunt". (Migne PL. 64. 1247).

f. 210—211: BOETIUS: *Liber ad sanctum Johannem dyaconum Romane ecclesie: Utrum pater et filius et spiritus sanctus de deitate substantialiter prædicentur.* „Quero an pater × rationemque coniunge". (Migne PL. 64. 1300).

f. 211—213: „*Eiusdem ad eundem: Quomodo substantie in eo quod sunt bone sunt, cum non sint substantialia bona.* Postulas ut ex edomadibus × alia aliud: omnia bona". (Migne PL. 64. 1314).

f. 213—224: BOETIUS: „*De duabus naturis et una persona Christi contra Nestorium et Eutichen.* Anxie te quidem × omnium bonorum causa perscribit". (Migne PL. 64. 1327).

Poss. Jurk. (In interiore parte tegumenti: „Jurk"). — J. A. N. Settegast † 1890. (In folio præligato: „Settegast") — Empt. Hafniæ anno 1920.

Thott 100 4to membr., sæc. XI, ff. 82, cm. 22,6×13,3. Litt. init.

f. 1: „*Exceptum beati* GREGORII *pape*. In septuagesima cantatur et legitur × lectiones in sinagogis utuntur et hoc deuote patrum institutione /////".

f. 2—12': „*Liber differentiarum sancti* ISIDORI" *secundus*. „Inter Deum et Dominum × Quorum prima est arimetica, secunda geometrica". (Migne PL. 83. 69—94).

f. 12'—82': ISIDORUS *Hispalensis episcopus*: *De summo bono*. „Summum bonum Deus est × sed de eius fine considerat /////". (Migne PL. 83. 537—735).

Prov. Gallia meridionalis (?). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 386 n. 100).

Thott 101 4to membr., sæc. XV, ff. 129, cm. 22×15,5. Tegum. uetus.

f. 1—75': „ISIDORUS *episcopus*: *De summo bono siue de uiciis et uirtutibus*". „Domino uere sancto meritisque beato fratri Masceno episcopo Ysidorus episcopus .... Summum bonum Deus est × ut ad uitam securius transeatur". (Migne PL. 83. 537).

f. 77—129': *Tractatus de penitentia et oratione etc.* „Quoniam peccantibus post baptismum mortaliter sola penitentia est ad uitam × Marthe que ministrabat. Explicit tractatus sentenciosus et utilis, sed incorrectus ualde".

Poss. Monasterium Domine nostre in Yselsteyn, ord. Cist. (f. 1: „Liber conuentus montis Domine nostre in Yselsteyn"). — O. Thott (Bibl. Thott. VII 386 n. 101).

Litt. Het Boek XI (1922) 230.

Gl. kgl. S. 2034 4to membr., sæc. X, ff. 18 („9"—„17", „19"—„26", „18"), cm. 20×14. Litt. init. Codex mutilus et male compactus.

f. „9"—„17'", „18", „19"—„22'"; „BEDE *famuli Christi et presbiteri liber de uirtutibus sancti Cutberhti Lindisfarnensis aecclesie episcopi*" *cum glossis Anglo-saxonicis*. „///// | Non leti commune genus, sed demonis atri | × | Vita manens castis lumenque salusque per euum" | . (Migne PL. 94. 585—596).

f. „22'“—„26'“: *„Libellus cuiusdam sapientis, ut fertur, beati* Columbani. | Hec precepta legat deuotus et ympleat actu | × | Diligit hic natum uirga, qui corripit illum | “. (Dümmler: Poetæ Latini æui Carolini I 275. Monumenta Germaniæ historica. Poet. Lat. medii ævi I).

Prov. Anglia. — *Poss.* Fr. Lindenbrog. (f. „22'“ nota manu Fr. Lindenbrogii scripta, cf. Fr. Lindenbrog: Codex legum antiquarum. Glossarium. — In codice Gl. kgl. S. 1340 4to f. „57'“ manu Lindenbrogii, ut uidetur, scriptum est: „folia XXXI“. Gl. kgl. S. 2034 4to una cum Gl. kgl. S. 1340 4to colligatus erat: Eadem manu numeri foliorum scripti sunt, et Gl. kgl. S. 2034 4to folia „9“—„26“ habet. Gl. kgl. S. 1340 4to autem ff. „27“—„57“. In Gl. kgl. S. 1340 4to hæc inscriptio: „In hoc libello continentur uersus de miraculis sancti Cuthberti et epistola Cipriani de mortalitate et epistola de patientia et de uirginitate“; epistolas Cipriani in Gl. kgl. S 1340 4to, uersus de sancto Cuthberto in Gl. kgl. S. 2034 4to inuenies). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 109. — Cat. N. Heinsii n. 105. — Cat. Möllmann n. 33)

Litt. Bruun 56. — E. Steinmeyer: Ags. Glossen zur Vita Cuthberti. Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Litteratur XXX 6. — Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Ny kgl. S. 1854 fol. membr., sæc. XII, ff. 81, cm. 27×18,4. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus.

f. 1—47: Beda: *Expositio super acta apostolorum.* „Domino in Christo desideratissimo et uere beatissimo Acce episcopo Beda perpetuam in Domino salutem. Accepi × fidem seruaui“. (Migne PL. 92. 937).

f. 47—52: Beda: *„De nominibus locorum.* Acheldemach ager sanguinis qui hodie monstratur in Helia × spectans ludos scenicos contemplaretur“. (cf Migne PL. 92. 1033).

f. 52—80': *„Libellus retractationis eiusdem.* Scimus eximium doctorem × habere grauidam“. (Migne PL. 92. 995).

f. 81: *Versus*: „ | Sepe sui quedam prenuncia signa futura | × | Que dolor et lacrime posteritatis erit | “.

Prov. Anglia. (Scriptura codicis similis scripturæ scriptorii monasterii s. Albani). — *Poss.* N. C. S. Poyntz, Dorchester Oxon. — Empt. Lundoniæ anno 1921.

Gl. kgl. S. 41 fol. membr., sæc. XII, ff. 95, cm. 28,4×19. Codex initio mutilus.

f. 1—94: BEDA: *Expositio super Marcum euangelistam.* „///// sociosque Petri commemoret Jacobum et Johannem filios Zebedei × ut liberi contemplentur formam domini". (Migne PL. 92. 141—302).

f. 94—95: „*Quarundam dictionum ethimologie* YSIDORI".

Poss. William Saxton. (f. 95' manu sæc XVI: „William Saxton"). — Henry Postellthwaite of Hampall. (In interiore parte tegumenti: „Henrye Postellthwaite of Hampall", f. 1: „Henrye Postlethwayte"). — A. Askew. (Bibl. Askew. n. 462).

Ny kgl. S. 641 8vo membr., sæc. XII—XIII, ff. 107, cm. 15×10,5.

f. 1—41': ALCUINUS *Liber de uirtutibus et uitiis.* „Dilectissimo filio Widoni comiti humilis leuita Alcuinus salutem. Memor peticionis tue × secundum meritum boni operis perpetua coronabitur gloria". (Migne PL. 101. 613).

f. 42—107': *Sermones. Excerpta uaria.*

Prov. Empt. Lipsiæ anno 1921.

Gl. kgl. S. 1595 4to membr., sæc. XI, ff. 82, cm. 21×11,6. Tegum. uetus.

f. 1—17: AMALARIUS *presbyter Metensis*: *Ecloge de officio misse.* „Incipiunt apolode de ordine Romano et de IIII orationibus episcoporum siue populi Dei missa. Incipiunt capitula sequentis opusculi. Illud uero intimandum est × et erant semper in templo laudantes et benedicentes Dominum qui uiuit in secula seculorum". (Migne PL. 105. 1315).

f. 17—17': *Oratio.* „Canamus omnes laudes Dei filio celorum regi × ut nos ad uitam duceret".

f. 18—23: *Excerpta ex regula canonicorum ab* AMALARIO *collecta.*

f. 23'—25: „*De ieiunio quattuor temporum.* Quattuor esse tempora totius anni manifestum est, fratres mei, uidelicet uaer, estas × tunc uos cum ipsis percipere poteritis beatitudinem sempiternam prestante Domino nostro Jhesu Christo, qui in trinitate perfecta uiuit et regnat Deus per omnia secula seculorum".

f. 26—30: ABBO *Sangermanensis monachus*: „*Sermo de caena Domini. cap. XXXVI.* Fratres karissimi. Hodie in ista die

gaudent × que Deo placeat et uobis proficiat ad uitam aeternam, ipso adiuuante qui ..." (Migne PL. 132. 764).

f. 30—31': ABBO *Sangermanensis monachus*: *„Sermo in caena Domini. cap. X.* Haec igitur, fratres karissimi, dies a fidelibus Christi × Dominus noster". (Migne PL. 132. 764).

f. 31'—33: ABBO *Sangermanensis monachus* [?]: *„Sermo ad populum, et qui in hac die debita cum ueneratione ad excipiendum, ut premissum est, reconciliationis munus conuenistis*". „Sopiantur mala × spiritus scientiae et pietatis et spiritus timoris Domini ipso adiuuante".

f. 33—34: ABBO *Sangermanensis monachus*: *„Sermo in caena Domini ad penitentes reconciliatos aecclesiae. cap. X.* Hodie, fratres, est caena Domini × qui uos hodie recipit in societatem plebis sue". (Migne PL. 132. 770).

f. 34—35: ABBO *Sangermanensis monachus*: *„Sermo in porta aecclesiae ad penitentes ineptos reconciliationi. cap. XI.* Vobis quoque fratres quos nunc mater ecclesia × unitate perfecta uiuit et regnat ....". (Migne PL. 132. 769).

f. 35—37: ABBO *Sangermanensis monachus* [?]: *„Sermo ad milites. cap. VIIII.* Fratres omni die uidetis cum uadit istud regnum in perditionem; nostri homines uillani et serui et ancille × regem et principem accipietis uictoriam donante Domino...".

f. 37—39: ABBO *Sangermanensis monachus* [?]: *„Sermo ad rapaces. cap. XII.* Omnes uos fratres in commune ammonemus × iugiter declinare et semper bene facere, quo possitis gratiam Dei obtinere per omnia secula seculorum Amen".

f. 39—40': ABBO *Sangermanensis monachus* [?]: *„Sermo conueniens omni tempore. cap. XIII.* De humilitate et de oboedientia oportet × nostra corona ante Dominum, qui uiuit et regnat".

f. 41: „LUPUS *Lundonensis episcopus*": *Epistola „cunctis fratribus atque conseruis in Christo" data.*

„LUPUS *Lundonensis episcopus*": *Epistola „cunctis catholicis fratribus atque omnibus christianis utriusque ordinis" data.*

„LUPUS *Lundonensis episcopus*": *Epistola „cunctis diuine seruitutis cultoribus" data.*

„JOHANNES PAPA" XVIII: *Epistola „domno archiepiscopo" data.*

„JOHANNES PAPA" XVIII: *Epistola „N. episcopo" data.*

„JOHANNES PAPA" XVIII: *Epistola Wulstano archiepiscopo Eboracensi data.*

„N. Anglorum archiepiscopus“: Epistola „domno pape N. cunctisque generaliter sancte matris ecclesie filiolis“ data.

f. 43—45': „*De decimis dandis.* Propitio Christo, fratres karissimi, iam prope sunt dies in quibus messes ✕ bona uoluntate et obedientia deuota prestante Domino . . .“. (f. 43—44' = Migne PL. 39. 2266—2268).

f. 45'—47': „*Contra iniquos iudices et falsos testes.* Auscultate iudices terre sermones meos ✕ gaudia eterna participare mereantur per Dominum . . .“.

f. 47'—49': „*Sermo ad coniugatos et filios.* Oportet uos scire, fratres karissimi mei, quia Dominus Deus omnipotens qui fecit ✕ agat ut eterna premia consequi mereatur a Domino“.

f. 49'—50': „*Sermo ad uiduas.* Sermonem sancti apostoli dilectissime nobis dicturi sumus ✕ exultare in gaudio sempiterno“.

f. 51—52: „*De Antechristo et eius signis.* Omnis qui secundum Christiane professionis rectitudinem ✕ contra Antichristum et eius sectatores resistere per fidem Christi ualeant“.

f. 52—54: „*De ultimo die exitus anime de corpore.* Scire et intellegere debemus, fratres karissimi, ✕ uite celestis recuperaret ingressum qui uiuit . . . .“

f. 54—56: „*De conuersione et penitentia et communione.* Intendat caritas uestra, dilectissimi fratres, quod in lectione euangelica ✕ omnibus fidelibus tribuatur“.

f. 56—57: „*De resurrectione mortuorum.* Verba Domini nostri Jhesu Christi, fratres karissimi, que in lectione ✕ iusti autem in uitam eternam“.

f. 57—58: „*De die iudicii sermo sancti* Augustini. O fratres karissimi quam tremendus est dies illa ✕ eripere dignetur qui in trinitate . . . .“. (Migne PL. 39. 2210).

f. 59—60': „*De adiutorio Dei et libero arbitrio.* Audiuimus in euangelio, fratres karissimi, Dominum nos uocantem ✕ ut fiat illius uoluntas in nobis“.

f. 60'—62: „*Sermo sancti* Augustini *de baptismo non iterando.* Due namque sunt natiuitates ✕ in nomine trinitatis sub trina mersione“.

f. 62—65: *Sermo.* „Fratres karissimi, tempus est transeundi de malo ad bonum, de tenebris ad lucem ✕ ibunt in uitam eternam“.

f. 65'—66': „*De uisione*“. [*Excerpta ex prophetia Isaie*].

f. 66': „*Verba* HIEREMIE *prophete*".
f. 66': *Admonitio lingua Anglica scripta.* „Se þe þyses lyden nele × ʒeornlicost ʒymed". (F. Holthausen: Angelsächsisches aus Kopenhagen. Zeitschrift für deutsches Altertum XXXIV (1890) 228).
f. 67—74: „*Sermo episcopi ad clericos.* Ego uobis clericis mihi subditis dico: instituta sanctorum canonum × ne tedium uobis fiat seduale dicimus uobis in nomine omnipotentis Dei".
f. 74—77': „*Sermo ad sacerdotes.* O sacerdotes Domini dico uobis modo × quia iustitiam nec faciunt nec diligunt".
f. 78—79: „*De baptismo.* Primo necesse est ut paganus caticuminus sit × ut possit stare in aula celesti".
f. 79'—80: „*De officio missæ.* Officium quidem misse magna ex parte ad solum pertinet sacerdotem × quod secretam et reconditam habeat dispensationem".
f. 80—82: *Excerpta ex regula canonicorum collecta ab* AMALARIO (cf. f. 18—23).
Prov. Anglia.

Gl. kgl. S. 176 fol. chart., sæc. xv, ff. 135, cm. 28,6×20,6. Tegum. uetus.
f. 1—134' [manu prima]: „*Expositio* SMARAGDI *abbatis in regulam Benedicti*". „ | Quisquis ad eternum mauult conscendere regnum | × misericorditer regit atque gubernat Jhesus Christus Dominus noster . . . ." (Migne PL 102. 689).
f. 135 [manu secunda]: *Exemplum ex tractatu Jacobi de Jutterbok ad moniales scripto.* „Jacobus de Jutterbok in tractatu suo ad moniales cap. 5 scribit exemplum. Anno qui est 1446 circa festum sancti Michaelis in claustro sancti Benedicti uocati in monte sancti Petri Erfordie × crus eius combustum. Hec Jaco de Jutterbok. — Et ego H. noui monachum prescriptum, et, uti michi oretenus retulit, fuit Erfordensis natione, natus ibidem in platea raparum. Noui preterea abbatem predictum Hartungum nomine, non ociose me habens quando recepit reformationem in corde duplici. Noui insimul presbiterum pretactum Pilum nomine plebanum ad sanctum Martinum Erfordis demonibus imperantem. — Qui hos nouit adhuc uiuit deuotus pater ac sacerdos in Arnsboken natione Danus et quondam canonicus regionis eiusdem. Et hic eadem michi oretenus retulit".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo: „I II") — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 33. — Cat. Möllmann n. 112).

Gl. kgl. S. 1354 4to membr., sæc. XII, ff. 8, cm. 23,5×16.

f. 1—1' [manu prima]: „*Domnus* PASCHASIUS *papa in libro de corpore et sanguine Domini*" [ɔ: *Ex capitulo XIV libri* RADBERTI PASCHASII *de corpore et sanguine Domini*] „Quidam presbiter fuit religiosus ualde Pecgils nomine × quod exterius uisu conspexerat". (Migne PL. 120. 1319).

f. 1'—3 [manu prima]: *Lectiones de sancta trinitate.* „Credimus sanctam trinitatem id est patrem et filium et spiritum sanctum unius sustantie × uel 70 interpretum prophetiis procul dubio quicunque eas legeris ita inuenies".

f. 3—6' [manu secunda]: „*Lectiones de sancta trinitate.* Teneamus firmissime patrem et filium et spiritum sanctum unum esse naturaliter Deum × spiritu labiorum suorum interficiet impium".

f. 7—8 [manu tertia]: *De incarnatione Christi.* „///// hoc scripsit Salomon in eclesiaste quantum ad literam × cecitatem nostram uenit idem incarnatus".

f. 8 [manu quarta]: PRUDENTIUS: *Hymnus de nouo lumine paschalis sabbati.* „ | Inuentor rutili, dux bone, luminis | × | texens perpetuis sæcula sæculis | ".

f. 8—8' [manu quinta]: *Hymnus de sancta Fide.* „ | Hac in die preclara Alleluia | × | Eya dicamus omnes una tibi Christe laus et gloria | ". [Neumis notatus].

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 191). Unde in bibliothecam Gottorpiensem codex uenerit, nescio; f. 1 signatura: „N 18", ut in Gl. kgl. S. 1341 4to: „N 15", in Gl. kgl. S. 1588 4to: „N 16", in Gl. kgl. S. 1343 4to: „N 17", in Gl. kgl. S. 1344 4to: „N 19".

Gl. kgl. S. 1346 4to membr., sæc. XI, ff. 13, cm. 26,1×15,5.

f. 1—6': *Commentarius in* PRUDENTII *Psychomachiam.* „Iste Teraconensis dicitur fuisse. Teraconia quædam regio × Per aurea atria templi accipite uirtutes".

f. 6'—13: REMIGIUS AUTISSIODORENSIS: *Commentarius in carmen paschale* SEDULII *I—IV 290.* „Paschales id est sollempnes. Metaphorice alloquitur lectorem × infra ponitur". (Sedulii opera omnia ed. Joh. Huemer. CSEL vol. X 320).

Poss. Ecclesia beate uirginis in Hamburg. (Bibl. capit. Hamb. (1784) 274 n. 3373). Anno 1784 in auctione capituli Hamburgensis hic codex emptus est.

Thott 62 fol. membr., sæc. XIV (f. 142': „1345"), ff. 142, cm. 28×21.

f. 1—141': BERENGAUDUS: *Expositio in Apocalypsin.* „Beatum Johannem apostolum et euangelistam hunc librum × uel certe in melius commutandum". (Migne PL. 17. 843).

f. 141'—142': MARBODUS *Redonensis episcopus*: *Prosa de duodecim lapidibus pretiosis.* „ | Ciues celestis patrie | × | cantamus tibi cantica | ". (Migne PL. 171. 1771).

Prov. Metæ. (f. 142' [manu scriptoris codicis]: „Au clerc qui ce escript dont deus bonne auenture et li enuoit ceile pasture com il affiert a sa nature. Fineie fut ceste escripture, sachies de uoir enci fut il, le secund samedi dauril mil CCC XLV. Li escriuains eu but boin vin en l'osteil dun vaillant curei, cui li filz de deu croit luncei, de saint Victour est appelleis a Mes et de Gorce fut neis filz Amin la mulle est appelleis . . . ."). — *Poss.* P. Ferrius. (In fol. præligato: „Pauli Ferrii est"). — G. F. Venel. (f. 1: „Venel"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 278 n. 62).

Gl. kgl. S. 3394 8vo membr., sæc XII, ff. 61, cm. 17×10,$_2$.

f. 1—61': „*Opusculum* ANSELMI CANTUARIENSIS: *Cur Deus homo*", *præmissa præfatione.* „Sepe et studiosissime a multis rogatus sum × attribuere debemus qui est benedictus in secula seculorum". (Migne PL. 158. 361).

Poss. Abbatia de Lisbern prouinciæ Coloniensis. (f. 61 [sæc. XII]: „Liber sanctorum Cosme et Damiani ac beatissimi Symeonis in Lysbern"; cf. O. Heinemann: Die Handschriften der herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel. IV Abt. Ms. 320 Gud. in 8vo). — F. C. Sevel. (Bibl. Sevel III 216 n. 47).

Ny kgl. S. 115 4to chart., sæc. XV (f. 24: ⟨14⟩ „97"), ff. 24, cm. 21,$_5$×15,$_4$.

f. 1—6': „*Soliloquium Jubileum beati* ANSELMI *episcopi*" [ɔ: ECKBERTI *abbatis Schonaugiensis*]. „Verbum michi est ad te × solidum regnum permanens in sæcula sæculorum". (Migne PL. 195. 105).

f. 6'—14: „*Stimulus amoris beati* Anselmi *episcopi Canthuariensis de gloriosissime dominice passionis beneficio Jhesu Christi.* Jhesum Nazarenum a Judeis innocenter condemnatum ╳ honor et imperium in secula seculorum. Amen". (Migne PL. 184. 953).

f. 14—21: „*Tractatus de præparatione ad missam Domini seraphici* Johannis Bonauenturæ. Ad honorem gloriose et indiuidue trinitatis ╳ sed auxilio gracie eius. Quod nobis præstare . . . ."

f. 21—24: „*Sententia determinatiua beati* Anselmi *Cantuariensis archiepiscopi super resolucione pusillanimis conscientie dubitantis an missam celebrare expediat vel ne.* Dulcissime Domine Jhesu, qui cum patre et spiritu sancto uniuersitatis es creator ╳ super multitudine peccatorum nostrorum".

Gl. kgl. S. 1357 4to membr., sæc. xii, ff. 84, cm. 22,6╳14,6. f. 84': figura penna ducta Iuonem episcopum exhibens. Tegum. uetus.

f. 1'—83': „*Epistole* Iuonis. Urbanus episcopus seruus seruorum Dei dilectis in Christo filiis clero ac populo Carnotensi salutem et apostolicam benedictionem. Nos quidem tum ╳ et eadem fortiter impleatis". (Migne PL. 162. 11).

f. 84: *Excerpta iuris canonici.*

f. 84': *Responsorium ex officio b. Marie Magdalene.* „Flauit auster et fugauit aquilonem quando lauit cor Marie penitentis iber sancti spiritus".

f. 84': *De s. Nicolao hymnus.* „ | Sospitati dedit egros olei perfusio | ╳ | nam qui corde poscit illum propulsato uitio | sospes regreditur | ". [Neumis notatus]. (Chevalier: Rep. hymn. n. 19244).

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 1': „Liber sancte Marie sanctique Johannis in Cycemer". — Signatura in tergo pæne deleta: „G 8"). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 168. — Cat. N. Heinsii n. 99. — Cat. Pechlin n. 126. — Cat. Möllmann n. 36).

Litt. Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 48.

Ny kgl. S. 2896 4to membr., sæc. XII (f. 63: „1158“), ff. 63, cm. 23×15,5. Cum tegumentum diu codici defuerit, scriptura paginæ primæ pæne deleta est.

f. 1’—61’: ALGERUS *scolasticus*: *Liber de corpore et sanguine Domini.* „Quia sancti de corpore et sanguine Domini × salutiferum nobis sentiamus, qui cum . . .“ (Migne PL. 180. 739).

f. 62—63: ALGERUS *scolasticus*: „*Tractatus de libero arbitrio.* Sciendum est quod liberum arbitrium × cum omnibus preposita sit“. (Migne PL. 180. 969).

f. 63’: HUGO DE SANCTO VICTORE: *De claustro anime. Excerptum.* (Migne PL. 176. 1051).

Poss. Monasterium beate Marie in Villerio [Villers, abbatia ord. Cist. in Brabantia uel Weiler Bettnach, abbatia eiusdem ordinis in Lotharingia]. (f. 63: „Liber sancte Marie uirginis Vilerensis, scriptus anno Dominice incarnationis millesimo centesimo quinquagesimo octauo“). — E. W. Hommel. — J. H. Saalmüller. (f. 63: „Huncce librum anno millesimo centesimo quinquagesimo octavo scriptum, ex donatione domini Ernesti Guilielmi Hommelii verbi divini ministri maxime venerandi patronique fautoris ac praeceptoris mei usque ad cineres colendi possidet Joannes Henricus Saalmüller R. M. C.“). — Empt. Hafniæ anno 1920.

Gl. kgl. S. 43 fol. membr., sæc. XII, ff. 10, cm. 35×25,5.

f. 1—10’: „*Epistole* HILDEBERTI *archiepiscopi.* W de Canpellis. Conuersione et conuersatione tua × pro uita consecuntur. Expliciunt“.

f. 10’: *De corpore Christi.* „ | Tollimur e medio fatis urgentibus omnes | × | Sit cibus ipse caro, panis imago manet | “.

f. 10’: HILDEBERTUS: *Cur Deus homo?* „ | Adæ peccatum quæ conueniens aboleret | × | Angelus exultat, homo gaudet, tartara merent | “. (Migne PL. 171. 1406).

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 75. — Cat. N. Heinsii n. 54. — Cat. Pechlin n. 115. — Cat. Möllmann n. 39).

Gl. kgl. S. 45 fol. membr., sæc. XII, ff. 17, cm. 26,5×18,4. f. 17: rasura, f. 17’: pagina sordida.

f. 1—15: HILDEBERTUS *Cenomanensis episcopus*: *Versus de mysterio missæ.* „ | Scribere proposui quo mistica sacra priorum | × | fit cibus ipse caro panis imago manet | “. (Migne PL. 171. 1178—1194).

f. 15—17: HILDEBERTUS *Cenomanensis episcopus*: *Oratio ad tres personas sanctissimæ Trinitatis.* „ | Alpha et Omega magne Deus | × | pium cantem alleluia | Amen“. (Migne PL. 171. 1411).

Poss. F. Lindenbrog. (f. 1: „F. Lindenbruch 1600“). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 79. — Cat. N. Heinsii n. 67. — Cat. Pechlin n. 219. — Cat. Möllmann n. 38).

Litt. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Gl. kgl. S. 46 fol. membr., sæc. XII, ff. 7, cm. 31,5×23.

f. 1—4': VAL. FALTONIA PROBA: *Centones Virgiliani.* „ | Jam dudum temerasse duces pia federa pacis | × | Hac casti maneant in religione potes. | “ (Migne PL. 19. 803).

f. 4': „*Quod mors non ex natura, sed ex nature uicio procedens originalis pena peccati nullis soluta sacramentis et iniustis fiat suplicium culpe et iniustis meritum pro fide.* | Non hominem natura mori, set culpa coegit | × | penam uirtutum uertit in arma fides | “.

f. 4': „*Cuidam monacho peripatetico mesuum modum extollenti atque de fonte meo aree sue irriguum exigenti.* | Pinge, poeta, uiros uariosque infunde colores | × | poma ferunt tribuli, petraque fundit aquas | “.

f. 4': „*Eidem nimis importuno nil rescribentis excusatio.* | Impediere diu labor atque negocia mentem | × | et minimis cedunt maxima sacra malis | “.

f. 4'—6': *Alii uersus eiusdem generis.*

f. 6'—7': „*Libellus* HILDEBERTI *archiepiscopi de dissensione exterioris et interioris hominis.* Incendio domus mea corruerat × | que mihi mors ex te pacienter utrumque feratur | /////“. (Migne PL. 171. 989—997).

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 83. — Cat. N Heinsii n. 67. — Cat. Pechlin n. 116. — Cat. Möllmann n. 40).

Gl. kgl. S. 3468 8vo membr., sæc. XIII, ff. 54, cm. 18×11,7.

f. 1—53: HUGO DE SANCTO VICTORE: *Didascalicon I—VI 13.* „Multi sunt quos adeo ingenio destitutos . . . . . Due precipue res sunt × sine animalibus cenam“. (Migne PL. 176. 741—809, cf. Die Handschriften-Verzeichnisse der kgl. Bibliothek zu Berlin. Rose: Verzeichniss der lateinischen Handschriften 2. Bd. III 1112).

f. 53—54: *Catalogus scriptorum s. Augustini.*
Poss. Monasterium s. Marie in Bordesholm. (Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „F 17“: „Salustius cum commento. Didascalos Hugonis“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 177. — Cat. Möllmann n. 257: „Salustius. Hugonis monachi s. Victoris didascalicon siue de amore librorum codex membr. in 8.“). Codex Gl. kgl. S. 3468 8vo cum cod. Gl. kgl. S. 3560 8vo colligatus erat.

Ny kgl. S. 118 4to membr., sæc. XII, ff. 100, cm. 24×16. Litt. init. cum ornam.
f. 1—86': HUGO DE S. VICTORE: *Homiliæ in Ecclesiasten.* „Que de libro Salomonis × profutura sint ignorant“. (Migne PL. 175. 113).
f. 87—100': RICHARDUS DE S. VICTORE: „*De statu interioris hominis.* Sero quidem misi × neque fota oleo“. (Migne PL. 196. 1115).
Poss. Sæc. XVI—XVII uarii possessores Anglicæ nationis, ut docent notæ in fol. præligato, fol. 1, fol. 3. — Nathaniel Bostock. (f. 30: „Nathaniel Bostock. March 14th day 1708“). — Rich. Bostock. (f. 1). — Fr. Münter. (f. 1: „Friderici Münter. Hafniae MDCCXCVIII“. — Bibl. Münter n. 6).

Ny kgl. S. 2878 4to membr., sæc. XII, ff. 119, cm. 21×13 Litt. init.
f. 1—16': *Varia de sacramentis quorum nonnulla ex sententiis* HUGONIS DE SANCTO VICTORE *excerpta.*
f. 17'—20: „*Capitula super sententias* HUGONIS.
f. 21-119': HUGO DE SANCTO VICTORE: *Sententiæ 6 partibus distinctæ.* „De fide et spe, que in nobis sunt × si persisteret in obedientia“. (Migne PL. 176. 41).
Poss. Monasterium sancti Saluatoris Eynamensis prope Aldenardam, ord. s. Bened. (f. 1: „Liber sancti Saluatoris Eynamensis“). — Empt. Lundonii anno 1919.

Ny kgl. S. 1779 fol. membr., sæc. XIII. Tria uolumina. I ff. 82. II ff. 88. III ff. 88. cm. 31×22. Litt. init. Tegum. uetera.
„ALULFUS“: „*Gregorialis*“. Post restaurationem cenobii sancti Martini Tornacensis, quæ facta est anno 1092 Dominice incarnacionis, cum ego frater Alulfus eiusdem loci monachus × dispositioni conditoris contradicent. Qui uiuit .... Expliciunt

exceptiones ex opusculis beati Gregorii pape super Jhesum filium Sirach". (Histoire littéraire de France XII 244).

Prov. Monasterium ordinis Cisterciensis, quod dicitur Mons regalis [Royaumont]. — *Poss.* Monasterium sancte Marie Regalismontis. (Vol. I f. 82: „Liber sancte Marie de regali monte", cf. vol. II et III). — Chardin. (Vol. I f. 1: „219 Chardin", cf. vol. II et III). — Sir Thomas Phillipps. (Vol. I f. 1: Signatura Thomæ Phillippi addito numero 2801, cf. vol. II et III. — Bibliotheca Phillippica (1908) n. 8). — Empt. Lundonii anno 1919.

Gl. kgl. S. 49 fol. chart., sæc. xv, ff. 241, cm. 29,6×21,2. Tegum. uetus.

„BERNHARDUS CLAREUALLENSIS ABBAS *super Cantica*". „Vobis, fratres, alia quam aliis × concupiscunt, sponsus ecclesie Jhesus Christus, dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Amen". (Migne PL. 183. 786—1134).

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo pæne deleta: „I I"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 27. — Cat. Möllmann n. 35).

Ny kgl. S. 13b fol. chart., sæc. xv, ff. 45, cm. 28,3×20,5.

f. 1—45': *Sermones uarii beati* BERNARDI CLAREUALLENSIS *et* NICOLAI CLAREUALLENSIS.

f. 35'—36': „*Speculum beati* BERNARDI *abbatis*. Si quis emendatioris uite × quasi ipse solus sit et Deus". (Migne PL. 184. 1175).

Ny kgl. S. 120 4to chart., sæc. xv (f. 32: „1499"), ff. 33, cm. 21 ×15,5.

f. 1—32: „*Beati* BERNARDI *abbatis de consideratione ad Eugenium papam.* Subit animum dictare aliquid × inuenitur facilius. Proinde is sit finis libri sed non quærendi". (Migne PL. 182. 727). „Expliciunt libri quinque beati Bernhardi abbatis Clareuallensis de consideratione ad Eugenium papam conscripti per fratrem Johannem Mathie presbiterum priorem primum domus siue hospitalis sancti spiritus Randrusiensis ad sanctum Martinum, Arusiensis diocesis, licet indignum et immeritum anno Domini 1499 die lune 21 mensis Octobris". — Infra picta est crux ordinis s. spiritus.

f. 32'—33': *„Anulus beate Marie uirginis a sancto* BERNARDO *editus.* | Que uirgo nobilis | desponsari habilis | × | suscipe clementer | (Mone: Lateinische Hymnen des Mittelalters II 445).

Prov. Dacia. — *Poss.* Domus sancti spiritus Randrusiensis.

Litt. Dansk historisk Tidsskrift 8 R. IV 43.

Gl. kgl. S. 1359 4to chart., sæc. XV, ff. 12, cm. 20,5×14,2.

f. 1—12': *„Meditaciones beati* BERNARDI. Multi multa sciunt × unum eundemque Dominum glorie. Qui .... (Migne PL. 184. 485).

Prov. Germania. — *Poss.* Domus s. Marie in Bordesholm. (Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „M 47"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 240. — Cat. Möllmann n. 154). Cod. Gl. kgl. S. 1359 4to cum codd. Gl. kgl. S. 1336 4to et 1367 4to et Inc. Haun. 2017 colligatus erat.

Kall 651 8vo chart., sæc. XV, ff. 200, cm. 14×10,5.

f. 1—17: *Registrum.*

f. 18 [sæc. XVII]: *„Regis Salamonis oratio.* | Bina rogo, Pater Omnipotens, ea quæso negare | × | Finis ubi uitæ transfer ad astra Deus | . Gualterus Heissing".

f. 18' [sæc. XVII]: *„Emblemata"*.

f. 19—49': *„Epistola beati* BERNARDI *abbatis Clareuallensis* [ɔ: GUIGONIS *prioris Carthusiæ maioris*] *ad fratres de monte Dei.* Fratribus de monte Dei orientale lumen × super globum lune est". (Migne PL. 184. 309 - 339, 344).

f. 50—190': *Ex sermonibus beati* BERNARDI.

f. 191—200': *Apologeticus beati* BERNARDI *abbatis.* Venerabili patri Wilhelmo Bernardus .... Usque modo × nil boni facere anime uidelicet excolen //////". (Migne PL. 182. 898—909).

Prov. Germania. — *Poss.* Joannes Kemper. — Joannes Hakenkamp. (f. 1 [sæc. XVII]: „Ex liberali donatione D. Joannis Kempers uicarii Widensis possidet nunc Joannes Hakencamp eiusdem ecclesiæ uicarius. Ita testor Joannes Kemper m. p." — In tegumento: „Joannes Hakencamp est uerus possessor huius libri"). — A. Kall. (Bibl. Kall XLIII n. 651).

Ny kgl. S. 119 4to chart., sæc. XV (f. 1: „1477", f. 229: „1482", f. 355': „1477"), ff. 355, cm. 22×15,4. Tegum. uetus.

f. 1: „Liber sancte Marie uirginis in Bordesholm ordinis canoni-

corum regularium sancti Augustini Bremensis dioceseos, quem ego frater Johannes Nesze scripsi 1477 in monasterio Montis sancte Marie prope fluuium Jazenitze in territorio Stetinensi. Oretis Dominum Deum pro me unum Aue Maria". Infra penna ducti sunt duo utriculi et tridens cum duobus astris. Inscriptiones: „Ouidius Naso", „Johannes cum naso", „Nasonem pitito".

f. 3—192: „*Epistolare beati* BERNARDI *abbatis*".

f. 192'—229: „*Epistola beati* BERNARDI *abbatis* [ↄ: GUIGONIS *prioris*] *ad fratres Carthusienses de monte Dei*. Misericors et miserator Dominus .... Pene impudenter × secretum meum michi". (Migne PL. 184. 307—354).

f. 229: „Anno dominice incarnationis 1482 in die diuisionis apostolorum per me Johannem Nesen de Plone, presbiterum professum in Bordesholm ordinis canonicorum regularium, finitus in monasterio Montis sancte Marie eiusdem ordinis, prope fluuium Jazenitze, ex quodam exemplari domus gracie Dei ordinis Carthusiensium prope Stettin tunc temporis ibidem stans in eadem domo cum duobus fratribus pro reformacione".

f. 229': „*Narracio pulcra metrica et dragmatica de sancto Bernardo abbate.* | Mira loquor sed de fide, Bernarde, quid est hoc? | × | Da dulcem Jhesum, dulcissima mater, in esum | ".

f. 230—256': „*Regula sancti* BENEDICTI *abbatis*. Ausculta o fili × uirtutumque culmina, Deo protegente perueniesʺ. (Migne PL. 66. 215).

f. 257'—279': „*Tractatus* BERNARDI *abbatis de 12 gradibus humilitatis*". „Rogasti me × in nostro codice leges". (Migne PL. 182. 941).

f. 279'—288: „*Stimulus dilectionis eiusdem beati* BERNARDI, *alias soliloquium* ANSELMI *uel planctus*. Jhesum Nazarenum a Judeis innocenter condempnatum × honor et imperium in secula seculorum Amen". (Migne PL. 184. 953).

f. 288': „*Libri beati* BERNARDI *Clareuallensis abbatis*. De consideratione ad Eugenium libri 5 × Meditationes Bernardi: Multi multa sciunt. Finis: Per omnia secula seculorum. Amen".

f. 289—294': „*Scala claustralium beati* BERNARDI *abbatis*. Cum uice quadam × curabit et sanabit nos Jhesus Christus ...." (cf. Migne PL. 40. 998, 184. 475).

f. 295—296: „*Regimen religionis beati* BERNARDI. Si plene uis assequi × Et sic cogita super istas duas ciuitates". (Migne PL. 184. 1173).

f. 296—298: „*Speculum beati* BERNARDI *abbatis.* Si quis emendatioris uite ✕ solus sit et Deus". (Migne PL. 184. 1175).

f. 298—307': „*Tractatus eiusdem de uite ordine et morum disciplina*". „Hortatur quidem timidam mentis mee impericiam ✕ recto tramite ualeant peruenire". (Migne PL. 184. 561—573).

f. 308—316: „*Soliloquium beati* BERNARDI. Cor meum rogo te ✕ ab eius deuies uoluntate per infinita secula seculorum". (Migne PL. 184. 1157).

f. 316—319': „*Parabola beati* BERNARDI *abbatis.* Rex diues ✕ in regno caritatis. Amen". (Migne PL. 183. 757).

f. 319'—336': „*Meditationes beati* BERNARDI *abbatis.* Multi multa sciunt ✕ eundem Dominum glorie . . . .". (Migne PL. 184. 485).

f. 337—355': „*Tractatus utilis* ADAM *abbatis de nuptiis*". „Nupcie facte sunt in Cana Galilee. Scriptura sancta docet nos quod sunt nupcie carnales ✕ pulcro Nazareo copulari præstante eodem Domino . . . . Explicit tractatus de nupciis anno quo supra in die Laurencii martiris in Jazenitze scilicet anno Domini 1477 per me fratrem Johannem Nesen de Plone, presbiterum professum in Bordesholm . . . .". In calce penna ductus est tridens cum duobus astris.

Prov. Germania. — *Poss.* Domus s. Marie in Bordesholm. (Cat. Bordesholm. ex anno 1488 n. „E 20"). — F. C. Sevel. (Bibl. Sevel III 205 n. 768).

Gl. kgl. S. 50 fol. chart., sæc. xv, ff. 142, cm. $28,_4 \times 19,_6$.

„*Flores beati* BERNARDI". „Cum non essem alicui exercitio magnopere occupatus placuit michi ut opuscula ✕ corpori claritatis sue".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes de Mynda. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. („Hunc librum dedit dominus Jo. de Mynda canonicus Lubecensis"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 316: „D. Bernardi Flores. Eusebii epistola de morte Hieronymi etc. in f.". — cf. Ulrik Petersen: Specificatio librorum manuscriptorum, qui in bibliotheca Gottorp. asservantur, lin. 141—143).

Gl. kgl. S. 1361 4to membr., sæc. XIII, ff. 112, cm. $21,_2 \times 16,_4$. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1'—63': „*Summa de perfectione uiarum Dei.* Postquam in terra deserta atque inuia ✕ nosque ad desiderium uere morti-

ficationis accendit". — „Sum mentis sydus, me conscripsit Godefridus".

f. 64'—86': Petrus Venerabilis *abbas*: *De uisionibus miraculorum*. „Cum inter spiritus sancti karismata × sibique satis competentem exitum habuisse. Explicit liber secundus domini Petri Cluniacensis abbatis de uisionibus miraculorum". (Migne PL. 189. 851).

f. 86'—112': *Visiones quædam præcipue monachorum ordinis Cisterciensis*. „Quoniam forma ueritatis per se pulcherrima est sapienti spectatori . . . . . Est quidam miles Waltherius nomine in patria adiacenti Niuelle uel Burselle × Respondit mater piissima: Venio succurrere egene huic abbatie ceterisque pauperibus fiduciam suam in me habentibus. Explicit uisio Christiani serui Christi".

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 1': „Iste liber est ecclesie sancti Johannis in Cismer". — Signatura in superiore parte tegumenti: „B XI", in dorso: „D 8"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 122 — Cat. Möllmann n. 46).

Gl. kgl. S. 51 fol. chart., sæc. xv, ff 367, cm. 28×20,5. Tegum. uetus.

Petrus Lombardus: *Libri quattuor sententiarum*. „Cupientes aliquid de penuria ac tenuitate nostra × usque uia duce peruenit". (Migne PL. 192. 522).

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „c t̄nū"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 42).

Gl. kgl. S. 14 fol. membr., sæc. xiii, ff. 201, cm. 33×23. Litt. init. hist. et cum ornam.

Petrus Lombardus: *Collectanea in omnes epistolas b. Pauli apostoli*. „Principia rerum requirenda sunt × cum omnibus uobis. Amen. Explicit hic Petri glosarum meta magistri". (Migne PL. 191. 1298).

Poss. W. Clavell. (In fol. postligato: „Bought at the sale of Walter Clavell Esq. 9th April 1742"). — A. Askew. (Bibl. Askewiana (1785) 26 n. 436).

Gl. kgl. S. 52 fol. chart., sæc xv, ff. 59, cm. 29×20.

f. 1—59: *Lectura super 4 libros sententiarum* Petri Lombardi. „Cupientes aliquid de penuria etc. Ut autem reddat auditorem

beneuolum × in Deo, qui est causa, a quo omnia, et finis, in quem ordinantur omnia, cui est honor . . . ."

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 150. — Cat. Möllmann n. 45). Una cum Gl. kgl. S. 186 fol., 455 fol., 159 fol., 62 fol. codex colligatus erat.

Ny kgl. S. 648 8vo membr., sæc. XIV, ff. 288, cm. 9,8×6,5.

f. 1—277': *Questiones super sententiis* PETRI LOMBARDI. „Cupientes aliquid de penuria × omnes dampnari".

f. 278'—288: *Preces et annotationes nullius momenti.*

Prov. Gallia. — *Poss.* Fratres conuentus Sinemuri. — Johannes Lambertus. (In fol. præligato: „Hic liber per uenerabiles fratres conuentus Sinemuri mihi fratri Johanni Lamberto fuit datus anno Domini 1477 19 Junii teste singrapho meo Lambertus"). — Codex Parisius anno 1921 emptus.

Ny kgl. S. 2918 4to membr., sæc. XV, ff. 228, cm. 21×16.

f. 3—225': PETRUS COMESTOR: *Historia scholastica.* „Reuerendo patri et domino suo Villelmo, Dei gracia Senonensi archiepiscopo, Petrus seruus Christi, presbyter Trecensis, uitam bonam × ex 70 apostolis in Arabia, quæ Fenix dicitur, passus est, ut ait Clemens in quinto libro Ypocriposeon id est informationum. Expliciunt ystorie scholastice". (Migne PL. 198. 1053).

Poss. Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 9975"). — E. Crawshaw. (In interiore parte tegumenti: „Ex libris E. Crawshaw"). — Empt. Lundoniæ anno 1920.

Gl. kgl. S. 158 fol. membr. et chart., sæc. XV, ff. 344, cm. 28,4 ×19,7. f. 1 litt. init. Tegum. uetus.

f. 2—344: PETRUS COMESTOR: *Historia scholastica.* Reuerendo patri et domino suo Willemo × in loco magis honorabiliori scilicet catacumbis". (Migne PL 198. 1053).

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes Brunebard. (f. 1: „Hunc librum contulit dominus Johannes Brunebard, canonicus Lubecensis . . . ."). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (cf. necrologium Cismariense ad 6. Kal. Oct.). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 160. — Cat. Möllmann n. 151).

Gl. kgl. S. 159 fol. chart., sæc. XV, ff. 24, cm. 29×20,5.

f. 1—21': „*Tabula scolastice hystorie.* Quia ad perfectam scientiam sacre theologie maxime uidetur noticia hystorie scolastice

esse neccessaria, que et doctoribus sacre theologie et studentibus ordinis fratrum predicatorum .... Aaron × Zebedei filii petunt a Domino pro regno per matrem. Mat. 20. Marc. 10. Explicit tabula secundum nouum testamentum".

f. 21'—23': *Fragmenta sermonum.*

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 150. — Cat Möllmann n. 45). — Una cum Gl. kgl. S. 52 fol., 186 fol., 455 fol., 62 fol. codex colligatus erat.

Gl. kgl. S. 1596 4to membr., sæc. XIII et XV, ff. 125, cm. 24×16,9. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1 [sæc. XV]: *Adiuratio doloris et caliginis oculorum.* „Ecce crucem Domini, fugite partes aduerse, uicit leo de tribu Juda × descendat super oculos istos Amen".

f. 2—51' [sæc. XIII]: JOHANNES BELETH: *Rationale diuinorum officiorum cum multis additionibus marginalibus.* „In primitiua ecclesia prohibitum est × Judas autem prædicauit apud Persas et Medos et mortuus est apud Armedos". (Migne PL. 202. 13).

f. 18—19 in marg. [sæc. XV]: S. BERNARDUS: *Jubilus rhytmicus de nomine Jesu.* „ | Jhesu dulcis memoria | × | Jesu mundi saluatio | ". (Migne PL. 184. 1317).

f. 51'—52 [sæc. XV]: *Sermones.*

f. 52'—53' [sæc. XV]: *Orationes.*

f. 54—121' [sæc. XIII]: HONORIUS AUGUSTODUNENSIS: *Gemma animæ.* „Agmen in castris eterni regis excubans × nuptiis interesse mereatur". (Migne PL. 172. 541).

f. 59 [sæc. XV]: *Orationes.*

f. 122—122' [sæc. XIII]: *Notæ de missa.*

f. 122'—125 [sæc. XIII]: *De septuagesima, sexagesima, quinquagesima.*

f. 121'—125 [sæc. XIII]: *Versus latini uarii argumenti* (Epitaphia, versus de horis canonicis etc.).

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria (Signatura in dorso: „H 6", in superiore parte tegumenti signatura deleta, in interiore parte tegumenti: „H IIII"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 155. — Ulrik Petersen: Specificatio lin. 219—220).

Gl. kgl. S. 53 fol. chart., sæc. XV (f. 148', 172': „1450"), ff. 227, cm. 29×20,5. Tegum. uetus.

f. 2—148': „*Epistole magistri* Petri Blesensis".
f. 149—161: Matheus de Cracouia: *Dialogus rationis et conscientie de frequenti usu communionis.* „Multorum tam clericorum quam laicorum querela × pro uiatico datum est nobis corpus Domini nostri Jhesu Christi, qui . . . .".
f. 161—172': „*Tractatus de occultatione uiciorum sub specie uirtutum.* Est uia que uidetur hominibus × a cordis hospicio poterimus exstirpare . . . .".
f. 172'—221': *Speculum sapientie beati* Cyrilli *episcopi alias quadripartitus apologeticus uocatus.* „Incipit prologus libri quadripartiti reuerendi magistri Petri Blesensis. Secundum Aristotelis sententiam in problematibus suis × Et hiis digestis quieuit. Explicit liber quadripartiti reuerendi magistri Petri Blesensis".
f. 222—223': *De indiciis urinarum.* „Notandum quod omnis urina × Iste 4 urine significant indigestionem. Explicit tabula de indiciis per partes".
f. 223'—226': *Tractatus de horis canonicis dicendis.* „Septies in die laudem dixi tibi. 3 ps. Quamuis Deus semper et in omni tempore × uitam eternam in regno celorum possidebunt, quam nobis . . . .".
Poss. Henricus van Minden. (In parte interiore tegumenti: „Mei Hinrici van Mynden"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „G 6"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 149).

Gl. kgl. S. 54 fol. membr., sæc. xiii, ff. 106, cm. 30,7×21,5.
f. 1: „*Oratio Jeremie* Recordare Domine quid acciderit nobis × Jerusalem, Jerusalem, conuertere ad dominum Deum tuum. Responsorium: Plange". [Neumis instr.]
f. 2: *De auctore et correctore operis quod Aurora inscribitur.* „Scire cupis, lector, quis codicis istius auctor. Petrus Riga uocor, cui Christus petra rigat cor. Prologus illius qui hunc librum correxit et supplementum de suo apposuit et ubicunque inuenitur obelus inter duos punctos per totum librum ibi sunt dicta et uersus illius. Fraterne caritatis × huius operis editori".
f. 2: *Versus de auctore et correctore operis huius.* „ | Scire cupis, lector, quis codicis istius auctor | × | quis proponendi debuit ordo geri | ".

f. 2': *Laus operis huius.* „| Stringere proposui bona carminis huius et ipsum | × | Quid nisi celesti luce ciboque frui | “.
f. 2': *De fructibus lectionis.* „| Nil homini melius quam si diuina legendo | × | Intima, declinat noxia, uana fugat | “.
f. 2': *Prologus* ALBERTI REMENSIS. „Omnis scriptura diuinitus inspirata × ad interfectionem diaboli a Christo. Hiis ita dictis ad sequencia transeamus“.
f. 2'—3: *Prologus metricus* ÆGIDII PARISIENSIS. „| Initium mundi: quales ab origine prima | × | Lector et hoc uigili primitus aure nota | “.
f. 3: „*Versus magistri* PETRI MANDUCATORIS *de beata Maria.* | Si fieri posset quod arene puluis et unde | × | Que tua sit pietas nec littera, nec dabit etas | “.
f. 3'—106: PETRUS DE RIGA: *Aurora.* (Prologus. — Genesis. — Exodus. — Leuiticus. — Numeri. — Liber Josue. — Liber judicum. — Liber Ruth. — Liber regum. — Liber Machabeorum. — Liber Tobie. — Liber Danielis. — Liber Hester. — Liber Judith. — Recapitulationes ueteris testamenti. — Nouum testamentum. — Liber actuum apostolorum. — Epistola beati Jeronimi scripta Damaso pape. — Omelia prima Origenis in canticis canticorum. — Lamentationes Jeronimi. — Liber Job).
f. 3': *Prologus.* „Frequens sodalium meorum peticio × patenter illuxit“.
f. 4—106: „| Primo facta die, duo, celum, terra, leguntur | × | Quos uir predictus compleuit fine decenti | “.
f. 106: *De auctore et scriptore.* „| A patribus recte liber hic Aurora uocatur | × | Hos Tuuo conuersus depinxit metrice uersus | “.
Prov. Dacia. — *Poss.* Monasterium beate Marie uirginis in Loco Dei uel in Rure Regis. (f. 3: „Liber beate Marie“. — f. 1: probatio pennæ: „Omnibus presens cernentibus frater Petrus D . . . . . abbas Ruris Regis salutem dicit“. — f. 106': probatio pennæ: „E. Dei gracia Danorum Slauorumque rex uniuersis bundonibus Noriuciam inhabitantibus salutem in Domino“, „Universis ad quos presentes littere peruenerint nos habitatores in Löghum“, „Ille totaque communitas habitancium in dicta Löghum“. — In interiore parte tegumenti: „In festo sancte trinitatis obiit pie memorie dominus Gerardus abbas Ruris Regis“). — Jacobus Fabricius, superintendens Slesuicensis. — Albertus Meijer. (In interiore parte tegumenti: „Hunc librum ego M. Albertus Mejjer permutatione accepi a magistro Jacobo

Fabricio Slesuici anno 1593 Octobris 21.“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 154 uel 163. — Cat. N. Heinsii n. 71: Petri de Riga Biblia versibus, tria exemplaria. — Cat. Pechlin n. 17 uel 72 uel 130. — Cat. Möllmann n. 85 uel 86).

Litt. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 92).

Gl. kgl. S. 55 fol. membr., sæc. XIII, ff. 68, cm. 27,6×19. Litt. init.

PETRUS DE RIGA: *Aurora.* (Prologus. — Genesis. Exodus. Leuiticus. Numeri. Deuteronomium. Liber Josue. Liber judicum. Liber Ruth. Liber regum. Liber Tobie. Liber Danielis. Liber Judith. Liber Esther. Liber Machabeorum. Euangelica historia).

f. 1': *Prologus.* „Frequens sodalium meorum peticio × patenter illuxit“.

f. 1'—68': „ | Primo facta die, duo, celum, terra leguntur | × | Dat finem Petrus, finit et ipse suum | “.

Poss. Monasterium s Johannis in Cismaria. (f. 1': „Liber sancte Marie sanctique Johannis ewangeliste in Cycemer“. — f. 1: signatura: „R v“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 154 uel 163. — Cat. N. Heinsii n. 71: Petri de Riga Biblia versibus, tria exemplaria. — Cat. Pechlin n. 17 uel 72 uel 130. — Cat. Möllmann n. 85 uel 86).

Gl. kgl. S. 1364 4to membr., sæc. XIII, ff. 166, cm. 18,5×12. Litt. init.

f. 1'—165: PETRUS DE RIGA: *Aurora.* (Prologus. — Genesis. Exodus. Leuiticus. Numeri. Deuteronomium. Liber Josue. Liber judicum. Liber Ruth. Liber regum. Liber Tobie. Liber Danielis. Liber Judith. Liber Esther. Liber Machabeorum. Nouum testamentum. Recapitulationes. Actus apostolorum).

f. 1'—2: *Prologus.* „Frequens sodalium × illuxit“.

f. 2—165: „ | Primo facta die, duo, celum, terra leguntur | × | urbs dux cruce Petrum | “.

f. 165'—166: *Sermo super Act. 12. 4.* „Tradidit eum custodiendum 4 quaternionibus militum. Prima custodia concupiscentia oculorum × nobis Dominus ipsi placere qui est benedictus in secula seculorum“.

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 154 uel 163. — Cat. Nic. Heinsii n. 71: Petri de Riga Biblia versibus, tria exemplaria. — Cat. Pechlin n. 17 uel 72 uel 130. — Cat. Möllmann n. 85 uel 86).

Gl. kgl. S. 1365 4to membr., sæc. XIII, ff. 161 (fol. 1—4 postea addit.), cm. 20×12. Litt. init.

f. 1'—2: *De summa trinitate, uel incarnatione Domini uersus.* „ | Multis a confratribus pridie rogatus | × | Dum latronem suscipit Christum confitentem | “. (Th. Wright: The Latin poems commonly attributed to Walter Mapes 31—35).

f. 2—2': *Sermo*: „Oculi tui sicut piscine in E. Hesebon interpretatur cingulum × in desertum uirginitatis descendit“.

f. 2': *„De Eutropio* CLAUDIANUS“. [ↄ: CLAUDIANUS *in Eutropium liber I 181—193*]. „ | Asperius nichil est humili cum surgit in altum | × | castrat auariciam | “. (Mon. Germ. hist. Auctores antiquissimi X 80—81).

f. 2': *„Idem ad Honorium“*. [ↄ: CLAUDIANUS: *Panegyricus de quarto consulatu Honorii 255—303*]. „ | Aduersos potu siquis sedare tumultus | × | His tamen effectis nec fastidire minores | “. (Ibid. 159—161).

f. 5—160': PETRUS DE RIGA: *Aurora.* (Prologus. — 5 libri Moysis. Liber Josue. Liber judicum. Liber Ruth. Libri regum. Liber Thobie. Liber Danielis. Liber Judith. Liber Hester. Liber Machabeorum. Nouum testamentum).

f. 5—5': *Prologus.* „Frequens sodalium × illuxit“.

f. 5'—160': „ | Primo facta die, duo, celum, terra leguntur | × | dat finem Petrus, finit et ipse suum | “.

f. 161—161' [manu secunda]: *Prologus super euangelia.* (cf. f. 125).

Prov. Italia. (f. 124' [manu sæc. XIII]: „Hanc Auroram Henricus abbas ab urbe Roma rediens comparauit Bononie et contulit eam Seynensi ecclesie“). — *Poss.* Henricus abbas. — Ecclesia sancte Marie sanctique Johannis in Seyne. (f. 1 [sæc. XIII]: „Liber ecclesie sancte Marie sanctique Johannis ewangeliste in Seyne“, cf. cod. Vatican. 10067. Alia manu hæc uerba addita sunt, quæ modo ad folia 1—4 spectant: „Quem scripsit magister Petrus de Lunneche, predicator sancte crucis“). — Joh. Fichard. — Konrad Weiss. (In exteriore parte tegumenti: „Joannes Fichardus, iuris utriusque doctor, comes palatinus, dono dedit Conrado Weis P. F. 1575“).

Litt. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 93.

Gl. kgl. S. 1598 4to membr., sæc. XIV, ff. 72, cm. 20×15. Tegum. uetus.

f. 1—72: „*Liber de missae misteriis editus a domino* LOTARIO *sancte Romane ecclesie dyacono cardinali.* Tria sunt in quibus × continue censui subscribendum". (Migne PL. 217. 773).

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „F 7"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 167. — Cat. Pechlin n. 125. — Cat. Möllmann n. 52).

Gl. kgl. S. 175 fol. chart., sæc. XV (f. 217': „1408"), ff. 221, cm. 29,2×21,4. Tegum. uetus.

f. 1—94': „*Distinctiones exemplorum noui et ueteris testamenti abbreuiatæ et reductæ ad diuersas materias per ordinem alphabeti per fratrem* [BINDUM GUERRI] *de Senis ordinis heremitarum sancti Augustini*". „Abstinentia est meriti augmentatiua × Christianos. Actuum 13".

f. 95—219': CONRADUS EBERBACHENSIS ABBAS *ord. Cisterciensis*: „*Liber de illustribus uiris*" — *præmisso registro et prologo.* „Eternus Deus, eterni Dei filius, dominus noster Jhesus Christus, creator omnium rerum × portabit quicunque et ille. Explicit libellulus de illustribus uiris ordinis Cysterciensis anno incarnationis Domini 1408 quarta die mensis Augusti". (Migne PL. 185. 995).

Poss. Nicolaus Johannis decanus et uicarius ferree capelle ecclesie sancti Johannis baptiste in Gouda. — Domus fratrum collationis in Gouda. (f. 1 [sæc. XV]: „Anno Domini 1515 legauit hunc librum fratribus domus fratrum collationis in Gouda dominus Nicolaus Johannis decanus et uicarius ferree capelle ecclesie sancti Johannis baptiste, ut essent eius memores in suis deuotis orationibus"). — P. L. Scavenius. (In parte interiore tegumenti signatura: „No. 2 in Fol." — Bibl. Scavenii 368 n. 2).

Litt. M. Cl. Gertz: Scriptores minores Danici medii æui II 430.

Gl. kgl. S. 174 fol. chart., sæc. XV, ff. 218, cm. 28×20,8. Tegum. uetus.

f. 1—82': Gerardus de Fracheto: *Vitæ fratrum.* „Epistola uenerabilis patris fratris Humberti magistri ordinis fratrum prædicatorum de libello siue tractatu, qui intitulatur uitas fratrum. Dilectis in dilecto Dei filio × ducatum præstantibus hiis, qui uenerant ad obitum suum". (cf. Reichert: Fratris Gerardi de Fracheto vitæ fratrum. Monumenta ord. fr. præd. historica I).

f. 84—171': Conradus de Eberbach: *Liber de uiris illustribus ordinis Cisterciensis — præmisso registro.* „Eternus Deus, eterni Dei filius, dominus noster Jhesus Christus, creator omnium rerum × sed quia cotidianas negligentias uitare sollicite minori quam oportuerat curassent. Veniam petit auctor". (Migne PL. 185. 995).

f. 172—184': „*Tractatus de nouem gladiis compassionis beate uirginis Marie*". „Sancta Clara, Francisci pia plantula × nos semper accendat tue ad filium compassionis tristitia".

f. 185—218': *Sermones* Leonis *pape.*

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo: „H ii"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 165 et 166. — Cat. Möllmann n. 122).

Litt. M. Cl. Gertz: Scriptores minores Danici medii æui II 430.

Thott 138 fol. chart. et membr., sæc. xv (f. 295: „1500"), ff. 298, cm. $28{,}_5 \times 20{,}_5$. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1—192: Conradus de Eberbach: *Liber de uiris illustribus ordinis Cisterciensis — præmisso registro et prologo.* „Eternus Deus, eterni Dei filius, dominus noster Jhesus Christus, creator omnium rerum × eciam nos cooperante gracia Dei quandoque peruenire mereamur prestante ....". (Migne PL. 185. 995).

f. 192—194': „*Exemplum horrendum de monacho proprietario, quod scripsit quidam monachus de Sconaugia, sicut illud presentialiter uidit.* Ad honorem Domini nostri Jhesu Christi et ad laudem beatissime genitricis Dei Marie uisionem horrendam scribere intendimus × transeant ad pene solidum".

f. 195—196 [manu secunda]: „*Littera canonizationis beati Dominici confessoris, primi institutoris ordinis fratrum predicatorum*". (Potthast: Regesta n. 9489).

f. 196—197 [manu secunda]: *Littera* Hugonis *cardinalis de canonizatione beati Dominici datum Leodii* $^{29}/_{12}$ *1252.*

f. 197—210 [manu secunda]: *Vita beati Dominici auctore* CONSTANTINO *fratre ordinis prædicatorum*. „Reuerendo in Christo patri, fratri Johanni magistro ordinis fratrum predicatorum frater Constantinus obedientiam debitam ... Multifarie multisque modis × uel ostensa diuinitus extiterint ad honorem et gloriam Jhesu Christi, qui ....“ (Quetif et Echard: Scriptores ordinis predicatorum I 25).

f. 210—215 [manu secunda]: „*De miraculis, que post hec in diuersis locis ostensa sunt et prius in Ungaria.* Jam ad aliqua quæ post hec in diuersis locis per merita gloriosi confessoris .... In Sumlu × ad astructionem sanctitatis ipsius, ad edificacionem fidelium, ad laudem quoque et gloriam eius, qui facit mirabilia magna solus, qui trinus et unus ....“ (Bibliotheca hagiographica Latina n. 2218 d).

f. 215'—216 [manu secunda]: „*De sancto Petro martyre*“ *lectiones tres*. „De predicatorum ordine florido prodiit rosa rubens × a sanctis regna sublimia deuincuntur“.

f. 217—295 [manu secunda]: GERARDUS DE FRACHETO: *Vitæ fratrum*. „Incipit prologus magistri Humberti in vitas fratrum ordinis. Dilectis in dilecto × et ecclesia canonicorum regularium, apud quos sepultus est ibidem, multum est oblationum prouentibus augmentata. Deo gratias. Explicit vitas fratrum per fratrem Gherardum Herpen 1500“. (cf. Reichert: Fratris Gerardi de Fracheto vitæ fratrum. Monumenta ord. fr. præd. historica I).

f. 295'—298' [manu tertia]: „*Catalogus omnium abbaciarum et monasteriorum nostri ordinis Cisterciensis*“. „Anno Domini 1098 12. Kalendas Aprilis fundata fuit abbatia Cisterciensis, ex qua sequentes abbacie generate sunt × Generatio domus militum de Calatrauia. Abora. Acanthera. Ahus //////“.

Prov. Belgium (?). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 287 n. 138).

Litt. Bruun 210. — L. Janauschek: Origines Cistercienses I. Intr. XVIII. — Het Boek XI (1922) 231.

Ny kgl. S. 1782 fol. membr., sæc. XIII, ff. 136 („LI“—„CLXXXVIII“), cm. 33,8×22. Litt. init. cum ornam. Codex mutilus.

f. 1—136: „*Sermones* JOHANNIS DE VILLA ABBATIS *per circulum anni*. Cum sacrosancta mater ecclesia premonstrante spiritu sancto × Hoc est plenum gaudium, quod digne petentes accipiemus prestante ipso, qui promittit Jhesu Christo ....“.

f. 136—136': *Sermo de aduentu Domini.* „Legimus in Abacuc: Si moram fecerit, expecta eum, quia ueniens ueniet et non tardabit. Triplex est aduentus × ipsum non deseramus nec ab ipso deseramur in perpetuum ipso conseruante et præstante, qui . . . .".

Poss. Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 423"). — Empt. Lundonii anno 1919.

Gl. kgl. S. 56 fol. chart., sæc. xv, ff. 229, cm. 29×21,5. Tegum. uetus.

f. 1—229': „*Summa uirtutum magistri* WYLHELMI LUGDUNENSIS ARCIPRESUL". „Presens opus habet 5 partes principales × celestem hereditatem".

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „C II", in fronte: „C XXIIII"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 66).

Gl. kgl. S. 1912 4to sæc. XIII, ff. 128, cm. 19,3×14,6. Litt. init. Tegum. uetus.

GUILELMUS PERALDUS: „*Summa de uitiis*". „Dicturi de singulis uitiis cum oportunitas × tacere uero nunquam".

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in exteriore parte tegumenti: „N 7"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 234. — Cat. Möllmann n. 88).

Thott 110 4to chart. et membr., sæc. XIV, ff. 163, cm. 22,3×14,4. Codex mutilus.

f. 2—23: ALBERTANUS BRIXIENSIS: *Liber de doctrina dicendi et tacendi.* „///// ab inicio uidentur × nos faciat peruenire Amen. Explicit liber de doctrina dicendi et tacendi ab Albertano causidico Brixiensi de ora sancte Agathe compositus et compilatus sub anno Domini 1245 de mense Decembris".

f. 23—63': „*Liber* ALBERTANI *de consolacione et consiliis.* Quoniam multi sunt qui in aduersitatibus × leticia recesserunt. Explicit liber consolacionis et consilii, quem Albertanus causidicus Brixiensis de hora Agathe compilauit atque composuit sub anno Domini 1246 in mensibus Aprilis et Maji".

f. 63'—161': „*Liber* ALBERTANI *de amore et dilectione Dei et proximi et aliarum rerum et de forma uite.* Mei tractatus inicium sit in nomine Domini × Si grauatus fueris aliquo modo et facile /////".

f. 163 [sæc. XIV—XV]: ***Rhytmi Anglici et Latini.***

Prov. Italia. — *Poss.* fr. Nicolaus Barkley. — fr. Nicholaus London. — Possessor quidam Anglicus sæc. XV—XVI. (f. 163 [sæc. XIV—XV]: „Iste liber constat fratri Nicolao Barkley. Sed postea pertinet ad fratrem Nicholaum London, prefati fratris affinem id est sororis sue filium naturalem". — f. 162 [sæc. XV—XVI]: „Item receved of Thomas Gehstland 14 bokes and delyvered them to Edward Funthe and the writinges be put in the bokes sume in one bok and sume in the other. Receved and delyvered the 21. day of . . . ."). — Francis Wise 1695—1767. (In interiore parte tegumenti: „E Libr. Fr. Wise. Coll. Trin. Oxf."). — Ex penu bibliopolæ Thomæ Osborne. (In folio præligato nota pretii: „1. 1. 0."). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 387 n. 110).

Ny kgl. S. 119b 4to membr., sæc. XIV, ff. 195, cm. 21×14,4.

f. 1—194: NICOLAUS DE BIARD: *Sermones de tempore.* „Præparate corda uestra Domino et seruite illi soli. Dicitur uulgariter: Qui est garniz, si n'est honiz × remanentes absque habitatore /////".

Prov. Gallia. — *Poss.* F. S. Bang.

Thott 313 fol. chart., sæc. XV, ff. 140, cm. 28,8×20,4.

f. 1—140': THOMAS CANTIMPRATENSIS: *„Liber apum intitulatus uniuersale bonum".* „Quoniam plus exempla monent quam uerba × ad septem dona spiritus sancti uel annexa illis". — „Reuerendo in Christo patri fratri Humberto magistro ordinis predicatorum sacerdos humilis cuius nomen × in hoc labore uel aliis umquam meruerim illum tamquam me participem faciat . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 302 n. 313).

Gl. kgl. S. 1366 4to membr., sæc. XIV, ff. 250, cm. 17,4×12. Tegum. uetus. In folio præligato fragmentum copiæ litterarum a Baldewino decano totoque capitulo ecclesie sancti Blasii in Brunswic dat. „anno Domini millesimo trecentes . . . . undecimo Kalendas Julii".

f. 1—248: THOMAS DE AQUINO: ***Prima pars summæ, unacum questionibus.*** „Quia catholice ueritatis doctor × que est huius hominis propinqua ratio seminalis".

f. 248'—250' [manu secunda]: *Sermo super Joh. VI.*

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria.

(Signatura in dorso: „E 13", in exteriore parte tegumenti: „N 1"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 50).

Thott 54 fol. membr., sæc. xv, ff. 220, cm. 46,2×33,4. Litt. init. hist.

THOMAS DE AQUINO: *Prima pars summæ, unacum questionibus.* „Quia catholice ueritatis doctor × Talis enim partus decebat eum, qui est super omnia benedictus in secula seculorum".

Prov. Germania. — *Poss.* f. 1 insignia primi possessoris, vid. tab. I n. 4. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 277 n. 54).

Gl. kgl. S. 57 fol. membr., sæc. xv. Duo uolumina. I ff. 216. II ff. 266, cm. 32×23. Litt. init.

„*Secunda pars secunde partis summe fratris* THOME". „Post communem considerationem × sempiternam requiem animarum, ad quam nos perducat . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 25).

Thott 55 fol. chart., sæc. xv, ff. 286, cm. 29,3×21.

f. 1—282: THOMAS DE AQUINO: *Tertia pars summe.* „Quia saluator noster × penitentia uenialium et mortalium peccatorum. Explicit tertia pars summe sancti doctoris fratris Thome de Aquino ordinis fratrum predicatorum, quam, ut intendebat, non compleuit summatim morte preuentus, cuius suppletionem ex scripto eiusdem doctoris magister Hinricus de Goriken bone memorie compilauit, ut infra, Domino concedente, patebit".

f. 282—286: „*Capitula tertie partis summe*".

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 278 n. 55).

Gl. kgl. S. 58 fol. chart., sæc. xv, ff. 339, cm. 32×21,2. Litt. init. Tegum. uetus.

THOMAS DE AQUINO: *Tertia pars summe theologie.* „Quia saluator, Dominus noster × penitentia mortalium et uenialium".

Prov. Germania. — *Poss.* Michael Schutten. (f. 339': „Dyt bock hort hern Mychel Schutten to"; cf. Necrologium Cismariense ad 4. Non. Maii). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „C t'nū"; signatura in fronte: „a vii"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 49. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 24).

Gl. kgl. S. 1368 4to membr., sæc. xv, ff. 66, cm. 18,5×13,4. Tegum. uetus.

f. 1—24': „*Epistola uenerabilis patris fratris* Humberti, *quinti magistri ordinis fratrum predicatorum, de tribus essentialibus religionis et uirtutibus annexis eisdem, quam ad singulas provincias destinauit.* Filiis gracie et coheredibus glorie × sine fine".

f. 25—66: Gerardus de Vliederhoven: „*Cordiale quatuor nouissimorum.* Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Ecclesiastici VII. Sicut dicit Augustinus × ac nouissima prouiderent".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „E 6"). — Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 379—380).

Ny kgl. S. 1836 fol. membr., sæc. xiii, ff. 154, cm. 35×23. Litt. init.

f. 2—124': „*Distinctiones fratris* Nicholai de Goerram *ordinis fratrum prædicatorum*". „Abeuntium per hunc mundum × intremus ad nuptias cum Domino Jhesu Christo".

f. 125—134': Nicolaus de Goerram: *Sermones de tempore.* „Hora est iam .... Sicut dicit sapiens Eccl. XIII: Omnia tempus habent × [Dominica XVIII post trinitatem] Gracias ago .... et uerbi //////".

Prov. Empt. Parisius anno 1921.

Gl. kgl. S. 185 fol. membr., sæc. xiv, ff 312, cm. 31×21. Litt. init. auro et uariis coloribus ornat. Tegum. uetus.

f. 1—292': Guilhelmus Durandus: „*Rationale diuinorum officiorum.* Quecunque in ecclesiasticis officiis × orationes effundant".

f. 293—300': „*Expositio super decretali de fide catholica edita a fratre* Egidio de Roma *ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini.* Firmiter credimus etc. Hæc decretalis intitulatur de summa trinitate × ueritatem reuelata facie speculari possumus, quod nobis præstare ....".

f. 300'—312': „*Expositio super decretali de canone misse edita a fratre* Egidio de Roma *ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini*". „Cum Marthe et infra quesiuisti etc. post expositionem illius decretalis que incipit sic: Firmiter credimus × ut gloria eorum consummetur ad quam nos ....".

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „f t'nū"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 142. — Cat. Möllmann n. 312).

Gl. kgl. S. 171 fol. membr. et chart., sæc. XIV et XV, ff. 181, cm. $37,_4 \times 25,_5$. Tegum. uetus.

f. 1—1' [manu tertia]: *Sermo.* „Veni, dilecte my, egrediamur in agrum. Commoramur in uillis. Mane surgamus ad uineas. Canticum VIII. Hec vox est sponse × Gustamus bona que sunt sursum. Quo summo bono perfruamur et tecum sine fine gratulamur".

f. 2 [manu septima]: „*Persecutiones duodecim uniuersales ecclesiæ.* Ex speculo historiali libro 10 capitulo 11. Sepe in legendis et martiriis sanctorum fit mentio de annis Domini × in omnibus benedictus in secula".

f. 2' [manu septima]: „*De sancto Tiburcio.* Tiburcius fuit filius Cromatii × in quo loco multa beneficia prestitit Christus ad laudem nominis sui usque in præsentem diem".

f. 3—173' [manu prima]: „*Historia Lumbartica* JACOBI DE VORAGINE *fratris ordinis prædicatorum episcopi Januensis*". „Uniuersum tempus × [De sancto Pelagio papa] ..... In parrochia Legiensi porca porcellum faciem hominis /////".

f. 174—177 [manu secunda]: *Legenda s. Elyzabeth.* „Elyzabeth interpretatur deus meus × ad tumulum sancte Helyzabeth rediens et gracias agens letus ad propria remeauit".

f. 177—177' [manu secunda]: „*De sancta Dorothea.* Gloriosa uirgo et martir Dorothea ex patre Dorotheo × mulier pregnans liberabitur, et fur nichil nocebit nec homicidium perpetrabit".

f. 178—178' [manu septima]: „*Continuatio legende de sancta Dorothea.* Cum egrederetur beata Dorothea pretorium × ambe fuerunt Domino dilecte".

f. 179—179' [manu quarta]: „*De ortu sancti Laurentii martiris.* Dicitur quod quidam dux × cum omni domo sua".

f. 179'—180 [manu quarta]: „*De ortu sancti Bartolomei.* Beatus Bartolomeus de regia parentela × in passionali clarescens exponitur".

f. 180—181' [manu quinta et sexta]: „*Legenda de sancta Barbara uirgine et martire.* Fuit temporibus Maximiani imperatoris × coruscat beata martir Christi Barbara prestante Domino nostro ....".

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria (ut docet scriptura f. 178). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 141. — Cat. Pechlin n. 67 [?]. — Cat. Möllmann n. 121).

Gl. kgl. S. 172 fol. chart., sæc. XV (f. 227': „1445"), ff. 228, cm. $28{,}6 \times 20{,}6$. Tegum. uetus.

f. 1—227': JACOBUS DE VORAGINE: *„Legenda sanctorum, quæ Lombardica nominatur historia".* „Uniuersum tempus × ut tandem habitare dignetur per gloriam, quod ipse prestare nobis dignetur, qui .... Finitus et completus est iste liber per me Richardum Moller, clericum dioceseos Osnaburgensis, sub anno incarnationis Domini 1445 .... in ciuitate Louenborch".

f. 227'—228: *Registrum.*

Prov. Lauenborch. — *Poss.* Johannes Reddingk. (f. 1: „Liber Johannis Reddingk"; cf. Necrologium Cismariense ad 13. Kal. Junii). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „D 1"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 67 [?]. — Cat. Möllmann n. 311).

Ny kgl. S. 2887 4to chart. et membr., sæc. XIV, ff. 91, cm. $21{,}7 \times 14{,}5$.

f. 1—7': RAYMUNDUS LULLUS: *De demonstratione per æquiparantiam.* „Quoniam quicquid demonstratum est ab antiquis × et de aliis suo modo. Ad gloriam, laudem, cognicionem et honorem diuine trinitatis finiuit Raymundus istum librum in Monte Pesullano mense Marcii 1304 ....".

f. 8—16': RAYMUNDUS LULLUS: *Liber de natura.* „Cum natura sit multum generalis × quem fecimus in questionibus huius tractatus. Finiuit Raymundus hunc librum in Cipro in ciuitate Famaguste in mense Decembris anno incarnationis Domini 1301".

f. 17—42': *„Tractatus* RAYMUNDI *de articulis fidei catholice.* Cum aliqui dicant quod fides christiana × Translacio huius operis facta est de uulgari in Latinum, ut dictum est, in ciuitate Mā anno incarnacionis Domini nostri Jhesu Christi 1300...".

f. 43—91: RAYMUNDUS LULLUS: *„Liber probacionis 14 articulorum fidei catholice.* | Suscipiat sublimis apex reuerenda corona | × | scripsit ut in robur fidei pertranseat istud | . — „Ad probacionem articulorum fidei × nobiliora et eciam forciora. Factus fuit iste tractatus Rome anno Domini 1296 et comple-

tus ibidem in uigilia beati Johannis babtiste precursoris Domini Jhesu Christi ....".

f. 92—101 [sæc. XVII]: *Copia litt. Laurentii Alamandi episcopi Gratianopolis die 28 mensis Aprilis anno Domini 1516 priori atque fratribus domus Cartusie Gratianopoli sitæ aliisque prioribus et fratribus totius ordinis Carthusiensis dat.*

Prov. Hispania. — Empt. Lipsiæ anno 1920.

Ny kgl. S. 638 8vo chart., sæc. XIV, ff. 201, cm. 14×11. Tegum. uetus.

f. 1—1': *Orationes.*

f. 2—8': *Grammatica quædam.*

f. 9—96': RAYMUNDUS LULLUS: „*Opusculum in quo decem legis præcepta et quatuordecim articulli ffidey catolice cum septem sacramentis ecclesie continentur.* Omnipotens Deus benedictum sit × ancile tue. Expleto libro isto .... in urbe Valentina anno ab incarnacione Domini 1327 in mense Aplilis, qui fuit incoatus in mensse Marcii ...".

f. 97—116: *Alphabeta. Tabulæ, etc.*

f. 116'—129: „*Tractatus theologie.* Unde quia in Deo sunt multa nomina × sapientia filio et amor spirituy sancto".

f. 130—148': „*De questionibus alterius uite.* Ad euidentiam alterius uite × esse in eterno et sic finitur ista questio cum aliis questionibus antedictis".

f. 150—150': „*Esta he adoutrina que disso frey* JOHANNES DE TODE *que o homo deue fazer para serer virtuosso*".

f. 151—185': „RAYMUNDUS LULLUS: *Ars breuis.* Ratio quare facimus istam artem breuem × scolares de predictis .... Finiuit Raymundus hunc librum Pissis in monasterio sancti Dominici mense Januari anno Domini 1307".

f. 185'—195': RAYMUNDUS LULLUS: *Liber de natura.* „Dum natura sit × questionibus huius libri. Finiuit magister Raymundus Luli librum istum in Cipro ciuitate Famaguste mense Decembris anno incarnationis Domini nostri Jhesu Christi 1301".

f. 196—201': *Grammatica quædam.*

Prov. Hispania. — Empt. Lipsiæ anno 1921.

Ny kgl. S. 640 8vo chart., sæc. XV, ff. 147, cm. 9,9×7.

f. 1—12': RAYMUNDUS LULLUS: *Logica noua.* „//// uniuersalis,

particularis, indifinita et singularis. Uniuersalis est illa × quod idem sumitur ad probationem sui ipsius sub alio uocabulo ////".

f. 13—56': „*Liber de ordinatione superiori et inferiori essentiarum cum essentia conuertibilium actuum et constitutorum ex ipsis*. Quamquam maxima sit uoluminum copia ad laudem et onorem summe trinitatis a patribus × ut fidelem et obedientem chatolicum decet".

f. 57—60': RAYMUNDUS LULLUS: „*Liber de substantia et accidente*. Quoniam per plures modos × ad diem iudicii coram diuina trinitate. Ad laudem et honorem Dei finiuit Raymundus istum tractatum in ciuitate Messane Octobri anno 1313 incarnationis Domini nostri Jesu Christi".

f. 61—76': RAYMUNDUS LULLUS: „*Lectura compendiosa super artem inueniendi ueritatem de figuris*. Circa quod × ad inueniendum modum loquendi recteque scribendi".

f. 77—106: „*Gratia Dei mediante intendimus probare uirginem eius matrem conceptam fore sine peccato originali*. Ad probandum Dei genitricem fore sine macula conceptam × perdet homo meritum fidei".

f. 107—142': RAYMUNDUS LULLUS: *Ars breuis*. „Ratio quare facimus illam artem breuem × scolares de predictis .... Finiuit Raymundus hunc librum Pisis in monesterio sancti Dominici mense Januarii anno 1307 incarnationis Domini nostri".

f. 143—147: *Tabulæ*.

Prov. Hispania. (Notæ lingua Hispanica passim scriptæ). — Empt. Lipsiæ anno 1921.

Ny kgl. S. 1812 fol. membr., sæc. XIV, ff. 30, cm. 29,3×21,5.

f. 1—30': „*Tractatus de gradibus formarum editus a fratre* EGIDIO ROMANO *ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini*. Dixisti, Domine Jhesu Christe × omnium formarum exemplar et paradigma, qui cum patre ....".

Poss. A. A. Monteil. (In superiore parte tegumenti impressum: „Tractatus de gradibus formarum a fratre Egidio Romano. Manuscrit du 13. siècle appartient à Mr. Monteil"). — Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 8330"). — Empt. Lundonii anno 1919.

Ny kgl. S. 2920 4to membr., sæc. XIII, ff. 238, cm. 25×17,5. Litt. init. f. 237: animalia fabulosa penna delineata.

f. 1—162': „*Sermones de festis sanctorum fratris* NICHOLAI DE HAQUAUILLA *de ordine minorum fratrum*". „Preparate corda uestra .... Duo sunt ibi consideranda × uite eterne concedat nobis Jhesus Christus filius Dei uiui".

f 163—237: NICHOLAUS DE HAQUAUILLA: *Sermones dominicales.* „Dicite filie Syon .... Verba sumpta sunt × concordia dulcis; ad illa gaudia eterna perducat nos Jhesus Christus".

Prov. Gallia. — *Poss.* R. Steele. (In interiore parte tegumenti: „From the library of Robert Steele Wandsworth Common"). — Empt. Lundonii anno 1920.

Gl. kgl. S. 59 fol. chart., sæc xv, ff. 82, cm. 31×21,5.

f. 1—82': „AUGUSTINUS DE ANCONA": „*Lectura super epistolam Pauli ad Hebreos magistralis.* Hebrei sunt, et ego, Israelite sunt, et ego. Secundum beatum Ambrosium illum merito sanctitatis debemus extollere × gracia, que est purgacio peccatorum, sit cum omnibus nobis. Amen".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 318). Unacum codice Gl. kgl. S. 200 fol. ligatus erat codex Gl. kgl. S. 59 fol.

Ny kgl. S. 1791 fol. chart., sæc. xv, ff. 453, cm. 32×21,5. Tegum. uetus.

f. 1—177': „*Liber* JOHANNIS CASSIANI *abbatis in uigintiquatuor collationes diuinorum patrum*". „Debitum quod beatissimo pape Castori × aura comitetur". (Migne PL. 49. 477).

f. 178—443: AUGUSTINUS DE ANCONA: *Lectura super Matheum.* „Cum quietum silentium tenerent omnia × cuius sublimationis et gloriose ascensionis participes nos faciat ipse ....".

Poss. Dr. Hennen Trier. (In interiore parte tegumenti manu sæc XIX: „Dr. Hennen Trier"). — Empt. Lipsiæ anno 1920.

Ny kgl. S. 1786 fol. chart., sæc. xv (f. 160: „1420", f. 170: „1421", f. 216: „1423", f. 217: „1455"), ff. 217, cm. 30×20,4, Tegum. uetus.

f. 1—62: „*Tractatus de amore spiritus sancti .... editus a fratre* AUGUSTINO DE ANCHONA *ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini*". „Domine Jhesu Christe, qui dixisti apostolis tuis: Petite et accipietis × laborum meorum merces et præmium, qui cum patre ... ".

f. 62'—160: Conradus Zolkow: *Summa de trinitate et fide catholica.* „Firmiter credimus et humiliter confitemur × me leticia cum uultu tuo. Ad quam leticiam .... Explicit summa de trinitate et fide katholica composita a uenerabili et eximio doctore magistro Conrado Zolkow, finita per ipsum magistrum A. D. 1388 in crastino Procopii. Explicit A. D. 1420".

f. 160'—170: Johannes Fiscannensis *abbas: Liber de diuinis scripturis collectus ad eorum præsertim utilitatem qui uite contemplatiue sunt amatores.* „Antequam incipiatur liber supputacionum dicatur iste psalmus. Deus misereatur nostri. .... Incipit liber supputationum beati Augustini de diuinis scripturis collectus ad eorum præsertim utilitatem qui uite contemplatiue sunt amatores. Te Deum × ipsum benedico atque adoro, qui uiuit ....". (cf. Migne PL. 147. 457).

f. 170'—216: *Lectura super summam fratris* Henrici de Merseburch. „Incipit summa fratris Henrici de Merseburch de ordine minorum quondam lectoris in Magdeburg .... Cum summam Henrici fratribus legerem et quosdam casus lectioni intersererem, quos textus eiusdem summule non habebat, fratres multimodis precibus ac importunis instanciis me rogarunt × ad portam potuerunt peruenire". (cf. Schulte: Die Geschichte der Quellen und Litteratur des canonischen Rechtes II 535).

f. 216'—217: „Jacobus Küniken": *„De choreis, an licite sint".* „Solet ab aliquibus uerti in dubium, an actus chorisandi × Hec michi uisa sunt non multum deuiare a ueritate saluo iudicio saniori. Hec collecta per egregium dominum Jacobum Küniken sacre theologie doctorem in Carthusia Errfordensi anno Domini 1455".

Prov. Empt. Lundonii anno 1919.

Gl. kgl. S. 186 fol. chart., sæc. xv (f. 81': „1463"), ff. 83, cm. 28,9×20,5.

f. 1—81': Guido de monte Rocherii: *Manipulus curatorum.* „Reuerendo in Christo patri ac domino, domino Raymundo diuina prouidentia sancte sedis Valencie episcopo deuotorum suorum minimus Guido de monte Rocherii × caritatiue corrigat et pro me peccatore ad Dominum preces fundat. — Explicit manipulus curatorum Deo gracias Amen Ferrarie anno Domini 1438, ubi tunc dominus noster Eugenius papa quartus ycumenicum concilium celebrauit. — Hinricus Hoeneling clericus Hildenensis dioceseos hoc opus scripsit reuerendo magistro

Johanni Alardes aput sanctum Jacobum rectori scholarium in Lubec et finiuit 4 feria infra octauas assumptionis benedicte uirginis Marie anno 63 etc.".

Poss. Johannes Alardes. — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 150. — Cat. Möllmann n. 45). Una cum Gl. kgl. S. 52 fol., 455 fol., 159 fol., 62 fol. codex colligatus erat.

Gl. kgl. S. 66 fol. chart., sæc. xv, ff. 37, cm. 27,8×20,8.

„HINRICUS DE VRIMARIA: *Præceptorium*". „Audi Israhel præcepta Domini et ea in corde × uinum quod letificat Deum et homines . . . .".

Prov. Germania. (f. 37: Notæ lingua Germ. scriptæ).

Thott 61 fol. membr., sæc. xv, ff. 194, cm. 36,4×26,4. Tegum. uetus.

NICOLAUS DE LYRA: *Postilla super omnes libros sacre scripture.* „Vidi in dextera sedentis super thronum × a populo christiano laudes et gratie Christo persolui, cui . . . . . Expliciunt postille mistice super omnes libros sacre scripture exceptis aliquibus, qui non uidebantur tali expositione indigere. Igitur ego frater Nycolaus de Lyra de ordine fratrum minorum Deo gracias ago, qui dedit mihi gratiam hoc opus incipiendi et perficiendi in die sancti Gregorii A. D. 1339".

Poss. Domus Carthusiensium in Monichuysen prope Arnhemium. (In interiore parte tegumenti hæc inscriptio deleta: „Liber Carthusiensium in Monichusen"). — Johannes a Necken. (f. 1: „Sum ex libris Johannis a Necken, emptus a magistratu Arnhemiensi 2 Maii anno 1588"). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 278 n. 61).

Ny kgl. S. 1649 fol. chart., sæc. xv, ff. 259, cm. 28×20,5.

f. 1—259': NICOLAUS DE LYRA: *Postilla in quatuor euangelia.* /////„uerumtamen lex humana non inducit homines nisi × Sicut et ego præcepta patris mei seruaui et maneo in eius dilectione quia ////".

Prov. Dacia. — *Poss.* Bibliotheca ecclesiæ cathedralis Ripensis. — In bibliothecam Regiam codex translatus est anno 1912.

Gl. kgl. S. 64 fol. membr., sæc. xv, ff. 197, cm. 25×16. Tegum. uetus.

f. 1—180: „NICOLAUS DE LIRA: *Super euangelistas*". „Quattuor

facies uni × in templo laudantes et benedicentes Deum cui est honor . . . ."

f. 180'—188': „*Fr.* Gh. monachus Riui sancte Marie" [Scharnebeck]: „*Opusculum de corpore canonum et decretalium*". „Quoniam ignorantia mater cunctorum est errorum, maxime sacerdotibus Dei est uitanda, qui docendi officium populo Dei susceperunt . . . . . ideo ego frater Gh monachus Riui sancte Marie Cisterciensis ordinis ad honorem Dei et gloriose uirginis presens opusculum de corpore canonum et decretalium collegi prout potui . . . . Licet summus pontifex × procedit ab utroque".

f. 189—190': *Anonymus super I Corinth. XIII.* „Si linguis hominum loquar et angelorum. Corinth. XIII probat quod karitas est excellencior aliis quia × audit, id est, intelligit que dicit".

f. 190'—194: *De sacramento corporis Christi.* „Conuenientibus × faciendum est nobis ut non conueniatis in iudicium dampnacionis".

f. 194—197': *De usura.* „Ad detestationem huius peccati scilicet usure ualent testimonia scripturarum × refrigescet karitas multorum, ut ait Dominus".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 2: „Liber sancti Johannis euangeliste in Cismaria". — Signatura in superiore parte tegumenti: „A 7", in interiore parte tegumenti: „D III"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 162. — Cat. Pechlin n. 41. — Cat. Möllmann n. 54).

Gl. kgl. S. 62 fol. chart., sæc xv, ff. 114, cm. 28,9×21.

f. 1—4': „*Registrum circa librum* Armandi".

f. 4'—64': „Armandus de Bellouisu": „*Tractatus de declaratione difficilium dictionum et dictorum in theologya*". „Reuerendissimo in Christo patri ac domino suo specialissimo domino Johanni diuina ordinacione episcopo Brixiensi frater Armandus de Bellouisu ordinis predicatorum . . . . . In agro dominico × medetur ut salus, reuelat ut lux . . . .".

f. 64'—65: „*Tytuli questionum circa 5 libros* Boecii *de philosophico consolatu*".

f. 65'—72': Albertus de Saxonia: *De proportionibus.* „Proportio communiter accepta × et sic dictum sit de proportionibus motuum".

f. 75—96': „*Maxime* Alani. Omnis scientia suis innititur regu-

lis × et illud moriens et non uiuens nisi fleueris". (cf. Migne PL. 210. 621).

f. 97—98': *Tabulæ de uitiis, de 10 preceptis.*

f. 99—102: Franciscus de Mayronis: *De usu terminorum.* „Cum difficultas uerbalis multum impediat animum a speculatione ueritatis × ut essentia est paternitas".

f. 109—114: „*Tractatus de arte fidei editus in Erfordia ab egregio doctore sacre theologie* Bartolomeo de Lusatia. Clemens papa cuius rem nominis et uite senciant subiecti × sunt penam".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 150. — Cat. Möllmann n. 45). Unacum Gl. kgl. S. 52 fol., 186 fol., 455 fol., 159 fol. codex colligatus erat.

Ny kgl. S. 1868 fol. membr., sæc. xiv, ff. 59, cm. 28×20.

f. 1—53': Guilelmus de Monte Lauduno: *Sacramentale.* „Karissimo filio suo ac socio speciali domino de Villamuro in iure canonico bachalario excellenti G. de Montelhauduno × cum ex eo uel similibus poterit per suum /////".

f. 54—59: Hugo de sancto Caro: „*Speculum ecclesie*". „Dicit apostolus ad Ephesios VI: Induite uos armaturam Dei × due partes non dictio composita".

Prov. Gallia. — Empt. Wirzeburgi anno 1922.

Thott 628 4to chart., sæc. xv, ff. 10, cm. 19,8×13,4.

f. 1—10: Johannes Gobi: „*Apparicio spiritus Gwidonis et admonicio eiusdem per quendam priorem.* Sicut dicit beatus Augustinus in libro de fide ad Petrum: Miraculum est quicquid arduum uel insolitum × non inuenit dictum spiritum, unde creditur quod iam regnat in celo cum Christo. Amen".

f. 10: „*Oratio.* O benedicte Deus, qui pro × collaudatur in secula seculorum. Amen".

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 413 n. 628).

Gl. kgl. S. 85 fol. chart., sæc. xv, ff. 153, cm. 38×28.

f. 2'—5': „*Excerptum uitas fratrum per magistrum* Jordanum".

f. 8'—9': *Taxœ ecclesiarum mundi.*

f. 12—120: „*Postilla* Johannis de Mynda, *ordinis minoris, ministri tocius Saxonie, theologi famosi.* Dominica prima aduentus Domini sermo. Erunt signa in sole et luna et stellis

etc. Luc. XXI. Sacrosancta mater ecclesia × psallere Domino in cordibus uestris. Quod uobis et mihi præstare digneris". — f. 86': „Hucusque collectus est Johannes de Mynda de uerbo in uerbum; dehinc uero non de uerbo in uerbum, quia prolixius est, sed de sententia in sententiam in materia magis ignota, notiori uero pretermissa pedetentim colligetur".

f. 139—153: „*Excerptum* JOHANNIS DE MYNDA *super epistolas*".

Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 20).

Thott 30 8vo membr., sæc. XIV, ff. 159, cm. $15,_4 \times 11,_2$. Litt. init.

f. 1—159': „*Opus fratris* WILHELMI BRITONIS *de uocabulis biblie.* Difficiles studeo partes × Verba sunt Isidori Eth. VII".

Prov. Gallia. — *Poss.* J. P. Ludewig. (Cat. Ludewig V 109 n. 543). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 508 n. 30).

Litt. Bruun 98—99.

Gl. kgl. S. 67—68 fol. chart., sæc. XV (uol. II f. 244: „1468"), I ff. 314, II ff. 244, cm. $30,_3 \times 21,_2$.

GALLUS, *ord. Cist. aulæ regiæ abbas*: *Malogranatum.* „Notandum, quod opus subsequens × bona eterne glorie perducat nos Dominus noster Jhesus Christus, qui cum patre .... Explicit liber, qui intitulatur Malogranatum, sub anno incarnacionis Domini nostri Jhesu Christi in sabbato quattuor temporum ante festum Michaelis 1468 hora quasi sexta in regali ciuitate Lubicensi etc. — Et est Rickbadonis Kerkrynk domicelli ciuitatis eiusdem. Skdlcbef lfslskol".

Prov. Lubeca. — *Poss.* Rickbodo Kerkringh. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In fol. præligato: „Liber Rickbodonis Kerkringh, ciuis Lubicensis, quem contulit monasterio nostro in Cismar"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 12. — Cat. Möllmann n. 64—65). Codices Gl. kgl. S. 67—68 fol. cum Gl. kgl. S. 201 fol. colligati erant.

Gl. kgl. S. 1370 4to membr., sæc. XV (f. 66': „1441"), ff. 66, cm. 20×14. Tegum. uetus.

f. 1—66': „*Excerptum librorum de consolatione theologie fratris* JOHANNIS DE TAMBACHO *magistri in theologia de ordine fratrum predicatorum.* Quoniam secundum apostolum quæ-

cunque scripta sunt ad nostram doctrinam × antiqui hostis insidias accingi. Et in hoc terminatur hoc opus".

Prov. Belgium.

Thott 131 fol. membr., sæc. xv (f. 322: „1458"), ff. 322, cm. 35×24. Litt. init. hist. Duæ picturæ.

LUDOLPHUS DE SAXONIA: *Vita Christi* (*I et II 1—50*). „Fundamentum aliud nemo ponere potest × a regni gloria et comburi in Gehenna, Deus meus, misericordia mea".

Prov. Gallia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 286 n. 131).

Litt. Bruun 199.

Gl. kgl. S. 84 fol. chart., sæc. xv, ff. 269, cm. 30,4×20,6. Tegum. uetus.

f. 1—269': JORDANUS DE QUEDLINBURG: *Sermones de sanctis*. „Dan catulus leonis, fluit largiter de Basan .... Transuadato fonte × ipsi rogemus Jhesum Christum filium Dei unicum, qui cum ....".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In codice insertum est fragmentum copiæ bullæ, quæ monasterio Cismariensi indulgentias concedit. — Signatura in dorso: „DD 8"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 123).

Ny kgl. S. 1596 fol. chart., sæc. xv, ff. 200, cm. 28,5×21. Una cum Inc. Hafn. „Sermonum thesaurus nouus de sanctis" (Norimb. 1487) codex colligatus erat. Tegum. uetus, in quo litteræ bibliopegæ: „H. G". (cf. W. H. J. Weale: Bookbindings and rubbings of bindings in the national art library South Kensington II 246 n. 630).

f. 1—200': *Sermones* HENRICI DE COESFELDIA. „Sermo in solennitate omnium sanctorum. Beati pauperes spiritu .... Patres ac fratres dilectissimi, hodie ut uenit × ab introitu glorie Dei. Ad quam nos gloriam ..... Explicit sermo ab ipso domino Hinrico de Camenata alias de Costfeldia in obitu fratris H. Bunne factus in domo Gelrensi".

Prov. Germania. — *Poss.* Domus castri Marie prope Dulmaniam. (In fol. præligato: „Liber domus castri Marie prope Dulmaniam ordinis Cartusianorum"). — Arthur Douglas Vaghan. (Inscr. in fol. præligato). — Empt. Londinii anno 1909.

Gl. kgl. S. 1373 4to chart., sæc. xv, ff. 6, cm. 20×13,8.

JOHANNES GERSON: *De uita spirituali.* „Reuerendo in Christo patri et sacre theologie professori eximio domino Petro episcopo Cameracensi suus discipulus Johannes cancellarius indignus ecclesie Parisiensis . . . . Postulare dignata est × Ex hiis radicibus argumentorum, quæ possent in latius ramificari, uidetur esse sufficienter deductum, quod omnis ////". (Joan. Gersonis opera (1706) III 1—9).

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 160. — Cat. Möllmann n. 60). Codex cum Inc. Hafn. 18 et codd. Gl. kgl. S. 1601 4to, 1379 4to, 1349 4to, 1375 4to colligatus erat.

Gl. kgl. S. 71 fol. chart., sæc. xv, ff. 10, cm. 28,5×20,5.

„*Conclusiones morales circa peccatum in genere et specie, circa præcepta Domini et sacramenta ecclesie et potestate pape . . . . magistri* JOHANNIS GERSON, *eximii doctoris sacre theologie, cancellarii Parisiensis*".

Prov. Germania.

Thott 141 fol. chart., sæc. xv, ff. 176, cm. 29×20,5.

f. 2—172: „*Collecta domini* NICOLAI STÖER, *doctoris sacre theologie studii Lipcensis, super officium misse compilata A. D. 1412*". „Reuerendi patres et domini. Cogitanti michi crebrius ac diligenti indagine × in eternum laudemus eum, qui uiuit . . . .". (Ad. Franz: Die Messe im deutschen Mittelalter 527).

f. 172—175: „*Pro rudi informatione presbiterorum, curatorum et nouiter ordinatorum notata*".

Prov. Germania. (f. 176 notæ lingua Germanica scriptæ). — *Poss.* V. E. Löscher 1673—1749. (In Inc. Hafn. 987, quem V. E. Loescherus possidebat, hæc nota: „Accedit codex manuscriptus Nicol. Stoer, theol. Lipsiensis, de officio misse etc, scr. 1412"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 287 n. 141).

Gl. kgl. S. 76 fol. chart., sæc. xv, ff. 288, cm. 32×21,6. Codex circa finem mutilus. Tegumentum medio æuo Lubecæ factum.

f. 1—84': NICOLAUS DE DINCKELSPUHL: *De præceptis decalogi.* „Scribitur Mathei XXII quod cum quidam legis doctor × formam hanc esse obseruandam".

f. 85—143: „*Tractatus de septem peccatis mortalibus*" — [manu secunda]: „*eiusdem* DYNKELSPUGEL". „Homo quidam fecit cenam ✕ talia ignorauit etc.".

f. 143—180': „*Tractatus de penitentia* NICOLAI DUNKELSPUGEL. Ecce nunc tempus acceptabile ✕ a quo nos custodiat, qui . . .".

f. 181—252': *Tractatus de poenitentia.* „Penitentia longe positis a Deo necessaria est ✕ potest dare elemosinam".

f. 253—288: „*Sermones sancti* THOME *de corpore Christi*" — [manu secunda]: „*uel potius* ALBERTI MAGNI". „De sacrosancto corporis Domini locuturi sacramento ✕ anima id est uita. Philosophus: Corruptio et /////".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium sancti Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „O 6", in fronte: „q VIII"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 68. — Cat. Möllmann n. 72).

Thott 102 4to chart., sæc. xv, ff. 262, cm. 21✕14,4. Tegum. uetus.

f. 1—27: „*Speculum* YSIDORI *de summo bono*". „Summum bonum Deus est ✕ et nos ascensuri sumus". (Migne PL. 83. 557—600).

f. 37—52': JOHANNES DE CAPISTRANO: *Sermo.* „///// enim doctus pariter et indoctus. Eccles. O scelestes peccatores cogitate uos morituros ✕ ab adolescentia sua assumere iugum Domini. De hoc etiam patet supra in prerogatiuis. Et in isto membro conclusit pater deuotus sermonem presentem, quem continuauit per 30 dies per diuersa tamen themata, quia 20 Octobris intrauit opidum Liipzk et 20 Nouembris recessit".

f. 53'—56': „*De septem peccatis mortalibus.* Omnia peccata mortalia quamuis ✕ quia nulla res potest mutare speciem suam".

f. 61—70: „*De multorum miraculorum beati patris Johannis de Capistrano ordinis minorum post eius obitum perpetratione.* Mortuo beato patre et sancte memorie seruo Christi Johanne de Capistrano et corpore inhumato iacente ✕ In Olmutz. Quedam textrix peperit duos filios . . . . dominica infra octauam uisitationis Marie".

f. 75—122: *Sermones* JOHANNIS DE CAPISTRANO *Lipsiæ anno Domini 1452 mensibus Oct. et Nov. habiti. Reportata auditoris.*

f. 125—129: „*Sermo uenerabilis fratris patris* JOHANNIS DE CAPISTRANO *ordinis minorum ministri generalis uicarii,*

disciputi sancti Bernardini, habitus ad clerum et populum Hallis in foro coram reuerendissimo in Christo patre ac domino nostro domino Frederico de Bychelinghen sancte Magdeburgensis archiepiscopo, Germanie primate, ibidem præsente in translatione sancte Clare .... A. D. 1452 .... De sancta Clara".

f. 129—133': „*Sermo eiusdem secundus habitus Hallis publice in foro coram reuerendissimo domino archiepiscopo ac uniuerso clero ac populo oppidi eiusdem in profesto seraphici patris sancti Francisci patriarche pauperum. A. D. 1452*".

f. 133'—142': „*Sermo cuius supra habitus in loco forensi coram præmissis in die seraphici patris sancti Francisci, patriarche pauperum atque institutoris ordinis fratrum minorum*". — „Collecti sunt sermones præmissi anno Domini 1452 per fratrem Hermannum, professum monasterii noui operis Hallis".

f. 143—145': *Varia theologica.*

f. 147—148: *Sermo* Johannis de Capistrano *Lipsiæ A. D. 1452 21 Oct. habitus.*

f. 149—166: *Liber apologeticus secundum* Pamphilum *de Greco in Latinum a* Rufino *translatus una cum prologo et epilogo* Rufini. „Cognoscende ueritatis amore permotus × eos qui tales sunt declinamus. Explicit apologeticus sancti Pamphili martiris pro Origene transscriptus ipso die sanctissimi martiris Mauritii sociorumque eius. In Cismar".

f. 169—171: „*Doctoris* Jacobi de Cracouia *Carthusiensis tractatus pro ualentibus uel contra uolentes se transferre de una religione ad aliam.* Videor michi ut certum accepi × Beati qui eam percipere meruerunt".

f. 172—176: „Jacobus de Cracouia Carthusiensis": „*De scrupulosis in regula sancti Benedicti.* Quadam die cum uenissent × in hiis sanius sentienti".

f. 177—238: *Exposicio super euangelium Luce.*

f. 239—246: *De sancto Georgio.* „Ingruentibus preliorum tumultibus × per processum historie diligenter audiamus". — „Dux quidam ac princeps gloriosissimus fuerat Capodocorum Georgius nuncupatus × famulum suum. Compleuit autem martirium suum in bona confessione 8 Kal. Mai sexta feria hora nona".

f. 246—249': „*De sancto Oswaldo rege.* Oswaldus rex Elfredi

regis filius Northanhymbrorum qui licet ✕ columna uisa est ascendere de reliquiis et lumen descendere super eas".

f. 250—252': „*De sancto Johanne Crisostomo non tamen isto maiore, quia et alius in speculo historiali dicitur fuisse.* Sancte Romane ecclesie pontifex quidam sanctissimus exigente causa ✕ quæ aure reddebantur, ideoque et Johannes os aureum dictus est. Tandem infirmatus quieuit in Domino".

f. 253—258: *De sancto Georgio.* „Dux quidam ac princeps gloriosissimus fuerat Capadocorum nomine Georgius. Hec reperies in alia legenda usque: Venit igitur Georgius infra dies quatuordecim ✕ Postremo adiungitur historia de dracone usque in finem totius legende".

f. 259—262': „*Staciones urbis Romane cum titulis et indulgenciis earum*".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tegumento: „F 6"). — J. Langebek. (Bibl. Langebek 572 n. 363). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 386 n. 102).

Gl. kgl. S. 1594 4to chart., sæc. xv, ff. 12, cm. 20,8✕14,1.

f. 1—12': JOHANNES BUSCH: *Liber de origine deuotionis moderne cap. XXXVI—XL.* „////// Quomodo dominus Nycolaus de Cusa cardinalis legatus uisitauit Alemanniam et uenit in Wyndesem dans omnibus et capitulo nostro generali graciam anni jubilei. Huius etiam ✕ cuius primus fundator fuerat magnus ille multarum //////". (Des Augustinerpropstes Johannes Busch Chronicon Windeshemense und Liber de reformatione monasteriorum, hrsg. v. Karl Grube. Geschichtsquellen der Provinz Sachsen XIX 337—354).

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s Marie in Bordesholm. (Una cum Ms. Kilon. 6 et Ms. Kall 299 4to Ms. Gl. kgl. S. 1594 4to codex fuit unus, scilicet codex Bordesholmensis n. „E XXXII" in Cat. Bordesh. ex anno 1488 et n. „CCLXII" in Cat. Bordesh. sæc. xvi).

Litt. Westphalen: Monumenta inedita II, præfatio 17. — Erichsen 25. — Merzdorf: Bibliothecarische Unterhaltungen. Neue Sammlung 36. — H. Ratjen: Zur Geschichte der Kieler Universitätsbibliothek 41. — Steffenhagen: Die Klosterbibliothek zu Bordesholm. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIII 112.

Kall 299 4to chart., sæc. xv, ff. 49, cm. 20,8×14,1. Tegumentum ex folio membranaceo missalis cuiusdam manuscripti factum.

f. 1—16': JOHANNES BUSCH: *Liber de origine deuotionis moderne cap. XL—XLVII.* „////// deuotarum congregationum × beatitudo omnium sanctorum per infinita secula seculorum. Amen". (Des Augustinerpropstes Johannes Busch Chronicon Windeshemense und Liber de reformatione monasteriorum, hrsg. von Karl Grube. Geschichtsquellen der Provinz Sachsen XIX 354—375).

f. 17—43: THOMAS DE KEMPIS: *Vita uenerabilis magistri Gerhardi Magni.* „Auxiliante Domino × Sanctorum sortem teneat sic post modo mortem. Amen".

f. 43—48': THOMAS DE KEMPIS: *Vita domini Florentii.* „Dignum iam arbitror × contumelias pati et terrores sciens scriptum /////".

f. 49: „*Recommendatio magistri Gerardi Groeten, qua recommendauit eum cantor Parisiensis post eius obitum.* Sancte recordacionis magister Gerardus × uera esse credit".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Marie de Bordesholm. (Una cum Ms. Kilon. 6 et Ms. Gl. kgl. S. 1594 4to Ms. Kall 299 4to codex unus fuit, scilicet codex Bordesholmensis n. „E XXXII" in Cat. Bordesh. ex anno 1488 et n. „CCLXII" in Cat. Bordesh. sæc. XVI). — C. F. Temler. (In foliis præligatis notæ manu Temleri scriptæ. — Bibl. Temler. 360 n. 15). — Abr. Kall. (Bibl. Kall. XXI n. 299).

Litt. Westphalen: Monumenta inedita II, præfatio 17. — Merzdorf: Bibliothecarische Unterhaltungen. Neue Sammlung 36. — Ratjen: Zur Geschichte der Kieler Universitätsbibliothek 41. — Steffenhagen: Die Klosterbibliothek zu Bordesholm. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIII 112.

Ny kgl. S. 275 4to chart., sæc. XV, ff. 234, cm. 20,8×14.

f. 1—230: „JOHANNES BUSCH, *canonicus regularis*: *Liber reformationum et uisitationum plurimorum monasteriorum utriusque sexus ordinum diuersorum* ... Misericordias Domini × per graciam diuinam uictoriam obtinui. Explicit historia buscana".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Marie de Bordesholm. (Cat. Bordesh. ex anno 1488 n. „E XXXIII"; cat. Bordesh. sæc. XVI n. „CCXLVI"; Westphalen: Monumenta inedita II, præfatio 17). — Bibliotheca Kiloniensis. (G. G. Leibnitius:

Scriptores Brunsvicensia illustrantes II. introd. 44; 806 seq.). — F. C. Sevel (Bibl. Sevel. III 206 n. 769).

Litt. Merzdorf: Bibliothecarische Unterhaltungen. Neue Sammlung 36. — E. Steffenhagen: Die Klosterbibliothek zu Bordesholm und die Gottorfer Bibliothek. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIII 109. — Karl Grube: Des Augustinerpropstes Johannes Busch Chronicon Windeshemense und Liber de reformatione monasteriorum. Geschichtsquellen der Provinz Sachsen XIX, Einleitung XXXXII—XXXXIII.

Gl. kgl. S. 1375 4to chart., sæc. xv, ff. 9, cm. $20,_{2} \times 12,_{9}$.

f. 1—4': Martinus Laudensis: *Epistola ad Johannem de Capistrano de canonisatione Bernardini de Senis.* „Reuerendissime pater et religiosissime frater Johannes de Capistrano. Eodem tempore ego Martinus Laudensis pro canonisatione beati Bernardini paucula aliqua raptim scribere × corrigenda et supplenda submitto".

f. 5—8': „*Tractatus de ordinibus ecclesiasticis.* Quoniam in ordine inprimitur caracter × loco apostolorum successerunt episcopi".

f. 9—9': *Differentia inter quadragenam, septenam etc.* „Differentia est inter quadragenam, septenam uel septenariam. Nota differentia inter carenam seu carinam × Ideo quasi irrefragabiliter sic tenetur".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 60). Codex unacum Inc. 18 et codd. Gl. kgl. S. 1601 4to, 1379 4to, 1349 4to, 1373 4to colligatus erat.

Gl. kgl. S. 1622 4to chart., sæc. xv, ff. 194, cm. $21,_{7} \times 14,_{7}$. Tegum. uetus.

f. 1—44': „*Vocabularius iuris*". „Quia in libro sacrorum canonum et in legibus imperialibus × post principium".

f. 49—120': „*Tractatus doctoris* Jacobi Carthusiensis *de actibus siue accionibus humanis.* Cum huius seculi perituri latissima amplitudine × quam suauis est Dominus Jhesus Christus . . . . . . Explicit secunda pars de theologia mistica cuiusdam doctoris sacre theologie Carthusiensis ordinis nomine Jacobus".

f. 121—124: „*Scala beati* Bernhardi. „Beate uite dulcedinem

lectio inquirit × a sponso tuo frequenter uisitari merearis". (Migne PL. 184. 476–481).

f. 125–146: „*Tractatus magistri* HINRICI DE FRIMARIA *primi de instinctibus*. Semen cecidit in terram bonam et ortum fecit fructum centuplum. Luc. VIII. Licet uerbum propositum × Quam coronam nobis in presenti per suam gratiam mereri concedat, qui cum patre . . . .".

f. 147—194: „*Sermo egregii uiri doctoris* JACOBI DE CRACOUIA *factus Erphordie ad fratres ordinis sancti Benedicti et lectus in generali capitulo ipsorum Erphordie celebrato*". [In margine additur]: „Dominica Jubilate singulis annis relegendus pro collacione propter exuberantes edificationes in eo traditas tam stantibus quam lapsis religiosis, cuiuscunque regule professores existant". „Salubriter beatissimi Petri principis apostolorum × dicendo: Pater in manus tuas commendo spiritum meum. Quod nobis simili modo concedere dignetur . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in exteriore parte tegumenti: „F 9"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 182).

Ny kgl. S. 2886 4to chart., sæc. xv, ff. 114, cm. 23,5×16,5. Litt. init.

f 1—94': ANTONINUS, *archiepiscopus Florentinus*: *Summa theologica III tit.* XXIIII–XXIX *1*.

f. 95–110': „*Tractatus pulcerrimus de specie auaritie, quæ dicitur symonia, per modum sermonis, capitulum IV.* Deus deorum dominus locutus est et uocauit terram. Ps. Deus uerus, qui dominus est sanctorum × symonia est etiam in officio causarum. Si uero nullum pactum /////".

f. 111—114': „*Epistola* EUSEBII *filii Jeronimi gloriosi ad Damasum Portuensem episcopum de morte ac felici transitu ipsius sancti Jeronimi.* Patri reuerendissimo Damaso . . . . . Multifariam multisque modis × super uos omnis diuina indignatio. Fruamini hoc paruo tempore /////". (Migne PL. 22. 239—242, 247—253).

Prov. Italia. — *Poss.* Conuentus sancti Marini Arimini. (f. 114' [sæc. xv]: „Iste liber est conuentus sancti Marini". — f. 1 [sæc. xvii]: „Conuentus sancti Marini de Arimino"). — Empt. Lipsiæ anno 1920.

Ny kgl. S. 2911 4to membr. et chart., sæc. xv, ff. 181, cm. 21 × 14,5. Tegum. uetus.

f. 1—58': „*Tractatus de oratione collectus ex diuersis dictis doctorum per uenerabilem uirum magistrum* BARTHOLOMEUM DE TRAIECTO SUPERIORI, *sacre theologie ualentissimum professorem et Carthusiensem*". „Reuerende pater, uictus modestia × ipse dilectus noster Jhesus Christus dulcissimus gustus, obiectum et finis in secula seculorum benedictus". [Eadem manu uel manu coæua additum]: „1456".

f. 59—67': „*Oratio deuota magistri* BARTHOLOMEI CARTHUSIENSIS *cum explanatione utilissima pro directione intentionis in actibus bonis*". „O fontale principium et finis ultimus × immarcessibilem eterne glorie percipiant coronam".

f. 67'—71': „*Collectum paruulum pro deuotione excitanda circa saluberrimum eucharistie sacramentum; uide de hoc diffusius in tractatu de sacramentis eiusdem uenerabilis magistri* BARTHOLOMEI CARTHUSIENSIS". „Ad deuotionem excitandam ipsi presbitero sacrificanti × graciarum actio deuotissima et profundissima humiliatio".

f. 72—86': BARTHOLOMEUS CARTHUSIENSIS: „*Tractatus de excellentiis Marie per modum collationis*". (cf. registrum in folio præligato: „Opuscula uenerabilis magistri Bartholomei de Traiecto superiori, prioris Ruremundensium Carthusiensium . ."). „Liber generationis Jhesu. Scribuntur uerba Math. I et in instantis festiuitatis euangelio × regnum cum electis omnibus percipere mereamur præstante eodem Jhesu dulcissimo . . .".

f. 87—100: BARTHOLOMEUS CARTHUSIENSIS: „*De humilitate*". (cf. registrum in folio præligato). „Ad obtemperandum uotis humilium × sit memor nostri in uita præsenti per gratiam et in uita futura per gloriam".

f. 100'—133': BARTHOLOMEUS CARTHUSIENSIS: „*De omnibus sanctis sermo longus*". (cf. registrum). „Videns Jhesus turbas ascendit in montem. Math. V. Ut in hac festiuitate gloriosissima × de tota materia præsentis tractatus dicta sufficiant".

f. 134—169': „*Tractatus patris et magistri* BARTHOLOMEI *de fraterna correctione*". „Tractaturus de modo principiandi actus × in futuro per coronam eterne glorie".

f. 170—173: „*Qualiter religiosi se habere debent in communibus tractatibus*". (registr. in folio præligato). „Reuerendi patres, actuare in nobis dona spiritus sancti × in hoc breuis-

simo temporis cursu cooperante gracia Domini Jhesu Christi. Qui . . . .".

f. 174—174' [manu secunda]: „*Epistola uenerabilis patris nostri* Brunonis, *quam ipse in quodam Calabrie heremo, cui nomen Turris est, scripsit et idem ad filios suos Cartusienses transmisit.* Fratribus suis unice dilectis in Christo frater Bruno salutem in Domino. Cognito rationabilis et uere laudande discipline × et quando potero opere adimplebo Deo adiuuante".

f. 175—177 [manu secunda]: „*Epistola eiusdem ad Radulphum Viridem Remensis ecclesie prepositum, postea archiepiscopum eiusdem ecclesie.* Domino suo uenerando Radulpho, Remensi preposito . . . . Bruno salutem. Veteris approbate amicitie fides × quia nusquam in partibus nostris reperitur".

f. 177—178 [manu secunda]: „*Epistola prioris* Guigonis *ad Innocentium papam secundum.* Domino ac patri carissimo ac reuerendissimo apostolice sedis summo pontifici Innocencio serui et filii Cartusie pauperes. Illam, quam mundus dare non potest, pacem × honor reddatur et gloria". (Migne PL. 153. 600).

f. 178—180 [manu secunda]: „*Epistola prioris* Guigonis *ad Aimericum cancellarium.* Domino et amico in Christo reuerendissimo sedis apostolice cancellario Aimerico . . . . . Quam grata × sicut ipsa uos reclusit in sua". (Migne PL. 153. 595).

f. 180—181' [manu secunda]: „*Epistola eiusdem Hugoni sancte milicie priori.* Dominis et amicis in Christo carissimis ac reuerendissimis Hugoni sancte milicie priori et omnibus, qui reguntur eius consilio, serui et amici Cartusie . . . . Quoniam in reuertendo × exponi faciatis". (Migne PL. 153. 598).

f. 181' [manu secunda]: „*Epistola eiusdem ad Remensem archiepiscopum.* Sancte Remensis ecclesie matris sue Rainaldo Dei gracia archiepiscopo paupercula filia Carthusiensis ecclesia . . . . Letificauit nos × utiles esse credimus. Valete et orate pro nobis".

Prov. Belgium et Germania. — *Poss.* Domus s. Barbare in Colonia ord. Carth. (f. 1. manu sæc. xv: „Liber domus sancte Barbare in Colonia ordinis Carthusiensis, quibus reddatur"). — Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 556"). — Empt Hafniæ anno 1920.

Gl. kgl. S. 1376 4to chart., sæc. xv, ff. 176, cm. $20{,}5 \times 14$. Tegum. uetus.

f. 1'—16': „*Tractatulus magistri* JACOBI *doctoris sacre theologie de statu et modo uiuendi securiori in hac uita.* Istis infaustis diebus, in quibus habundauit × suo libero arbitrio. Hec salua pace et qua putaui ueritate, uera autem caritate scripsi A. D. currente 1450 Nicolao papa autorizante".

f. 17—157': „*Tractatus siue libellus eiusdem solempnissimi doctoris de ecclesiasticis personis.* Josias rex sanctus diuine legis × a quo cuncta bona procedunt una mecum glorificet. Cui laus et gloria semper sit in secula".

f. 157'—175: „*Frater* JACOBUS *professor theologie qui supra egregius de celebratione missarum et de præparatione ad easdem.* Non incassum inuigilare × ut digni fiant informare".

Poss. Hinricus van Mynden. (In folio præligato: „Mei Hinrici van Mynden, quem dedi monasterio in Cismaria"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tegumento: „D 14"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 92).

Gl. kgl. S. 60 fol. chart. et membr., sæc. xv, ff. 132, cm. $29{,}1 \times 20{,}7$.

JOHANNES MARCHESINUS: *Mammotrectus.* „Impaciens proprie impericie × neutri generis est".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 68). Una cum Gl. kgl. S. 17 fol. et 206 fol. codex colligatus erat.

Gl. kgl. S. 61 fol. chart., sæc. xv (f. 113: „1446", f. 220': „1446"), ff. 242, cm. $29 \times 20{,}4$. Tegum. uetus.

f. 1—113: JOHANNES MARCHESINUS: „*Mammetrectus super corpus biblie.* Impaciens proprie impericie × neutri generis est".

f. 114'—116: „*Tituli primi libri decretalium*".

f. 116'—117: „*Bulla aurea Caroli IV*".

f. 117—117': *Sanctio Friderici II imperatoris Romanorum edita et publicata in basilica principis apostolorum in die, qua imperiali diadema coronauit eum Romana ecclesia.* (Huillard-Bréholles: Historia diplomatica Friderici II. Tomus II, pars 1, pag. 2).

f. 117'—118: „*Specialis norma pro presbiteris animarum curam possidentibus.* | Multi sunt ⟨presbiteri⟩ ignorantes quare | × | plus reddit aromatis bene masticata | ". (cf. Serapeum I 107—109).

f. 118: *„Speculum et norma sacerdotum ex theologia et canonibus compendiose recollectum per quendam episcopum Cartuariensem.* | Viri uenerabiles, sacerdotes Dei | × | induat uos Dominus stolam æternalem | “. (Th. Wright: The Latin poems commonly attributed to Walter Mapes 45—47).

f. 121—220': ARMANDUS DE BELLO UISU: *Tractatus de declaratione dictorum ac dictionum difficilium in theologia.* „Reuerendissimo in Christo patri ac domino suo specialissimo domino Johanni diuina ordinatione episcopo Briziensi frater Armandus de Bello uisu . . . . In agro dominico × medetur ut salus, reuelat ut lux . . . .“.

f. 221—226: *Index.*

f. 226—228: *„Pulchra meditacio pro emendacione uite ex libello de reformatione uirium anime“.* „Scire debes quod quamuis omnia, quæ in diuina scriptura × nolueris non habebis“.

f. 229—242: *Metra super totam bibliam.* „ | Sex, prohibet, peccant, Abel, Enoch, archa fit, intrant | × | Flebunt, ad cenam, surgunt, sponsam, uenio iam | “.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „kk 1“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 83).

Thott 64 fol. membr., sæc. xv, ff. 144, cm. 28,6×20. Litt. init. cum ornam.

f. 1—144: „DIONYSIUS *ord. Carthusiensis: Super Ezechielem prophetam“.* „Sapientia per nationes × super omnia Deus sublimis et benedictus“. (Dionysii Cartusiani opera omnia (1900) IX 411).

Prov. Belgium. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 279 n. 64).

Gl. kgl. S. 1591 4to chart., sæc. XVI ineunt., ff. 180, cm. 20,4×14,9. Codex mutilus.

f. 1'—2: *Excerpta uaria de compunctione, de timore Dei etc.*

f. 3'—59: *„Liber de triplici regione claustralium et spirituali exercitio monachorum omnibus religiosis non minus utilis quam necessarius* JOHANNE TRITEMIO, *abbate Spanhemense, emendante opusculum.* Epistola Johannis Tritemii, abbatis Spanhemensis, in opusculum de triplici regione claustralium. Reuerendis in Christo patribus × purificatus non ascendit. Explicit tercia regio claustralium“.

f. 59'—62: *Dicta patrum.*

f. 62—63: „*Sermo beati* AUGUSTINI *de bono obedientie.* Nichil Deo placet sic × Qui habet aures audiendi audiat in Christo Jhesu Domino, cui est honor . . . .“. (Migne PL. 40. 1221).

f. 63'—64': „*Sermo eiusdem de persecutione christiana.* Frequenter diximus × ab omnibus insidiis dyaboli tutos liberare, cui est honor . . . .“. (Migne PL. 40. 1342).

f. 65—65': „*Sermo* CESARII *ad monachos.* Fratres charissimi ob hoc ad sanctum propositum × ad munera sua ipso inuitante ueniamus præstante eodem Domino nostro . . . .“. (Migne PL. 67. 1066).

f. 65'—69': „*Ex declaratione magistri* WILHELMI *super regulam sancti Benedicti abbatis.* De forma professionis. Forma professionis hec est. Ego frater Gherardus × preceptum superioris contempnendo“.

f. 70—105: JOHANNES TRITHEMIUS, *abbas Spanhemensis: Secunda pars principalis exercitii spiritualis claustralium.* „Quoniam opusculum de triplici regione × in amore radicatur“.

f. 112'—114: „*Speculum monachorum beati* BERNARDI, *abbatis Clareuallensis.* Si quis emendatioris uite desiderio tactus × quasi solus ipse et Deus sit“. (Migne PL. 184. 1175).

f. 114—120': *Auctoritates patrum. — Varia theologica.*

f. 120'—121': „*Epistola beati* BERNARDI *ex persona Helye pulchra et notabilis ad parentes.* Sola causa × in eius amore uiuamus per omnia secula seculorum“. (Migne PL. 182. 253).

f. 121'—123: „*Sermo beati* AUGUSTINI *episcopi de honestate mulierum.* Nemo dicat fratres, quod temporibus nostris × de laqueo pedes meos ipso Domino . . . .“ (Migne PL. 39. 2301).

f. 123'—124': „*Sermo eiusdem de caritate.* Intendite fratres mei ad charitatem × in hoc mortali corpore et in futuro prestante Domino . . . .“. (Migne PL. 39. 1695).

f. 124'—125: „*Sermo beati* AUGUSTINI *de custodia lingue et silentii.* Silentium fratres mei charissimi inter cetera × uolantes in celum, ad quod perducat . . . .“. (Migne PL. 40. 1239).

f. 125'—126': *Auctoritates patrum.*

f. 126'—129': „*Sermo* DISCIPULI CXLVI *de duodecim articulis fidei.* Omnis qui uiuit et credit × quod nunquam amittitur“.

f. 129'—134': DAUID DE AUGUSTA: „*Formula honeste uite ualde conuentia iuuenibus.* Primo semper debes considerare ad quid × latro quia alios tali exemplo necaris. Explicit opusculum Hugonis de sancto Victore“. (Max. bibl. ueterum patrum (Lugd. 1677) XXV 869—880).

f. 137—153: „*Agenda pro mortuis.* Exhortatio beati Anselmi Canthuariensis episcopi ad fratrem moriturum. Cum frater aliquis laborare uidetur × Requiescant in pace". [notis musicis instruct.]

f. 153'—156: „*Confessio ualde utile monachis precipue iuuenibus.* Nouitius igitur × cum tali diligentia sicut proech dolor commisi".

f. 156—156': „*Breuis eruditio beati* AUGUSTINI. Si uis perfectus esse × omnia uenient tibi in habundantia".

f. 157—161: „*Confessio generalis uere contritum mundans ab omni culpa* . . . . Ego horrendissimus peccator reus et conscius omnium malorum meorum confiteor omnipotenti Deo × obedientiam confessoris. Explicit confessio generalis siue credo generale cum suis exhortationibus".

f. 161'—168: „*Vigilie defunctorum*".

f. 168'—177: „*Cursus gloriose uirginis Marie*".

f. 177': „*In Cismaria dedicationes altarium sunt ita seruande.* Item in die Seuerini × Item altera die exaltacionis sancte crucis ibi est dedicatio altaris ad altare sancte crucis. — Pater Petrus senior".

f, 178—178': BERNARDUS: *Formula honeste uite.* „Petis a me, frater chare, quod necdum a suo prouisore × meum gaudium et corona est in Domino". (Migne PL. 184. 1167).

f. 179'—180: *Orationes.*

f. 180': *Auctoritates patrum.*

Prov. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In tegumento interiore: „Liber sancte Marie sanctique Johannis in Cismaria, exaratus per me fratrem Gerardum minorem ex multis aliis opusculis congregatus, ualde congruens iuuenibus fratribus"). — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 62).

Ny kgl. S. 2950 4to membr., sæc. XVI ineunt., ff. 153, cm. 19× 13,7. pag. 1 floritura decorata.

f. 1—153': „*Libri de sancta trinitate fratris* EUSTACHII DE BONONIA *ordinis prædicatorum ad christianissimum dominum . . . . cardinalem Neapolitanum eiusdem ordinis parentem ac p.* . . . . Gloriose trinitatis mysterium inter omnia × ad laudem conditoris omnium, cui est honor et gloria in secula seculorum".

Prov. Italia. — *Poss.* Codex est autographon authoris, cardinali

Oliverio Caraffæ dicatum. (cf. dedicationem pæne erasam et stemma familiæ Caraffæ mitra cardinali superimposita in pagina 1 depictum). — Domus fratrum prædicatorum in Lauda. (f. 1: „Est bibliothece s. Dominici de Lauda"). — Sir Thomas Phillipps. (f. 153': „Phillipps Ms. 9602"). — Empt. Londinii anno 1921.

Ny kgl. S. 2828 4to chart., sæc. xv—xvi, ff. 316, cm. 21×14,5.
BROCHARDUS BILLICK, *frater ordinis Carmelitarum*: *Sermones et collectanea, pleraque Latina sed nonnulla Germanica lingua scripta. Autographon.* (f. 97: „fr. Brochardus pro tunc lector conuentus Coloniensis". f. 99: „Feci sermonem ad Deo dicatas uirgines in Bopardia in monte". f. 100': „In Francfordia anno Domini 1497 tempore lectoratus Coloniensis ex rogatu". f. 147: „In Burbach Deo dicatis uirginibus ex rogatu anno 96 dominica XX post Trinitatis". f. 305: „In quadragesima in Bopardia". f. 183: „Post prandium in conuentu anno 1512". etc. etc.).

f. 2—90': BROCHARDUS BILLICK: „*Logotesseron*".

f. 2—21': „Sermo primus de spirituali mercimonia. Negociamini dum uenio. Luc. XIX. Verbum, patres, unigenitus Dei summus ille negociator × Intra in gaudium Domini tui, Mat. XXV, qui est benedictus in secula. Amen".

f. 21'—41': „Sermo de reuersione peccatoris ad Deum. Reuertere ad me dicit Dominus, et ego suscipiam te. Iheremie III capitulo. Verba ista × ad glorie coronacionem. Quod ipse prestare . . .".

f. 41'—72: „Tractatus circa nouem precepta ewangelica". „Mandata mea seruate. Joh. XIV. Locuturus caritati uestre × quam caritatem nobis concedat Jhesus Christus".

f. 72'—90': „Expositio super orationem Dominicam". „Sic orabitis: Pater noster, qui es in celis × institutor huius orationis . . . . Finit Logotesseron, id est liber quatuor sermonum. A. D. 1495 . . . . tertio anno lectoratus mei".

f. 91—97: „*Tabula quatuor sermonum precedentium*".

f. 113'—128': BROCHARDUS BILLICK: „*Materia collacionis principalis de matrimonii sacramento et de multis concernentibus statum et uitam existencium in matrimonio*". „Nupcie facte sunt in Chana Galilee, et erat mater Jhesu ibi. Joh. II. Karissimi in Domino. Considerans mecum, quod status et ordo × Olim consuetudo erat, quando quis filiam suam desponsare

uoluit, tunc pater interrogauit, utrum esset de bonis et iustis parentibus, sed iam de pecunia".

f. 130—143': Brochardus Billick: *„Sermo de 9 peccatis alienis*, in conuentu Coloniensi anno 96. Non communicaueris peccatis alienis × Et ab alienis parce seruo. A quibus nos custodiat Jhesus Marie filius. Amen".

f. 185—191': Brochardus Billick [?]: *„De processionibus*. Altissimo inspirante uenit in memoriam opinio non paucorum processiones, preces ac missas processionales × ut in similitudinem carnis peccati mitteret unigenitum suum Jhesum Christum Dominum meum, qui cum . . . .".

f. 192—201: *De sacrificio altaris*. „Deuotus quidam ac profunde litterature religiosus animum dudum inclinatum prouocauit × qui tales questiones scrupulosas satis elucidauerunt. — Sane ea, que premissa sunt, probabiliter recollegi ad proprii desiderii inflammationem submittens libenter iudicio melius discernentibus corrigenda".

f. 221—228': „Henricus de Gorichem": *„De predestinatione*. O altitudo diuinarum sapiencie et sciencie Dei × hereditatem. Cuius possessionem nobis largire dignetur, qui uiuis . . . . Explicit tractatus magistri Henrici de Gorichem sacre theologie professoris preualidi, quem compilauit Colonie sub 18 propositionibus tractans de materia predestinationis".

f. 228'—232: „Henricus de Gorichem": *„De celebratione festorum*. Quia materia de festorum obseruatione × de aliis festis nostris, que succedunt festiuitatibus eorundem".

f. 233—294': Brochardus Billick: *Sermones super In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua.*

f. 295—312': Brochardus Billick: *Sermones super Declina a malo et fac bonum.*

f. 296': *„Lutherus hereticus maximus*. Si Lutherus hereticus non sit, nemo unquam hereticus fuit × absit hoc a cristianorum animis".

Prov. Germania. — *Poss*. Brochardus Billick. — Conuentus ordinis Carmelitarum Colonie. (Daniel a Virgine Maria: Speculum Carmelitanum II 1096). — Leander van Ess. (f. 1: „van Ess"). — Sir Thomas Phillipps. (f. 2: „Phillipps Ms. 660". — Bibliotheca Phillippica [1910] n. 109). — Empt. Londinii anno 1910.

Litt. C. de Villiers: Bibliotheca Carmelitana I 300.

Thott 65 fol. membr., sæc. XIV, ff. 124, cm. 27×16,5. Codex mutilus.

f. „9"—„129": „*Postilla fratris* FRANCISCI ABBATIS *ordinis minorum super ewangelia dominicalia*". „///// uitam eorum longam × si uultis penas eternas euadere et ad celestem patriam feliciter peruenire, quod nobis ....".

f. „129'"—„130'": INNOCENTIUS PAPA III: *Sermo in festo beati Laurentii*. „Probasti cor meum .... Tria sunt quæ × Ceterum qui contrarii fuerunt /////". (Migne PL. 217. 565—570).

Poss. T. Klevenfeldt. (Bibl. Klevenfeldt 217 n. 2). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 279 n. 65).

Gl. kgl. S. 48 fol. chart., sæc. XV, ff. 356, cm. 30,1×20,1. Tegum. uetus.

f. 1—189': „HUGO *super apocalypsin*". „Vidit Jacob schalam .... Quattuor sunt cause huius operis × neccesse est, ut corrigatur. Benedictus Dominus sit noster Jhesus Christus et nomen eius gloriosum, quod est benedictum in secula seculorum".

f. 190—354': „HINRICUS MERKELYN": *Sermones de tempore*. „In Christo reuerendissimo patri ac domino, domino Hinrico .... Warmyensis episcopo ecclesie frater Hinricus Merkelyn, lector minimus ordinis heremitarum sancti Augustini conuentus Vredebergensis Camynensis diocesis × graciam in presenti et gloriam in futuro. Quam gloriam nobis dare dignetur ipse rex glorie ....".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „JJ 3", in fronte: „G XXXI"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 153. — Cat. Pechlin n. 16. — Cat. Möllmann n. 37).

Gl. kgl. S. 1378 4to membr., sæc. XIV, ff. 61, cm. 19,8×13,5. Litt. init. Tegum. uetus.

DEFENSOR: „*Liber scintillarum*". „Dominus dicit in euangelio: Maiorem caritatem × nec terrena conputet, qui eternitatem de Deo sperat".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in exteriore parte tegumenti: „J 7", in interiore parte: „H x"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 233. — Cat. Möllmann n. 89).

Ny kgl. S. 2917 4to membr., sæc. xv, ff. 66, cm. 21,4×15,4.
f. 1—63: „*Exposicio super Miserere fratris* SIBOTONIS“. „Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. Notandum, quod septem sunt × ne intretis in temptacionem“.
Prov. Austria. — *Poss.* Monasterium sancti Johannis euangeliste in Walthausen. (f. 66’: „Iste liber est canonicorum regularium monasterii sancti Johannis euangeliste in Walthausen Patauiensis dyocesis“). — E. Crawshaw. (In interiori parte tegumenti: „Ex libris E. Crawshaw). — Empt. Londinii anno 1920.

Gl. kgl. S. 70 fol. chart., sæc. xv, ff. 405, cm. 39,4×29. Tegum. uetus.
Expositio psalterii. „Apostolo teste quecunque scripta sunt ad nostram doctrinam, scripta sunt ad rationes 15 × de leticia habita in patria“. (imperf.).
Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „A II“, in fronte: „C XVIII“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 2. — Cat. Möllmann n. 71).

Gl. kgl. S. 1321 4to membr., sæc. XII, ff. 96, cm. 21,6×15,6. Tegum. uetus.
Expositio super cantica canticorum. „Solet euenire et sepius euenerit × hinnuloque ceruorum super montes aromatorum“.
Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 2: „Liber sancti Johannis euangeliste in Cismaria“. — Signatura in superiore parte tegumenti: „E II“). — Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 271).

Gl. kgl. S. 1601 4to membr. et chart., sæc. xv, ff. 40, cm. 20,6×14,4.
„*Directorium ordinandorum traditionum euangelicarum cum additionibus declaratiuis atque notabilibus aliis distinctis per uirgulas.* [Hic titulus manu recentiori, sed procul dubio ex uetere indice contentorum exscriptus. — Opusculum tractat de uita Christi secundum 4 euangelia; additæ sunt notæ de locis sanctis in terra sancta]. „In principio erat uerbum × locus fidelium per quem ascendit“.
Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 160. — Cat. Möllmann n. 60). Codex cum Inc. Haun. 18 et codd. Gl. kgl. S. 1349, 1379, 1375, 1373 in 4to colligatus erat.

Thott 68 fol. membr. et chart., sæc. xv (f. 162': „1440"), ff. 162, cm. $29{,}_5 \times 21{,}_3$. Litt. init. Tegum. uetus.

Gesta Saluatoris. Liber IX—XII. „Eruditiu asunt uerba Domini saluatoris × sicud eterne dilexisti me".

Prov. Belgium. — *Poss.* Monasterium montis Domine nostre in Yselsteyn. (f. 1': „Liber monasterii montis Domine nostre in Yselsteyn. Tercium uolumen de gestis saluatoris, in quo continentur quattuor libri parciales scilicet: Liber nonus de uirtutibus et uirtuosis actibus saluatoris. Liber decimus de sermone Domini habito in monte. Liber undecimus de disputacionibus didascolicis. Liber duodecimus de cena Domini ultima"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 279 n. 68).

Litt. Het Boek XI (1922) 228.

Ny kgl. S. 13 8vo membr., sæc. xiv, ff. 191, cm. $16{,}_1 \times 11{,}_4$. Tegum. sæc. xv cum fibulis, in quibus inscriptio hæc: „Abbas Henricus me restituit".

f. 1—191: „*Compendium theologice ueritatis.* Veritatis theologice sublimitas × recipiet sine fine. Explicit liber, qui uocatur compendium theologice ueritatis, per manum .... Johannis scriptus tempore uenerabilis ac omni honore dignissimi patris dompni Petri abbatis Vitescole".

Prov. Dacia. — Monasterium beate Marie in Vitescola. — *Poss.* Monasterium beate Marie in Vitescola. — Christen Jensen Heskjær, pastor parrochiæ Dronninglund † 1648. (f. 1 manu sæc. xvii: „Christianus Jani Equo-Paludanus"). — Claus Jensen Brun, pastor parrochiæ Øster Brønderslev. (f. 1: „Claudii Jani Brunonii 1655"). — C. H. Helwerskov, possessor bonorum Irup et Øland. (Nomen eius in folio præligato et signatura in tegumento). — Fr. Thestrup. — Kgl. danske Selskab.

Litt. Danske Magazin I 199.

Thott 310 fol. membr., sæc. xv (f. 254': „1463"), ff. 254, cm. $35{,}_5 \times 25$. Litt. init. hist.

Tractatus de uitiis et uirtutibus etc. „Quam magnificata sunt opera tua Domine, omnia in sapientia fecisti. Impleta est terra possessione tua. Ps. CIII. Contemplatio prophetica in excessu mentis × occasionalis tunc cessat constitutio. Johannes Mattei presbiter sancti Columbani die 28 Aprilis 1463".

Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 302 n. 310).

Litt. Bruun 214.

Gl. kgl. S. 3402 8vo chart., sæc. xv, ff. 217, cm. 15×10,5. Tegum. uetus.

„*Libellus de christianissimo documento*". „Cum quodam tempore sedule solliciteque mecum cogitarem de quadam compendiosa doctrina, quæ præ ceteris × Sicque de humilitate et eius gradibus hec tibi sufficiant explanata".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „h 9"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 102).

Gl. kgl. S. 42 fol. membr., sæc. xv, ff. 281, cm. 32×24.

f. 1—109, 122—281': *Homiliarius continens sermones Leonis, Ambrosii, Isidori, Hieronimi, Gregorii, Anselmi Cantuariensis, Bedæ etc.*

f. 110--115' [manu secunda]: „*Sermo uenerabilis magistri* Olrici de Albek, *episcopi Verdensis, factus in Luneborgh.* Conuertimini peccatores × et terminatur ad uitam eternam. Ad quam nos etc.".

f. 115'—118' [manu secunda]: „*Item sermo cuius supra.* Ago penitentiam in fauilla et cinere. Job. XLIV. Dilectissimi. Alias ideo tempore Domini aduentus × Agite penitentiam, propinquabit enim regnum celorum. Quod nobis præstare dignetur etc.".

f. 119—121 [manu secunda]: „*Collacio facta in synodo.* Honora patrem tuum scribitur Exodo XX, uenerandi mei, × in opere et sermone et omni patientia. Honora patrem tuum, ut superueniat tibi benedictio a Deo. Quam et nobis omnibus concedat idem Deus etc.".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl Gottorp. (Cat. Pechlin n. 19. — Cat. Möllmann n. 34).

Litt. Archiv f. ältere deutsche Geschichtskunde VII 150.

Thott 118 4to chart., sæc. xv, ff. 258, cm. 19,8×14,5. Codex in fine mutilus. Tegum. uetus.

Homiliarius continens homelias Augustini, Gregorii, Bedæ etc. a dominica prima aduentus usque ad pasca.

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 388 n. 118).

Thott 129 fol. membr., sæc. xi, ff. 43, cm. 28×17,2. Litt. init. Liber mutilus.

f. 1—2: *Sermo dubius s.* HILDEFONSI. „///// federe sempiterno creditur × de se genuit incarnatum, qui cum ....". (Migne PL. 96. 252).

f. 2—5: „*Item sermo eiusdem unde supra.* Adest nobis, dilectissimi fratres, hodierna festiuitas × hodierna die assumpta per Jhesum ....". (Migne PL. 96. 254).

f. 5—6': *Sermo eiusdem*: „Celebritas hodierna die nos admonet × ipsa nos sedula prece commendare dignetur in celis". (Migne PL. 96. 267).

f. 7—7': „*Item sermo eiusdem unde supra*: Merito itaque × appareamus in gloria, qui cum ....". (Migne PL. 96. 271).

f. 7'—9': „*Item unde supra.* Adest nobis dilectissimi × precium ferre mundi, qui cum ....". (Migne PL. 39. 2104).

f. 9'—15: „*Sermo sancti* AUGUSTINI *de assumptione sancte Marie.* Adest nobis, dilectissimi fratres, dies ualde uenerabilis × per immortalia secula seculorum Amen". (Migne PL. 39. 2130).

f. 15—25: „*Item sermo* [HILDEFONSI] *de assumptione beate Marie uirginis sacris consecratus uirginibus.* Quotienscumque dilectissime uobis aliquid pro amore × qui uos ad eterna uocauit gaudia Christus Jhesus filius uirginis Dominus noster, qui ....". (cf. Migne PL. 96. 235).

f. 25—26: „*Item unde supra.* Merito itaque × appareamus in gloria, qui ...." (Migne PL. 96. 271).

f. 26—31: *Sermo dubius s.* HILDEFONSI „Creator omnium et auctor uite × ipso adiuuante, qui ....". (Migne PL. 96. 279).

f. 32—43': „*Sermo s.* HIERONIMI *presbiteri ad Paulam et Eustochium in assumptione sancte Marie.* Cogitis me o Paula × et uos appareatis in gloria. Amen". (Migne PL. 30. 126).

Poss. Collegium Claromontanum. (f. 2: „Paraphé au desir de l'arrest du 5 juillet 1763. Mesnil". — f. 1: „43" [sc. folia]. — Ibidem: „ML 12". — Ibidem in schedula parva chartacea adglutinata: „181 M". — Catalogus manuscriptorum codicum collegii Claromontano-Parisiensis 152 n. 457). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 286 n. 129).

Litt. Ellen Jørgensen: Codices Claromontani i det kgl. Bibliotek i København. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen IV (1917) 83.

Ny kgl. S. 633 8vo membr., sæc. XIII, ff. 239 + 6 ff. præligata et 6 ff. postligata, cm. 17,7×12,7. Tegumentum sæc. XV per

Jan Bruyninck factum, qui nomen suum tegumento impressit.

„*Sermones pro festis anni*“.

Poss. Comes de Mexborough. (In interiore parte tegumenti hæc nota: „Della vendita del conte di Mexborough London December 1917“). — Empt. Neapoli 1920.

Ny kgl. S. 40 8vo membr., sæc. XIV, ff. 128, cm. 15,9×10,9.

f. 1—89: *Sermones.*

f. 89'—90': „*Indulgenciarum ecclesiarum et monasteriorum ciuitatis Rauenne concesse per sanctissimum papam Gregorium, et exemplata fuit hec tabula Rome in sacristia apostolorum Petri et Pauli, in qua sunt omnes scripte per ordinem*“.

f. 92—108: *Sermones.*

f. 108'—111': „*Liber* SENECE *de remediis fortuitorum.* Licet cunctorum poetarum carmina × domi sit ista felicitas rara“.

f. 113—127: *De passione Domini.* „Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur. Cant. I. Sapiens Salomon spiritu sancto inspiratus × signantes lapidem cum custodibus“.

Prov. Italia.

Ny kgl. S. 2925 4to chart., sæc. XV, ff. 239, cm. 21×13,5.

Sermones de tempore cum aliis sermonibus.

Prov. Italia. (Notæ Italica lingua passim scriptæ). — Empt. Neapoli anno 1921.

Thott 67 fol. membr., sæc. XV, ff. 97, cm. 37,8×26,8. Litt. init. Tegumento adligata sunt fragmenta gradualis libri.

f. 1—97: *Sermones et orationes.* „De muliere Samaritana cap. I. Et abiit iterum Jhesus in Galileam × et dirige in uiam ueritatis et iustitie ac salutis eterne“.

f. 97—97': *Tabulæ.*

Prov. Gallia. — *Poss.* Monasterium Celestinorum de Marcoussiaco. (f. 97': „Celestinorum de Marcoussiaco“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 279 n. 67).

Litt. Delisle: Cabinet des manuscrits III 393.

Thott 115 4to membr., sæc. XIV (f. 199': „1340“), ff. 206, cm. 21,4×14,6. Tegum. uetus.

Sermones de tempore.

Prov. Germania. — *Poss.* Mons s. Georgii prope Raziburgum. (In parte interiori tegumenti: „Ad sanctum Georgium spectat", cf. inscriptionem in codice Thott 63 fol., qui simili tegumento ligatus est et miracula s. Ansueri et catalogum episcoporum Raziburgensium continet). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 388 n. 115).

Thott 29 8vo membr., sæc. XIIII, ff. 66 („179"—„244"), cm. 14,6 ×10,8.

Sermones.

Poss. Domus s. Barbare in Colonia ord. Carthus. (In folio præligato: „Librum nostrum dedit nobis Carthusiensibus in Colonia Dominus . . . ."). — Th. Ittig. (In folio præligato: „Lipsiæ Thom. Ittigius D. Sup. mpp. 1711"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 508 n. 29).

Gl. kgl. S. 3403 8vo membr., sæc. XIV et XV, ff. 154, cm. 15,4×11,1. Codex ab initio mancus. Tegum. uetus.

f. 1—154': *Sermones de tempore, de communi sanctorum, de sanctis.*

f. 149—150: „*Domini fratris* BORCHARDI *sermo de natiuitate.* Lux et sol ortus est, et humilis exaltatus est. Hest. X. In uerbis premissis duo tanguntur ×. gaudiorum delectabilium multiplicationem".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 97).

Gl. kgl. S. 88 fol. chart., sæc. XV (f. 189': „1439"), fol. 192, cm. 31×20,4.

f. 2—183: „*Sermones* SOCCI *de sanctis.* De sancto Andrea apostolo. Venite post me, faciam. Math. IV. Beatus Gregorius exponens × in caput et non in caudam et eris semper supra et non subter. Amen".

f. 183'—190': *Registra.*

f. 191—192': *Varia theologica.*

Prov. Germania. — *Poss.* Jacobus de Eick. (f. 2 [sæc. XV]: „Liber domini Jacobi de Eick sacerdotis").

Gl. kgl. S. 93 fol. chart., sæc. XV (f. 77: „1472"), ff. 86, cm. 27,4 ×21.

f. 1—43': *Sermones in epistolas Dominicales per totum annum.*

f. 44—46: *„Sermo in dedicatione ex Dormi secure uel Sine cura"*.

f. 46'—47: *„Sermo in cena Domini"*.

f. 49—86': *„Tractatus super Canticum canticorum.* In principio huius libri tria requiruntur scilicet auctor, materia et intentio × interpellet filium suum regem angelorum, ut post hanc miseram peregrinationem cum ipsa regnetis in secula seculorum".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 70). Codex una cum Inc. Hafn 1236 et Gl. kgl. S. 66 fol. colligatus erat.

Thott 69 fol. chart., sæc. xv, ff. 244, cm. 30×21. Tegum. uetus. Fragmentum libri Hebraici tegumento interiori adligatum.

Sermones de tempore et de sanctis.

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes Buphff. (In parte interiore tegumenti: „Johannes Buphff⟨?⟩ . . . . plebanus in Rechpurg". „Die Pfar Rechberg giebt steuer 1 s. 1 d."). — Sigismundus Welserus. (f. 1: „Sigismundus Welserus Austr. uerbi Dei minister indignus 1584"). — Jonas Schrimpfius. (f. 1: „Jonas Schrimpfius anno 1650 Viennæ"). — Laurentius Bordingius. — Petrus Fogh. (f. 1: P. Fogh sua manu inscriptioni Schrimpfii hanc notam addidit: „qui tribus electoribus Saxonicis gratus eorum negotia Viennæ curavit, hoc nomine Zimmermanno in dedicatione florilegii laudatus, Laurentio Bordingio contractam cum ipso Viennæ familiaritatem laudanti, hoc manuscriptum, ut opinor, dedit, unde possedit gener Petrus Fogh"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 279 n. 69).

Thott 116 4to chart., sæc. xv, ff. 316, cm. 21×14. Tegum. uetus.

f. 1—6': *Notæ uariæ theologicæ.*

f. 7—311: PARATUS *de tempore et sanctis.*

f. 311'—316: *Notæ theologicæ.*

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 388 n. 116).

Thott 117 4to chart., sæc. xv, ff. 310, cm. 21×14. Tegum. uetus.

f. 1—254': *„Sermones aurei ac pulcherrimi, uariis scripturarum doctrinis referti, de sanctis per anni totius circulum concurrentibus, editi autem a uenerabili uiro* JACOBO VORAGINIS *ordinis predicatorum, quondam episcopo Januensi"*.

f. 255—309: „*Liber dyalogorum sancti* JOHANNIS CRISSOSTOMI, *Constantinopolitani episcopi, et sancti* BASILII, *Cesariensis episcopi, college beate Gregorii Nazanzeni*". „Michi quidem multi fuerunt amici × in eternum recipias tabernaculum".

Poss. Monasterium montis Domine nostre in Isselsteyn, ord. Cist. (f. 310': „Liber monasterii montis Domine nostre in Ysel-steyn"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 388 n. 117).

Litt. Het Boek XI (1922) 229.

Gl. kgl. S. 83 fol. chart., sæc. xv, ff. 86, cm. 28,4×20,5. Tegum. uetus.

f. 1—62: PEREGRINUS: *Sermones de sanctis.* „Vestigia illius secutus est pes meus × uisa sunt apud infirmos, et sic est finis. Hic explicit Peregrinus de sanctis".

f. 62': *Glossarium Latino-Germanicum.*

f. 63—70': *Ex legenda aurea.*

f. 71—71': *Miraculum sancti Thomæ apostoli.* „Patriarcha regis Yudorum orationis gracia × non desinit operari". (Cat. codd. hagiograph. bibl. Regiæ Bruxellensis I 132).

f. 71'—74': *Sermones uarii.*

f. 74'—82': „*De passione Domini sermo.* Egressus Jhesus trans torrentem Cedron, ubi erat ortus . . . . Sicut scitis quod mos est prædicatorum × satis notum de Christi sepultura".

f. 83—83': *De sancto Patricio.* „Ubicunque beatus Patricius per Yberniam predicaret × post 30 dies in Domino feliciter requieuit".

f. 83'—85: *De sancto Eustachio.* „Eustachius autem Placidus dicebatur × uel secundum quosdam 12. Kal. Octobris".

f. 85—86: *De sancto Alexio.* „Alexius fuit filius Euphemiani uiri nobilissimi × Obiit autem 16. Kal. Augusti circa annos 398".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 39. — Cat. Möllmann n. 169 uel 170).

Thott 66 fol. chart., sæc. xv, ff. 313, cm. 31×20,5 Codex mutilus. Tegum. uetus. Liber catenatus.

Sermones.

Prov. Germania. — *Poss.* T. Klevenfeldt. (Bibl. Klevenf. 217 n. 1). — B. C. Sandvig. (In tegumento: „B. C. Sandvig 1777 ex auctione Klevenfeld"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 279 n. 66).

Kall 306 4to chart., sæc. xv, ff. 274, cm. 21×15,1.

f. 1—126: *„Sermones* Discipuli *super epistolas Dominicales“*. „//// incognitum esse uoluit, ut dum semper ignoratur × in presenti afflixerunt, hoc quære ibidem p. 82. Expliciunt sermones Discipuli super epistolas Dominicales per circulum anni collecti anno Domini 1478 ex sermonibus Wilhelmi Lugdunensis . . . . Et collegit frater Theodoricus Heroldus de Nuromberga ordinis predicatorum“.

f. 128': *Versus de libris, Gadibus emptis, quos Johannes Phennig dedit anno Domini 1486.* „ | Anno quo Domini numeratur fructifer ortus | × | Si tamen uis scire Johannes Phennig uocat ille | “.

f. 143—274: *Sermones uarii de festis. Exempla etc.*

Prov. Germania. — *Poss.* Seidell. — V. E. Loescher † 1749. (In folio præligato: „Ex penu manuscriptorum Seidelianorum. V. E. Loescherus D.“). — A. Kall. (Bibl. Kall. XXI n. 306).

Gl. kgl. S. 89 fol. chart., sæc. xv (f. 181': „1444“), ff. 183, cm. 28,5×20,5. Tegum. uetus.

Sermones. Inc. „Exurge a mortuis, et illuminabit te Christus. Ad Ephesios V. Cogitaui michi quod Deum patrem peccatis meis“.

Prov. Holsatia. (f. 181': „Finita et expleta est hec pars hyemalis sermonum in Suto anno Domini 1444“). — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tegumento superiore: „A 1“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 76).

Gl. kgl. S. 90 fol. chart., sæc. xv (f. 86': „1471“, f. 228': „1471“), ff. 288, cm. 28,7×21. Tegumentum sæc. xv per Hinricum Coster factum, qui nomen suum tegumento impressit.

f. 1—86': Paratus: *Sermones de sanctis.* „Paratus sum, et non sum turbatus, et custodiam mandata tua. Ps. Verba ista possunt esse beati Andree × et in melius hoc in seipsum. Amen. Explicit Paratus de sanctis; scriptus per Ottonem Brand anno Domini 1471 in Temptzin secunda die post octauas epiphanie . . . . .“. [cf. necrologium Cismariense ad 17. Kal. Februarii].

f. 87—228': Paratus: *Sermones de tempore.* „Paratus sum iudicare uiuos et mortuos I. Pet. IV. In uerbis istis describitur ultimus aduentus × nunquam recedent ab eo. Quod eciam nobis præstare . . . . Explicit Paratus. Completus per Georgium Schulten, clericum Zwerinensis dioceseos et uicarium in curia

Temptzin sub annis Domini 1471 ipso die Donati martiris et pontificis gloriosi".

f. 229-288: *Summula de summa Raimundi cum glossa.* „| Summula de summa Raimundi prodiit ista | × | Corpora non aliqua defunctorum tumulentur | ". — Glossa: „Circa exordium Raimundi metrici ex summa prosaica magistri Raimundi extracti loco thematis × qua completa et transacta beatitudinem eternam det nobis, qui regnat trinus et unus". „Conscriptum per me Ottonem de Holtzacia".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „CC 9"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 81).

Gl. kgl. S. 86 fol. membr. et chart., sæc. xv, ff. 239, cm. 32×21,2. Tegum. uetus.

Sermones de tempore. „Hora est iam nos de somno surgere. Sic scribitur Rom. XIII. Venerabiles ac predilecti fratres celebrantibus nobis aduentus × et affectum sibi formans contra affectum //////".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes van Mynden. (In interiore parte tegumenti: „Illum librum contulit dominus Johannes van Mynden, canonicus ecclesie Lubicensis, pro memoria sua"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In superiore parte tegumenti signatura: „D VIII", in dorso: „ff 5"). — Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 38).

Gl. kgl. S. 87 fol. chart., sæc. xv, ff. 167, cm. 28,4×25,5. Tegum. uetus.

f. 1—142': „*Themata sermonum tam de tempore quam de sanctis cum introductionibus et diuisionibus*". „Dominica prima aduentus Domini. Epistola ad Romanos XIII. Hora est .... Sicut dicit sapiens Eccles. III. Omnia tempus habent × testimonium dant in celo, pater, uerbum et spiritus sanctus, et hii tres unum sunt. Cui honor ....".

f. 144—165: „*Sermones super aliqua euangelia dominicalia a dominica XVIII usque ad XXIII*". „Accesserunt ad Jhesum × Item Cesar dicitur ratione seueritatis eo quod ////".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In superiore parte tegumenti signatura: „U xiiii", in dorso: „HH 7"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 82).

Gl. kgl. S. 91 fol. chart, sæc. xv, ff. 288, cm. 30,4×21,5. Tegum. uetus.

f. 1—185: *Sermones de tempore.* „Benedictus, qui uenit in nomine Domini. Math. XXI. Notandum, quod aduentus Domini secundum Bernardum est triplex × Qui uero perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit præstante . . . .".

f. 185—288': *Sermones de sanctis.* „De conceptione beate Marie uirginis. Sanctificauit thabernaculum suum altissimus × magis quam Adam Euam dilexit et sic nostram salutem consumauit".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in fronte: „A xxxv"). — Bibl. Gottorp.

Gl. kgl. S. 1385 4to membr., sæc. xv, ff. 155, cm. 23,2×16. Tegum. uetus. Codex fuit olim liber catenatus.

Sermones de tempore et in communi de sanctis.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „h h 1", in superiore parte tegumenti: „U III"). — Bibl. Gottorp.

Gl. kgl. S. 1388 4to chart., sæc. xv, ff. 111, cm. 20×11. Superior pars tegumenti uetus, inferior pars noua est. In chartula superiori parti tegumenti adglutinata hic titulus: „C 8. Sermones de sanctis Jacobi Viterbiensis. Super Apocalipsin".

f. 1—111: *Sermones.* Inc. „De natiuitate Domini sermo primus. Natus est uobis hodie saluator. Luce II. Carissimi intonuit angelico oraculo". [Qui in fine codicis olim inueniebatur tractatus super Apocalipsin nunc deperditus est].

Poss. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „C 8"). — Johannes Johannis. (In folio præligato: „Johannes Johannis 1596. Hannes Hanssen 1596"). — Bibl. Gottorp.

Gl. kgl. S. 3397 8vo membr., sæc. XIV, ff. 102, cm. 13,5×10,5.

f. 1—18: „*Paruum bonum* BONEUENTURE. Incipit processus ordinarius ad perfectionem uite presentis et future beatitudinis. Ecce descripsi eam tibi tripliciter. Prouerb. XXVI. Cum omnis sciencia × est fons uite. Amen". (In folio præligato hic tractatus intitulatur: „Itinerarium anime"; cf. J. Bale: Index Britanniæ scriptorum ed. R. L. Poole p. 390: Robertus vel Rogerus de Twyforde, alias Goodluck seu bona fortuna, Augustinianus, scripsit Itinerarium mentis in Deum li. I. „Ecce descripsi").

f. 18—24: „ALBERTUS COLONIENSIS: *De corpore Christi.* Reuela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua. Admiratio mirabilium × dicere cum propheta: Reuela oculos meos etc."

f. 24'—30': „SENECE *moralia*". [ↄ: MARTINUS BRACCARENSIS: *Liber de quattuor uirtutibus cardinalibus*] „Quatuor uirtutum species × contempnat ignauiam. Expliciunt moralitates Senece ad Paulum".

f. 30': *Versus de arte bene uiuendi.* „ | Sit potus modicus, cibus aridus, aspera uestis | × | Quam te perpetuis addicat iudicis ira | ".

f. 30'—42': „*Diuisio psalterii compilata a sancto* BERNARDO. Nunc etiam in primis nobis dicendum est, cur psalterium × ut sponso iubilabunt in eternum. Amen".

f. 42'—68: BERNARDUS: *Liber de diligendo Deo.* „Viro illustri domino Americo ecclesie Romane dyacono cardinali et cancellario Bernardus abbas dictus de Claraualle Domino uiuere et in Domino mori. Orationes × miserationis affectus. Tu autem Domine miserere nobis. Deo gracias". (Migne PL. 182. 973).

f. 69—102: BERNARDUS: *Liber de præcepto et dispensatione.* „Domino abbati Columbensi frater Bernardus .... Rescriptum meum × satisfacere uoluntati". (Migne PL. 182. 859).

Poss. Johannes de Mynda, canonicus Lubecensis. (In folio præligato: „Contulit dominus Johannes de Mynda, canonicus Lubecensis"). — Monasterium s Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 47. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 462—465).

Gl. kgl. S. 1360 4to membr., sæc. XIV, multis manibus scr., ff. 178, cm. 22,6×15,2. Tegum. uetus. Ut docet registrum in folio præligato, initio codicis unus quaternus uel plures euulsi sunt cont. historiam quandam de dispositione terre sancte, quæ quondam dicebatur Israel.

f. 1—4: „*Psalterium* BERNARDI. | Suscipe regina cæli, quæ mente benigna | cantica de psalmis offero sumpta gratis | cumque salutaris in eis et glorificaris | pauperis atque rei, sis, memor esto mei | . — | Aue porta paradisi | × | omnisque laudat spiritus | ". (Mone: Lateinische Hymnen des Mittelalters II 233).

f. 4: *Collectæ.*

f. 4': *Oratio super Aue Maria.* „ | Aue desiderii flos et fons

dulcoris | × | sed nos ad palacia celi ducas. Amen | ". (Mone: Lateinische Hymnen des Mittelalters II 105).

f. 5—24: „*Miracula*. Dilectionem uestram audire libeat qualiter beata uirgo Maria inuocantibus subuenire soleat. Quidam puerulus iudeus × qui dilectum tibi fratrem occidit. Dimittite ergo, ut dimittamini".

f. 24: „*Appellatio eius cui non eduntur capitula*".

f. 24': „Gregorius": *De missa*. „Missa dum cantatur peccata tam uiuorum quam mortuorum condonantur × ad remissionem pene et ad augmentum gracie. Amen".

f. 24': *Formulæ medicamentorum*.

f. 25—29': „*Meditationes sancti* Anselmi. Omnis arbor bona .... Nota quod sanctus Anselmus longo tempore cum lacrimis × emerant pro triginta /////" (Migne PL. 159. 271—288).

f. 31—88': Alanus de Insulis: *Summa de arte prædicatoria*. „Vidit Jacob scalam × in die bone operationis, ut perueniamus ad diem eternitatis. Quod nobis ...." (Migne PL. 210. 111).

f. 89—93': „*Miracula et exempla*. Quidam inordinate a die Jouis usque ad diem pasche ieiunant × de anima, quæ trahit corpus. Explicit".

f. 94—105: *Miracula et exempla*. „De saluandis. Saluandi uenient obuiam Christo in aere × omnes possessiones paruipendit".

f. 105'—106: *Sermo de aduentu Domini*. „Exortum est in tenebris lumen .... Fratres ante aduentum × illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum".

f. 106': *Sermo super Ne tardes conuerti*. „Sic propheta: Ne tardes conuerti ad Dominum et neque differas de die in diem .... Ecce nunc, fratres carissimi, tempus × estote penitentes ut mereamini intrare in domum Domini congaudentes ...."

f. 106'—107': *Auctoritates doctorum*.

f. 108—133': Johannes de Deo: *Summa de penitentia*. „Venerabili patri ac domino A. diuina prouidentia urbis Bononiensis .... magister Johannes de Deo doctor decretorum .... Hic tene quod subtiliter × sed in amplitudine caritatis acquiritur Dei regnum".

f. 133'—147: Johannes de Deo: *Libellus dispensationum*. „Venerabilibus uiris et discretis fratribus ordinis prædicatorum et magistro Monete eiusdem ordinis doctori theologie .... magister Johannes de Deo Hispanus, doctor decretorum canonicus

Isbolensis salutem .... Nouiter uestra prudencia × in sententiis proferendis. Explicit summa".

f. 147—147': *Lectiones de decem millibus militum cum collecta.* „Passio et memoria sanctorum decem milium martyrum ueneratur × peccata uitemus, quod ipse prestare ....".

f. 148—169: *Summa super titulis quibusdam tertii, quarti et quinti decretalium librorum.* „In precedenti libro sufficienter tractatum est de iudiciis et processu iudiciorum, restat uidere de uita et honestate clericorum × Item clericus acolitus, qui duxit uxorem non debet compelli ut portet coronam ita dico si /////".

f. 169'—170: „*De uisitatione uirginis gloriose.* Intrauit domum Zacharie. Lucas I. Istud uerbum dupliciter exponi potest × sequitur forma".

f. 170—171: „*Item de uisitatione uirginis gloriose.* Intrauit domum Zacharie. Ista uerba secundum doctores exponi dupliciter possunt × inuenietis in precedenti sermone".

f. 171—172: „*In annunciatione uirginis gloriose.* Missus est Gabriel angelus. Lucas I. Olym missus dyabolus ad Euam × fiat mihi secundum uerbum tuum. Amen".

f. 172—173: „*In dedicatione.* Beati, qui habitant in domo tua Domine. Nota quadruplex est domus × est celestis patria. Ad quam dignetur nos perducere ....".

f. 173—176': „*Passio sancti Ansueri.* Ansuerus dicitur ab ana, quod est sursum .... Ansuerus nobilibus propagatus parentibus × multa operatus est in Christo. Qui cum Deo ....". (Acta sanctorum. Julius IV 104).

f. 176'—177': „*Aliud miraculum*" *sancti Ansueri.* f. 176': „Anno Domini 1329 contigit in uigilia prima × ubi nostre reliquie sunt recondite /////". — f. 177—177': „///// Venit unus sumens lapidem × ut meritis et preconiis eorum adiuuentur". [Inter fol. 176 et fol. 177 lacuna; cf. miraculum sancti Ansueri in Thott 63 fol].

f. 177'—178: *Sermo de passione Domini.* „Quare rubrum est uestimentum et indumentum sicut calcantium in torculari. Is. LXIV. Consuetudo est in principio sermonum × quod adhuc dies passionis sue per eum electa nondum euenerat".

Prov. Germania. — *Poss.* Georrius Haghen. (In interiore parte tegumenti [sæc. xv]: „Dominus Georrius Haghen, qui obiit in profesto omnium sanctorum, dedit hunc librum pro memoria sua"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in

exteriore parte tegumenti: „E 16“, in interiore parte: „F II“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 113).

Litt. Acta sanctorum Julius IV 104. — Archiv des Vereins für die Geschichte Lauenburgs II (1887) 75.

Gl. kgl. S. 1620 4to membr., sæc. XIV, ff. 162, cm. 17,5×13. Tegum. uetus.

f. 1—2: „*Tituli questionum super tertium librum sententiarum*“.

f. 2—4: „*Questiones super summam fratris Henrici*“.

f. 4'—6': „*Tituli questionum super quartum sententiarum*“.

f. 7—15': „*Diuisio scientie.* Girum celi circuiui sola. Eccl. XXIV. In hiis uerbis notatur duo, primo sacre scripture × terminatur lectio magistri Gandrici monachi“.

f. 15'—17—16': „*De stella Christi.* Queritur utrum stella, que apparuit × sequitur quicquid est durum est lapis“.

f. 18—27': *Liber* „*de casibus siue de titulis iuris canonici et ciuilis distinctus secundum ordinem 5 librorum decretalium cum apparatu et secundum instituta et secundum codices et digesta*“.

f. 31—92: „*Summa magistri* H⟨ENRICI DE MAGDEBURG SIUE DE MERSEBURG⟩ *super titulos decretalium.* Sicut dicit lex C de uetere iure enucleando × unitas trina, trinitas una, infinita in se sine fine deus unus. Amen“. [cf. Schulte: Die Geschichte der Quellen und Literatur des kanonischen Rechtes II 244].

f. 94—131: „*Summa magistri* ALANI *de regulis fidei.* Omnis scientia suis utitur regulis × sensus carnis non intelligentia mentis est. Explicit opusculum magistri Alani de maximis theologie“. (cf. Migne PL. 210. 621).

f. 131—144': „*Summa magistri* NYCOLAI AMBIANENSIS *de arte fidei catholice* Clemens papa cuius rem nominis × et sic patet propositum“. (cf. Migne PL. 210. 595).

f. 145—149: „*De interdicto ecclesie.* Ad dirigendum simpliciores in noticiam interdicti, que aput multos × populo donec relaxetur“.

f. 149—156: „*Questiones de anima et de prædestinatione et de corporibus.* Queritur quid sit anima × ymbrium et aeris transmutationis. Explicit tractatus de anima et prædestinatione“.

f. 157—157': *Sermo super Ubi uenit plenitudo temporis etc. Galat. IV.*

f. 158—162': *Varia theologica.*

f. 162': „*Incipit Cronica papalis*“. [Quæ re uera non sequitur;

cf. registrum f. 29': „In hoc uolumine habentur VII partes siue libri. Primus de diuisione scientie cum multis aliis .... Septima est cronica imperialis, papalis, de sedibus episcopatuum, de imperatoribus et multis aliis"].

Prov. Germania. — *Poss.* Otto Bassenhaghen. (f. 29': „Ego Otto Bassenhaghen comparaui anno Domini 1348 in Lubeca"). — Johannes de Mynda. (f. 1: „Contulit dominus Johannes de Mynda, canonicus Lubicensis"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in parte superiore tegumenti: „F 9"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 132—134. — Cat. Möllmann n. 176).

Gl. kgl. S. 1363 4to membr., sæc. XIV—XV multis manibus scr., ff. 90, cm. 19×14. Tegum. uetus.

f. 1—49': GUILELMUS ROTHWELLUS: *Commentarius in librum IV sententiarum.* „Queritur quid sit sacramentum. Resp. Augustinus de ciuitate Dei et in littera: Sacramentum est sacre rei signum × ipso ad suscipiendum nos disponente, qui est benedictus in secula".

f. 50—51: LAURENTIUS JOHANNIS DE DACIA: *Stella clericorum.* „Quasi stella matutina in medio nebule × Et ergo in bonis ambulate in domo Domini. Et de hiis dicta sufficiant". „Dum solis ascensus foret in culmine cenit, Johannes Stadis hec constellata finit".

f. 52'—84': ALANUS DE INSULIS: *Summa de arte prædicatoria.* „Vidit Jacob scalam × de quo mortuo uidebantur lugere mulieres /////". (Migne PL. 210. 111—138).

f. 85—90': *Varia theologica.*

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „D 6"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 44).

Gl. kgl. S. 92 fol. chart., sæc. XV (f. 316': „1434"), ff. 342, cm. 29,5×20,7 Tegum. uetus.

f. 1—23: „*Sermones compendiosi per totum annum de Dominicis.* Primo de Dominica prima aduentus Domini. Abiciamus opera tenebrarum et induamur arma lucis. Ro. XIII. Quia secundum Leonem papam in sermone istius × in futuro frui nobis concedat, qui ....".

f. 24—176': *Lectura super euangelia.* „Auditu auris audiui te, nunc autem oculus meus uidet te, idcirco me ipsum reprehendo

et ago penitentiam in fauilla et cinere. Ita scribitur Job ultimo. In uerbis premissis × ut in die ualeat mala liberari . . . .".

f. 176'—181: HENRICUS DE HASSIA: „*Speculum amatorum mundi.* Videte, quomodo caute ambuletis . . . . . Apostolus Paulus conscius consiliorum × amenum et iocundum cum sanctis et electis eorum meritis et precibus possideat. Quod nobis . . . .".

f. 181—316': „*Officium misse ac expositio.* Reuerendi patres et domini, cogitanti michi . . . . quid laboris quidue utilitatis pro felici incremento . . . . alme nostre uniuersitatis Lyptzensis facere possem × ut in eternum laudemus eum, qui . . .".

f. 321—326: *Themata sermonum.*

f. 332—342: „*Passio Domini nostri Jhesu Christi secundum Johannem.* Joh. XVIII. Egressus Jhesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron . . . . Egressus scilicet de cenaculo × qui pro nobis hodie passus mortuus et sepultus resurrexit uiuit et regnat . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* Theodericus Depenbeken. (In parte interiori tegumenti: „Hunc librum contulit dominus Theodericus Depenbeken"; cf. necrologium Cismariense ad 5 Idus Maii: „Dominus Theodericus Depenbeken, qui contulit septem libros pretiosos"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „H H 1"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 13. — Cat. Möllmann n. 77).

Gl. kgl. S. 1381 4to chart., sæc. XV (f. 123: „1444", f. 235: „1444", f. 238': „1458"), ff. 262, cm. 21×13,9. Tegum. uetus.

f. 1—17: „HUGO [DE S. VICTORE]: *De arra anime.* Loquor secreto anime mee × totis præcordiis concupisco". (Migne PL. 176. 951).

f. 17'—108: „*Pastoralis cura beati* GREGORII *pape*" præmisso registro. „Pastoralis cure me pondera × tui me meriti manus subleuet. Explicit pastorale beati Gregorii pape completum altera die Thome apostoli etc. per manus cuiusdam Jo. s. c. . . . .". (Migne PL. 77. 13).

f. 109—123: „EGIDIUS: *De peccato originali.* Ego cum sim puluis et cinis × te uidere possimus, qui es benedictus in secula seculorum. Anno Domini 1444 in die beati Brixii".

f. 123'—125: *Sermones de sancta Ghertrude.*

f. 126'—132': *Omelie* JOHANNIS CHRYSOSTOMI.

f. 133—235: „*Breuiloquium* BONEUENTURE. Flecto genua mea

× quos illic per iustitiam glorificare disponit, quod nobis præstet . . . .".

f. 235—260': *Omelie beati* Johannis Chrysostomi.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „K 10"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 87).

Gl. kgl. S. 74 fol. chart., sæc. xv (f. 95: „1448", f. 186: „1469", f. 286: „1470"), ff. 363, cm. $30{,}2 \times 21$. Codex initio mutilus. Tegum. uetus.

f. 1—95: Antonius de Rampelogus: „*Figure biblie*". „///// duxerunt usque ad supercilium montis, ut præcipitarent Christum × Unde, qui uerus est Deus, idem uerus est homo, Dominus noster . . . .".

f. 95—100: *Tabulæ operis.*

f. 100'—102: „*De aduentu Antichristi.* O, uos omnes, quicunque uultis scire, quomodo Antichristus nasci debeat × sed nubibus eleuabuntur obuiam Christo".

f. 103—186: Johannes Herolt *alias* Discipulus: *Sermones de tempore L—CXXXVI.* „Hec est dies quam . . . . Sciendum quod præsens festiuitas × mortuum inueniebant. Ut autem animas ita in hac ualle lacrimarum perdamus, ut in eterna patria easdem inueniamus liberaliter nobis donet . . . . Explicit per me Conradum Schedenbergh feria sexta post festum omnium sanctorum anno Domini 1469".

f. 187—286: Johannes Herolt *alias* Discipulus: *Sermones de tempore I—XLIX.* „Dominica prima in aduentu Domini. De aduentu eiusdem in carne. Ecce rex . . . . Egregius doctor sanctus Thomas × Hoc exemplum quere infra sermone LXXXV. Tantum de parte hyemali . . . . Anno Domini 1470 in octaua sancti Johannis apostoli et euangeliste".

f. 286': „*Registrum breue super sermones presentis libri et partis hyemalis*".

f. 287—288': „*Hystoria pulchra ex gestis Romanorum*". „Jouinianus imperator cum in stratu suo × uitam eternam obtinebis".

f. 288'—290': „*Pulchra hystoria ex gestis Romanorum*". „De Hanibali. Hanibal multis annis × homines trahere ad uitam eternam".

f. 290'—292': „*Collacio de corpore Cristi pulchra.* Probet autem se ipsum . . . . Nam quanto actus est periculosior × qua-

tinus post transitum miserie ualeat ad hanc patriam peruenire. Quod nobis concedat . . . .".

f. 295—329': „*Concordancie figurarum et naturarum. De tempore circa ewangelia*". „Cum appropinquasset Jhesus Jherosolimam. Matth. XXI. In illo tempore, id est anno natiuitatis Christi 33, cum iret Dominus de Jericho × per contritionem immittatur fit deuotum".

f. 329'—336': *Concordancie figurarum et naturarum. De sanctis.* „Sanctus Andreas in cruce suspenditur × Exemplum in natura. Ut dicit Isidorus".

f. 340—360': *Sermones de sanctis.* „Ambulans Jhesus iuxta mare . . . . Nota quod paterfamilias uolens conuenire × ut obliuiscar omnia mala mea".

f. 361—363': „*Sermo de corpore Christi in cena Domini.* Accepit Jhesus panem . . . . Nota quod sanguis Christi fuit propinatus × uiuere non possunt. Prouerbia XIII: Inter superbos semper iurgia sunt etc.".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „CC. II"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 79).

Gl. kgl. S. 78 fol. chart., sæc. XV (f. 257': „1449"), ff. 292 + 4, cm. 31×20,3. Tegumentum officinam ligatoris Joannis Vogel in mentem reuocat.

f. 1—5: ALBERTANUS *causidicus Brixiensis*: „*Tractatulus super doctrinam loquendi et tacendi.* Quoniam in dicendo × tibi narrare, ut ad eterna gaudia nos faciat peruenire".

f. 5—9: „*De modo loquendi metaphorico.* Intellectus noster × uobis et cuilibet uestrum".

f. 9'—16: „*Tractatus de ueritate dicenda aut tacenda.* Sepenumero pulsatus a me ipso × meis scriptis grato".

f. 16'—19': „*Tractatus de proprietatibus religiosorum magistri* HENRICI DE HASSIA. Pro salute eorum, qui uitia fugere cupiunt × opus est in Christo Jhesu Domino nostro".

f. 19': „*Extractum de proprietariis tempore concilii Constantiensis.* Ante religionis ingressum × uelle aliquando cessare a malo. Sed proprietarius non sic".

f. 20—23': „*Tractatus de receptione et prouentibus monialium et aliorum religiosorum.* Omne quod plurimorum oculis ×

cuiuslibet sanius sentientis anno 1445 autorisante domino Nicolao papa V".

f. 23'—24': „*Casus quidam et dubium cum eius decisione.* Quidam religiosi regulariter uiuentes × saluo iudicio sanius sentientium A. D. currente 1450 auctorisante domino Nicolao papa V".

f. 25—84': „*Libellus fratris* THOME DE AQUINO *ordinis fratrum predicatorum contra errores siue libellum magistri Wilhelmi de sancto Amore.* Ecce inimici tui sonuerunt × sufficiant Deo adiuuante . . . .". (D. Thomæ Aquinatis opuscula omnia (Venet. 1637) 227).

f. 85—141': „*Liber de regula canonicorum siue omnium clericorum*" *præmissa præfatione concilii Aquisgranensis 817*". „Igitur omnes, qui in ecclesiastici ministerii gradibus × sine fatigatione laudabitur".

f. 141': „*Epistola fratris* DAUID [DE AUGUSTA] *ad nouicios.* Dilectissimis in Christo Jhesu fratribus N. et omnibus nouis et nouiciis frater Dauid salutem. Bene proficere in uia Dei × in sapientia et uirtute".

f. 142—144': „*Libellus de disciplina nouiciorum beati* HUGONIS. Per cottidianam experientiam × paupertatem ama, sis castus in omnibus".

f. 145—149': „*De modo religionis lapsas reformandi.* Quia teste × pro præsenti legentibus propinare".

f. 149'—158': „*De causis deuiationis religiosorum et de remediis eius et qualitate suscipiendorum ad religionem.* Nouit ille, quem cordis secreta non latent × det et facere et proficere Jhesus Christus . . . .".

f. 158'—170: „*Tractatus ad Carthusienses de eorum statu, fine atque excellentia.* Ut uerbis propheticis: Te pudicissimam turturem × ab oculis electorum. Ad quam . . . .".

f. 172—178': „*Sermo magistri* HENRICI DE HASSIA *ad canonicos seculares.* Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Nouistis fratres dilectissimi in Domino Jhesu regulariter congregati × sapiens bonusue auditor".

f. 178'—179: „BERNHARDUS *ex persona Helye ad parentes suos.* Sola causa × in eius amore uiuamus per omnia secula seculorum". (Migne PL. 182. 253).

f. 179: „BERNHARDUS *ad parentes Gaufridi monachi.* Si filium uestrum × magna est gloria Domini". (Migne PL. 182. 253).

f. 181—190': JACOBUS CARTHUSIENSIS: „*Igniculus deuocionis.*

Dormitauit anima mea × uia mandatorum Dei ipso spiritu sancto conducente . . . .".

f. 191—198: „*Colloquium hominis ad animam suam.* Verbum secretum × te conseruante, qui es uia, ueritas et uita, Jhesu Christe . . . .".

f. 198—205: „*De cogitationibus et eorum qualitate.* Cum quodam tempore tumultibus actionum × perficere potuit Christus Jhesus deus et homo per secula benedictus".

f. 206—212': „*Tractatus magistri* Hinrici de Hassia *de discretione spirituum.* Sicut in philosophia motus et operaciones × impossibilitatis freno posse retineri".

f. 213—218': „*Cathalogus sanctorum monachorum ordinis sancti Benedicti.* Anno Domini quingentesimo uicesimo cepit ordo sancti Benedicti florere × egros oratione curavit ////".

f. 225—225': „*Informatio prælature resignate.* Placuit cuidam in dignitate quadam constituto onus prælature deponere × uolat ad alta feliciter coronatus".

f. 226—265: Thomas Kempensis: „*Libellus de imitatione Christi et contemptu omnium uanitatum.* Qui sequitur me non ambulat in tenebris dicit Dominus × ineffabilia dicenda".

f. 265'—268: „*Speculum peccatorum* Bernhardi. Utinam saperent et intelligerent ac nouissima prouiderent. Quoniam, karissimi fratres, in uia × uitam eternam possideas. Quam tibi et mihi concedat, qui est benedictus in secula. Amen". (Migne PL. 40. 983).

f. 268—269: „*Planctus ecclesie secundum statum modernorum filiorum, utinam filiorum et non priuignorum, editus a quodam sacerdote.* Rogo corde × iniquum ne consilium nos possit arrestare".

f. 269: Jacoponus Tudertensis: „*De uanitate mundi.* | Cur mundus militat sub uana gloria | × | Felix qui poterit mundum contempnere | ". (Daniel: Thesaurus II 379).

f. 269: *Versus de uirtutibus monasticis.* „ | Miles strennuus in omni temptacione | × | Simplex ut columba in omni sua conuersatione | ".

f. 269': „*Minus speculum peccatorum.* Redite preuaricatores ad cor. Vacate et uidete, quia ego sum Deus. Is. 46. Ineffabilis diuine bonitatis × ad locum immortalitatis et felicitatis ac iocunditatis eterne, quod nobis . . . .".

f. 269'—272': Henricus de Hassia: „*Speculum amatorum mundi.* Videte, quomodo caute ambuletis non quasi insipientes

.... Apostolus Paulus conscius consiliorum Dei × meritis et precibus possideat. Quod nobis ....".

f. 272': „*De mundi uanitate fugienda et penitentia amplectanda.* Cum reuoluo toto corde × ad quam anxius suspiro".

f. 272'—273': „*Imago peccatorum.* Usque quo ergo o homo × ac nouissima prouideant".

f. 273'—274: „*De origine ordinis Carthusiensis.* Sicut patres nostri narrauerunt nobis fuit quidam magnus clericus regens actu Parisius × quæ domus Cartusia uero nomine nuncupatur".

f. 274—275: „*De domibus, uita et obseruantia Carthusiensium.* Cum singulis personis × purgatur citius, premiatur copiosius".

f. 275—276: „*Scola celestis exercitii.* Quicunque es qui cupis ingredi scolam × tandem omnes lucraberis".

f. 276—277': „*Profectus religiosorum.* Omnis religiosus × | sed perlege iugiter atque meditare | ".

f. 277'—278: „*Speculum monachorum sancti* BERNHARDI. Si quis emendatioris uite × et Deus sit solus".

f. 278'—279': „*Distinctiones ordinum uel religionum.* Sanctus Paulus primus heremita × Sanctus Albertus de Cilicia cum mantellis albis ab ante apertis et capuciis a retro longis".

f. 279'—280': „*De laudibus solitarie uite debito modo assumpte* inuenitur unus libellus paruulus et deuotus, qui in quibusdam codicibus scribitur fuisse a Petro Damiano, in quibusdam uero a beato Gregorio cum dialogo compilatus .... Sed inter hoc libet de singularis uite meritis pauca perstringere × sed eternam in celis ipso præstante, qui cum patre ....".

f. 281: „*Quidam, qui dulcedinem fructuum celle gustauerat et uirtutum eius efficaciam senserat experimento sensibili testificat satis jocunde et uere uite solitarie laudes et celle prerogatiuas metrice sic describit, ut sequitur.* | Hoc sonat inclusa cartusia quidem carotusa | × | hoc pater, hoc flamen, hoc filius annuat. Amen | ".

f. 282—285: „*Solucio quorundam dubiorum de potestate ligandi atque soluendi Carthusiensium.* Ad requisitionem quorundam deuotorum × ad apostolicam sedem".

f. 285—287': „*De approbacione et acceptacione religionis Carthusiensis et statutorum eius per sedem apostolicam et priuilegiis eiusdem.* Ad faciendam fidem indubitatam × sollicita fueris obseruatrix".

f. 288—289': „*De interdicto religiosorum.* Ad imputandum er-

rores et ad scandala submouenda × secundum predictos doctores. Hec dicta sunt sine preiudicio melius sentientium, collecta omnia ex dictis Johannis Calderini, decretorum doctoris famosi".

f. 290—292': JOHANNES DE PALOMAR: *Tractatus de abstinencia a carnibus.* „Amantissimo patri domino Johanni abbati monasterii sancte Marie ordinis sancti Benedicti Vienne Scotorum uulgariter nuncupati Johannes de Polomer .... Cum primum uestre paternitatis accepi noticiam × sed etiam cuiuslibet melius sapientis".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes Langediderik. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. III [manu sæc. xv]: „Hunc librum contulit dominus doctor Johannes Langediderik pro salute anime sue monasterio Cysmariensi A. D. 1462 in testamento obitus sui". — Signatura in dorso et in superiore parte tegumenti: „G 18"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 80).

Gl. kgl. S. 3390 8vo chart., sæc. xv (f. 54', f. 65: „1453"), ff. 264, cm. $14,_3 \times 9,_4$. Tegum. uetus.

f. 1—4': „AUGUSTINUS: *De ebrietate.* Licet propitio Christo, fratres karissimi, credam uos ebrietatis malum × in pauperum refectionem perficiat præstante Domino nostro Jhesu Christo. Amen". (Migne PL. 39. 2303).

f. 4'—7: „AUGUSTINUS: *De laude caritatis.* Diuinarum scripturarum multiplicem × sed etiam breuis". (Migne PL. 39. 1533).

f. 7—10': „*Speculum* BERNHARDI. Si quis emendatioris uite desiderio × quomodo puluere tegantur et sempiterne obliuioni tradantur etc.". (Migne PL. 184. 1175).

f. 10'—15': „AUGUSTINUS: *De honestate mulierum.* Nemo dicat fratres quod temporibus nostris × de laqueo pedes meos præstante Domino....". (Migne PL. 39. 2301).

f. 15'—16': „*De custodia oculorum efficaci ad monachos.* Ab aspectu nephando autem oculum tuum × non potest".

f. 16'—54': „*Tractatus de occultatione uiciorum sub specie uirtutum.* Est uia que uidetur hominibus × a cordis hospicio poterimus extirpare. Quod nobis præstare dignetur .... Amen. Anno Domini 1453 in profesto purificationis Marie uirginis".

f. 67—83': THOMAS KEMPENSIS: *Imitatio Christi. Liber II.* „Regnum Dei intra uos × intrare in regnum Dei".

f. 85—108': „*De modo obseruandi interdictum quodlibet memoriale quoddam pro simplicibus colligendo.* Sciendum quod quando uniuersitas × per appelationis iudicem condempnetur".
f. 108'—137': *Varia ad ius ecclesiasticum pertinentia.*
f. 138—154: JOHANNES CALDERINUS: „*Decretum abbreuiatum,* in quo sub plano et breuibus uerbis continetur tota uis decretorum, omnes distinctiones et omnes cause .... Liber decretorum distinctus × in duobus capitulis de spiritu sancto etc. Explicit decretum abbreuiatum solempnis doctoris Johannis Calendrini".
f. 156—191': *Index titulorum Institutionum, Digestorum, Infortiati, Codicis* etc.
f. 192—201: *De uita sacerdotis et honestate clericali.* „Notandum quod uita sacerdotis debet esse × cathedram sacerdotalem obseruabunt".
f. 201—210: „*Cur Deus gratiam suam non infundat omnibus hominibus, per quam possent saluari, cum liberum arbitrium sine gracia nichil potest.* Nichil in celo et in terra × nisi misericordia et gratia Dei preuentus et adiutus".
f. 210'—218: „*De predestinatione.* Quare predestinati cum adhuc sunt peccatores uocantur ad penitentiam et trahuntur. Omnipotens Deus quos sibi predestinauit × Hoc Augustinus".
f. 219'—227': *Varia excerpta theologici argumenti.*
f. 228—260: „CRISOSTOMUS: *De eo, quod nemo leditur nisi a se ipso.* Scio quod crassioribus × a semet ipso non leditur".
f. 260—264': *Varia excerpta theologici argumenti.*
Prov. Germania. — *Poss.* Hinricus van Minden. (In folio postligato: „Mei Hinrici van Mynden"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 23).

Gl. kgl. S. 1369 4to membr. et chart., sæc. xv (f. 64: „1458"), ff. 184, cm. 21,5×15. Tegum. uetus.
f. 1—64: NICOLAUS DE LYRA: *Super epistolas canonicas.* „Quatuor sunt minima terre × est eterna. Expliciunt postille 4 apostolorum Jacobi, Petri, Johannis et Jude, edite a fratre Nicolao de Lira ordinis fratrum minorum sacre theologie uenerabilis doctor per me Reymarum Swichtenbeke in Jazenitze anno Domini 1458".
f. 65—84: „*Liber florum collectus et continuatus de diuersis libris summi et incomparabilis doctoris* AUGUSTINI *episcopi*

Ypponensis". „Aduentus Domini est quadruplex × sic inuenietur, sic aperietur te prestante, qui uiuis . . . .".

f. 85—120: „*Dialogus sancti* JOHANNIS CRISOSTOMI *Constantinopolitani episcopi et sancti* BASILII *Cesariensis episcopi*. Michi quidem multi fuerunt amici × in eternum tuum recipias tabernaculum".

f. 121—142: „*Omelie de beati Pauli apostoli laudibus edite a beato* JOHANNE CRISOSTOMO *quondam Allexandrie episcopo*". „Nichil prorsus errauerit × quos dedit mihi Deus. Ipsi gloria in secula". (Migne PG. 50. 473).

f. 142—146: „*Liber eiusdem sancti* JOHANNIS *de lapsis ad Theodorum id est ad imperatorem Romanum, qui uocatur os aureum*. Si fletus et gemitus × maximam leticiam esse uenturam". (Migne PG. 47. 309).

f. 146'—161: „*Eiusdem sancti* JOHANNIS *de compunctione cordis*. Cum te tantum intueor, beate Demetri, × immortalibus flammis".

f. 162—173': *Sermo in prouinciali capitulo habitus*. „In disciplina perseuerate. Ad Hebreos XII. Patres reuerendi huic sacro prouinciali capitulo presidentes, priores ac alii fratres et domini mei colendissimi hic in Domino congregati. Non quia michi putem uel facundiam × quia pro his eterna felicitas compensatur. Quam nobis . . . .".

f. 174—178': „*Sermo capitularis*. Obedite prepositis uestris etc. Ita scribitur ad Hebreos ultimo × qui factus est obediens patri usque ad mortem, uitam consequitur sempiternam. Prestet nobis idem . . . .".

f. 179': *Sermo*. „Fratres tuos uisitabis. Venerabiles patres et fratres in Domino karissimi. Quia omne datum optimum × angelica salutatione salutemus dicentes singuli: Aue Maria".

f. 180—184: *Sermo*. „Fratres tuos uisitabis. Si recte agent et cum quibus ordinati sunt, disce. I Reg. XVII. Venerabiles patres, si limpidiori scrutinio × ordinate incedere, Christo Jhesu ducente, ualeamus. Qui cum patre . . . .".

Prov. Germania. — *Poss*. Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signaturæ in superiore parte tegumenti: „H XII" et „D 16"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 55).

Gl. kgl. S. 3396 8vo chart., sæc. XV (f. 60: „1460"), ff. 304, cm. $14{,}4 \times 10{,}4$. Tegum. uetus.

f. 1: *Registrum.*
f. 2—52: „*Liber uite*“. „Liber apertus est, qui est liber uite. Apocal. XX. Liber uite est Christus in cruce extensus × uerus auctor salutis eterne, qui cum patre . . . :“.
f. 52—60: „*Liber memorie mortis.* Memor esto quoniam non tardabit. Ecclesiasticus XIV. × est uita eterna. Quam nobis concedat, qui sine fine uiuit et regnat. Amen. Explicit liber memorie mortis 1460 in ieiunio“.
f. 60—86': *Excerpta ex scriptis asceticis presertim ex floribus sancti* BERNHARDI.
f. 87—108: „HERMANNUS DE SCILDIS“: „*Speculum sacerdotum*“. „Venerabili in Christo patri ac domino suo gracioso domino Wolmaro digna Dei prouidentia sancte Coloniensis ecclesie archiepiscopo . . . . frater Hermannus de Scildis . . . . Materiá baptismi debet esse × aureo et circa finem requiratur . . . .“.
f. 111—116': „*Meditatio nouissimorum.* Scire debes, quod quamuis omnia, que in diuina scriptura reperiuntur × et quicquid nolueris non habebis“.
f. 116'—122': „ALBERTUS COLONIENSIS: *De corpore Christi.* Reuela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua. Admiratio mirabilium × dicere cum propheta: Reuela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua“.
f. 123—135: „*Diuisio psalterii compilata a sancto* BERNARDO. Nunc etiam in primis dicendum est × omnes sancti organis et cimbalis ut sponso iubilabunt in eternum“.
f. 135—141': „*Moralia* SENECE *de quattuor uirtutibus.* Quattuor uirtutum species multorum × contempnat ignauiam“.
f. 141'—154: *Excerpta ex scriptis s.* BERNHARDI.
f. 154—157': „AUGUSTINUS: *De honestate mulierum.* Nemo dicat, fratres, quod temporibus nostris × de laqueo pedes meos prestante Domino . . . .“. (Migne PL. 39. 2301).
f. 157'—160': „*Epistola meritoria beati* AUGUSTINI. Propitio Christo, fratres carissimi, ita lectionem auide et sitienti corde semper excipiatis × sicut stelle in perpetuas eternitates. Quod ipse nobis prestare dignetur . . . .“. (Migne PL. 40. 1339).
f. 160'—173: „*Liber contemplationis beati* BERNHARDI *de passione Domini nostri Jhesu Christi in septem horis.* Septies in die laudem dixi tibi. Rogasti me × iuxta eum ad monumentum scilicet Domini nostri Jhesu Christi, qui . . . .“. (Migne PL. 94. 561).

f. 173—176': *Epistola de amicitia.* „Amice in Christo. Solus iste, qui tibi in Christo amicus, est uere tibi amicus × et noscere et repellere".

f. 176'—182': „BERNHARDUS: *De conflictu corporis et anime.* | Noctis sub silentio tempore brumali | × | et me Christi manibus statim commendaui | ". (Bibliotheca Casinensis. Florilegium Casinense IV 253).

f. 193—196: „*Hanc sequentem collacionem edidit quidam doctor sacre theologie ac famosus magister* MERCILIUS DE INGEN *studii Heydelbergensis institutor maximus et promotor.* Quoniam de monialibus siue monachis habentibus redditus et pensiones × ab eis excommunicationem tollat si habet auctoritatem. Hec ille".

f. 196'—220': „*Libellus, qui dicitur stimulus amoris, quem composuit* HUGO DE SANCTO VICTORE". „Attendite gentes et admiramini caritatem Dei × felicior uero est, qui nunquam ceciderit, felicissimus autem, qui iam regit cum Christo etc.".

f. 220'—234: „*Tractatus* BERNARDI, *qui dicitur stimulus amoris.* Jhesum Nazarenum a iudeis innocenter condempnatum × apprehendant et uideant et benedicant te Deum deorum in Sion. Sit tibi inclite Jhesu cum patre . . . ." (Migne PL. 184. 953).

f. 234—241: „*Exemplar uite Domini nostri Jhesu Christi.* In omnibus uirtutibus × in admirationem suspendit etc. Hec ex horologio sapientie in capitulo de tribulatione, uide ibi latius".

f. 241—245': *Excerpta ex meditationibus beati* BERNHARDI.

f. 247—290: ADAMUS SCOTUS: *De instructione anime libri duo.* „Dominis suis uenerandis × tibi intelligendum. Anima: Bene et salubriter exhortaris". — „Si iste tractatus hic finitur, ignoro, non plus in exemplari inueni". (Migne PL. 198. 843).

f. 290'—298: *Excerpta ex scriptis beati* BERNHARDI *et* HUGONIS DE SANCTO VICTORE.

Prov. Germania. — *Poss.* Hinricus van Minden (f. 1: „Mei Hinrici van Mynden"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „G 17"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 96).

Gl. kgl. S. 3389 8vo chart., sæc. xv (f. 110: „1462"), ff. 262, cm. 14,3×10,3. Tegum. uetus.

f. 1—26: „*Tractatus beati* AUGUSTINI *de manuali uerbo Dei.* Quoniam in medio laqueorum positi × celestium potius con-

templacione quam terrestrium occupacione delectari". (cf. Migne PL. 40. 951).

f. 26—110: „*Liber de interna consolatione*. De interna Christi locutione ad animam fidelem. Discipulus: Audiam, quid loquatur Dominus Deus in me. × ad patriam perpetue claritatis. Et sic est finis libri de interna consolatione anno Domini 1462 feria 2. post festum decollationis Johannis baptiste".

f. 112'—114': *Ex gestis Romanorum*.

f. 114'—120': *De uanitate omnium rerum*. „Augustinus: Mortuus quidam de sepulchro clamat: Attende me et cognosce te × intelligerent ac nouissima prouiderent".

f. 122—124': „*Minus speculum peccatoris*. Redite preuaricatores ad cor, uacate et uidete × peruenias ad locum immortalitatis, felicitatis ac iocunditatis eterne, quod nobis prestare dignetur . . . .".

f. 124'—136': „*Libellus de disciplina nouiciorum beati* Hugonis. Per cottidianam experientiam × paupertatem ama. Sis castus in omnibus".

f. 136'—138': „*Epistola fratris* Dauid [de Augusta] *ad nouicios*. Dilectissimis in Christo Jhesu fratribus N. et omnibus nouis et nouiciis frater Dauid. Bene proficere in uia Dei × diuites estis in sapientia et uirtute".

f. 138'—141: „*De profectu religiosorum*". „Cupies proficere in religiosa uita × accipere eternum et infinitum. Ad quod . . .".

f. 141—141': „*De amore perdibili*. Amare perdibile nisi × de gemitu in gaudium etc. Hec Petrus Blesensis libro primo quadripartiti capitulo IX".

f. 142—145': „*De receptis symoniace*". „Notandum quod multitudo × utique propriorum".

f. 145'—148': „*De origine ordinis Carthusiensis*. Sicut patres nostri narrauerunt nobis fuit quidam magnus clericus × cum summa pace quieuit".

f. 148—154': „*De domibus, uita et obseruantia Carthusiensium*. Cum singulis × premiatur copiosius".

f. 155—159': *De humilitate et de eius gradibus*. Clamat nobis scriptura, fratres, dicens: Omnis qui se exaltat × dignabitur demonstrare".

f. 159'—164': „*Duodecim gradus superbie, quos distinguit beatus* Bernardus. Primus gradus est curiositas × maliuolus, magniloquus, facinorosus etc.".

f. 165—166': „*De correpcione fraterna*. De modo fraterne correpcionis × ut dicit Augustinus de uerbo Domini etc.".

f. 167—199': AMBROSIUS: *Expositio in Lucam. Excerptum.* „Bonum est considerare, ubi Dominus pasca faciat × a resurrectionis fide et credulitate desciscunt". (Migne PL. 15. 1907—1934).

f. 207'—208': LEO PAPA: „*Sermo de aduentu Domini*. Obseruanciam quidem uestram × ab omnibus tribulacionibus mereamur absolui". (Migne PL. 54. 437).

f. 208'—209: „*Item ex sermone* LEONIS. Quia parum prodest unicuique × ab omni errore sit libera per Christum".

f. 210—218: „*Omelia beati* AUGUSTINI *episcopi*" *in feria 2. post Letare.* „Ecce templum illud × ad iudicium suum".

f. 221'—227': „*Omelia beati* JERONIMI *presbiteri*. Magna oritur hoc loco × a perfectioribus capi potest".

f. 228—230': „*Sermo beati* AUGUSTINI *de festo pasce*. Pasca Christi, dilectissimi, regnum celorum × in quo permansit spiritus sanctus". (cf. Migne PL. 39. 2070).

f. 231—233': *Sermo de festo pasce*. „Habemus, karissimi, spem nostre resurrectionis × superioribus audiuimus".

f. 233'—235': MAXIMUS TAURINENSIS: *Sermo de eodem festo*. „Magnum, fratres, et mirabile donum × sequere me". (Migne PL. 57. 364).

f. 235'—239: *Sermo de eodem festo*. „Respondens in contra angelus dixit mulieribus .... Angelus predicit nomen × tuos posteros occidisti".

f. 239—241': „*Omelia beati* GREGORII *pape*. In cottidiana × recipiat ad regnum. Qui uiuit ...". (Migne PL. 76. 1182).

f. 241'—244: „*Sermo beati* AUGUSTINI *de resurrectione*. Hesterno die, id est nocte × edificetur fides, quia redditur species". (Migne PL. 38. 1117).

f. 244—249'; „*Sermo beati* JOHANNIS [CHRYSOSTOMI] *de letania maiori*. Clementissimus omnipotens Deus × exultans triumphat et letatur omnipotens pater, qui ....".

f. 250—253: „*Sermo* LEONIS *de ascensione Domini*. Post beatam et gloriosam resurrectionem Domini nostri Jhesu Christi, qua uerum × ad patris dexteram collocauit ....". (Migne PL. 54. 394).

f. 254'—259: „*Sermo beati* LEONIS *in die pentecostes*. Hodiernam sollempnitatem × uigilias celebremus adiuuante Domino nostro Jhesu Christo". (Migne PL. 54. 400).

f. 259—260: „*Sermo de spiritu sancto.* Hodie, fratres dilectissimi, omnia × gaudia mereamur percipere repromissa prestante eodem spiritu".

f. 260—261': „*Sermo* [LEONIS *pape*] *de gratiarum actione.* Religiosam deuocionem, dilectissimi, qua ob diem × apud Deum misericordem iuuare dignetur per Christum Dominum". (Migne PL. 54. 433).

Prov. Germania. — *Poss.* Hinricus van Minden. (In folio præligato: „Mei Hinrici van Minden"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura: „G 8" in superiore parte tegumenti). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 22).

Gl. kgl. S. 1382 4to chart., sæc. xv (f. 198': „1463", f. 270: „43", f. 276: „42"), ff. 363, cm. 21×14. Tegum. uetus.

f. 1—43': „*Liber uite*". „Liber apertus est, et est liber uite. Apocal. XX. Hic liber uite est Christus in cruce × in corde hominis ascendere potuerunt. Hec ille. Ad que gaudia nos perducat ille, qui est uerus auctor salutis eterne, qui cum...".

f. 43'—49': „*Liber memorie mortis.* Memor esto, quoniam mors non tardabit. Eccl. XIV. Unde Plato. Summa philosophia × merces bone uite est uita eterna, quam nobis concedat....".

f. 49'—51: *Rythmi de uanitate mundi.* „ | Sunt tria que uere faciunt me sepe dolorem | × | Inde magis flebo quia nescio quo remanebo | ". — „ | Si tibi pulcra domus, si splendida mensa, quid inde | × | Inuenies breuiter quo multa pace frueris | ". — „ | Diues agit: Si nobilitas mea magna quid inde | × | nam sito prætereunt hec omnia, quid nichil inde | ". — „ | Hoc scio quod moriar; ubi, nescio, quomodo, quando | × | Da tua, dum tua sunt, post mortem tunc tua non sunt | ". — „ | Vanitatum uanitas omnia uana | × | Periit tua memoria ut sonitus uerborum".

f. 52—162': „JOHANNES GERSON *cancellarius Parisiensis* [uel THOMAS KEMPENSIS]: *De imitatione Christi et contemptu uanitatis mundi.* Qui sequitur me × ineffabilia dicenda".

f. 163—166': *Sermo de passione Jhesu Christi.* „Hoc sentite in uobis quod et in Christo Jhesu. Phylippenses II. In uerbo proposito apostolus proponit nobis Domini passionem et incitat × angustias Domini, leuius uestras portatis auxiliante ipso sponso ecclesie Domino nostro Jhesu Christo, qui....".

f. 166'—168': *Auctoritates patrum de passione Christi.*

f. 169—194: MATHEUS DE CRACOUIA: *De puritate conscientie*

et munditia cordis. „Quoniam fundamentum et ianua uirtutum × saciabor cum apparuerit gloria tua. Ad quam nos perducat . . . . Explicit libellus bonus de puritate conscientie et munditia cordis editus a reuerendo magistro Matheo sacre theologie professore Prage".

f. 194'—198': „*Septene uenerabilis* FRANCISCI PETRARCHE. Heu michi misero quia natum aduersum me constitui × ne corruam sub extremis. Gloria. Septem psalmi Francisci Petrarche poete dignissimi expliciunt anno Domini 1463 feria quarta ante festum sancti Mathei apostoli".

f. 205—255: *Varia de missa celebranda, de confessione, de 30 denariis, quibus uenditus est Jhesus, et tunica eius, de 10 carenis etc.*

f. 256—257: „*Sermo bonus de elemosina.* Date et dabitur uobis. Luc. VI. Aristoteles dicit VIII politicorum quod primum exercitandi sunt × sunt uelud arena exigua. Que nobis bona conferre dignetur, qui . . . .".

f. 257'—259: „*Sermo de corpore Christi.* Probet autem seipsum homo et sic de pane illo edat et de calice bibat. I Corinth. XI, in quibus uerbis apostolus duo fecit × digne uiuet in eternum. Quod nobis donare dignetur etc.".

f. 270—271': „*Sermo de sancto Jacobo apostolo.* Juste uocatum est nomen eius Jacob; ita scribitur Gen. XXVII. Beatus Augustinus utilitatem uerbi Dei × ideo regna celorum meruit introire. Quod nobis etiam concedere . . . .". f. 270: „Rostok in die beati Jacobi in ecclesia eiusdem 43".

f. 272—273': „*Sermo Dominica XVIII.* Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo etc., ita scribitur Mathæus XXII. Hodie Christus Dominus noster milites suos × deliciis et circumfluentia temporalium bonorum . . . . .". .

f. 274—275: *Fabule morales.* „Mare secundum prophetam est mundi amplexus, fons ymbrium × quicquid agas prudenter agas".

f. 276—277': *Sermo de beato Bernardo abbate.* „In capite eius corona stellarum duodecim. Apoc. XII. Hoc thema applicabo primo ad nostram edificationem, secundo ad melliflui patris beati Bernhardi laudem × instillans eterne iocunditatis huiusmodi". f. 276: „Rostok in die beati Bernardi infra octauas assumptionis ad moniales ibidem 42".

f. 278—279': „*Sermo de sancto Matheo apostolo et euangelista.* Sequere me, ita Mathei scribitur decimo nono capitulo. Teste

beato Augustino non contingit aliquem bene agere × si uolumus Deum sequi".

f. 280—280': „*Sermo dominica XVI post trinitatis octauas.* Adolescens tibi dico: Surge. Ita scribitur Luc. septimo capitulo. Saluator noster × sic tale frigus in anima".

f. 281—294': *Glossarium Latino-Germanicum.* „De diuersis nominibus. Infundibilum. Trechter × pone tribunal. per parietem".

f. 296—333': *Glossarium Latino-Germanicum.* „Ab ànte. to voren. abdicere. vorsaken, vorwisen. × to beholdende by god".

f. 340—363': „*Liber de regia potestate.* Primus. De persona patris capitulum primum. Tronus Salomonis figuram pretulit × mentes esse puras /////".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „E 15"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 91).

Litt. Borchling 22—23.

Gl. kgl. S. 3392 8vo chart., sæc. XV (f. 283': „1463"), ff. 283, cm. 14,6×10,7. Tegum. uetus.

f. 1: *Registrum.*

f. 2—12': „*Tractatus de dilectione Dei et proximi*". „Tunc enim incipit diligi Deus × qua homo se cognoscit".

f. 13—74': AUGUSTINUS: *De spiritu et anima.* „Quoniam dictum est mihi ut me ipsum cognoscam × desiderio patrie sue et uisionis Dei, quem cernere finis". (Migne PL. 40. 779).

f. 75—78': *Sermo super Pater noster.* „Pater noster, carissimi, hanc orationem Jhesus Christus composuit × uel uigilias mortuorum obligantur, ut patet ex premissis".

f. 79—104': „*Tractatus magistri* JOHANNIS GERSON, *cancellarii Parisiensis, de oratione et ualore eius* . . . . Oportet semper orare × iudicat". (Joan. Gersonii opera omnia (1706) III 247).

f. 104'—125: JOHANNES GERSON: „*Dialogus de perfectione cordis*". „Theologia loquitur ad animam christianam × perfectoque recognoscaris". (ibid. 436).

f. 125—140: „*Tractatus eiusdem* JOHANNIS GERSONIS *de directione seu rectitudine cordis.* Confitebor tibi × uadat in malum". (ibid. 468).

f. 140—189': „*Tractatus conclusionum alias flores regularum moralium domini cancellarii Parisiensis*" JOHANNIS GERSONIS.

„Ea que precepit tibi Deus, cogita semper × penitus spoliare contenderet“. (ibid. 77).

f. 189'—198': „*Tractatus magistri* FRANCISCI MARONIS *de dilectione inimicorum.* Circa dilectionem amicorum et inimicorum ponende sunt 20 conclusiones × in quibus tamen Christus maxime honoratur“.

f. 199—222': „*Dicta magistri* JOHANNIS SCARPEN, *doctoris eximii et lectoris ordinarii in ecclesia Lubicensi.* Queritur utrum sacerdos habens beneficium non curatum × Ego quos amo castigo“.

f. 223—228': „*Formula perfectionis spiritualis.* Ut homo in sui creatoris cognitione et bona uita × et me tibi tota deuotione commendo“.

f. 228'—230: „BERNARDUS *ad quendam deuotum doctorem secularem.* Dilecto filio a[bbas] B[ernardus] salutem et non in uia. Quid mirum si inter prospera fluctuas × cor tuum in lege sua et preceptis suis“. (Migne PL. 182. 241).

f. 230'—237: *Tractatus* MATHEI DE CRACOUIA. „Quicunque uult ad ueritatis cognitionem breui et recto tramite peruenire × perpetuo duraturis debemus hoc facere. Hec Matheus de Cacrovia“.

f. 237—239: „HUGO [DE SANCTO VICTORE] *super psalmo.* Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. Audite peccatores × miserere mei, Deus“.

f. 239'—242': „*Speculum* BERNARDI. Si quis emendatioris uite desiderio × deus solus sit“. (Migne PL. 184. 1175).

f. 243—249: „*Omelia beati* AUGUSTINI *episcopi*“ *super Math. IX 18.* „In illo tempore loquente Jhesu ad turbas ecce princeps unus accessit × regna celestia sortiamur“.

f. 249—283: „*Tractatus de instinctibus editus per* HENRICUM DE VRIMARIA *sacre theologie doctorem ad regendum interiorem hominem.* Semen cecidit in terram . . . . Licet uerbum propositum × suam graciam mereri concedat qui . . . .“

Prov. Germania. — *Poss.* Hinricus van Mynden. (f. 1: „Mei Hinrici van Mynden“; cf. necrologium Cismariense ad 4 Kal. Junii: „Item domnus Hinricus de Mynda, qui contulit 30 marcas in testamento et plures libros tam in uita quam in testamento“). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „G 14“). — Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 436—437).

Gl. kgl. S. 73 fol. chart., sæc. xv (f. 179: „1465“), ff. 333, cm. $32 \times 21,_{3}$. Tegum. uetus.

f. 1—179: „*Sermones* Holtnikeri *de tempore per circulum anni*“. „Emitte manum tuam de alto etc. Ecce, karissimi, sicut naufragi × in uestris thesauris onerosam. Expliciunt sermones Holtnikeri sub anno Domini 1465 pentecostes. Quos dominus Michael Schutte, cappellanus ecclesie beate Marie uirginis Lubicensis, fecit scribi“.

f. 180—228': „*Sermones eximii doctoris* Henrici Taken“ habiti in ecclesia Magdeburgensi 1425—1450. „Pax huic domui. Ita scribitur Math. X et Luc. X et presentibus apte congruit tempore et loco × ultimam requiem sempiternam, quam nobis omnibus tribuat....“.

f. 228'—235': „Egidius: *De peccato originali.* Ego cum puluis et cinis × ut facie ad faciem te uidere possimus, qui es...“.

f. 235'—236': „*De nobilitate anime.* Nota nobilitas anime perpenditur ex multis × ut ex inundatione beneficii uirtus innotesceret diligentis“.

f. 236'—239: „*Sermo de clauibus ecclesie.* Quecunque alligaueritis super terram, erunt ligata et in celis. Math. XVI. In uerbis istis quatuor implicantur × esse debet, ut quasi dii uideantur“.

f. 240—278': „*Postilla super epistolas canonicas edita a fratre* Nicolao de Lira“. „Quatuor sunt minima terre × est eterna“.

f. 279—333: „*Postilla fratris* Nicolai de Lyra *super actus apostolorum de ordine fratrum minorum.* Repleti sunt × transierit ad gloriam, ad quam nos perducat....“.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „GG4“, signatura in fronte: „GXVII“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 152. — Cat. Möllmann n. 69).

Gl. kgl. S. 3386 8vo chart., sæc. xv (f. 175: „1467“, f. 241: „1467“), ff. 309, cm. $16 \times 10,_{7}$. Tegum. uetus.

f. 2—45: Petrus de Alliaco: *Meditationes super 7 psalmos penitentiales.* „Vera penitencia uelut scala quedam est qua homo peccator × ad supernorum ciuium societatem“.

f. 45'—80': „*Tractatus breuis ipsius magistri* Jacobi *doctoris sacre theologie de celebratione missarum.* Non incassum expedit × cibus pastorum et non luporum libro VI de elec. Hec doctor Jacobus“.

f. 81—124: „*Ordo uiuendi Deo beati* JERONIMI *ad Eustochium quam Bethleem cum multis dedicatis uirginibus in monasterio sub istius regule obseruacione conclusit.* Tepescens in membris × Senectutem deuoti uestri Jeronimi sanctis uestris iuuate orationibus". (Migne PL. 30. 403).

f. 124'—175: „*Tractatus de arte bene moriendi fratris* JACOBI *ordinis Carthusiensis professi in monasterio sancti Saluatoris in Erfordia professoris ac solempnis doctoris sacre theologie.* Omnes morimur et quasi aque × uidebimus et gaudebimus. Quod nobis concedere dignetur .... Anno Domini 1467 in sabbato ante festum beatorum Cosme et Damiani beatorum martyrum".

f. 175'—185': *Homelia* ORIGENIS. „In illo tempore Maria stabat ad monumentum foris plorans. Et reliqua Origenes. Audiuimus fratres Mariam ad monumentum foris stantem, audiuimus Mariam plorantem × uidi dominum et hec dixit mihi. Cui est gloria ....".

f. 186—241: „*Summa quam composuit* ALBUINUS *heremita.* Domino Heriberto Coloniensi episcopo Albuinus heremita indignus pacem et gloriam sempiternam. Ex quo mi pater .... Cum igitur de pluribus uirtutibus × a quo omne bonum procedit. Qui uiuit .... Explicit tractatus, quem composuit Albuinus heremita, anno 1467 in uigilia Symonis et Thadei". (cf. cod. Berol. Phill. 2004 et cod. Berol. theol. qu. 190).

f. 241—258: „*Collecta de uiciis spiritualibus.* In nomine Domini nostri Jhesu Christi. Si dixerimus quia peccatum non habemus × benigne custodiat Jhesus Christus filius Dei altissimi, qui est benedictus in secula. Amen".

f. 258—264': HENRICUS DE HASSIA: „*Regula clericorum.* Multi presbiteri sunt religiosorum regulam deridentes × in celis conseruatam. Quam et nobis prestare dignetur ....".

f. 265—269': „*Tractatus de regimine proprie persone.* Quoniam ut apostolus × ut non accedat malum et flagellum non appropinquet tabernaculo tuo".

f. 270—282': *Excerpta ex scriptis* HUGONIS DE SANCTO VICTORE, CESARII EPISCOPI ARELATENSIS *etc.*

f. 282'—284': „*Indulgentie festi corporis Christi date per dominos Urbanum IV, Martinum V et Eugenium IV*".

f. 284'—286: *Dicta sancti* BERNHARDI, *sancti* GREGORII, JACOBI CARTHUSIENSIS.

f. 287--297: „*Tractatus reuerendissimi in Christo patris domini* JOHANNIS AMBUNDI *archiepiscopi Rigensis de omnibus sanctis et eorum uocatione ad predestinationem.* Mirabilis Deus in sanctis suis et in omnium eorum electione misericors. Nam neminem × intercedentibus uobis omnibus sanctis prestare dignetur. Qui cum .... Explicit tractatus reuerendissimi in Christo patris et domini, domini Johannis Ambundi sancte Rigensis ecclesie episcopi, sacre pagine ac iuris canonici doctoris de omnium sanctorum gratuita uocatione ac predestinatione .... Qui reuerendissimus pater obiit in sua dyocesi Rigensi circa annos Domini 1430 .... Et iste tractatus iam prescriptus legitur in ecclesia Rigensi in die omnium sanctorum pro lectionibus".

f. 297'—298': ARNOLDUS WESTPHAL [?]: *De excommunicationibus de ambone latis.* „Dubitant nonnulli an excommunicationes tales, que feruntur de ambone per curatum aliquem × Et tantum sub correctione de materia huius questionis pro presenti. Arnoldus".

f. 299—306: „*Ex libro magistri* SIMONIS CASSIANI *parte prima libro secundo, quod uirgo Maria fuit consocia passionis filii sui.* Licet ab eo × filio gloria sit et in perpetuum in secula seculorum".

f. 306'—309: „*Sermo* LEONIS. Semper quidem, dilectissimi, nos sapienter et sancte uiuere × pasca Domini religiosius honorasse". (Migne PL. 54. 272).

Prov. Germania. — *Poss.* Hinricus van Minden. (f. 1: „Mei Hinrici van Mynden"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „G 6"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 63).

Gl. kgl. S. 1590 4to chart., sæc. xv (f. 253': „1478"), ff. 253, cm. 21×14. Tegum. uetus.

f. 2—137: „*Tractatus, qui intitulatur Oculus considerationis religiosorum doctoris* JACOBI *ordinis Carthusiensis in Erfordia professi.* Multorum Deo militare cupiencium × pro hiis graciarum actiones referens perimmensas. Cui laus resonet et gloria sine fine mansura".

f. 138—183: „*Primus liber profectuum religiosorum, quem composuit* JOHANNES WALENSIS *ordinis sancti Francisci*". „Collationes meas, quas pro exhortatione ad nouicios nostros

× ad terrena eas dimittimus roboratur hostis". (Max. bibl. ueterum patrum (Lugd. 1677) XXV 881—898).

f. 184—253': „*Speculum discipline* Bonauenture". „Speculum discipline ad honestam tendentes × in potencias Domini una cum eis merear introire ipsorum misericordiarum Domino id prestante, cui est honor ...." (Bonauenturæ opera omnia (1898) VIII 583).

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (f. 1: „Liber sancte Marie sanctique Johannis ewangeliste in Cismaria". — In superiore parte tegumenti signatura: „D 4"). -- Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 322).

Gl. kgl. S. 1374 4to chart., sæc. xv (f. 37: „1490", f. 302': „1491", f. 35': „1492"), ff. 333, cm. 21×14. Tegum. uetus.

f. 1—31: „*Tractatus perutilis et ualde nobilis magistri* Johannis Gerson *de presentibus Domini uerbis Jhesu.* Venite ad me .... Salutare nobis est × uite et sapientie et esse cum Deo sine fine". (Joan. Gersonii opera omnia (1706) III 709).

f. 31—35': „*Tractatus de 7 petitionibus contentis in oratione Dominica et eorum expositione.* Tractatum de septem petitionibus que in oratione Dominica continentur × amocio omnis mali presentis".

f. 36—36': „Bernardus *in sermone tertio de resurrectione.* In corde duplex est lepra × consilium suum". (Migne PL. 183. 289—290).

f. 37: *Versus de homine multiloquo et homine tacito.* „ | Vere turbatur nimis hic qui plurima fatur | × | dictis ornatur post mortem glorificatur | ".

f. 37'—198: „Smaragdus *super regulam sancti Benedicti abbatis.* „ | Quisquis ad eternum mauult conscendere regnum | × misericorditer regit atque gubernat Jhesus Christus Dominus noster ...." (Migne PL. 102. 689).

f. 199—233': „*Declaratio magistri* Wilhelmi *super regulam beati Benedicti.* De forma professionis. Forma professionis hec est × animaduertunt omnia".

f. 234': „Eneas Siluius *poeta Senensis*: *Pro laude clarissimi uiri domini Lodowici de Roma iuris utriusque consulti epitaphium.* | Si mille aut totidem rapuisses usque uirorum | × | Nemo parum uixit cui bona uita fuit | ".

f. 235—235': „*Sermo beati* Augustini *de custodia lingue et*

silencii. Silencium, fratres mei karissimi, inter cetera × uolantes in celum, ad quod perducat . . . .". (Migne PL. 40. 1239).

f. 236—281': „*Ex christianissimo ducumento de gradibus humilitatis.* Venerabilis et sanctus pater Benedictus × iugi exercitatione studiosa fueris imitatrix. Quod et tibi præstare . . .".

f. 282: „*Tituli libri tertii decretalium*".

f. 283—285: „*Sermo* Roperti Holcot *de studio sacre scripture.* Os iusti meditabitur sapientiam Ps. XXXVI. Omnis sapientia siue humanitus adinuenta × Concupiscentia sapientie deducet ad regnum perpetuum. Ad quod . . . .".

f. 285'—302': „*Liber beati* Bernardi *de precepto et dispensatione*". „Domno abbati Columbensi frater Bernardus abbas dictus de Claraualle × quod et studui satisfacere uoluntati". (Migne PL 182. 859).

f. 302'—314: „*Apologia sancti* Bernardi *abbatis ad Cluniacenses de concordia ordinum siue excusatio eius ad eosdem.* Venerabili patri Wilhelmo frater Bernardus . . . . Usque modo × omnino precor et supplico". (Migne PL. 182. 898).

f. 314—317': „*Sermo* Socci *de sancto patre nostro Benedicto.* Quicunque hanc regulam secuti fuerint × ut Deum spiritualiter contemplari mereantur, quod nobis ipse tribuat, qui in trinitate perfecta uiuit atque regnat".

f. 318: „*Prologus ante sermonum Socci.* Incipiunt pulcherrimi atque utilissimi × ualituras. Istum prologum inueni in quodam libro impresso Dauantrie".

f. 318'—321: „*In commemoratione sancti Benedicti abbatis.* Sanctissimi patris nostri cuius memoria in benedictione est × si in hac uitali morte uicerimus primam".

f. 322—333: *Excerpta ex summa theologica* Antonini *archiepiscopi Florentini.*

Prov. Germania — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „I II"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 56).

Gl. kgl. S. 3401 8vo chart., „1500", ff. 1029, cm. 14×10,6. Codex ab initio mutilus. Tegum. uetus.

f. 2—92: „*Psalterium beate Marie*".

f. 92—114': *Breuis explicatio in psalterium.*

f. 118'—132: „*Vigilie defunctorum*".

f. 132'—155: „*Letania pro fratribus defunctis*".

f. 155—207': „*Tractatus de expositione misse editus a fratre* GWILHELMO DE GOUDA *ordinis minorum de obseruantia*. Ad noticiam eorum intellectualem ╳ diuine tribue bonitati. Hec de calciamentis Domini pedis dicta sufficiunt. Et sic est finis per Jacobum de Breda".

f. 207'—292': JOHANNES TRITHEMIUS: *Secunda pars principalis excercitii spiritualis claustralium*. „Quoniam opusculum de triplici regione claustralium ╳ in amore radicatur".

f. 292'—303': „JOHANNES TRITEMIUS: *Spiritualis excercitii compendium*. Ut si formula spiritualis excercitii ad edificationem claustralium ╳ poterit tamen perseuerantibus esse renouatum".

f. 304—485: „*Liber de triplici regione claustralium et spirituali excercitio monachorum* .... JOHANNE TRITEMIO *abbate Spanhemense emendante opusculum*. Epistola Johannis Tritemii abbatis Spanhemensis .... Reuerendis in Christo patribus ╳ purificatus non ascendit".

f. 492—545: „*De indulgentiis*. Frater Johannes de Cardona ordinis hospitalis sancti Johannis Jherosolomitani ╳ in ieiunio quadragesime et quattuor temporum indulgentie duplicantur".

f. 545'—547': „*De reliquiis pretiosis et uenerandis, que habentur Veneciis*. In primis in monasterio sancti Georgii ╳ hec Bonifacius uel Urbanus".

f. 547'—629: *Orationes, exempla et alia.*

f. 629—629': „*Pulcherrima cantilena super psalterio beate Marie uirginis genitricis Dei*. | Mater nati mirifici | ╳ | ut prima sit conclusio | ". (cf. Blume et Dreves: Analecta hymnica 31. 209).

f. 629'—630': *Aue, gaude, salue, uale*. „ | Aue, gaude, salue, uale | ╳ | o mater karissima | ".

f. 653—655': „*Rosarium beate Marie uirginis, etiam dicitur rosariolum uel sertulum beate Marie uirginis*. Suscipe clementissima ..... | Gaude uirgo iure matris | ╳ | nunc et in perpetuum | ".

f 662—665': „*Psalterium gloriose uirginis Marie deauratum Jhesu per compendium actibus decoratum*. Pater noster. Aue Maria. | Quem uirgo carens uitio | ╳ | eterna collaturus | ".

f. 666'—672': „*Amenissimum rosarium*". „Pater noster. Aue Maria. | Quem concepisti de spiritu sancto sine carnis macula | ╳ | det nobis te semper habere promptissimam aduocatam | ".

f. 672'—677': „*Alius modus legendi rosarium.* Quem tu uirgo castissima × secundum opera sua".
f. 744—751': „*Officium misse in festo sancte Anne*".
f. 751'—754: „*Officium misse de 15 adiutoribus*".
f. 757—762: „*Officium misse de nomine Jhesu*".
f. 764'—766: „*Canticum de gaudiis celestibus et 9 choris angelorum.* | O qualis quantaque letitia | × | ad tantam duxit gloriam. | Benedictus Deus. Amen | ". (Rep. hymnol. n. 13482).
f. 766—766': „*Ymnus ad angelos et sanctos in celo.* | Celi ciues attendite | × | quamdiu es in seculo | ". (Rep. hymnol. n. 3475).
f. 766'—767': „*Canticum de laudibus sanctarum uirginum.* | Ama Jhesum cum Agnete | × | et creaturis omnibus | Deo semper gracias | ". (Rep. hymnol. n. 967).
f. 770'—771': „*De agnus Dey*". „ | Balsamus et munda | × | quantum ualet integra tota | ". „In uulgari: | Van balseme resem | × | wan se van hir schal wenden | ".
f. 773—777': „*Jubilus sancti Bernardi. Canticum letitie de nomine Jhesu.* | Jhesus dulcis memoria | dans cordi uera gaudia | × | Jhesu laus nostri generis | ". [Notis instruct.]
f. 817'—819: „*Quod stragis prescia fertur radiasse cometa*". *De morte Gerhardi VI comitis Holsatie.* „Nota anno Domini 1402 uidimus unam cometam in parte occidentali × comite Alberto casu colliso caballino et fratre eius bono duce Gherardo predicto, cuius obitum lugendo plangit Holtzacia cuncta".
f. 819'—820: *De scriptore codicis fratre Petro Dyest alias Poyet.* [cf. f. 633', 843, 292'].
f. 820'—843: *Varia theologica. Orationes nonnulle lingua Germanica scripte.*
f. 846—870': „*Psalterium Marianum*".
f. 871—897': *Varia theologica Latine et Germanice.*
f. 903—960': „*Cathalogus sanctorum monachorum ordinis sancti Benedicti.* Anno Domini 520 cepit ordo sancti Benedicti florere × a sarracenis et paganis in diuersis mundi partibus destructa sunt".
f. 960'—972': „*Kalendarius sanctorum monachorum fratrum de ordine sancti Benedicti abbatis*".
f. 975: „*Salutationes siue orationes ad quinque uulnera Domini nostri Jhesu Christi*". „ | Aue dextra manus Christi | × | ad eterne uite statum | ".

f. 975'—976': *De passione Domini.* „ | In mei sunt memoria, Jhesu pie, signacula | que passionis tempore pertulisti durissime | × | per passionis meritum et nunc et in perpetuum | “. (Rep. hymnol. n. 8682).

f. 978—979': *Dialogus anime et Christi.* „Anima in tribulatione et temptatione multum dolens: | Ecce quam bonum et quam iocundum | × | tibi perpetue laus et honor | “.

f. 980': *De Christo crucifixo et peccatore.* „ | Respice, serue Dei, me sic posuere Judei | × | Hic patior pro te qui peccans desine pro me | “.

f. 987—990': *De hostia per Judeos in Sterneberg uiolata.* „Anno Domini 1492 am deme daghe Seueri unde Seuerini × unde schach des midwekens vor Symonis et Jude der twyer apostele“.

f. 990'—992: *Versus de hostia per Judeos in Sterneberg uiolata.* „ | Humana mens confunditur | dorch greseliche schefte | × | sed ipsa die Veneris ante Jude et Simonis | de Joden worden gebrand | “.

f. 992—992', 999—1000': „Jacobus de Ratingen“: *De miraculo hostie anno 1453 Vratislauie facto.* „ | In den tiden van den jaren | × | up or leue trut kyndelyn | “.

f. 1001—1002: *Aliud exemplum de hostia uiolata.* „Fuit quedam Judea nomine dame rosa, cui seruiebat ancilla × Contigit autem hoc Salertes in partibus Cicilie .... quia credere noluerunt“.

f. 1006—1008': „*De reliquiis sanctorum in monasterio Cismarie*“.

f. 1009—1010: „*De indulgentiis registrum*“.

f. 1010'—1015': „*Omnes ordines sanctorum monachorum et sanctimonialium.* Sanctus Paulus primus heremita. Iste nobilius × Anno Domini 1098 incepit ordo contemplariorum et deletorum“.

f. 1016—1017': *De custodia librorum.* „Venerabilis Robertus Holkot in suo philobiblon × | Qui libros aperis | hos claudere non pigriteris | “.

f. 1020: *In natiuitate Christi hymnus.* „ | Corde natus ex parentis | ante mundi exordium | × | regnum eternaliter | seculorum seculis | “.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 439—441).
Litt. Borchling 11.

Gl. kgl. S. 35 fol. chart., sæc. xv, ff. 186, cm. 29,4×20,1. Tegum. uetus.

f. 1—155: „*Flores ueritatum beati* AUGUSTINI".

f. 156—157': CYPRIANUS: *Epistola ad Fortunatum de exhortatione martyrii.* „Rex Antyochus infestus, immo in Anthiocho antichristus × in persecutione milicia, in pace conscientia coronatur". (Migne PL. 4. 695—702).

f. 157'—162: CYPRIANUS: *De catholice ecclesie unitate.* „Commouea Dominus et dicat uos esse sal terre × Christo donante regnabimus". (Migne PL. 4. 510).

f. 162—167: CYPRIANUS: *De oratione Dominica.* „Euangelica precepta × non desinamus". (Migne PL. 4. 538).

f. 167'—171: CYPRIANUS: *De habitu uirginum.* „Disciplina custos spei × uirginitas honorari". (Migne PL. 4. 451).

f. 171—172: „*Sermo beati* EFFREM SIRI *de uirginitate.* De uirginitate et sanctificatione anime × impios eterna igni et exterioribus tenebris ////".

f. 173: „*Prologus beati* AUGUSTINI *episcopi siue retractatio de agone Christiano.* [ɔ: Augustinus: Retract. II 3]. Fratribus in eloquio Latino × ista dilexerunt". (Migne PL. 32. 631).

f. 173—177': AUGUSTINUS: *De agone Christiano.* „Corona uictorie non promittitur × coronam uictorie mereamur". (Migne PL. 40. 289)

f. 177'—186': „*Liber eiusdem de sermone Domini in monte habito.* Sermonem quem locutus est × Quid si enim pecuniam petat qua innocentem conetur ////". (Migne PL. 34. 1229).

Prov. Germania. — *Poss.* Conuentus s. Johannis in Cismaria. (In exteriore parte tegumenti signatura: „D VI", in dorso: „I 9"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 317).

Gl. kgl. S. 36 fol. chart., sæc. xv, ff. 21, cm. 28,1×21.

f. 1—2': *De 15 decadibus ecclesie.* „Ut cunctis legentibus consulamus summam totius operis × Quia portum diu optatum prospero cursu attigimus tempus est ut deposito uelo gubernatori nostro, omnium bonorum largitori, gracias agamus".

f. 3—21: *Auctoritates doctorum* „*super psalmum Beati immaculati*".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Codex, qui manu recentiori inscriptus est: „Fragmentum Cassiodori in Psalmos . . . .", una cum Inc. Hafn. 316, 327, 895, 855, 164, 343 ligatus erat, ut probat registrum in folio preligato

Inc. Hafn. 316 scriptum: „Hic habes: Primo, Augustinus de concordia euangelistarum .... Secundo, Augustinus in encheridion .... Tertio, breuissimum exerptum Cassiodori super psalmos. Quarto, Speculum Cirilli .... Quinto, Tractatus de contractibus et uitaliciis. Sexto, Anselmus: Cur deus homo. Septimo, Aurbach: De sacramentis". Hoc registrum in monasterio s. Johannis scriptum est). — Bibl. Gottorpiensis.

Gl. kgl. S. 63 fol. chart., sæc. xv, ff. 202, cm. 30,3×20,4. Tegum. uetus.

f. 1—1': „AUGUSTINUS: *De uirtutibus psalmorum.* Qui diligit canticum psalmorum non potest peccatum agere × in psalmo inuenies".

f. 2—155: „JOHANNES DE MINDA": „*Abbreuiatum* LIRE *super psalterium.* Aperiam in psalterio × beati, qui habitant in domo etc., ad quam nos perducat Jhesus Christus Amen".

f. 156—156': *Versus de casibus papalibus, de decem preceptis, de septem operibus misericordie etc.*

f. 157—179': GERARDUS DE VLIEDERHOVEN: „*Cordiale quatuor nouissimorum.* Memorare nouissima et in eternum non peccabis × ac nouissima prouiderent".

f. 180—189': THOMAS HIBERNICUS: „*Tres puncti, qui sunt cristiane religionis fundamentum*". „Religio munda et immaculata × nec nimis prolixum decreuit compilare".

f. 190—199': „*Tractatus super canonem compilatus per magistrum* HENRICUM DE OYTA, *sacre theologie professorem.* Quam breuis fuerit missa in uerbis × in primo tractatu ideo sufficiant, que dicta sunt".

f. 199'—201: „*Quedam notata per* INNOCENCIUM PAPAM III *circa materiam confectionis eukaristie.* Nota quod in crucis signaculo × magis ueneranda quam discutienda confiteor".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes de Mynda. (In interiore parte tegumenti: „Hunc librum contulit dominus Johannes Minden monasterio nostro Cismariensi"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tegumento: „A 8"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 53).

Gl. kgl. S. 69 fol. chart., sæc. xv, ff. 272, cm. 29,4×20,4. Tegum. uetus.

f. 1—16: „PETRUS DE ALLIACO": „*Liber de septem gradibus scale* continens meditaciones deuotas super septem psalmos

penitentiales una cum deuota meditacione super psalmo: In te speraui". „Vera penitentia sicud × post hanc mortalem et erumpnosam uitam feliciter tecum uiuam ....".

f. 17—38: *„Glosa super ecclesiasten"*. „Verba Ecclesiastes. Hic est liber ecclesiastes in quo postquam × cum uiderit uindictam et ad gloriam Dei ...".

f. 39'—44: *„De oratione.* Cum autem inter omnes orationum species × illud: In conspectu angelorum psallam tibi, et adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo etc."

f. 44'—48: *„Sermo de Dominica die.* Alma mater militans ecclesia quamuis × de qua pena ille nos eripiat, qui sine fine uiuit et regnat in secula seculorum".

f. 49—140': *„Liber, qui dicitur sacramentale* Wylhelmi de monte Lauduno. Carissimo filio suo et socio spirituali domino Poncio de Willamuro × nullus cum similibus".

f. 145—203': *„Questiones deuoti doctoris* Bonauenture *in secundum sententiarum.* Queritur utrum sint plura prima principia sicut Manichei dicunt × sint contraria anime sue et regule nostre".

f. 204—272: *„Excerpta moralium* Gregorii". „Beatus Gregorius papa librum beati Job × postquam transacti fuerint reseruantur".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „I II"; signatura in fronte: „a XXIII"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 67).

Gl. kgl. S. 72 fol. chart., sæc. XV, ff. 86, cm. 29×20,5. Tegum. uetus.

f. 1—3': Bonauentura: *Tractatus de corpore Christi.* „Ad honorem gloriose et indiuidue trinitatis et ad honorem excellentissimi sacramenti scilicet pretiosi corporis et sanguinis Domini nostri Jhesu Christi describam tibi × tua uirtute sed auxilio gratie eius. Quod tibi ....".

f. 4—19': *„Ymago uite* Boneuenture. Flecto genua mea ad patrem Domini nostri Jhesu Christi, a quo omnis × trinus et unus est benedictus in secula seculorum. Amen. Explicit dictamen Boneuenture in librum, qui intytulatur ymago uite, speculum humane et paradisus anime".

f. 21—25': *„Meditationes beati* Bernhardi. Multi multa sciunt

et se ipsos nesciunt × sitio uestram salutem, uestram fidem, uestram uitam". (Migne PL. 184. 485).

f. 26—32: „*Tractatus de instinctibus editus per magistrum* HINRICUM DE VRYMARIA *sacre theologie doctorem ad regendum interiorem hominem*". „Semen cecidit in terram bonam et ortum fecit fructum centuplum. Luc. VIII. Licet uerbum propositum exponitur per Christum × in cruce triumphans Deo patri suum spiritum commendauit".

f. 33'—34': „*Tractatus breuis de conscientia pura*. Qui in sui creatoris cognitione × proficiet et semper tutus erit".

f. 35—42': „*Dialogus conscientie editus per uenerabilem magistrum* MATHEUM DE CRACOUIA *sacre theologie doctorem alme uniuersitatis studii Pragensis*". „Multorum tam clericorum quam laicorum querela × pro uiatico datum est nobis corpus Domini nostri Jhesu Christi. Qui cum patre . . .".

f. 43—55': ALBERTUS MAGNUS: „*Libellus paradisus anime uocatus*". „Sunt quedam uicia, que semper speciem uirtutum pretendunt × qui una caruerit omnibus caret, quia omnes unite sunt per gratiam et in gratia".

f. 56—62: THOMAS DE KEMPIS: „*Liber de imitatione Christi et de contemptu omnium uanitatum mundi*. Qui sequitur me × quantum tibi ipsi uim intuleris".

f. 63—68: „*Deuotus tractatus de felici morte*". „Deuote exhortationis modus circa eos, qui in mortis articulo constituti × animam meam ad celeste gaudium introduxit Dominus noster Jhesus Christus benedictus in secula seculorum Amen. Explicit processus circa moriturum obseruandus".

f. 68: „*Sermo beati* AUGUSTINI *episcopi de felici morte*. Fratres karissimi, si de huius uite naufragio × qui pro salute humani generis passus est et mortuus ut in Domino moriamini et uiuatis beati cum Deo in secula seculorum".

f. 69—72: „*Conflictus uitiorum et uirtutum* HUGONIS. Luxuria castitati grauiter inimicabatur × quod magis diligant quam aliud aliquod audiunt".

f. 72—73: „*Guerra inter Jherusalem et Babilonem*. Inter Babilonem et Jherusalem nulla pax est × a dextris caritatis decem milia".

f. 73'—78: „*Tractatus contra religiosos proprietarios in sacro concilio Constancie examinatus*. Venerabilissimo in Christo patri ac domino, domino Cistertii ceterisque doctoribus et prelatis ordinis nostri Cistertiensis in sacro concilio generali

A. D. 1415 Constancie celebrato congregatis × primum ergo querite regnum Dei et iusticiam eius, et hec omnia adicientur uobis".

f. 78—78': „*Dit is en gud regiment tegen de pestilencie.* Weme de droze × so bliuet he langhe sund".

f. 78'—81: „*Tractatus reuerendi in Christo patris domini* JOHANNIS AMBUNDI *archiepiscopi Rigensis de omnibus sanctis et eorum uocatione et predestinatione.* Mirabilis Deus in sanctis suis × omnibus sanctis prestare dignetur qui . . .".

f. 81'—86': HERMANNUS DE SCILDIS: *Speculum sacerdotum.* „Venerabili in Christo patri ac domino suo gratioso domino Wolramo . . . . sancte Coloniensis ecclesie archiepiscopo . . . . Hermannus de Scildis . . . Gloriosus doctor Johannes Crisostomus × circa finem requirantur . . . . Explicit speculum sacerdotum".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „C 1"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 78).

Gl. kgl. S. 75 fol. chart., sæc. xv, ff. 119, cm. 31×21. Tegum. uetus.

f. 1—29: „*Utilis tractatus pro uolentibus in Deum proficere de triplici uia ad sapienciam cuiusdam fratris Carthusiensis nomine* HUGO DE PALMA. Vie Syon lugent eo quod non sit, qui ueniat × sine aliqua cogitatione preuia uel concomitante. Ad quam nos idem perducat, qui sine fine . . . .".

f. 29'—30: „*Tractatulus magistri* JACOBI *doctoris sacre theologie de statu et modo uiuendi securiori in hac uita.* Istis infaustis diebus in quibus habundauit × adhuc in noua lege suam habeat /////".

f. 35—119': *Postilla super epistolas dominicales.* „///// peccator ad Christum qui natura pius × Sedebit populus in pulchritudine pacis, quam pacem nobis concedat . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo: „kk 6"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 21. — Cat. Möllmann n. 74).

Gl. kgl. S. 77 fol. chart., sæc. xv, ff. 184, cm. 29×21. Tegum. uetus. In folio preligato contenta codicis notantur; hic duo tractatus commemorantur scilicet: „Liber Augustini de bona conscientia" et „Liber de honestate mulierum beati Augustini", qui ex codice sublati iam codicem Gl. kgl. S. 34 fol. efficiunt.

f. 1—11': „*Liber erudiens, qualiter homo per penitentiam, confessionem et satisfactionem purgari debeat a peccatis, et intitulatur medela anime uulnerate.* In principio narrationis nostre ✕ ordino, id est ordo, — iungo, id est matrimonium".

f. 13—96: „Guido de monte Rocherii": „*Manipulus curatorum*" *premissis registro, epistola, prologo.* „Quoniam secundum quod dicit propheta Malachias ✕ caritatiue corrigat et pro me peccatore ad Dominum preces fundat".

f. 97—117: „*Tractatulus de sacramentis ecclesie*". „Sicud scribitur per apostolum ad Ephes. V cap Videte quomodo caute ambuletis .... Unde Dyonisius super de celesti ierarchia ✕ que sunt in conscientia uel memoria".

f. 117'—120': Bonauentura: „*Tractatus de corpore Christi*". „Ad honorem gloriose et indiuidue trinitatis et ad honorem excellentissimi sacramenti scilicet pretiosi corporis et sanguinis Domini nostri Jhesu Christi describam ✕ sed auxilio gratie eius, quod ipse tibi et michi prestare dignetur".

f. 121—133': „*De confessione decem preceptorum*". „Qui uult bene confiteri ad salutem anime sue ✕ ne omnes homines tedio afficiantur. Inde finis est decem preceptorum".

f. 134—136': „*De horis canonicis*". „Septies in die laudem dixi tibi. Psalmus. Quamuis Deus semper in omni tempore ✕ qui deuote 7 horas coctidie Deo persoluit, uitam eternam habebit. Quam nobis ....".

f. 136'—139: „*Sermo de penitentia seu contritione.* Loquar in amaritudine anime mee. Job. Nunc de secundo prosequendum ✕ Eleemosina ab omni peccato liberat".

f. 139'—140': „*Sermo de misericordia Dei.* Misericordias Domini in eternum cantabo ✕ in Deo non est, sed in nobis".

f. 140'—141: „*Sermo de uiduis.* Viduas honora, que uere uidue sunt. I Ad Thim. V. Istud sic exponi potest ✕ corpus deliciis uacans".

f. 145—146: „*Conpendium de Antichristo.* De Antichristo scire uolentibus, primo uideamus, quare sic uocetur ✕ ubi ipse equalis manet cum patre et spiritu sancto in secula seculorum".

f. 157—161': „*Nomina librorum doctorum*". „Notandum est quod libros originalium sanctorum ac doctorum quamquam ✕ ulli flumini dulcior gustus".

f. 162—175': „*Questiones summe* RAYMUNDI". „Utrum sacramenta sunt septem in numero ╳ conuersionis uite sue".

f. 176—182': „*Sermo beati* FRANCISCI *de uenerabili sacramento eukaristie*". „Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus, escam dedit timentibus se. Ps. CX. Tria sunt preconia ╳ societatis nobis participes efficit crucifixus, qui cum .... Explicit sermo Francisci de ordine minorum".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes Reddingk. (f. 1: „Liber Johannis Reddingk"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (cf. necrologium Cismariense ad 13. Kal. Junii: „Frater Johannes Reddynk, sacerdos et monachus nostre congregationis"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 73).

Gl. kgl. S. 164 fol. chart., sæc. xv, ff. 70, cm. $27{,}5 \times 20{,}1$.

f. 1 [manu secunda]: „*Reductio Grecorum facta in Florencia, ubi papa dicit esse ycomenicum siue uniuersale consilium. Et est facta ad 12 dies post priuationem pape in Basilea factam*". [ↄ: *Definitio oecumenice synodi Florentine dat. A. D. 1439 pridie nonas Julii*].

f. 2—32 [prima manu]: „*Epistola beati* EUSEBII *ad beatum Damasum, Portuensem episcopum, et ad christianissimum Theodosium, Romanorum senatorem, de morte gloriosissimi Jeronimi, doctoris eximii.* Patri reuerendissimo Damaso ╳ gaudia, que iam tu possides, adipisci". (Migne PL. 22. 239).

f. 32—38' [prima manu]: „*Epistola uenerabilis doctoris* AUGUSTINI *episcopi ad beatum Cyrillum, secundum Jerosolimitanum pontificem, de magnificenciis eximii doctoris Jeronimi.* Gloriosissimi Christiane fidei adlethe ╳ fraudatur desiderio". (Migne PL. 22. 281).

f. 38'—68' [prima manu]: „*Epistola sancti* CYRILLI, *secundi Jerosolomitani episcopi, ad beatum Augustinum, doctorem eximium, de miraculis beati Jeronimi, doctoris magnifici.* Venerabili uiro ╳ memor esto". (Migne PL. 22. 289).

f. 69—70 [manu secunda]: „*De donis spiritus sancti.* Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum descendens est a patre luminum. Jac. I. Sanctus Jacobus describit nobis ╳ inuenire propter nos".

Prov. Germania. — *Poss.* Johannes de Mynda. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Gl. kgl. S. 164 fol. olim unacum Gl. kgl. S. 50 fol. colligatus erat, qui hanc inscriptionem præ se

fert: „Hunc librum dedit dominus Johannes de Mynda, canonicus Lubecensis“). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 316: „D. Bernardi Flores. Eusebii epistola de morte Hieronymi etc. in f.“).

Gl. kgl. S. 1371 4to chart., sæc. xv, ff. 204, cm. 21,7 × 14. Tegum. uetus.

f. 1—21': „*Tractatus magistri* MATHEI DE KRACOUIA, *episcopi Warmacensis, de informatione confitentium et puritate conscientie*“. „Quoniam fundamentum et ianua uirtutum × satiabor cum apparuerit gloria tua. Ad quam . . . .“.

f. 22—22': „*Quod homo non sit curiosus scrutator, sed humilis imitator Christi subdendo spiritum suum sacre scripture*“. [ↄ: THOMAS A KEMPIS: *De imitatione Christi IV 18*] „Cauendum tibi de curiosa et inutili perscrutatione × ineffabilia dicenda“.

f. 22'—23': „*Tractatus de modo uiuendi et regendi.* Quoniam ut ait apostolus ad Chor. IV. Omnia honeste et secundum Deum seruate in uobis. Quedam que × ne illis noceas uel tibi ipsi“.

f. 25—34: *De septem sacramentis.* „Septem sunt sacramenta, que notantur in hoc uersiculo × putat eam esse diuitem, et iste error non separat eas“.

f. 34'—48: LAURENTIUS JOHANNIS DE DACIA: „*Stella clericorum.* Quasi stella matutina in medio nebule × peremptorium est iacere“.

f. 48—57': *Varia theologica.*

f. 58—60: *Dicta* BONAUENTURE.

f. 61—112': GERARDUS DE VLIEDERHOVEN: *Cordiale quatuor nouissimorum.* „Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Eccl. VII. Sicut dicit Augustinus × ac nouissima prouiderent“.

f. 114—148': BONAUENTURA: *Soliloquium de quatuor mentalibus exercitiis.* „Flecto genua mea ad patrem × in gaudium Dei mei, qui est trinus et unus benedictus in secula Amen. Explicit imago uite“. (Bonauenturæ opera omnia (1898) VIII 28).

f. 149: „*Versus de morte*“. „ | Hoc scio, quod moriar, uero nescio, quomodo, quando | × | Da tua dum tua sunt, post mortem tunc tua non sunt | “.

f. 150—164': „*Abbreuiatio psalterii*". „Quicunque sacerdotum × uersus mille mille DCVII capit ille".
f. 164'—183: „*Sermones de sacerdotibus*".
f. 184—191: „*Liber contemplacionis beati* BERNARDI *de passione Domini nostri Jhesu Christi in septem horis*. Septies in die laudem dixi etc. Rogasti me × ad monumentum scilicet Domini nostri Jhesu Christi qui . . ." (Migne PL. 94. 561).
f. 199'—202': „*De decem preceptis*". „Descendit Moyses de monte portans duas tabulas lapideas scriptas × abhorret ratio huiusmodi perpetrare".
f. 202'—203: *De uirtutibus beate Marie*. „Notandum, quod Maria in 6 uirtutibus × fiat mihi secundum uerbum tuum".
f. 203'—204': *De preparatione ad missam celebrandam*. „Ad dignum celebrandum requiritur corporalis munditia × Da mihi graciam quod cum tanta attentione, deuotione ac lacrimarum fonte, ut supra".
Prov. Germania. — *Poss*. Hinricus van Mynden. (In fol. preligato: „Mei Hinrici van Mynden"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „E 5"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 144. — Cat. Möllmann n. 61).

Gl. kgl. S. 1600 4to chart., sæc. xv, ff. 165, cm. 21,4×15. Tegum. uetus. In folio postligato fragmentum epistole Ribbenitze A. D. 1391 dat.
f. 1: *Tabula codicis*.
f. 2: „*Auctoritates beati* AUGUSTINI *et 4 doctorum principalium*".
f. 3—62': JOHANNES DE DEO: *Summa de penitentiis*. „Ad honorem summe trinitatis . . . incipit liber penitentiarum × in penitentia uera, ad quam nos perducat . . . .".
f. 64—92': „*De absolutione a summa excommunicatione*. Qualiter autem fieri debeat absolucio × contractum sed notum /////".
f. 94—100': *Carmina uaria, nonnulla cum notis musicis*.
f. 101—106': BONAUENTURA: *De celebratione misse*. „Ad honorem gloriose et indiuidue trinitatis et ad honorem excellentissimi sacramenti scilicet preciosi corporis et sanguinis Domini nostri Jhesu Christi describam talem formam × non reputas posse tua uirtute sed auxilio gracie eius, quod ipse tibi et mihi prestare dignetur".

f. 106'—111': AUGUSTINUS: *„Speculum peccatoris.* Quoniam, carissimi, in uia huius seculi fugientis × uitam eternam possideas". (Migne PL. 40. 983).

f. 112—112': *„De temptationibus resistendis.* Quam diu in mundo uiuimus sine tribulatione × suffragia implorare".

f. 113—119: *Verba ex biblia excerpta secundum ordinem alphabeti disposita.*

f. 119—127: *Varie note theologice.*

f. 127—134: *„Expositio signorum in sacro canone.* Quoniam sacer canon, quo in consecratione × sua passione nobis promeruit, qui est benedictus in secula seculorum".

f. 135—159': *„Pulchra dicta super 28 doctores pro cottidiana communione corporis et sanguinis Domini nostri Jhesu Christi".* „Prologus magistri Mathei super 28 doctores pro cottidiana uel crebra communione corporis et sanguinis Jhesu Christi a plebeis christianis, qui sic incipit: Ista itaque × quia indispositi ad omnia opera uirtuosa".

f. 160—165: *„Pulchrum Confiteor et pulcher modus confitendi".* „Confiteor Deo omnipotenti et beate Marie uirgini × in speciali. Et sic est finis huius forme penitende pro pueris ruditer compilate . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* Hinricus van Mynden. (f. 1: „Mei Hinrici Mynden"; cf. necrologium Cismariense ad 4. Kal. Junii: „Item domnus Hinricus de Mynda, qui contulit 30 marcas in testamento et plures libros tam in uita quam in testamento"). — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „E 13"). — Bibl. Gottorpiensis.

Gl. kgl. S. 3395 8vo chart., sæc. xv, ff. 160, cm. 13,7×10,3. Tegum. uetus.

f. 1—5: *„Lilium uirginitatis".* „Quodlibet lilium habet plurima folia × uirginitas tenet principatum, et tantum de lilio uirginitatis".

f. 5': *„Nota uerba sancti Augustini, qualiter informandus sit aliquis in extremis et frater proximus morti".*

f. 6—41: DOMINICUS A CAPRANICA: *„Libellus de arte moriendi.* Cum de presentis exilii miseria × antequam mors occupet, mori discat et sciat. Quod nobis concedat . . .".

f. 42—81: HUGO DE S. VICTORE: *Didascalicon VII 1—25.* „Verbum bonum et uita sapiens × diu ibidem stare hanc sue mutabilitatis fluxus non permittit". (Migne PL. 176. 811—835).

f. 81'—112': „HUGO [DE SANCTO VICTORE]: *De arra anime.* Loquar secreto anime mee × totis precordiis concupisco". (Migne PL. 176. 951).

f. 113—156: „*Tractatus de discretione spirituum magistri* HINRICI DE HASSIA *sacre theologie professoris eximii Parisiensis.* Sicut in philosophia naturali × impossibilitatis freno retinere".

f. 156'—159: „*Informacio prelature resignate magistri* JACOBI *doctoris et* CARTUSIENSIS *in Cartusia Erfordensi uiri famosi, quem et noui.* Placuit cuidam in dignitate quadam constitutus × ab istis suffragiis propter Deum".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In parte interiore tegumenti: „Liber ecclesie sancte Marie sanctique Johannis euangeliste"; ibidem signatura: „P XII", in exteriore parte tegumenti signatura: „J 7"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 98).

Gl. kgl. S. 3398 8vo chart., sæc. XV, ff. 157, cm. 14,4×10,3. Tegum. uetus.

f. 1—94': GERHARDUS DE ZUTPHANIA: „*Deuotus tractatulus de ascencionibus spiritualibus.* Beatus uir, cuius est auxilium × ad secreta cordis recurrere incessabiliter curant".

f. 95—128': „*Itinerarium mentis in Deum* BONAUENTURE. In principio primum principium × apprehensione preclarior est".

f. 129—157: „*Dyalogus eterne sapientie cum suo discipulo de sacramento eucaristie*" [ɔ: THOMAS A KEMPIS: *Imitatio Christi Liber IV*]. „Venite ad me omnes × ineffabilia dicenda".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria⟨?⟩. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 100 uel n. 51. — Ulrich Petersen: Specificatio lin. 426—427).

Gl. kgl. S. 3399 8vo chart. et membr., sæc. XV, ff. 224, cm. 15,1×10,8. Tegum. uetus.

f. 1—9': *Tractatus asceticus.* „Cum dicat beatus Bernhardus ad Eugenium papam: Consideratio tua a te ipso × secundum regulam beati Jacobi, a quo hec sapiencia uocatur omne bonum, omne datum optimum etc.".

f. 10—72': „*Arbor crucifixi*". „*Deuotus tractatus de uita Domini nostri Jhesu Christi compendiose excerptus ex diuersis libris cum orationibus et meditationibus.* Fasciculus mirre .... Ut igitur in nobis accendatur affectus, formetur

cogitatus ex sacri euangelii silua .... colligere studui hunc mirre fasciculum quem paucis ac simplicibus uerbis conpegi unicuique distinccioni euangelicam historiam per dicta doctoris Boneuenture ex tractatu, qui intitulatur lignum uite, principium preordinans × Quando corpus morietur fac ut anima donetur paradisi glorie".

f. 73—120: „*Supplementum in meditationes et orationes super tractatu Boneuenture, qui dicitur lignum uite.* Jhesus triumphans mortuus. Consummata iam passionis agone × clare uideamus. Qui uiuis ....".

f. 121—135': Pseudo-Anselmus: „*Collacio beate uirginis cum sancto Anselmo de passione Domini.* Notandum quod beatus Anselmus longo tempore cum lacrimis orabat × et ei compaciebantur. Explicit sermo Anselmi per modum interrogantis et respondentis". (Migne PL. 159. 271).

f. 136—189: „*Dialogus consciencie et racionis pro celebrantibus.* Multorum tam clericorum quam laycorum querela est × datum est nobis corpus Domini nostri Jhesu Christi. Qui cum ....".

f. 190—217': „*Tractatus cancellarii* [Johannis Gersonis] *de oratione et ualore eius sub pluribus considerationibus.* Oportet semper orare × qui de moribus iudicat". (Joan. Gersonii opera omnia (1706) III 247).

f. 218—224': „*Tractatus eiusdem cancellarii* [Johannis Gersonis] *de indulgentiis a papa et episcopis concedi solitis.* Quecunque alligaueritis super terram × qualem nullis precedentibus meritis haberemus innitendo eis".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In superiore parte tegumenti signatura: „h 1"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 99).

Gl. kgl. S. 3400 8vo chart., sæc. xv, ff. 212, cm. 15×11. Tegum. uetus.

f. 1—52': „Johannis Gersonis *opusculum tripartitum.* Christianitati × sicud in domo Dei Parisius laudabiliter obseruatur".

f. 52'—87: „*Tractatus de differentia peccatorum mortalium et uenialium domini* Johannis Jarsonis, *cancellarii Parisiensis*". „Qui bene considerat bonitatem Dei × contra sua mandata facientes".

f. 87'—109: „*Tractatulus de restitucionibus faciendis excerptus ex dictis egregii doctoris* Nicolai de Dinkelspuel, *sacre theologie professoris, in sermonibus de penitentia.* Restitucio

est quoddam preambulum × dampnationis eterne, a qua nos custodiat . . . .“.

f. 109'—111': „*Mors certa.* | Vado mori, res certa, quid nil certior illa | × | ut uitare queam deuia uado mori | “.

f. 112—116': „*Sermo beati* Augustini *de festo epyphanie.* Post miraculum uirginei partus × post sepulchra uictores“. (Florilegium Casinense I 149).

f. 116'—119': „Augustinus: *De uirtute psalmorum, primo de 7 psalmis penitentialibus.* Si uis penitentiam de peccatis tuis agere × psallentis se affectum confirmabit“.

f. 120—123': *Excerpta ex epistolis sancti* Bernardi.

f. 124—127: „*Omelia sancti* Augustini *episcopi de confessione peccatorum*“. „In omnibus scripturis diuinis, fratres dilectissimi, utiliter ac salubriter × de quo peccato nos Dominus liberare dignetur qui . . .“. (Migne PL. 39. 2212).

f. 127'—128': *Sequentia de beata Maria uirgine.* „ | Aue mundi spes, Maria | aue mitis, aue pia | aue plena gratia | afflictis da solacia. | × | dum resurgam te uisurus | semper tecum permansurus | per infinita secula | “.

f. 128'—131': *Varia theologica, inter que excerpta ex reuelationibus beate* Birgitte.

f. 132—136': „*Sermo beati* Johannis Crisostomi *de penitentia.* Cum uniuersus mundus × sed de Dei confidite misericordia“.

f. 137—145: „*Sermo beati* Augustini *de misericordia.* Misericordia, karissimi, peccatorum × cum ipsis in regnis celestibus deputari“.

f. 145—151: *Sermo.* „Licet omnes sancti, qui proposuerunt Deo seruire × in die resurrectionis per graciam Domini nostri . . .“.

f. 151—153: *Sermo.* „Omnes sancti, qui placere meruerunt × spiritum sanctum discipulis destinauit“.

f. 153—159: „*Sermo beati* Ambrosii *contra Theodosium imperatorem quod non facile possumus uitare hostis insidias*“. „Non est itaque facile hominibus × sermonibus offerebat“.

f. 159—187': *Varia theologica inter que nonnulle epistole sancti* Gregorii *pape.*

f. 188—198: „Isidorus *de institutione bone uite.* Dilecte fili, dilige lacrimas et diffunde eas × lacrime penitencium apud Deum pro baptismo reputantur“. (cf. Migne PL. 87. 457).

f. 198—212': *Varia theologica.*

Prov. Germania. -- *Poss.* Hinricus van Mynden. (In folio præligato: „Mei Hinrici van Mynden“). — Monasterium s. Johannis

in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „G II“). — Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 428—429).

Inc. Hafn. 226 (adlig.) chart., sæc. xv, ff. 171, cm. 39,1×29. Nonnulli quaterniones in initio excisi esse uidentur.

f. 1—144: *Commentarius in euangelium Johannis.* ///// „[S]equitur. Johannes testimonium perhibet de ipso et clamat dicens. Supra commendatus est Christus testimonio × causa uitande prolixitatis obmittens multa etc.“.

f. 1 [sæc. xv]: „Inicium euangelii Johannis, quod in die Christi natali legitur et hic deficit, uide in Johanne de Mynda late expositum“. [cf. Gl. kgl. S. 85 fol. f. 86’].

f. 145—171: „*Tabula uenerabilis domini doctoris sancti* Thome de Aquino *ordinis fratrum predicatorum*“. „Abraham non peccauit emens speluncam duplicem × An ad zelum contentio habeat affinitatem. Secunda secunde 38. 3. argumento“.

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in dorso: „E 14“, in fronte: „a VI“). — Bibl. Gottorp.

Ny kgl. S. 2740 4to membr., sæc. xii, ff. 140, cm. 23,4×15,2. Codex in initio mutilus.

f. 1: [Rasura] ///// „*Explicit de patientia*“.

f. 1—4: „*Omelia sancti* Augustini *de agenda penitentia.* Rogo uos, fratres carissimi, si forte × in gaudium Domini tui“. (Migne PL. 39. 2221).

f. 4—5’: „*Sermo beati* Johannis Crisosthomi *de confessione.* Confitemini Domino quoniam bonus × misericors reddatur et pius“.

f. 5’—10: „*Exhortatio beati* Cypriani *de penitentia.* Per penitentiam posse omnia peccata × de loco suo mouebo“. (Migne PL. 4. 863).

f. 10—16: „*Liber sancti* Effrem *de mundicia anime.* Gloria omnipotenti Deo, qui os nostrum superno nutu aperuit × impii autem infirmabuntur in eis“.

f. 16—21: „*Exhortatio* Johannis Crisostomi *de penitentia.* Prouida mente et profundo cogitatu × indulgentiam, graciam et misericordiam Domini nostri Jhesu Christi, cui est honor in secula seculorum Amen“.

f. 21—24: „*Lamentacio* Ysidori Ispalensis *episcopi.* | Cur fluctuas anima merorum quassata procellis? | × | Et summis honoribus cultores efferunt mundi | “. (Migne PL. 83. 1251).

f. 24—30: ISIDORUS: *Lamentum penitentie.* „ | Audi Christe tristem fletum | × | Per eterna secula | “. (Migne PL. 83. 1255).
f. 30—48: ISIDORUS: *Oratio pro correptione uite.* „Deus omnium mirabilium auctor × imperium et potestas in secula seculorum. Amen“. (Migne PL. 83. 1261).
f. 48—69: „*Edictum piissimi imperatoris* JUSTINIANI *recte fidei confessionem continens et refutationem heresium, que aduersantur catholice Dei ecclesie.* Scientes quod nichil aliud × in die iudicii“.
f. 69—81': „*Sermo* AUGUSTINI *episcopi de prouerbiis Salomonis.* Prestabit nobis Dominus × in secula seculorum laudabunt te“. (Migne PL. 38. 221).
f. 81'—88': „*Tractatus sancti* AUGUSTINI *de quattuor uirtutibus caritatis*“. „Desiderium caritatis uestre × non folia laudis“. (Migne PL. 39. 1952).
f. 88'—98': „*Sermo sancti* AUGUSTINI *episcopi de tempore barbarico.* Admonet Dominus Deus noster × in tabernacula eterna. Amen“. (Migne PL. 40. 699).
f. 98'—104': „*Exhortacio sancti* ANASTASII *episcopi ad monachos.* Etsi quos gloriari in Christo licet × et Deus pacis erit uobiscum“.
f. 104'—131': „*Omelie decem beati* CESARII *Arelatensis archiepiscopi* [ɔ: EUCHERII *Lugdunensis episcopi*] *ad monachos.* Exhortatur nos sermo × sine fine durarent“. (Migne PL. 50. 833).
f. 131'—133': „*Sermo* FAUSTI *episcopi ad monachos.* Ad locum hunc karissimi non ad quietem × iam resurgat“. (Migne PL. 58. 869).
f. 133'—136': „*Sermo* FAUSTI *episcopi ad monachos.* Quod supplente × uenia tribuatur. Amen“. (Migne PL. 58. 872).
f. 136'—137: FAUSTUS: „*Sermo de penitentia.* Detur penitentia × non erit apta“. (Migne PL. 58. 875).
f. 137—140: „AUGUSTINUS *in libro de ciuitate Dei.* Ita Deus nobis erit notus × cuius nullus est finis“.
Prov. Gallia. — *Poss.* Monasterium s. Marie Pontiniaci ord. Cist. (f. 140: „Liber sancte Marie Pontiniaci“; cf. adnotationem librorum Pontiniacensium seculi XII in codice Nr. 12 signato schole artis medice Montepessulanensis [Catalogue général des manuscrits des bibliothèques publiques (1849) I 703]: „— — Volumine uno Jeronimi de ortu beate Marie uirginis gloriose.

In eodem uolumine sermo sancti Augustini de patientia. Idem de agenda penitentia. Sermo sancti Johannis Chrisostomi de confessione. Exhortatio beati Cipriani de penitentia. Liber beati Effrem de munditia anime. Exhortatio Johannis Chrisostomi de penitentia. Lamentatio Ysidori Yspalensis episcopi. Edictum Justiniani imperatoris de confessione recte fidei. Sermo Augustini de prouerbiis Salomonis. Tractatus eius de quatuor uirtutibus caritatis. Sermo eiusdem de tempore barbarico. Exhortatio Athanasii episcopi ad monachos. Omelie Cesarii episcopi ad monachos, numero decem. Sermones Fausti episcopi ad monachos, duo. Item unus sermo de penitentia"). — Sir Thomas Phillips. (In folio preligato signatura Thomæ Phillippi addito numero 2847. — Bibliotheca Phillippica (1913) n. 630). — Empt. Londinii anno 1913.

Ny kgl. S. 2880 4to membr., sæc XII, ff. 105, cm. 18,9×12,1. Litt. init.

f. 1'—77': „*Liber prognosticorum* JULIANI POMERII *Toletane urbis episcopi*". „Rescriptum Idalii Barcinonensis episcopi ad Julianum Pomerium Toletane sedis episcopum. Sanctissimo atque pre ceteris peculiari domino Juliano × cuius nullus est finis". (Migne PL. 96. 453).

f. 77'—82: „*De ethica, que ad institutionem pertinet morum*. Ethica bene uiuendi magistra est, diuiditurque in quatuor principales uirtutes × eternitatem uite et uoluptatem. Ad quam .... Explicit tractatus moralis".

f. 83—93: *Excerpta de sacramentis, de resurrectione Domini, de ascensione Domini, de passione Domini.*

f. 93'—99': „*Tractatus magistri* H." „Corruptum peccatis originalibus et actualibus × uel humana cogitatio comprehendere". (Migne PL. 39. 2200—2204).

f. 99'—100: Iuo *episcopus Carnotensis*: *Sermo de oratione Dominica*. „Duo sunt, karissimi, que principaliter attendere debet humana circumspectio × Non grauantur corda uestra in crapula et ebrietate". (Migne PL. 162. 599—600).

f. 100—105': *Sermo super Ps. 24.10*. „Uniuerse uie Domini, misericordia et ueritas, requirentibus testamentum eius et testimonia eius. Horrenda nobis, fratres karissimi, et amanda psalmigraphi proposita × eum toto corde sectantes ad eternam gloriam peruenire mereamini ipso auxiliante . . .".

Poss. Robertus Gylbart. (f. 105': „Iste liber pertinet ad Robertum

Gylbart"). — Nicholaus Allattis⟨?⟩ (f. 105': „Iste liber pertinet ad Nicholaum Allattis"⟨?⟩). — Empt. Lipsie anno 1920.

Gl. kgl. S. 1348 4to membr., sæc. XIII, ff. 38, cm. 23,5×17,2. Codex initio mutilus.

f. 1—3 [manu prima]: *Fragmentum uocabularii difficilium uerborum biblie secundum ordinem librorum.* „De Jheremia. Virgam uigilantem × exacussim diligenter epitheta abbreuiatio".

f. 4—33 [manu secunda]: *Vocabularius uerborum biblie secundum ordinem librorum.* „Biblia Jheronimi fert rara uocabula quedam, hic ea doctorum studio totaliter edam. De prologo Genesis. Prologus prefacio quasi prelocutio × dicitur ab ana, quod est sursum, et gogos ductio quasi sursum ductio".

f. 33—34' [manu tertia]: „*Ars algorismi.* | Hec algorismus ars presens dicitur in qua | × | a dextris digitum seruando prius documentum | ". (Rara Mathematica edited by J. O. Halliwell (1841) 73).

f. 34'—35 [manu tertia]: „*De progressione.* Progressionum alia naturalis × | et quod ab inde uenit | perfecti nomen habebit | ".

f. 36'—38 [manu tertia]: *Registrum librorum 4 sententiarum* PETRI LOMBARDI.

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Ulrich Petersen: Specificatio lin. 539).

Ny kgl. S. 616 8vo membr., sæc XIII, ff. 151, cm. 17×11,5. Tegum. uetus.

f. 1: *Registrum.*

f. 1'—9: „*Sermo de beato Euchario tocius Germanie apostolo.* Lingua eucharis in bono homine habundabit × ad quam ecclesiam triumphantem in eterna beatitudine constitutam et perpetua securitate firmatam perducere nos digneris . . .".

f. 9'—10': „*Epistola* ARISTOTELIS *ad Alexandrum Magnum de sanitate corporis conseruanda.* O Alexander cum sit homo × hec omnia debilitant corpus et desiccant".

f. 14—34: „*Excerpta ex libris confessionum beati* AUGUSTINI".

f. 34—107, 11—13', 107—122': *Sermones.*

f. 123—126: „*Descriptiones [uitiorum et] uirtutum*". „Superbia est singularis excellencie super alios cecus quidam appetitus

× Cunctarum igitur uirtutum, ut predictum est, fundamentum humilitas est".

f. 127—142: „*Tractatus de uirtutibus*". „Cum circa singula utilia studere debeamus exemplo Salomonis dicentis × non solum sine murmure, set eciam cum delectatione faciamus".

f. 142—149': *Sermones*.

f. 150'—151: „*Oratio ad beatam uirginem beati* BERNARDI. Loquar ad cor tuum o dulcis et suauis genitrix Dei × omnis lingua piorum in sempiterna secula seculorum".

Prov. Germania. — Monasterium sancti Eucharii sanctique Mathie extra muros Treuirenses ⟨?⟩ — *Poss.* Monasterium sancti Eucharii sanctique Mathie extra muros Treuirenses ⟨?⟩ (f. 1 inscriptio pæne erasa: „Codex sancti Eucharii . . . ."). — Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 458"). — Empt. Londinii anno 1910.

Thott 28 8vo membr., sæc. XIV, ff. 40, cm. $14,_3 \times 9,_9$.

f. 1—29: GERARDUS DE VLIEDERHOVEN: „*Tractatulus de quatuor nouissimis*. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis, ait sapientissimus Salomon. Sicut dicit beatus Augustinus × et mecum laudet omnis creatura".

f. 29—36: „*Speculum peccatoris beati* AUGUSTINI. Quoniam carissime in huius × nouissima tua prudenter prouideas illo scilicet concedente qui uiuit . . . .". (Migne PL. 40. 983).

f. 36—37: „*Epistola beati* DAMIANI *de hora mortis*. Pensandum nobis est × adeptum indeclinabiliter custodire".

f. 37—39': „*Versus sancti* BERNARDI *abbatis, quos cum tanta deuotione dicebat ante ymaginem crucifixi, quod meruit quadam uice sibi responderi ab ipso crucifixo Jhesu.* | Salue mondi salutare | × | in cruce salutifera | ".

f. 39'—40': „*Quedam deuota allocutio Domini nostri Jhesu Christi crucifixi ad hominem peccatorem.* O homo uide que pro te patior × nisi in puris, mundis et deuotis cordibus".

f. 40': „*Responsio hominis peccatoris uolentis redire ad penitentiam et desiderantis totaliter unire se Deo.* Domine tu te mihi dedisti × non potest meus esse discipulus".

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1 arma possessoris cuiusdam uidebantur, nunc autem deleta sunt. — Jacobus Jacobilli. (In folio preligato: „Jacobi Jacobilli"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 508 n 28).

Thott 63 fol. membr., sæc. XIV, ff. 246, cm. 29×21. Tegum. uetus.

f. 1—1', 3: *Miracula sancti Ansueri.* „Anno Domini 1329 contigit in prima uigilia noctis beati Jacobi apostoli quedam × ei amplius non apparuerunt. Que benedicens Deo et gracias agens, qui est benedictus in secula seculorum".

f. 3: *Catalogus episcoporum Raziburgensis dioceseos.* „Euermodus, primus. 1178 13 Kal. Martii × Marquardus, episcopus tercius decimus. 1335 2 Nonas Aprilis. Volradus quartus decimus".

f. 3'—4': „*Sermo bonus de sancta Maria Magdalena.* Lapis calore solutus in es uertitur. Job. XXVIII. In istis uerbis ad laudem beate Marie Magdalene tria notantur × quia multi de progenie ipsius ipsam inuocauerunt".

f. 4'—5': *Sermo alius.* „Vidi ciuitatem sanctam nouam Jherusalem descendentem de celo a Deo paratam sicud sponsam ornatam uiro suo. Apoc. XXI. Verba proposita × saporem nos prelibatione degustare concederet".

f. 5': „*Versus* Holtnykkeri *pie memorie fratris minoris.* | Suscipe summe pater tibi que minor offero frater | × | ut prosis precibus operam tantam tibi danti | ".

f. 6—53': „Conradi Holtnykkeri" *Sermones de sanctis.* „Extendam palmas meas ad Dominum. Exodus IX. Hoc uerbum Moysi beatus Andreas potuit dicere × corpus eius in montem Synay collocauerunt, quod nobis etiam prestare . . .".

f. 54—192: *Sermones de tempore* Conradi Holtnykkeri. „Dominica prima in aduentu. Emitte manum tuam de alto. Ecce karissimi sicut × quando nulli instabilitati subiecta erit". [Ad authorem sermonum spectat nota f. 245: „Holtnigerus de tempore et de sanctis"].

f. 193—226': Conradus de Saxonia: „*Speculum Marie*". „Quoniam ut ait beatus Jeronimus nulli dubium est × ac Deo nostro in uinculis caritatis astricti unus cum ipso spiritu efficiamur prestante Domino nostro Jhesu Christo".

f. 245—245': *Catalogus imperatorum, regum, archiepiscoporum, episcoporum.* „Isti sunt imperatores et reges mundi Christiani. Imperator Romanorum × In Constantinopolitano patriarchatu sunt 85 ecclesie cathedrales scilicet archiepiscopi et episcopi".

Prov. Germania. — *Poss.* Mons. s. Georgii prope Raziburgum. (f. 2: „Possesor⟨?⟩ est beatus huius libri Georgius"). — Johannes Werneri alias Gherbode. (f. 246: „Anno a natiuitate

Domini 1392, indictione 15, die 19 mensis Januarii, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri Domini Bonifacii pape noni anno tercio ego Johannes Werneri alias Gherbode rector parochialis ecclesie in Crempen Bremensis dioceseos emi hunc librum pro tribus marcis minus quatuor solidis denariorum Lubicensium"). — Nicolaus Gruben. (f. 246: „Ego Johannes Werneri alias Gherbode cantor ecclesie Hamburgensis uendidi hunc librum honorabili uiro domino Nicolao Gruben pro tribus marcis quas in parato subleuaui"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 278 n. 63).

Gl. kgl. S. 3393 8vo chart., sæc. XIV, ff. 243, cm. 9,9×6,9.

f. 1—42: „*Synonima* ISIDORI *Ispaniensis archiepiscopi*. In subsequenti hoc libro, qui nuncupatur synonima × tu michi supra uitam meam places in omnia secula Amen". (Migne PL. 83. 825).

f. 42—58': „*Soliloquium sanctissimi doctoris* AUGUSTINI *episcopi*. De dulcedine Dei. Cognoscam te Domine, cognitor meus. Cognoscam te uirtus anime mee × omnis beatitudo, omnis clementia sit Deo patri et filio et spiritui sancto Amen".

f. 59—122': „*Soliloquium sancti* BONAUENTURE *de quatuor exercitiis*. Flecto genua mea ad patrem × sitiat caro mea, donec intrem in gaudium Domini mei, qui est trinus et unus benedictus in secula Amen".

f. 122'—149: „*Tractatus sancti* BONAUENTURE, *qui uocatur lignum uite*. Cristo crucifixus immo confixus sum cruci × per crucem tuam petimus obtinere ad laudem sanctissimi nominis tui, cui cum patre . . . .".

f. 149—196: LOTHARIUS *dyaconus cardinalis qui postea dictus est* INNOCENTIUS III: *Liber de miseria hominis*. „Domino patri karissimo Petro diuina dignatione Portuensi et sancte Rufine episcopo Lotharius × sulphur et ignis ardens in secula seculorum". (Migne PL. 217. 701).

f. 196—243': „*Opusculum aureum anime peccatricis compilatum per quendam Cartusiensem*. Vanitas uanitatum et omnis uanitas dixit Ecclesiastes. Quoniam ut ait egregius doctor sanctus Gregorius × Discedite a me operarii iniquitatis, nescio qui scitis. Quod a nobis auertat Jhesus Christus . . . . . Explicit speculum aureum anime peccatricis".

Poss. H. Gram. (Cat. Gram n. 297).

Gl. kgl. S. 1358 4to membr., sæc. XIV, ff. 80, cm. 22×14. Codex in fine mutilus.

f. 2—17' [manu prima]: „*Liber de conscientia beati* BERNARDI". „Domus hec in qua habitamus × terrestrium occupacione". (Migne PL. 184. 507—552).

f. 17'—21 [manu prima]: *Ex sermonibus beati* BERNARDI *super Cantica canticorum.*

f. 22—80' [manu secunda]: HENRICUS CONSTANTIENSIS: *Horologium eterne sapientie I—II 1—2.* „Sentite de Domino × cum fletu et gemitu respondebunt tibi et dicent //////". — f. 73: „Explicit liber primus, amen, finitus per manus Michaelis Christiani".

Prov. Belgium. — *Poss.* Monasterium quoddam in Herle prope Trajectum ad Mosam. (f. 1' [sæc. XIV—XV]: „Iste liber post mortem meam erit ad regulares in Herlo") — J. Vanderburch. (f. 1 [sæc. XVII—XVIII]: „J. Vanderburch. Corripe me Domine in misericordia, non furore tuo"). — Joh. Dirichson Barsker. (f. 1 [sæc. XVII—XVIII]: „Joh. Dirichson Barsker").

Ny kgl. S. 2916 4to membr., sæc. XIV et XV (f. 11': „1320"), ff. 50, cm. 20×14,5. Tegum. uetus.

f. 1—11': „*Liber* CASSIODORI [ɔ: PETRI BLESENSIS] *de caritate seu dilectione Dei.* Sicut precedentia docuerunt × erubescere, sed animo infrenato /////". (Migne PL. 207. 895—922).

f. 12—26': „*Liber sancti* BERNARDI *meditationum.* Multi multa sciunt × eundemque dominum glorie, qui . . . .". (Migne PL. 184. 485)

f. 27—46: „*Vita sancti Brandani, trium milium monachorum abbatis, qui magnum oceanum circumiuit septem annis.* Sanctus Brandanus filius Filoc, nepos Althy . . . . Erat uir magne abstinentie × Accepta benedictione sanctus Brandanus recto cursu ad locum suum reuersus est, ibique dies uite sue finiuit in pace . . . .".

f. 46'—47 [manu sæc. XV]: „*Epistola sancti* BERNARDI *ad Raymundum militem de cura rei familiaris*". (Migne PL. 182. 647).

f. 47'—49' [manu sæc. XV]: „*Sermo beati* BERNARDI *de gradibus confessionis.* Notas mihi fecisti uias uite × ne unquam in fastidium ueniant uerba Domini saluatoris, qui . . . .".

f. 50—50': „*Epistola quedam beati* BERNARDI *abbatis de meditatione cordis*". „Petisti a me, frater karissime, quod nun-

quam et nusquam × cessabit quassatio. Rumi /////". (Migne PL. 184. 1167—1170).

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1 insignia possessoris, vid. tabulam I n. 5. — Empt. Lipsie anno 1921.

Thott 111 4to chart., sæc. xv (f. 97: „1422", f. 41': „1424", f. 261': „1448"), ff. 261, cm. 21×13,9. Codex initio mutilus.

f. 1—36': Henricus de Vrimaria: *Super decem precepta.* [Initio def.] × „Hoc est uinum, quod letificat Deum et homines, ut scribitur in Judicum, quod uinum nobis meritis gloriose uirginis prestare dignetur . . . .".

f. 36'—41': „*Speculum amatorum mundi*". „Videte, quomodo caute ambuletis non quasi insipientes × eorum meritis et precibus possideat sicud nobis prestare dignetur . . . . Explicit speculum amatorum mundi conscriptum per me Johannem Wusterhusen in Hildensen anno Domini 1424 ibidem in Carthusia et uisitaui in schola sancti Andree".

f. 42—43: „*Questio circa materiam quomodo debet fieri adoracio.* Utrum magi adorauerunt puerum Jhesum × cadit super materiam debitam scilicet cultus diuini. Hanc materiam scripsi ego Johannes Wusterhusen presbiter canonicus ecclesie Sleswicensis et rector ecclesie parrochialis in Ratkow prope Lubek . . . .".

f. 44—97: *Summula Raymundi cum glossa*: „ | Summula de summa Raymundi prodiit ista | × | Fer circa templum cane cum rex glorie Christus | . . . . . Finis huius summule collecte per me Johannem Wusterhusen in schola sancti Martini in Cruuswek A. D. 1422".

f. 98—120': *Compendium de penitentia cum glossa*: *Circa initium.* „ | Peniteas cito peccator cum sit miserator | × | Laus tibi sit Christe quia tot tormenta subisti | ".

f. 131—131', 121—130': „*Tractatus fratris* Egidii [Romani] *ordinis heremitarum magistri Parisiensis de prescientia et predestinatione Dei*".

f. 132—261': *Vocabularius Latino-Germanicus.* „Ex quo autentici uocabularii × zotica est uirtus uitalis. ff. f. — Johannes Scoenc est possessor huius uocabularii. Et sic est finis huius uocabularii A. D. 1448, completus erat in Rostok dominica Letare . . . .".

Prov. Germania. — *Poss.* T. Klevenfeldt. (Bibl. Klevenfeldt. 235 n. 1 in 4to). — C. Brandt. (In auctione Klevenfeldiana

anno 1777 C. Brandt codicem pro 1 Rdl. emit). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII n. 111).
Litt. Borchling 28.

Thott 105 4to chart., sæc. xv (f. 98: „1431“), ff. 98, cm. 21,5×14,5. Tegum. uetus.

f. 1—34: Raymundus Lullus: „*Liber, qui est de ente quod simpliciter est per se et propter se existens et agens.* Quoniam Deus est simpliciter per se × Qualis ipse est. Ad laudem et honorem Dei finiuit Raymundus Parisius istum librum mense Septembris anno 1311 incarnationis Domini nostri Jhesu Christi“.

f. 34—38': Raymundus Lullus: „*Liber, qui continet confessionem.* Cum peccatum sit magna transgressio × magnam penitentiam impetrare. Expleuit et finiuit Raymundus .... hunc librum in ciuitate Maioricensi mense Septembris A. D. 1312 incarnationis“.

f. 38'—39: „*Epistola beati* Augustini *ad Heuodium, utrum omnia Christi parabolice dicta fuerant uera.* Diligendo fratri et quem diligo in ueritate Heuodio mihi karissimo Augustinus episcopus salutem. Recepi litteras tuas × ideo tamquam parabola iudeis a Domino dicebatur. Vale frater“.

f. 39—40: „*Epistola* Augustini *episcopi ad Cornelium philosophum.* Cornelio philosopho Augustinus Dei seruus et utinam bonus salutem. Ut nobis per tuas amicabiles litteras × in quibus dicas: Non michi placent“.

f. 40—41: „*De diuina sapiencia.* Theodorus episcopus Toletanus in epistola sua ad fratres × dignetur me ad se uocare“.

f. 41—41': „*Epistola beati* Augustini *episcopi ad Cornelium philosophum.* Cornelio philosopho Augustinus episcopus salutem. Qualis et quanta sit nostra calamitas × astucia et doctrina. Opto te fili mi in Christo semper ualere“.

f. 42—77: Raymundus Lullus: *Liber probacionis 14 articulorum fidei catholice.* „A probacione articulorum fidei × nobiliora et eciam fortiora. Factus fuit iste tractatus Rome A. D. 1296 et completus ibidem in uigilia beati Johannis baptiste precursoris Domini nostri Jhesu Christi ....“.

f. 77'—92': *Supplicationes domino imperatori 1415* 7/11, *1416* 16/12, *1417* 18/3 *misse cum tractatibus de purissima conceptione beate Marie uirginis.*

f. 93—98: Raymundus Lullus: „*Liber qui est de conuenientia*

quam habent fides et intellectus in obiecto. Diuiditur autem iste liber in tres partes × aures audiendi audiat. . . . . Finiuit Raymundus istum librum in Montepossulano mense Marcii anno 1304 incarnationis Domini nostri Jhesu Christi . . . .". Finitus est liber iste per manus Johannis A. D. 1431".

Prov. Germania. — *Poss.* And. Erasmus a Seidell. (f. 1: „And. Erasmus a Seidell"). — J. P. Ludewig. (Bibl. Ludewig. V 125 n. 591). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 387 n. 105).

Ny kgl. S. 2949 4to chart., sæc. xv (f. 75: „1448"), ff. 76, cm. 21,9×14.

f. 1: *Versus de horis canonicis legendis, etc.*

f. 2—4': „*Gradus humilitatis.* | Sit fortitudo Dei prefixa tue faciei | × | Si non offendit celestis premia prendit | ".

f. 5: GOTIFREDUS VITERBIENSIS: *Pantheon XX 32.* „ | Denariis triginta Deum uendidit Gallileus | × | Pastores ueniunt, reges dona dederunt | ".

f. 6—75: *Vita dulcissime ac semper laudande uirginis Marie.* „ | Sanctus Epiphaneus, doctor ueritatis | × | Que cum suo filio sit semper benedicta | ".

f. 75—76': *Versus de triplici archa, etc.*

Prov. Germania. — *Poss.* G. Kloss. (In interiore parte tegumenti: „Georgius Kloss M. D. Francofurti ad Moenum"). — Sir Thomas Phillipps. („Phillipps MS. 9638"). — Empt. Londinii anno 1921.

Ny kgl. S. 14 8vo membr., sæc. xv (f. 95: „1453"), ff. 146, cm. 8×6,2. Litt. init.

f. 1—6': *Calendarium ad ecclesiam Augustanam spectans.* (3/3 Kunegunda, 4/5 Florianus, 4/7 Udalricus [rubr.], 11/7 Octaua s. Udalrici, 6/9 Magnus [rubr.], 28/9 Dedicacio matricis ecclesie [rubr.], 16/10 Gallus [rubr.], 29/10 Narcissus [rubr.], 16/11 Othmarus [rubr.]). Anniuersaria nonnulla calendario adscripta sunt.

f. 7—8: *Note theologice.*

f. 10—95: *Regula sancti Benedicti.* „Obsculta o fili × hec regna patebunt eterna. Amen. Explicit regula sancti Benedicti. Anno Domini 1453".

f. 95'—105: *Dicta patrum.* „Innocencius tercius de statu monachorum. Cum ad monasterium Sublacense × coram se tondente".

f. 105'—107: „*Vita sancti Benedicti metrica.* | Vas reparat Benedictus abiit latitans tribus annis | × | Cognoscunt obitum duo, fit mulier uaga sana | “.

f. 107'—118: „*Formula honeste uite sancti* BERNHARDI *abbatis.* Petis a me, mi frater karissime, quod nunquam × ut soli Deo posses uacare per Christum Dominum nostrum Amen“.

f. 118'—138: „*Ex tractatu de imitatione Christi*“.

f. 138: *Note theologice.*

f. 139—145': *Registrum.*

f. 145'—146: *Note theologice.*

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium beate Marie ord. Cist. in Oliua. (f. 1: „Inscriptus catalogo fratrum de Oliua“).

Ny kgl. S. 123 4to chart., sæc. xv (f. 11: „1454“, f. 54': „Scriptum Ripen A. D. 1454 uigilia Symonis et Jude apostolorum“, f. 91': „1458“, f. 121: „1460“, f. 208: „1462“, in fol. preligato uersus chronologicus de anno 1483), ff. 349, cm. 21×14,2. Tegum. uetus.

Ex iis que in libro continentur hec notanda sunt.

f. 1—11: LAURENTIUS DE DACIA: „*Stella clericorum.* Quasi stella matutina × Quamuis carnuti non audent cornibus uti. Explicit stella clericorum anno Domini 1454 sabbato post uincula sancti Petri per me Petrum Mathie hora quasi 2 ante uesperas in hospicio Boiardi pro tunc temporis locati Ripensis studiosius compilata“.

f. 11': „*Verba sancti* JERONIMI. Incipiunt 15 signa ante diem iudicii × erit dies iudicii“.

f. 12—24: *Exempla excerpta ex miraculis beate Marie uirginis, ex legenda Lombardica, ex dialogo* GREGORII *etc.*

f. 27—36': „*Visio Tundali*“. „Anno Domini 1149 qui fuit annus secundus × Istud bene est extractum, compilatum et scriptum ex speculo hystoriali“.

f. 36'—38': „*Anthifone et orationes infrascripte habentur in templo sancti sepulcri composite de locis et insigniis passionis* .... Sequitur antiphona et oratio ad columpnam, ad quam Christus fuit ligatus: Apprehendit Jhesum Pilatus et ad columpnam ligatum fortiter flagellauit × Gloriam consequamur. Qui uiuis ....“.

f. 39—47: „*Euangelium Nicodemi.* Anno Domini 22 imperii Tyberii cesaris et Herodis thetrarce Galilee anno 19 × Ista omnia admiranda a Karino et Leucio dicta omnis synagoga

Judeorum audiens ad inuicem dixit: Vere ista omnia facta sunt que uidimus et audiuimus ad salutem nostram. Et sit Deus benedictus in secula seculorum".

f. 47'—49': „*De Ada et Eua.* Cum Adam et Eua expulsi essent de paradiso × posuit in eas Seth litteras Grecas et Hebraicas omnium operum patris et matris, que ipse uidit et audiuit a patre et matre et consequti sunt graciam per penitentiam. Unde Dominus: Agite penitentiam, appropinquabit enim regnum celorum".

f. 55—66': *Sermones et materie predicabiles.*

f. 67—79': DOMINICUS A CAPRANICA: „*Tractatus de arte moriendi.* Cum de presentis exilii miseria × antequam mors eum occupat mori discat".

f. 79'—153: *Sermones.*

f. 154—194: „*Gesta Romanorum.* Dorotheus imperator statuit pro lege × dat ei ipsam in uxorem scilicet in uitam eternam".

f. 194'—224': *Sermones, exempla etc.*

f. 201—205: *Legenda sancti Olaui.* „In Nederos munitissimo castro totius Noruegie × a castris ad pacem que exsuperat omnem sensum peruenit ad laudem Domini . . . .". (Gustav Storm: Om en Olavs-Legende fra Ribe. Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania 1885 Nr. 3.).

f. 205—205': *Miracula sancti Olaui.* „Inde cum ministri regales × quem iam mortuum putauerunt".

f. 225—254': „*Speculum humane saluationis*". „ | Incipit speculum humane saluationis | in quo patet casus hominis et modus reparationis | × | et ad honorem eius passionis orationes has dicamus | ".

f. 256—256': *Excommunicatio lingua Danica scripta.* „I then almetistæ gwt faderss oc sön oc then hellyands oc allæ apostels oc allæ gwts helliænss wegnæ wy forbannæ oc i matbannæ sættæ × som werdhen ær. Deus laudem meam ne tacueris".

f. 256': *Excommunicatio.* „Auctoritate Dei patris omnipotentis et filii et spiritus sancti × quod abstulit secum soluat et restituat".

f. 257—276: JOHANNES DE HILDESHEIM: *Gesta et translationes trium magorum.* „Materia trium regum beatorum ex prophetia Balaam sacerdotis × a longissime terre partibus uisitantur et uenerantur adhuc in presentem diem".

f. 281—288': „*De passione Domini.* O uos omnes, qui transitis per uiam, attendite et uidete, si est dolor similis sicut dolor meus. Jer. I. Dicit Dominus ad omnes homines × resurgere ad eternam prestante Domino . . .".

f. 289—333': *Sermones et exempla.*

f. 334—348': „*De passione Domini.* Humiliauit semet ipsum factus obediens usque ad mortem. Ad Philip. II. Notandum quod Christus humiliauit se 6 modis × O, uos omnes, qui transitis per uiam; quere in fine sermonis".

f. 349': *Copia litterarum dat. Ripis anno Domini 1465.*

Prov. Dacia. — *Poss.* Petrus Mathie, curatus ecclesie sancti Petri Ripis. (In folio preligato: „Liber Petri Mathie curati ecclesie sancti Petri Ripis". — In codice sepius hec uerba scripta sunt: „Forthy standh landh i waadh"). — T. Klevenfeldt. (Bibl. Klevenf. 236 n. 2.). — P. F. Suhm. (In exemplari Bibl. Klevenf. quod possedit P. F. Suhm in pag. 236 ad n. 2 adscriptum est: „3 Rdl. Suhm").

Litt. J. Steenstrup: Vore Folkeviser 316.

Ny kgl. S. 2741 4to chart., sæc. xv (f. 10: „1476", ff. 27', 43', 46, 50: „1477"), ff. 50, cm. $20,_2 \times 14$.

In fol. preligato [sæc. xv — manu secunda]: „In isto libro habentur plures tractatus diuersi. Primo Tractatus compendiosus contra modernorum proprietates. Secundo Quatuor nouissima cum pulchris exemplis. Tertio Dialogus Jhesu et senis. Quarto Colloquium Jhesu cum puero. Quinto Exhortatorium nouitiorum. Sexto De arte loquendi et tacendi. Septimo Stella clericorum. Octauo Officium misse. Nono Manuale confessorum Johannis Nider. Decimo Augustinus de moribus ecclesie liber".

f. 1—10: „*Tractatus quidam admodum compendiosus ac notabilis contra proprietarios moderni temporis.* Quia plures religiosi proprietarii nimis periculose se de tanto crimine nituntur excusare, cum coram Deo sint omnino rei tam horrendi criminis et per consequens mortis perpetue nisi digne penituerint, curaui sequentem tractatum publicare optans, ut perueniat ad notitiam plurimorum. Reuerendissimo in Christo patri ac domino domino Cistercii ceterisque doctoribus et prelatis ordinis nostri Cisterciensis in sacro concilio generali anno Domini 1415 Constantie celebrato congregatis: Pro euidenti et necessaria salute × hec omnia adicientur uobis. Jhesus Christus rex nationum det nobis omnibus uite celestis

solamen. Amen. Explicit compendium de statu religionis moderni temporis in sacro concilio Constantiensi anno Domini 1415 celebrato promulgatum. Finitum autem 1476".

f. 10—11: „*Extrauagans Urbani quinti super non recipiendis aliquibus in ordinibus symoniace: Ne in uinea Domini*". [6/4 1363].

f. 11'—27': „*Tractatus* DYONISII CARTUSIENSIS *in Ruremunda pro reformatione monialium.* Vox sponsi. Aperi mihi soror mea sponsa. Te alloquor × contentationem immobilem. Ad laudem et gloriam omnipotentis qui est super omnia Deus sublimis et benedictus in secula. Amen. Finitus 1477 5 idus Marcii". (Dionysii Cartusiani opera omnia (1896) XXXVIII 245).

f. 28—43': „*Tractatulus quidam magistri* THEODERICI DE MONASTERIO *sacre theologie notabilis professoris, quem uenerabilibus uirginibus ac monialibus sancti Egidii in ciuitate Monasteriensi degentibus ob earum nimium rogatum atque desiderium de sacris literis doctorum collegit ac compilauit.* Deuotis in Christo sororibus .... Sancte religionis saluberrimum incrementum × quam uisionem nobis omnibus concedat, qui est in secula super omnia benedictus Amen. 1477".

f. 44—46: „*Epistola magistri* GERARDI GROTEN *ad abbatissam monasterii in Honepe ordinis Cisterciensis Traiectensis dyocesis pro exhortatione animarum salutari.* Tibi in Christo soror × nec papa possit religiosis prestare nec licentiare etc. Finis 1477".

f. 46—50: „*De tribus substantialibus religionis.* Obedientia est proprie uoluntatis subiectio × pro labore tanti certaminis ualeat a Domino obtinere. Ista succincte de tercio. Finitum anno 1477, 17 Kal. Januarii".

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium Marienmünster ordinis sancti Benedicti. (In fol. preligato: „Virginis intacte liber hic est Munstre Marie"). — Leander van Ess. (f. 1: „L. van Ess, professus in Mariæmünster", in fol. preligato: „Professor van Ess zu Marburg"). — Sir Thomas Phillipps. (In fol. preligato: „Phillipps MS. 689". — Bibliotheca Phillippica (1913) n. 687). — Empt. Londinii anno 1913.

Ny kgl. S. 26 fol. chart., sæc. XV (f. 25': „1480"), ff. 125, cm. $29_{,4} \times 20_{,6}$.

f. 1—25': „*Clauicula indulgentialis et absolutionis sacerdotalis, abbreuiatum latissime summe uenerabilis* NICOLAI WEYGEL. Indulgentia dicitur ab indulgeo × dehinc super ethera".
f. 26'—35': „*Quedam excerpta breuissima ex speculo ecclesiastice ierarchie*". „Ecclesie sancte a primeuo due fuerunt persecutiones × pigritia et negligentia etc. A qua nos custodiat Jhesus Christus".
f. 35'—41: „*Regule siue maxime magistri* ALANI *in totam theologiam*" — *cum glossis interlineariis.* „Omnis scientia suis utitur regulis × est alius".
f. 41—43': „*Maxime* ADE *pulchre mulieris Parisiensis.* Si est causam et causatum × ideo inter species quantitatis non est enumerata. Explicit memoriale rerum difficilium Ade pulchre mulieris sacre theologie professoris eximii Parisiensis".
f. 44—49: „*Maxime ipsius* PROCULI *doctoris famosissimi.* Omnis multitudo × particularibus animabus".
f. 49—50: „*Magister*" *anonymus in Aristotelen* „*de causis.* Omnis causa primaria plus est influens × ens et generatio similis".
f. 57—109: „*Quedam collecta ex* MICHAELE DE BONONIA *super psalterio.* Multi dicunt anime mee × macula et pollutione".
f. 115—125: „*Sermo beati* BEEHARDI *super Stabat iuxta crucem Jhesu mater eius.* Sicut christiane religionis defectus ex ariditate × ut illa tandem te sumat in gloriam suam ubi regnat . . .".
Prov. Germania.

Ny kgl. S. 134 4to chart., sæc. xv, ff. 10, cm. $21 \times 15,_{3}$.
f. 1—1': *Recepta lingua Danica, Latina, Germanica scripta.*
f. 1'—6: „*Compatio Philomene ad passionem Domini nostri Jhesu Christi.* | Philomena preuia temporis ameni | × | Ut nos cantus martiris doceat cantare | ".
f. 6'—8': „*Salutatio ad sacra Christi membra principalia.* | Salue meum salutare | × | In cruce salutifera | ".
f. 8'—10': „*Verba sancte admonitionis uenerabilis patris sancti* FRANCISCI *ad omnes fratres et ad omnes religiosos cuiuscunque condicionis et ordinis fuerint.* Dixit Jhesus discipulis suis: Ego sum uia, ueritas et uita × Ubi est patientia et humilitas, ibi nec ira nec conturbatio. Ubi est paupertas cum leticia, ibi nec ////" (B. P. Francisci Assisiatis opera omnia ed. Joh. Jos. von der Burg 24).

Prov. Dacia. Codex scriptus esse uidetur per manum fratris Johannis Mathie prioris domus sancti spiritus Randrusiensis dioc. Arusiensis; cf. Ny kgl. S. 120 4to.
Litt. Ellen Jørgensen: Danske middelalderlige Bogsamlinger. Dansk historisk Tidsskrift 8 R. IV 43.

Ny kgl. S. 2915 4to membr., sæc. xv, ff. 219, cm. 19,3×13,6. pag. 1. floritura adornata.
f. 1—64: „*Liber* PETRI BERTRANDI *de iurisdictione ecclesie tam spirituali quam temporali et de earum subordinacione ad inuicem.* Iste liber est compositus et translatus de gallico in latinum per dominum Petrum Bertrandi × receperunt licenciam a domino rege et recesserunt". (Goldast: Monarchia II 1361).
f. 65—109: THOMAS DE AQUINO: „*Tractatus de usuris*". „Omnis homo a natura non degenerans × tenebras peccatorum et errorum in me purget et ad perfectionem eterne uite perducere dignetur. Qui . . .".
f. 109'—124': „*Breuis tractatus super librum sententiarum*". „Subiectum theologie × quoniam melior est dies una in atriis tuis super milia. Ad hoc nos perducat . . .".
f. 125—219': „*Liber de septem sacramentis.* Quoniam me sepius rogasti Petre etc. postquam sacerdocii ordinem sacrum suscepisti × a quo omnia sacramenta uirtutem obtinent, qui . . ." [manu paulo recentiori additum]: „Explicit dyalogus Gilonis et Petri de septem sacramentis".
Prov. Gallia. — *Poss.* Fratres minores conuentus Diuionensis. (f. 1 et sæpius manu sæc. XVII: „Ex bibliotheca Diuionensi fratrum minimorum"). — In folio preligato insignia possessoris, vid. tabulam I n. 6. — Empt. Lipsie anno 1921.

Gl. kgl. S. 1585 4to membr., sæc. xv, ff. 120, cm. 20,4×13,4, pagina prima splendidissime ornata. f. 1, 44', 52', 91' litt. initiales. Tegumentum coæuum Venetiis factum.
f. 1—44: „*Epistola beati* EUSEBII *Cremonensis ad Damasum Portuensem episcopum et ad Theodorum Romanorum senatorem eius fratrem de morte gloriosissimi confessoris beati Hieronymi doctoris eximii.* Patri reuerendissimo Damaso Portuensi episcopo et christianissimo Theodoro Romanorum senatori Eusebius × gaudia que iam tu possides adipisci". (Migne PL. 22. 239).

f. 44'—52': „*Epistola sancti* AUGUSTINI *episcopi doctoris eximii ad Cirillum Hierosolimitanum episcopum de laudibus beati Hieronymi doctoris eximii.* Gloriosissimi christiane fidei athlete × fraudatur desiderio". (Migne PL. 22. 281).

f. 52'—91: „*Epistola* CYRILLI *Hierosolimitani episcopi ad beatum Augustinum episcopum de miraculis beati Hieronymi presbiteri doctoris eximii.* Venerabili uiro episcoporum eximio × in tuis orationibus memor esto. Deo et beato Hieronymo gratias. Amen". (Migne PL. 22. 289).

f. 91—120: „*Quidam tractatus contra Hebreos editus per quendam prudentissimum Hebreum concludens aperte eorum oppinionem et fidem esse falsam atque erroneam.* Desidero Domine × corruptus homo penitus et ignarus. Explicit epistola Rabbi Samuelis missa Rabbi Isaac ut supra in prohemio continetur, sub anno natiuitatis Domini millesimo et translata de Arabico in Latinum per fratrem Alphonsum Bonhemis ordinis predicatorum sub anno a natiuitate Domini 1339 pontificatus domini Benedicti pape duodecimi anno quinto".

Prov. Italia. — *Poss.* f. 1 insignia primi possessoris, vid. tabulam II n. 1. — P. Scavenius. (In interiore parte tegumenti: „N° 5 in Q". — Bibl. Scav. 369 n. 5 in 4to).

Litt. Bruun 204.

Ny kgl. S. 111 4to chart., sæc. xv, ff. 109, cm. 19,5×14,2.

f. 1—6: HENRICUS DE OYTA: *Solutiones quarundam questionum.* „Reuerende domine Rudolfe, questio uestra × qui autem iudicat me Dominus est".

f. 6—14: *Super Genesim III 19.* „In sudore uultus tui uesceris pane tuo. In labore × dicebat ad Adam et ad filios suos in eo: In sudore uultus tui uesceris pane tuo".

f. 14—18': *De missa celebranda.* „Si quis expediri desiderat, utrum sit melius sepius an rarius × pro defunctis ut consolentur uel pro uiuis uel pro gloria Dei seu beatissime uirginis Marie et sic de aliis".

f. 18'—21: *Instructio sacerdotis ad se preparandum ad missam celebrandam.* „Ad missam celebrando sex consideranda sunt × sic operatione compleat. Quod nobis . . .".

f. 21—29: „*Deuotus tractatus de corpore Christi et de preparatione ad suscipiendum idem sacramentum salutiferum* BONEUENTURE". „Ad honorem gloriose ac indiuidue trinitatis et ad honorem excellentissimi sacramenti scilicet preciosi

corporis et sanguinis Jhesu Christi describam × sed auxilio gracie eius. Quod ipse . . .".

f. 29—34': *De sacramento altaris.* „Nota quod hoc sacramentum sub duplici specie × non tamen diuiditur angelus".

f. 34'—57': *De modo confitendi et de puritate conscientie.* „Quoniam fundamentum × cum apparuerit gloria tua. Ad quam nos perducat . . .".

f. 58—91': ALBERTUS MAGNUS: *Tractatus qui appellatur paradisus anime tractans de uirtutibus anime ueris et perfectis.* „Sunt quedam uicia × argumentum uere contritionis habet, qui in tantum peccati immundiciam /////".

f. 92—101': *Sermones.*

f. 103—107': *Meditationes de passione Christi.* „Nichil salubrius nec utilius quam circa passionem Dominicam occupari, quid Christus est ista petra eleuata, in qua mentes penitencium confugiunt × iugiter conseruari quod nobis prestare . . .".

f. 108—109': PSEUDO-ANSELMUS: *Collacio beate uirginis cum sancto Anselmo de passione Domini.* „Sanctus Anselmus longo tempore cum lacrimis × portare non potuit ut in Luc. legitur: Apprehenderunt ////" (Migne PL. 159. 271—281).

Prov. Germania.

Ny kgl. S. 2429 4to chart., sæc. xv, ff. 14, cm. 20,9×14,5.

f. 1—2': *Sermo.* „Facite uobis amicos de mammona iniquitatis etc. Secundum dictum cuiusdam philosophi quilibet debet habere unum amicum × per alium collocetur ipso prestante, qui . . .".

f. 3—3': *Prophetia Ezechielis I, 27—IV, 11.*

f. 4—6: *Flores grammatice.* „ | Flores grammatice propono scribere, Christe, | × | Si tu ⟨conuertis⟩ sextam speciem retinebis | ////".

f. 6'—14': „*Vita Katherine de Senis.* Beata Katherina de ciuitate Senensi oriunda mirabiliter et ualde singulariter a Christo dilecta × pertingere ad celestem patriam, quod nobis . . .".

Gl. kgl. S. 173 fol. chart., sæc. xv, ff. 164, cm. 30×21,5. Tegum. uetus.

f. 1—97' [manu prima]: „*Breue collationatorium*". [o: martyrologium cum breuibus lectionibus premisso prologo, qui initio caret; ex prologo apparet autorem anonymum opus anno gracie 1470, anno etatis sue 54 incepisse]. „Ardorem desiderii

patrum suspirancium × Eodem die deposicio Hildeberti regis et natale aliorum plurimorum sanctorum".

f. 98—107' [manu prima]: *Lectiones*. „Pro maiori deuocione lectiones sequentes legi possunt iuxta currens tempus uacantibus lectionibus illis diebus asscriptis lectiones tamen martirlogii ordine suo dicentur. — Dominica in passione Domini. Jeremias quoque propheta × cornua producentem et ungulas".

f. 109—139 [manu secunda]: „FR. BERTOLDUS SACERDOS ORDINIS PREDICATORUM": *„Horologium deuotionis" circa uitam Christi.* „Quoniam secundum beatum Gregorium omnis Christi actio × per te Domine Jhesu Christe inuitari. Quod michi Domine Jhesu prestare digneris, qui cum patre . . .".

f. 139—159' [manu secunda]: *„Liber uite.* Liber apertus est, qui est liber uite. Apocalypsis XX. Hic liber uite est Christus × qui est uerus auctor salutis eterne. Qui cum patre . . .".

f. 159'—164 [manu secunda]: *„Liber de rebus, que corpori et anime in futuro accidant.* Queritur inter homines, quid sit et quamobrem sancti Dei terrena despiciunt × uindictam pati desiderat".

Gl. kgl. S. 1383 4to chart., sæc. xv, ff. 135, cm. 20,9×14,6.

f. 1—13': *Excerpta ex lectura* ROBERTI HOLCOT *super libro Sapientie.* „Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. Sapientie, ubi dicitur secundum Holcot quod corpus post peccatum × Eccl. In omnibus memorare nouissima tua et in eternum non peccabis".

f. 14—20': *Excerpta ex cordiali* GERARDI DE VLIEDERHOVEN. „Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Eccl. VII. Cum secundum beatum Augustinum in libro meditationum suarum plus uitanda × Item de maxima et stabili letitia regni celestis per longum passum in Cordiale".

f. 23—53': *Sermones quorum duo* PETRO REMENSI *fratri predicatorum attribuuntur.*

f. 83—98': THOMAS A KEMPIS: *De imitatione Christi liber I.* „Qui sequitur me × quantum tibi ipsi uim intuleris".

f. 99—111': *Ordinarius epistolarum et euangeliorum per circulum anni.*

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 1367 4to chart., sæc. xv, ff. 88, cm. 20,4×14.

f. 1—12': BONAUENTURA: *Lignum uite*. „Cristo confixus sum cruci. Verus Dei cultor × | profectus in uirtutibus | ac sempiternus status | ". (Bonauentura: Opera omnia VIII 68).

f. 13—71: THOMAS AQUINAS: *De humanitate Christi*. „Cristus Jhesus uenit in hunc mundum peccatores saluos facere I Thy. I. Apostolus in uerbis premissis describit sacramentum × simul mundus innouabitur et homo glorificabitur". (D. Thomæ Aquinatis opuscula omnia (1587) 606).

f. 72—88': „*Deuota exhortacio ad sacramentum eucaristie percipiendum*. [ɔ: THOMAS A KEMPIS: *Imitatio Christi liber IV*]. Vox Christi: Venite ad me .... Vox discipuli: Hec sunt uerba tua Christe × ineffabilia dicenda".

Prov. Germania. — *Poss.* Domus s. Marie in Bordesholm. (Cat. Bordesholm ex anno 1488 n. „M 47"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 154). — Codex Gl. kgl. S. 1367 4to cum codd. Gl. kgl. S. 1336 4to et 1359 4to et Inc. Haun. 2017 colligatus erat.

Gl. kgl. S. 1379 4to chart., sæc. xv, ff. 46, cm. 20,1×14,5.

f. 1—9: *Colloquium hominis contemplatiui et anime*. „///// Quanto enim ea feruencius desiderabis et petes tanto habundancius × desiderata quelibet impetres".

f. 9—46': „*Diuerse orationes et meditaciones anime deuote secundum diuersas materias, que parum aut nichil deseruiunt nisi iam deuotioni totaliter mancipatis et qui in se ipsis experiuntur affectiones uirtutum insuper et Dei uisitationem cum contemptu mundi*. Voluisti Domine Deus omnipotens ut te orantes × adorare, amare et laudare".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 160. — Cat. Möllmann n. 60). — Codex cum Inc. Haun. 18 et codd. Gl. kgl. S. 1601 4to, 1349 4to, 1375 4to, 1373 4to colligatus erat.

Gl. kgl. S. 1372 4to chart., sæc. xv, ff. 123, cm. 21,2×14. Tegum. uetus.

In folio preligato: „ | Ipse licet uenias musis comitatus Homere | Si nichil attuleris ibis, Homere, foras | ".

f. 1—5': „*Notabilis questio de custodia lingue et corde bene ruminanda uenerabilis magistri* JOHANNIS GERSON *sacre theologie doctoris preclarissimi et cancellarii Parisiensis*. Queritur an male loqui de aliis × nulli in contemptum".

f. 6—9': „*Tractatus magistri* GERSONIS *de arte audiendi confessiones.* Etsi uirtus quam assuefactio gignit × atque proficiet". (Joan. Gersonii opera omnia (1706) II 446).

f. 10—29': „*Venerabilis uir magister* JOHANNES GERSON *collegit in Lugduno anno Domini 1419 quendam tractatum, quem intitulat trigilogium astrologie theologizate, quem librum scripsit delphino, unico regis Francie filio. Cuius prohemium sic incipit*: Sapienciam, que a Domino Deo est × eciam usque ad mortem propicius sit michi Deus". (Ibid. I 189).

f. 29'—34': „*Opusculum* JOHANNIS DE GERSON *contra supersticiosam dierum obseruationem*". „Culpat apostolus eos, qui dies obseruabant × in uanitates et insanias falsas". (Ibid. I 203).

f. 35—38: „JOHANNES GERSON *aduersus doctrinam cuiusdam medici in Monte pessulano sculpentis in numismate figuram leonis cum certis caracteribus pro curatione renum*". „Cuius est ymago × in modo ponendi". (Ibid. I 206).

f. 38—41: JOHANNES GERSON: *Contra magistrum Jacobum Angeli medicum studii insignis uille Montis Pessulani.* „Prima propositio. Omne opus Dei × dirula uicto ire". (Ibid. I 208).

f. 42—58: „*Tractatus notabilis de passionibus anime uenerabilis magistri* JOHANNIS GERSON. Passionum feruorem × in psalmis canentem". (Ibid. III 128).

f. 59—65: „*Questio de secreto confessionis celando cum sua determinatione data per magistrum* BERNARDUM DE REYDA *sacre theologie professorem.* Questio est utrum omnia dicta × saluo semper meliori iudicio".

f. 65—67': *Excerpta ex scriptis* JOHANNIS GERSONIS.

f. 67—69': „*Tractatus magistri* JOHANNIS GERSONIS *de remediis dandis confessoribus contra recidiuum peccandi.* Habet hoc proprium × tempus, locus, modus, numerus, mora, scientia, etas". (Ibid. II 457).

f. 70—99: JOHANNES GERSON: „*Alphabetum diuini amoris de eleuatione mentis in Deum*". „Ad honorem omnipotentis Dei aliquos modos et uias × protector, director et finis". (Ibid. III 769).

f. 100—109': „*Ex secunda parte de uita Christi. De ambicione et quibusdam aliis clericorum et religiosorum defectibus. Capitulum 68.* Circa premissa meditare × ut te miserante in eternum non pereant".

f. 110—114: MARTINUS EPISCOPUS LECTORENSIS: *Exhortacio ad dominos prelatos facta die 22 Jan. 1435 in sessione 22 sacri concilii.* „Contra focoristas et concubinarios clericos. Delectatur anima mea × exemplum uirtutis trahant quidquid inuenerint benedictum gloriam et honorem dantes Domino nostro Jhesu Christo qui ....“. [cf. Concilium Basiliense ed. J. Haller III 294).

f. 114—115': „*Decretum uicesimum Basiliensis consilii de concubinariis*“. „*De exçommunicatis non leuiter uitandis*“. „*De interdictis non leuiter ponendis*“. „*Circa friuole appellantes*“. (Mansi: Sacrorum conciliorum noua collectio XXIX 101).

f. 116—123: „*Sermo* JOHANNIS CAPESTRANI *de contemptu seculi, in quo presentetur nouem priuilegia religiosorum*“. „Renouamini spiritum .... Quia alias apostolus × ubi Domicianus, ubi Nero etc. in inferno etc. Moritur /////“.

Poss. H. Gram. (Bibl. Gram. ms. n. 223).

Gl. kgl. S. 1621 4to chart., sæc. xv, ff. 85, cm. 21,2×13,9.

f. 1—7': „*Canones penitentiales extracti de uerbo ad uerbum de summa* FRATRIS ASTENSIS *ordinis minorum libro V titulo XXXII*“.

f. 8—33': „*Tractatus de usurariis contractibus reddituum ad uitam uel longius tempus reemendorum uel non aliarumque usurarum*“. „Usura secundum Raymundum est lucrum ex mutuo pacto × urgente necessitate et penuria compellente“.

f. 33'—49': „*Excerptum ex tractatu doctoris* JACOBI DE JUTERBUG *ordinis Carthusiensis de contractibus*“.

f. 49'—51: „*De locatione ecclesiarum pro annuo censu, ex dictis eximii doctoris sacre theologie domini* JACOBI *Carthusiensis ordinis* DE JUTERBUG *ortus, Erfordensis uniuersitatis professoris*“.

f. 52—52': „*Constitutiones pape* PII II *super refrenando esu carnium in monasteriis ordinis sancti Benedicti*“.

f. 52'—53': „*De statu regularium*“. [ɔ: *Liber sextus decretalium III 16 un.*]

f. 54—56': „*Regula sancti Francisci*“. [ɔ: *Bulla* 29/11 *1223 data, qua Honorius papa III ordinem fratrum minorum confirmat*].

f. 57—60: „*Regula sancti Augustini episcopi.* Ante omnia

fratres carissimi diligatur Deus × in temptacionem non inducatur". (Migne PL. 32. 1377).

f. 61—73: „Eugenii pape *reuocacio statutorum a Martino papa V ac eiusdem confirmacio statutorum Johannis presbiteri cardinalis tituli sancti Petri ad uincula pro reformacione religionis fratrum minorum*". „Hec per manus Johannis Myndensis Verdensis dyocesis".

f. 75—85: „*Collecta pro cauenda symonia in susceptione personarum ad religionem. Insuper de signis late uie ducentis in perdicionem claustrales et arte uie ducentis ad uitam. Item de cautelis seruandis circa petenda subsidia temporalia*".

Prov. Germania.

Gl. kgl. S. 65 fol. chart, sæc. xv, ff. 411, cm. $29{,}_5 \times 20{,}_5$. Codex mutilus. Tegum. uetus.

f. 1—28: „*Passio domini nostri Jhesu Christi per expositiones autenticas cum originalibus*". „///// × diligunt tenebras quasi lucem".

f. 28—31': „*Speculum lingue de reconsiliatione primi peccati.* Dyoclecianus regnauit, in cuius imperio erat quidam miles × ut peccatum deserat metu tormentorum".

f. 31'—36': Robertus Holkot: „*Enigmata Aristotilis.* Valerius maximus Romanorum rhetor × ne cum ipsa garrulosus inueniaris".

f. 36'—79: „*Liber in moralitates ipsius Holkot.* Theodosius de uita Allexandri dicit quod rex Silicie inuitauit × cuius imperium super humerum etc.".

f. 80—82: *Registrum.*

f. 84—411': *Sermones.*

Prov. Germania. (f. 79 nota lingua Germ. scripta). — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 313).

Thott 130 fol. chart., sæc. xv, ff. 37, cm. $29{,}_8 \times 20{,}_1$. Codex ab initio mutilus.

f. 1: *Officium sancte Kunegundis uirginis.*

f. 2—4': *Calendarium.*

f. 5: *Tabula computistica.*

f. 8'—10: *Oratio de beata uirgine tabulam computisticam exhibens.* „Sciendum quod hec oratio est legenda descendenter de beata uirgine, et quot littere sunt in una dictione, tot sunt

ebdomade interualli a dominica proxima post natiuitatem Christi. Sed quando dies natiuitatis Christi cadit in dominicam diem tunc ab eadem dominica incipiendum est usque ad dominicam Esto mihi et duratur eternaliter, et quelibet dictio rubea significat primum annum aurei numeri etc. | Salue | preclara | celorum | regina | × | protegere | propera | fideliter | morienti | adesto | conferens | celestia | ".

f. 10': *„Suffragia de beata uirgine ad matutinas et ad uesperas"*.

f. 11—12': *Officium „Marie Niuis"*.

f. 13': *Fragmenta sermonum.*

f. 14—18': *De passione Domini.* „Passio Domini fuit ex dolore amara, ex illusione despecta × manu propria se occidit".

f. 18'—27: *Euangelium Nicodemi.* „Factum est in anno XIX Tiberii Cesaris imperatoris Romanorum × ne existimes credere mendaciis Judeorum, direxi potestati tue omnia, que gesta sunt de pretorio meo".

f. 27'—34: „Iuo: *De festiuitatibus.* Resurrectio Christi tertia die a passione ipsius facta est × et tibi in nobis et in te nos".

f. 34—37': *Sermo de spiritu sancto.* „Spiritus sanctus hodierna die ut sacra actuum testatur historia × absolutionem, que fit in confessione".

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 286 n. 130).

Gl. kgl. S. 206 fol. chart., sæc. xv, ff. 11, cm. 29,2×21.

f. 1—6: *„Tractatulus de ecclesiastico interdicto editus per dominum* Johannem Andree *decretorum doctorem excellentissimum"*. „De modo obseruandi ecclesiasticum interdictum memoriale × peccatum ueniat immortale".

f. 6'—10: *„Omelia* Origenis *secundum Johannem.* In illo tempore Maria stabat ad monumentum foris plorans et reliqua. Audiuimus fratres Mariam ad monumentum × quia uidi Dominum et hoc dixit mihi, cui est gloria cum patre et spiritu sancto in secula seculorum".

f. 11': *„De euitandis excommunicatis etc. Ex concilio Constantiensi.* Ad euitandum schandala ac multa pericula × nec eis quomodolibet suffragari".

Prov. Germania. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 68). Una cum Gl. kgl. S. 17 fol. et 60 fol. codex colligatus erat.

Ny kgl. S. 1834 fol. chart., sæc. xv, ff. 160, cm. 30×21,5. Tegum. uetus.

f. 1—10: Franciscus de Mayronis: *De indulgentiis.* „Quodcumque ligaueris .... Duos fines ultimos × quia sto ante hostium et pulso; qui audit, dicat: Veni".

f. 13—121: Antonius Rampelogus: *Figure biblie.* „Religiosis uiris in Christo studentibus dilectis Neapolitani conuentus ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini frater Anthonius Rampelogus de Janua × Unde qui est uerus Deus idem uerus homo, Dominus noster ...".

f. 121'—124': *De sancta cruce.* „Christo confixus sum cruci. Gal. II. Docet egregius doctor Augustinus XLI de doctrina christiana × Crux ex tenebris dabit lucem, etc."

f. 125—130': *De transsubstantiatione.* „Utrum transsubstantiato pane in corpus Christi essentia eiusdem maneat × ex quo diu fuit igitur etc.".

f. 131—132: „*Casus circa missam contingentes ex negligentia sacerdotis.* Presbiter potest supplere missam ab episcopo inchoatam × comburatur ut supra dictum est".

f. 133—149: *Collectio materiarum in usum predicatorum.* „Nota lex antiquorum fuit ut nullus accederet eos pro gratia obtinenda, nisi esset preciosa ueste indutus. Ratio est × demones qui mordebunt eos morsu amarissimo in inferno".

f. 149'—150': *Fabule de animalibus.* „Lupus ex uno osse strangulabatur. Quesitus fuit medicus. × Lupus semel uoluit esse monachus ... Si potuit ethyops mutare pellem suam".

f. 151—155: *Sermo de passione Domini.* „Egressus Jhesus trans torrentem Cedron, ubi erat ortus. Joh. XVIII. Ego nescio, bona gens, quid sit melius facere × ad nos clamare cepit. Ps. Levabit dominus signum in nationes, procul sibillabit ad eum de finibus terre".

f. 155—156': *Sermo de passione Domini.* „Egressus Jhesus trans torrentem Cedron. Per torrentem passio et tribulatio × non licet interficere quemquam".

f. 158—160', 157': Pseudo-Anselmus: *Dialogus beate Marie et sancti Anselmi de passione Domini.* „Sanctus Anshelmus longo tempore cum lacrimis × qui eam uiderant tota compaciebantur". (Migne PL. 159. 271).

Prov. Bohemia. (Codici adligatum est fragmentum copiarii, in quo hec nomina: „Johannes Nicolai oppidanus de Stropnycz baccalaureus alme uniuersitatis Pragensis" et „Arnestus abbas").

— *Poss.* Sir Thomas Phillipps. (In folio preligato: „Phillipps Ms. 1166"). — Empt. Londinii anno 1920.

Thott 122 8vo membr., sæc. xv, ff. 25, cm. 10×6,7.

Auctoritates patrum. Orationes lingua Latina et Germanica scripte.

Prov. Germania. — *Poss.* Anna van Berdelo. (f. 1' manu sæculi xvi ineuntis: „Dut book horet Anna van Berdelo, we et vint de do or dat weder, se wil ome drank gelt geuen"). — C. A. Berkentin [?]. — J. L. Stubenrauch. (In folio preligato: „Ex bibliotheca Berkent. comparat. anno 1759 constat 1 Fl. 1 Kr. J. L. Stubenrauch"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 513 n. 122).

Litt. Borchling 34.

Kall 1 fol. chart., sæc. xv, ff. 97, cm. 29×21. Codex ab initio mutilus.

f. 1—17: „*Tractatus de sensibus*". „///// que ex auditu contrahitur × ut quilibet cottidie experitur".

f. 17—22: „*Collatio conclusiua de quinque sensibus hominis.* Pro omnium predictorum complemento. Superius ut clarius fiat et cautiores efficiamur × De bene uero et utiliter dictis a legentibus ad Dominum deuotas expostulo preces pro mercede".

f. 24—36': *De passione Domini.* „Nos legem habemus et secundum legem debet mori. Joh. 19. — O deuotissime anime, scitis, qualis dies × sepulchra dum sunt aperta, plange ergo et tu, o popule Christiane, et dum passionem Christi commemoras, age ei quibus potes totis uiribus gracias, ut pater ipse participes nos faciat meritis sanctissime passionis sue, qui cum patre . . .".

f. 37—74': „*Decem precepta.* Audi Israel precepta Domini et ea in corde tuo quasi in libro scribe . . . . In hiis uerbis spiritus sanctus circa diuina precepta × ut scribitur Judith, quod uinum nobis meritis gloriose uirginis Marie prestare dignetur . . . . . Memento Domini Johannis Jungen de Wilburg sacerdotis propter Deum in orationibus uestris".

f. 75—92: „*Tractatus de arte bene moriendi compilatus per doctorem in theologia magistrum* Jacobum in Carthusia Erffordensi". „Omnes moriuntur et quasi aque × Gaudebimus et laudabimus, quod nobis concedere dignetur . . .".

f. 92': „*Quod Salomon sit saluatus.* Quid de regis Salomonis preuaricatione sanctus Augustinus × propter te et omnes sanctos tuos in eternum".

f. 93—97': „*Sermo beati* JHERONIMI *presbiteri contra Jouianum de ieiunio.* Tandem peruenimus ad cibos × Cornelius centurio ut spiritum sanctum acciperet eleemosinis meruit et ieiunio".

Prov. Germania. — *Poss.* A. Kall. (Bibl. Kall p. I n. 1).

Thott 103 4to chart., sæc. xv, ff. 220, cm. $21,_3 \times 14,_9$. Tegum. uetus.

In folio preligato: „In hoc uolumine continentur denominati tractatus: Thomas super tria symbola. Idem super decem precepta. Idem diffuse super cantica canticorum. Quidam sermo de omnibus sanctis".

f. 1—15: „*Liber sancti* THOME DE AQUINO *super tria simbola.* Summa theoloice discipline in duobus consistunt × nec tantum Deus nec tantum homo pars huius persone dici potest aliquando".

f. 15—34: „*De decem preceptis.* Dicturi de preceptis, Domino adiuuante, uolumus declarare × sufficit igitur, quod dictum est de consiliis secundum propriam accepcionem".

f. 34'—217: „*Super cantica canticorum*". „Osculetur me osculo oris sui. Tria sunt epithalamia × sine deuotione contemplatio. Explicit liber per manus fratris Godefridi de Traiecto, monachi huius domus".

f. 218—220': „*Sermo de omnibus sanctis.* Congregate illi sanctos eius etc. Psalm. XLIX. Festum omnium sanctorum ab omnibus Christi fidelibus × rex regum et dominus dominantium, cuius regni non est finis, laudabilis et gloriosus in eternum".

Prov. Belgium. — Monasterium Domine nostre in Isselstein ord. Cist. — *Poss.* Monasterium Domine nostre in Isselstein. (f. 1: „Liber monasterii montis Domine nostre in Ysselsteyn ordinis Cisterciensis") — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 386 n. 103).

Litt. Het Boek XI (1922) 232.

Gl. kgl. S. 3457 8vo chart., sæc. xv et xvi (f. 7': „1520"), ff. 206, cm. $14 \times 9,_4$.

Recepta. Nomina herbarum. Orationes. Hymni. Vigilie mortuorum. Excerpta ex regula ordinis sancti Saluatoris et bullis ad eandem ordinem spectantibus.

Prov. Dacia. — Monasterium in Mariebo ordinis sancti Saluatoris. (Lingua Danica et Latina. — f. 82: Litania, in qua hec nomina sanctorum: Olauus, Canutus rex, Canutus dux, Anscharius, Botulphus, Vilhelmus, Theogarus, Ketillus, Birgitta, Katerina. — f. 200': Excerptum ex littera confirmationis monasterii Mariebo et super ecclesiam Skynningh).

Gl. kgl. S. 1551 4to chart., sæc. XVI, ff. 62, cm. 20×14.

f. 1—1': „*Caput XXX libri beati* AUGUSTINI *de spiritu et littera ad Marcellinum.* Liberum ergo arbitrium × tunc uere liberi eritis".

f. 1'—2: „*De non seruantibus modum sed ad extrema semper declinantibus non solum in moribus sed etiam in scripturarum expositionibus. Sic loquitur beatus* AUGUSTINUS *libro de fide et operibus cap. IV.* Errant autem homines × unus Deus colendus insinuatur".

f. 3: *Paraphrasis Danica super orationem Dominicam.* „Fader y himmerig, een gudt offuer alle ting × men fra thet som ontt er frelss oss ewinnelig".

f. 3': *Paraphrasis Danica super Aue Maria.* „Gabriel engill sagde × all werdsins salighet".

f. 4—5': „*Sententie grauissime ex paraphrasi* ERASMI ROTHERODAMI *in epistolam ad Timotheum priorem selecte*".

f. 6—6': *Hymnus Danicus.* „ | Nw er oss gud miskundelig | × | nw siwnge wij aff hierthet Amen | ". [Notis musicis instructus].

f. 6': *Hymnus Danicus.* „ | Gud fader oc søn then helliand | × | som wij will faa at høre | ". [Notis musicis instructus].

f. 8: *Hymnus Danicus.* „ | O stercke gudt i himmelin booer | × | for ieg haffuer synderne mange | ".

f. 10—11: „*Een liiden wiise om Jomfru Maria.* | Heell Maria iomfrw søde | × | mett løghen saa mangelwndt | ".

f. 12—14': „*Dhe 10 guds bud korteligħen wdsette paa dantske.* Dhet første. | Haff ey gud meer en een | × | tha trengis thu ind af heluedis døør | ". [Notis musicis instruct.].

f. 16—19': *Precepta uaria.* „ | Wiltw syndhen offwerwinne | × | thi scalltu hanwm maadelige opscriffue | ".

f. 20—21: *„Septem peccata mortalia* Martini Lutheri". *„Octo beatitudines eiusdem". „Decem precepta eiusdem". „Sex peccata in spiritum sanctum* Martini Lutheri". *„Quatuor peccata clamantia* Martini Lutheri". *„Septem opera misericordie eiusdem". „Septem dona spiritus eiusdem* Lutheri".
f. 22—24: *Varia satyrica in Lutheranos.* „Inicium noui euangelii secundum Manicheum. Liber generationis antichristi × de qua nascetur filius qui uocabitur antichristus". — „In principio erat error × plenam mendacii et impietatis". — „Te Lutherum damnamus, te hereticum confitemur × penas luituri per omnia secula seculorum Amen".
f. 27': *Excerpta ex homeliis* Chrysostomi.
f. 28—28': *Varia theologica.*
f. 29': *„Sequentia carmina excerpta sunt ex quodam uetusto codice bibliothece Sorensis que tametsi non uideantur omnibus numeris absoluta sunt tamen (prochdolor) uerissima.* | Rhoma tacet, simonia placet, decreta silescunt | × | Mors habet in titulis omnia regna suis | ".
f. 33: *„De animabus post separationem a corpore sic loquuntur quidam sancti.* Ambrosius in libro de Cain et Abel × terribilem illum iudicii diem ibi expectant".
f. 34: *„De multiplici sensu scripture.* Sensus litteralis × facit inherere. | Littera gesta docet, quid credas allegoria | Tropologia, quid agas; quid speres anagogia | ".
f. 35—40': *„Quod uulgata editio noui testamenti, qua utimur, non sit Hieronymi".*
f. 43—44': *„Subiectis scripture testimoniis ostenditur fidei uirtus contra eos, qui nimis operibus tribuunt".*
f. 46: *„Fidei uirtus ex ueteri testamento".*
f. 47: *„De astrologis, qui se matematicos uocant".*
f. 47'—48': *„Quid sentiendum de astrologia diuinatoria que et matematica dicta est.* Nulla fuit unquam nocentior pestis × temeritatis sue lueret penas".
f. 50—50': *„Quod opera aliquid ualeant (contra illos, qui totum fidei et illi soli tribuunt) subscriptis auctoritatibus probatur".*
f. 53'—54': *„Subiectis locis enumerat* Paulus *peccata, que a uita excludunt eterna".*
f. 56'—59: *Varia liturgica cum notis.*
f. 60'—61: Aurelius Prudentius: *Hymnus*: „ | Corde natus ex parentis | × | seculorum seculis | ".

f. 62': „*Scotica cantio.* Yth was twe mwsis × bygheth amang sthi wallis off stoon". [Notis musicis instructa].

Prov. Dacia. — Autographon fratris Pauli Helie carmelite. (cf. A M 858 4to. — f. 59': „Paule, serue Dei, memento mei peccatoris . . . .". — In ueteri tegumento signatura: „P. H." fuisse dicitur). — *Poss.* Archivum Regium. (Cat. Erichsen: „Af Geh. Arch. Litt. A. N. 50").

Litt. Brandt og Helweg: Den danske Psalmedigtning. I XXII—XXVI, II III. — H. F. Rørdam: Monumenta historiæ Danicæ. 1. R. I 8, 123—132. — L. Schmitt: Der Karmeliter Paulus Heliä 108—110, 157—158, 171—172.

Ny kgl. S. 663 8vo membr., sæc. XV, ff. 126, cm. 13×10,2.

f. 1—31: „*Quedam summa qualiter peccata debeant dispensari.* Peccata que ad episcopum debent mitti. Nota sex tantum casus × beneficio dispensabili perfruetur".

f. 32—47': „*Quedam alia summa composita a fratre* Luca de Bitonto *de ordine fratrum minorum.* Quoniam circa confessionem animarum pericula sunt et difficultates × ubi nichil est superfluum, nil diminutum. Explicit summa fratris Luce de Botonto. — Jacone Rogeri studeas manuscripta tueri. — Scripsit sacrista uel scriba Rogerius ista".

f. 48—63': „*Quedam alia summa.* De modo penitentie. In primo sacerdos peccatorem reddat securum × Hec debentur ex precepto Dei; unde Exodus XXIII: Primitias terre tue".

f. 63'—64': *De significatione nominum propriorum in testamento uetere.* Adam, homo siue terrenus uel terra rubra × Sedecias, iustus Domini".

f. 65': *Ex decretalibus Gregorii IX.*

f. 66—67': „*De oratione Dominica.* Pater noster. Sciendum est quod hec dicitur oratio Dominica × | Sed tutela malo tua nos defendat ab omni | ".

f. 68—68': „*Ad conficiendos colores.* Accipe albuginem × accipe rubrum cum albo".

f. 68'—69': *Precationes.* „ | Rex uictor mortis det prime gaudia sortis | Rex nobis ingens regnum det morte resurgens | Per te nos Marce supera letemur in arce | ". — „ | Virgo Dei genitrix sis nobis auxiliatrix | × | Virgo Deo digna nos eripe fraude maligna | ". — „ | Celorum munus det nobis trinus et unus | × | Cum cunctis sanctis letemur in arce tonantis | " —

„ | Celica post yma det nobis lectio prima | × | post mortem dona det celica lectio nona | “.

f. 72—87': *Themata sermonum.*

f. 87'—88: *Ex decretalibus Gregorii IX.*

f. 89—121, 124—126: *Themata sermonum.*

f. 121—124: „*Miracula beati Andree apostoli.* Quidam iuuenis nobilis cum inuitis parentibus apostolo adhesisset, parentes eius domum in qua × Reuelatum est illa nocte episcopo quod beatus Andreas fuerit qui per liberationem eius se posuerit in habito peregrini“. (cf. Gregorii episcopi Turonensis liber de miraculis beati Andree apostoli).

f. 124': „GREGORIUS *in canone.* Recessit lex a sacerdotibus, iustitia a principibus × nisi prauum habere pastorem, quem suis demeritis meruerunt“.

Prov. Italia. — Empt. Berolini anno 1923.

Gl. kgl. S. 1582 4to membr., sæc. XI, ff. 18, cm. $27_{,5} \times 19_{,5}$. Litt. init.

f. 1: „*Epistola* JERONIMI *ad Damasum papam.* Beatissimo pape Damaso Hieronymus. Glorie sanctitatis × excessisse cognoscatur. Ora pro nobis beatissime pater“.

f. 1: *Epistola* DAMASI *ad Jeronimum.* „Damasus urbis Rome Jeronimo presbitero. Gaudet ecclesia × missa de Roma Hierosolima“.

f. 1'—14': „*Gesta pontificum.* Beatus Petrus apostolus et princeps apostolorum × Hic ordines presbiterorum /////“. (L. Duchesne: Le Liber pontificalis I 48).

f. 15—17 [sæc. XII — tribus manibus script.]: *Catalogus paparum.* „Beatus Petrus apostolus prefuit sancte Romane ecclesie annis 25 menses 2 dies 7 mar⟨tyrio⟩ coronatus × Adrianus IV natus Anglicus sedit annos 4 menses 8 dies 28“.

f. 18: *De familia Christi.* „Anna et Exmeria fuerunt sorores × sibi dicauit per spiritum sanctum id est per uirtutem sancte trinitatis“.

f. 18': *Epistola* CALIXTI II *pape ad episcopum Rosselanum, in qua precipit ut uexare monasterium Albarense desistat.* (Ughelli: Italia sacra III 663).

f. 18': „*Scriptum concessionis atque donationis qualiter Ildibrandus Rosellensis episcopus inuestiuit dominum Dominicum abbatem Albarensem de omni decimatione que exierit*

de terra que fuerit proprietas monasterii s. Marie in monte Albarensi positi". $^{9}/_{4}$ 1101. (Ughelli: Italia sacra III 661).

Prov. Italia. — *Poss.* Monasterium Albarense dioc. Rosell. [nunc Grosset.] — Bibl. Gottorp. (Cat. N. Heinsii n. 101. — Cat. Pechlin n. 99. — Cat. Möllmann n. 155).

Litt. Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde VII 155, 359. — Duchesne: Étude sur le Liber pontificalis (Paris 1877) 51. — Duchesne: Le Liber pontificalis (Paris 1886) Introduction CLXVII.

Ny kgl. S. 1829 fol. chart. et membr., sæc. xv, ff. 159, cm. 29,8×22.

Copie litterarum paparum ad modum formularii.

Poss. f. 1 [sæc. xv]: „Iste liber pertinet . . . . pratum". — f. 2 [sæc. xvii—xviii]: „Pertinet ad conuentum Palaci" ⟨?⟩. — P. Hobart. (f. 1). — Empt. Lipsie anno 1920.

Ny kgl. S. 1842 fol. chart., sæc. xv, ff. 358, cm. 30×20,4.

f. 1—344: *Acta concilii Basiliensis* $^{1}/_{1}$ *1433*—$^{31}/_{12}$ *1436. Manuale cuiusdam notarii.* „Die Jouis prima Januarii (anno a natiuitate Domini 1433) dies circumcisionis fuit missa solempnis in maiore ecclesia celebrata per dominum episcopum Gracianopolitanum × Item dominus Simon de Pisabus doctor utriusque iuris". (cf. Concilium Basiliense. Die Protokolle des Concils 1431—1436 herausgegeben von Johannes Haller. 1897, 1900, 1903).

f. 344'—346: „*Tenor capitulorum inter sacrum concilium Basiliense et ciuitatem Basiliensem conclusorum*".

f. 354—356': „*Articuli in materia reformacionum officiorum per dominos deputatos infrascriptos facti*".

f. 356'—357: *Decretum concilii Basiliensis de cardinalibus* $^{29}/_{11}$ *1434.*

f. 357': *Littere concilii Basiliensis Johanni ⟨Ceruantes⟩ titul. sancti Petri ad uincula sancte Romane ecclesie presbitero cardinali date* $^{22}/_{5}$ *1433.*

f. 358—359': „*Ordinacio taxe sallarii notariorum in sacro concilio et in causis in eodem uentilantibus scribentium, necnon cursorum et aliorum officialium, qui seruiunt in eisdem*".

Poss. Joannes Baptista Marduel ad s. Nicetium Lugdunensem

uicarius. („Ex libris Joannis Baptistæ Marduel ad s. Nicetium Lugdunensem uicarii"). — Empt. Londinii anno 1921.

Gl. kgl. S. 3572 8vo membr., sæc. xv, ff. 60, cm. 16,4×11,3. Litt. init.

f. 1—60': *Taxa omnium mundi ecclesiarum unacum abbatiarum.* „Abelonensis in Romania et prouincia Atheniensi — — fl. Aberdonensis in Scotia et prouincia sancti Andree — — fl. 1250. Abouensis in regno Suttie et prouincia Uspalensi — — fl. 200. × Buadicensis — Cesariensis. Sabatensis".

Prov. Italia. — *Poss.* Franc. Maria Tunigius. (In fol. preligato: „Franc. Maria Tunigius Romanus canonicus s. Nicolai in carcere Tulliano de Urbe offert Bibliothece . . . [rasura] 1631 die 14 Aug."). — Fr. Rostgaard. (f. 1: „Fridericus Rostgaard emit Rome 1699". — Bibl. Rostg. 470 n. 250.). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Dannesk. 406 n. 99).

Ny kgl. S. 631 8vo membr. et chart., sæc. xiv, ff. 125, cm. 14×10,2.

f. 1—39': *Ordinaciones* BENEDICTI XII *pape pro bono regimine ordinis fratrum minorum.* 28/11 *1336.* (C. Eubel: Bullarium Franciscanum VI 25).

f. 40—76: „*Constituciones generales edite Caturcii in capitulo generali anno Domini 1337 celebrato*".

f. 76—77': *Littere uicarii in conuentu Barchinonensi ac ceterorum fratrum eiusdem conuentus ministro fratrum minorum in prouincia Aragonie anno Domini 1337* 3/4 *date.*

f. 78—98': „*Declaratio regule fratrum minorum edita a domino papa* NICOLAO IV". 14/8 *1279.* (Eubel: Epitome et supplementum Bullarii Franciscani I—IV 290).

f. 99—99': *Expositio* GREGORII IX *pape aliquorum dubiorum circa regulam fratrum minorum.* 28/9 *1230.* (Ibid. 229).

f. 100—112': *Expositio* CLEMENTIS V *pape quorundam dubiorum circa regulam fratrum minorum.* 6/5 *1312.* (Eubel: Bullarium Franciscanum V 80).

f. 113—114': *Bulla* BENEDICTI XI *pape archiepiscopo Tarrachonensi, Barçhinonensi ac Pampnonensi episcopis data, conseruatoribus priuilegii „Inter cunctas" constitutis pro fratribus minoribus prouincie Aragonie.* 2/4 *1304.* (Ibid. 18).

f. 114'—116: „*Exemptorium domini* BENEDICTI". 2/4 *1304.* (Ibid. 19).

f. 116—124': *Bulla* BENEDICTI XI *pape, qua constitutionem Bonifacii pape VIII „Super cathedram" reuocat.* 17/2 *1304.* (Ibid. 11).

124'—125: *Bulla* INNOCENCII IV *pape regi Aragonie data de fratribus minoribus defendendis.* 16/7 *1247.*

Prov. Hispania. — Empt. Lipsie anno 1920.

Gl. kgl. S. 199 fol. chart., sæc. xv, ff. 56, cm. 29,5×21,3. Tegum. uetus.

f. 1'—24': *Bulla* BENEDICTI XII *pape de reformatione monachorum nigrorum.* (Magnum Bullarium Romanum I 241).

f. 25—28': *Littere synodi Basiliensis Magdeburgensi, Maguntinensi, Coloniensi, Treuerensi, Saltzeburgensi, Bremensi, Rigensi, Upsalensi, Lundensi et Nidrosiensi archiepiscopis eorumque suffraganeis date de reformatione ordinis sancti Benedicti.*

f. 29': *„Pro participanda fraternitate". Littere fraternitatis Nicolai abbatis totiusque conuentus monasterii beate uirginis Marie sanctique Johannis in Cismaria Conrado Houener presbitero in Osterode date.*

f. 30—36: *Epistole diuerse congregationi Bursfeldensi date.*

f. 36—38: *„Copie bulle* EUGENII IV *pape pro reuersione ad obedienciam pape".* (7/2 *1446*).

f. 38—40': *„Copia bulle domini* NICOLAI V *pape de reddita pace ecclesie".* (18/6 *1449*).

f. 41—43': *Epistole diuerse congregationi Bursfeldensi date.*

f. 44—44': *„Littera unionis abbatis et conuentus monasterii in Cismaria".* (15/10 *1443*).

f. 44'—45: *„Confirmacio unionis monasterii Cismariensis cum Bursfeldensi et sibi unitis monasteriis per episcopum Lubicensem".* (8/10 *1451*).

f. 45—45': *„De fraternitate in Stolp". Littere Gotfridi abbatis monasterii sancti Johannis baptiste in Stolp de reformatione monasterii.* (9/10 *1301*).

f. 46—48': *„De calamitate ecclesie Grecorum". Bulla* CALIXTI III *pape.* (29/6 *1456*).

f. 52'—54: *„De calamitate ecclesie Latinorum per Turcum magnum". Bulla* SIXTI IV *pape.* (6/9 *1480*).

f. 54: *Littere indulgentiarum* SIXTI IV *pape duci Britannie Francisco et uxori eius date.*

f. 54'—55: „*Constitutio* URBANI V *pape super non recipiendis symoniace ad religionem ac receptorum dispensationem*".
f. 55'—56: *Supplicatio presidentis et uisitatorum congregationis monachorum de obseruancia sancte Justine.*
Prov. Monasterium s. Johannis in Cismaria. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in tergo: „R 1"). — Bibl. Gottorpiensis.
Litt. Kirkehistoriske Samlinger 3 R. I 548 fn.

Thott 525 4to chart., sæc. xv, ff. 56, cm. $20{,}_7 \times 14{,}_4$.
f. 1—56': *Regula sancti* BENEDICTI *cum notis paucis marginalibus.* „Prologus sancti Benedicti in regulam suam. Ausculta × Deo protegente peruenies".
Prov. Italia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 525).

Gl. kgl. S. 181 fol. membr., sæc. XII, ff. 72, cm. $32{,}_5 \times 22{,}_7$. Litt. init. hist. et cum ornam.
f. 1—71: *Vita beati Bernhardi abbatis Clareuallensis auctoribus* WILHELMO *abb. s. Theoderici,* ERNALDO, GAUFRIDO. „Scripturus uitam serui tui ad honorem nominis tui × quod est super omne nomen sicut et tu super omnia Deus benedictus in secula. Amen". (Migne PL. 185. 225—366).
f. 71'—72: *Miracula de sacramento corporis et sanguinis Christi.* „Quid in monasterio Sauiniensi contigerit sub uenerabili patre eiusdem monasterii Serlone × sic plenus gaudio compleuit agenda". (Eadem miracula in Ms. Gl. kgl. S. 1361 4to fol 96' narrantur).
f. 72—72': *De ostensione carnis Christi pro assertione ueritatis.* „Nemo qui sanctorum uitas et exempla legerit potest ignorare × uisu conspexerat. Hec interim dixisse sufficiat de ostensione carnis Christi pro assertione ueritatis".
Prov. Gallia. Ex eodem scriptorio quo Gl. kgl. S. 182 fol. — *Poss.* Conuentus Celestinorum beate Marie Parisius. (f. 71: „Iste liber est de conuentu fratrum Celestinorum beate Marie de Parisius acquisitus per reuerendum patrem in Christo G. Romanum priorem eiusdem loci anno Domini 1474. Orate pro eo"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 74. — Cat. N. Heinsii n. 53. — Cat. Pechlin n. 89. — Cat. Möllmann n. 160).
Litt. Bruun 53. — Delisle: Cabinet des manuscrits III 393. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 49.

Thott 522 4to membr., sæc. XV, ff. 63, cm. 21,7×17,7. Litt. init. hist.

f. 1—50': „*Vita sancte Brigide uirginis mense Februario die primo.* Fuit quidam uir nobilis Laginensis genere × et uirtutes copiose fiunt. Ad laudem Domini nostri Jhesu Christi, qui . . . .“

f. 51—62: „*Hystoria de sancta Brigida*“. „Sacratissima uirgo Brigida Dei dilecta adesto nostris precibus pia ac propicia × astantem populum, laudantem te clerum foue, rege per secula“. [Notis musicis instruct.]

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium monialium ad sanctos Machabeos in Colonia. (f. 63 [sæc. XV]: „Iste liber pertinet monasterio monialium ad sanctos Machabeos in Colonia ordinis sancti Benedicti“). — Ericus Benzelius iunior. (f. 1: „E. Benzelius filius“). — T. Klevenfeldt. (Bibl. Klevenf. 217 n. 3). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 407 n. 522).

Thott 136 fol. membr., sæc. XIV, ff. 30, cm. 35,8×26,9.

f. 1—30: „*Vita sancti Desiderii Caturcensis episcopi.* Igitur Desiderius Caturcensis urbis episcopus Obrege Galliarum oppido oriundus × te Caturci positum lector agnoscat“. (Migne PL. 87. 219).

f. 30: *Orationes diuersis manibus scripte.*

f. 30': *Sequentia de undecim milibus uirginum.* „ | O felix Germania | tam decoro germine | × | nobili ditaris | “. (Chevalier: Repertorium hymnologicum n. 12962).

f. 30': *Sequentia de undecim milibus uirginum.* „ | Benedictus es rex glorie | qui palmam uictorie | × | tribuas salutem | “. (Ibid. n. 2455).

Poss. Ecclesia s. Desiderii Cadurci. (f. 30 [sæc. XIV]: „Iste liber est ecclesie beati Desiderii episcopi Caturci . . . .“ — In folio preligato fragmentum litterarum sæc. XIV, quas dedit officialis Caturcensis). — Abbatia s. Petri Moysiaci. (cf. Delisle: Le cabinet des manuscrits I 518). — N. J. Foucault. (Signatura: „Ex bibliotheca Nicolai Joseph Foucault comitis consistoriani“). — J. P. Ludewig. (Bibl. Ludewig V 102 n. 525. — In fol. preligato nota manu Ludewigi scripta). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 287 n. 136).

Litt. Poupardin: La vie de saint Didier. Collection de textes pour servir à l'étude et à l'enseignement de l'histoire XXIX.

Thott 519 4to membr., sæc. XIII, ff. 26, cm. $23,_5 \times 15,_8$. Liber mancus.

f. 1—1': „*Quomodo corpus beati Jacobi apostoli in fines Hispanie fuit delatum et in Compostella conditum.* Sanctus Jacobus apostolus frater beati Johannis euangeliste missus est, ut predicaret × Set hac die sibi dedicata est ecclesia in Compostella".

f. 2—9: „*Liber* TURPINI *archiepiscopi Remensis de historia famosissimi Karoli Magni, quomodo terram Hispanicam et Galleciam adquisiuit. Hunc librum dicit papa Calixtus esse autenticum.* Gloriosissimus namque Christi apostolus Jacobus aliis apostolis et Dominicis discipulis × sua predicatione ad Dominum conuertit. Explicit liber Turpini archiepiscopi Remensis de Karolo magno".

f. 9—24: „*Argumentum* KALIXTI II *pape de miraculis beati et gloriosi apostoli Jacobi, fratris sancti Johannis euangeliste.* Summopere precium est beati Jacobi miracula × panem integrum in sacculo inueniebat . . . Ergo regi regum sit decus et gloria in secula seculorum. Amen. Explicit liber domni·Kalixti pape de miraculis sancti Jacobi apostoli". (Acta sanctorum. Julius VI 47—58).

f. 24—25': „*Epistola eius de opere precedenti.* Kalixtus episcopus, seruus seruorum Dei sanctissimo conuentui basilice Cluniacensis . . . . Quum in cunctis cosmi climatibus × uel loqui contra ea presumpserit anathema cum Arrio et Sabellio sit. Valent omnes in Domino. Datum Laterani Idus Junii".

f. 25': „*Confirmatio* INNOCENCII II *pape de opere precedenti.* Innocentius . . . Hunc codicem a domino papa Kalixto primitus editum × abstulerint uel fraudauerint". [Sequuntur subscriptiones].

f. 26—26': *Miracula quedam sancti Jacobi.* „Peregrini, siue pauperes siue diuites × operemur bona in his sacris sollempniis. Prestante Domino . . . .".

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 407 n. 519).

Gl. kgl. S. 1588 4to membr., sæc. XI exeunt., ff. 32, cm. $20,_1 \times 12,_9$. Litt. init.

f. 1 [sæc. XIII]: *Sequentia in honorem s. Nicolai.* „ | Exultet aula celica | letetur mundi machina | × | iungamur in celestibus | ". (Chevalier: Rep. hymn. n. 5807).

f. 1' [sæc. XIII]: *Sequentia in honorem s. Nicolai.* „ | Adest dies sanctissima | uirtute sacra splendida | × | cum flamine paraclitico | “. (Ibid. n. 390).

f. 2—28: ABBO, *abbas Floriacensis*: *Passio s. Eadmundi premissa epistola auctoris ad Dunstanum.* „Domino sancte metropolitane Doruuernensium aecclesie × Vale pater in Christo. — Asciti aliquando × quibus meremur supplicium per eum qui uiuit et regnat in secula seculorum“. (Migne PL. 139. 507).

f. 28—32': *Officium sancti Eadmundi.* „XII Kal. Decembr. passio sancti Eadmundi. Exulta sancta aecclesia totius gentis Anglice × qui uirtutibus ita effloruisti inter /////“. [Neumis instr.].

Poss. Monasterium sancti Dionisii. (f. 1: Signatura sæc. XV: „XLI·XIIII^{c}·XX“. — f. 2: Signatura sæc. XIII: „T +“. cf. Delisle: Le cabinet des manuscrits I 203, III 356, 391, Planche V). — Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 127. — Cat. N. Heinsii n. 103. — Cat. Pechlin n. 223. — Cat. Möllmann n. 162).

Thott 518 4to membr., sæc. XV (f. 73': „1424“), ff. 73, cm. 20,3 ×13,4.

f. 1—73': *Gesta et translationes trium magorum auctore* JOHANNE DE HILDESHEIM. „Cum uenerandorum trium magorum × Set quod hii tres reges uirgines fuerunt. Deo gracias. Et quod Ricardus Cabutt scripsit hunc librum anno etatis sue 14 uidelicet anno secundo regni regis Henrici sexti“.

f. 73': *De commotione populi in partibus Lincolniensibus anno 1470.* „Notandum quod 8 die Marcii anno regis Edwardi IV decimo magna commotio populi erat in partibus Lincolniensibus contra eundem dominum regem uidelicet iuxta Staunfordiam in eodem comitatu, quo die dictus dominus rex cum exercitu ualido ueniebat contra eos, et cum ipsi dominum regem et exercitum suum uidebant arraiatum fugere, et plures ex illis fuerunt capti, inter quos Johannes de la Launde, et infra duos dies proximos captus fuit Robertus Wellez miles et adductus regi, cuius pater decapitatus fuit apud Crucem regine iuxta Stanfordiam . . .“.

Prov. Anglia. — *Poss.* Ex penu bibliopole Th. Osborne. (In folio preligato nota pretii: „1 . 11 . 6“ et in dorso tegumenti numerus 2457, sub quo numero codex hic in catalogo Th. Osborne [1749] inuenitur). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 407 n. 518).

Litt. The 46th annual report of the deputy keeper of the public records. Appendix II 67.

Thott 26 8vo membr., sæc. XII, ff 112, cm. 16,3×9,7.

f. 1—1': „*Epistola* CHROMATII *et* HELIODORI *episcoporum ad Jheronimum presbiterum.* Dilectissimo fratri Jheronimo presbitero Chromatius et Heliodorus episcopi in Domino salutem. Ortum Marie regine × recipere facias. Vale . . .". (Migne PL. 20. 369).

f. 1'—2': „*Rescriptum* JHERONIMI *presbiteri ad supradictos episcopos.* Dominis sanctis ac beatissimis Chromatio et Heliodoro episcopis Jheronimus exiguus Christi seruus in Domino salutem. Qui terram × obedientiam peruenire". (Migne PL. 20. 371).

f. 2'—3': „*Prologus beati* JHERONIMI *presbiteri ad Paulam et Eustochium de natiuitate sancte Marie.* Petitis a me × scribi potuerunt". (Migne PL. 20. 372).

f. 3'—12: „*Libellus de natiuitate sancte Dei genitricis et uirginis Marie, quem beatus Jheronimus transtulit in Latinum.* Igitur beata et gloriosissima semper uirgo Maria ex regia stirpe × peperit primogenitum suum, sicut sancti euangeliste docuerunt, dominum nostrum Jhesum Christum, qui . . .".

f. 12—23: „*Liber s.* MELITONIS *Sardiensis episcopi de obitu s. Dei genitricis Marie.* Melito seruus Christi episcopus ecclesie Sardiensis uenerabilibus in Christo fratribus Laodicie constitutis in pace Christi salutem. Cum uobis de uita prophetarum × qui in trinitate perfecta et una deitatis sustantia uiuit, dominatur et regnat in secula seculorum Amen".

f. 23—32': „*Sermo sancti* AUGUSTINI *episcopi de assumptione sancte Dei genitricis Marie.* De sanctissimo corpore × ignosce tu et tui Amen".

f. 33—37: *Ex libro primo* GREGORII *episcopi Turonensis de gloria martyrum cap. IX—XI.*

f. 37—112': *Liber miraculorum beate Marie uirginis.* „Relatio de penitentia Theophili × perpetue quietis percipiamus gaudia. Amen. Explicit liber miraculorum".

Poss. And. Erasmus a Seidell. (f. 1: „And. Erasmus a Seidell"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 507 n. 26).

Litt. Sitzungsberichte der phil. hist. Classe der Akademie der Wissenschaften. (Wien 1886) 113. 970.

Thott 128 fol. membr., sæc. XIII, ff. 71, cm. 26×17,9. Codex mutilus.

f. „1“: „*Prefacio de miraculis beate Marie uirginis.* Ad omnipotentis Dei laudem × recitare studeamus“.

f. „1“—„74“: „*Miracula gloriose Dei genitricis et perpetue uirginis Marie.* De ueste quam ipsa attulit Hildefonso archiepiscopo. Fuit in Toletana urbe × De Radulfo Cantello .... ad nullius noticiam potuit peruenire“.

Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 286 n. 128).

Litt. Sitzungsberichte der phil. hist. Classe der Akademie der Wissenschaften. (Wien 1888) 115. 16.

Gl. kgl. S. 170 fol. membr., sæc. x, ff. 191, cm. 26,5×18,5.

f. 1: „*Prologus in uita sancti Filiberti abbatis et confessoris* .... Cum prisca patrum × multa non proderunt“.

f. 1—10: „*Vita eiusdem.* Sanctus igitur Filibertus Helisano territorio × anima Christo reddita est regnante Domino ...“.

f. 10—13: „*Passio sancti Simphoriani martiris* ... Sub Aureliano principe × felix aperiatur ingressus, cui est honor et gloria ....“

f. 13—18: „*Passio sancti Luciani martyris.* Beatorum martyrum sacra certamina × qui sanctum martyrem tuum Lucianum ita glorificare dignatus es, qui uiuis ...“.

f. 18—19': „*Passio beati Petri Alexandrine urbis episcopi* ... Sanctus igitur Petrus Alexandrie episcopus × fere cum clericis et laicis sexcenti sexaginta“.

f. 19'—20: „*Prefatio uite sancti Maxentii* ... Cum sancti ac beatissimi Maxentii uita × propalare curaui“.

f. 20—30': „*Vita.* Quotienscunque diuina opitulante gratia × Illud tantum nunc restat agendum nobis ... uirtus et imperium per omnia secula seculorum“.

f. 30'—38': „*Passio beati Ignatii Antioceni episcopi* ... Cum Traianus × memoria eius a fidelibus sollenniter celebratur“.

f. 39—41: „*Passio sanctorum martyrum Cantii, Cantiani et Cantianille* ... Beatissimos martyres × 2 Kal. Junias“.

f. 41—42: „AMBROSIUS *cap. 79. De natale Canti, Cantiani, Cantianille hec refert:* Hodie beatissimorum Canti, Cantiani et Cantianille natalis est × profitemur ad gloriam“.

f. 42—46: „*Passio sancti Mucii presbiteri* ... Sub Ladicio et Maximo × Si quis autem memor fuerit ... uirtus et potestas in secula seculorum“.

f. 46—48: „*Passio sancti Timothei discipuli Pauli apostoli* ... Martyrium sancti Timothei ... Multi multas historias × pro-

consulante autem Asiam Peregrino, apud nos uero regnante Domino nostro Jhesu Christo cui . . .".

f. 48—50: „*Passio sancti Marci euangeliste.* Cum ergo uenerabilis Marcus × Dormiuit autem hic idem beatissimus euangelista primus martyr Domini nostri Jhesu Christi apud Alexandriam 7 Kal. Maii regnante Domino nostro Jhesu Christo . . .".

f. 50—51': Dionysius Exiguus: *Inuentio capitis beati Johannis baptiste.* Prefatio. „Domino uenerando mihi Gaudentio abbati Dionysius. Carissimorum fratrum × efficaciter impetremus".

f. 51'—58': „*Relatio quemadmodum caput sancti Johannis precursoris ac baptiste Domini de ciuitate Herodis Emesa sit delatum.* Duo quidam monachi × pristine sospitati prestante Domino nostro . . .".

f. 58'—62: „*Passio sancti Longini martiris* . . . In diebus Domini nostri Jhesu Christi miles × Hec acta sunt in Cesarea Cappadocie Idus Marcii sub preside Octauio regnante Domino nostro . . .".

f. 62—72: „*Passio sancti Eustachii martiris.* In diebus Traiani imperatoris demonum preualente fallacia × promissa sunt sanctis per gratiam Domini et saluatoris Jhesu Christi cui . . .".

f. 72—86': „*Passio sanctorum martyrum Valeriani, Tiburtii, Maximi et Cecilie.* Humanas laudes et mortalium infulas × in hodiernum diem gratia Domini nostri Jhesu Christi cui gloria . . .".

f. 86'—88: „*Passio sancti Saturnini Tolose urbis episcopi.* Tempore illo quo per corporeum Domini saluatoris aduentum × populorum uotis colit in honorem Domini ac Dei nostri cui est . . .".

f. 88'—99': „*Passio sancti Crisanti et Darie.* Polemius uir inlustrissimus × in gloria perpetue corone suscepit".

f. 99'—115: „*Passio sancte Eugenie uirginis et sociorum eius Proti et Jacincti.* Septimo consulatus sui anno × migrauerunt, patrem et filium unacum spiritu sancto glorificantes cui est . . .".

f. 115—119': „*Martyrium trium germanorum Speusippi, Elasippi et Melasippi.* Tres pueri fratres quasi tres rose × ab urbe Lingonis regnante Domino nostro . . .".

f. 119'—124: „*Passio sancti Babile episcopi cum tribus paruulis.* Numerianus rex cum immolasset × Sic quoque et eius ablatum est caput et positum est cum infantibus . . . sub

Numeriano imperatore regnante Domino nostro Jhesu Christo, cui gloria in secula seculorum".

f. 124—132': „*Passio sancte Cristine.* Temporibus Dioclitiani imperatoris erat quedam × collocauit eius reliquias. Passa est autem sancta Cristina sub Urbano patre suo et Zeon et Juliano annorum quattuordecim sub imperatore Dioclitiano 9 Kal. Aug."

f. 132'—145': „*Passio sancti Adriani martyris cum sociis suis.* Factum est secundum iussionem × perfecto corde ibidem Christo Domino seruiant cui est honor . . .".

f. 145'—150': „*Passio sancti Cristofori.* Tempore illo quo Dagnus rex × gladio feriatur".

f. 150'—154: „*Passio sancte Fauste.* Sub Maximiano imperatore cum peruenisset × Et abierunt unusquisque in domum suam glorificantes et laudantes patrem . . .".

f. 154—162: „*Passio sancte Anastasie.* Reuertente imperatore Diocletiano × ad laudem nominis sui usque in finem seculi Amen".

f. 162—170: „*Passio sancti Alexandri pape et martyris et sancti Euentii et Teodoli.* Quinto loco a beato Petro × Ideoque locus ipse habet proprium sacerdotem usque in hodiernum diem. Sanctorum autem ipsorum natalis est 5 Nonas Maias . . .".

f. 170—174': „*Passio beatissimi Menne martiris.* Anno secundo imperii sui Diocletianus × basilicam condiderunt in qua multas uirtutes operatur Dominus . . .".

f. 174'—176': „*Passio beati Pancratii martyris.* Temporibus illis immanis persecutio × sub Diocletiano Augusto nouies et Maximiano septies imperatoribus. Regnante autem Domino Deo . . .".

f. 176'—177: „*Passio sancti Chrisogoni martiris.*" *Prologus.* „Omnia que a sanctis × ut hostis incipiat te timere".

f. 177—180': „*Passio sancti Chrisogoni.* Pretextati inlustris uiri × finem attingo".

f. 180'—186: „*Passio sanctorum 40 martyrum.* Temporibus igitur Licinii imperatoris erat persecutio × Sub Licinio imperatore consummati sunt sancti quadraginta martyres et preside Agricolao et duce Lycia sub die 7 Idus Marcii in gloriam et laudem Dei".

f. 186—191': „*Passio sanctarum uirginum Spei, Fidei, Caritatis et matris earum Sapientie.* Mulier igitur quedam nomine sapiencia × exclamans crepuit . . . Passe sunt . . .".

Prov. Gallia. — *Poss.* Gundoinus. — Monasterium s. Germani de Pratis. (f. 1 [sæc. x]: „Hunc ego Gundoinus, Germane, tibi offero librum", cf. L. Delisle: Le cabinet des manuscrits II 40). — Fr. Lindenbrog. (f. 42, 50, 82, 108', 119' note manu Friderici Lindenbrogii scripte). — Bibl. Gottorp. (Cat. H. Lindenbrog n. 84 uel n. 156. — Cat. Pechlin n. 93. — Cat. Möllmann n. 124 uel n. 125).

Litt. L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 392. — Ellen Jørgensen: Friederich Lindenbrogs Forhold til en Gruppe Haandskrifter i det kgl. Bibliotek. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen VIII (1921) 131.

Ny kgl. S. 1784 fol. membr., sæc. XII, ff. 24, cm. 28,2×21,3.

f. 1—12: „*Vita beati Siluestri pape.* Historiographus noster Eusebius Cesariensis Palestine episcopus cum historiam scriberet × Et ex eo cepit ab omni populo Romanorum magnificari nomen Domini nostri Jhesu Christi cui . . .".

f. 12—14': FORTUNATUS: „*Vita beati Hylarii Pictauorum episcopi et confessoris.* Domino sancto et meritis beatissimo patri Pascentio pape × Ita beatissimi Hylarii de presenti seculo uita cum gloria migrauit ad Christum terra plorante, celo gaudente".

f. 14'—15': „*Epistola beati* HYLARII *ad Apram filiam suam.* Dilectissime Apre filie sue Hylarius in Domino salutem. Accepi tuas litteras × ut opto filia desideratissima".

f. 15'—18': „*Translatio corporis sancti Benedicti confessoris.* Cum diu gens Langobardorum × proprio indigerent libro prestante te . . .".

f. 18'—24': „*Pauca de mirabilibus que per beatum Benedictum patrem diuina operari dignata est celsitudo ipso quiescente in Floriacensi monasterio.* Temporibus Clodouei filii precellentissimi regis Dagoberti × qui eum in terris gloria miraculorum illustrare mirabiliter dignatus est, cui manet . . .".

Poss. Sir Thomas Phillipps. (f. 1: „Phillipps Ms. 3690"). — Empt. Londinii anno 1919. (Catalogue of the third portion of the famous stock of W. J. Leighton (1919) n. 2227).

Gl. kgl. S. 182 fol. membr., sæc. XII, ff. 48, cm. 33×23,5. Litt. init. hist. et cum ornam.

f. 1—30': „*Vita sancti Anselmi Cantuariensis archiepiscopi edita ab* EDMERO *monacho*". „Quoniam multas et antecessorum

nostrorum temporibus ✕ retributionis uite atque conuersationis eius. Sit itaque Deo . . .". (Migne PL. 158 49).

f. 30'—47': „*Vita sancti Malachie episcopi Hibernensis edita a donno* BERNARDO *abbate Clareuallis.* Semper quidem opere precium fuit illustres sanctorum describere uitas ✕ habeamus et ducem tecum et cum ipso pariter regnaturi in secula seculorum". (Migne PL. 182. 1074).

f. 47'—48: „*Sermo eiusdem abbatis de eodem archiepiscopo.* Liquet dilectissimi quod dum corpore ✕ suauiter ardes prestante Domino . . .". (Migne PL. 183. 486).

Prov. Gallia. Ex eodem scriptorio quo Gl. kgl. S. 181 fol. — *Poss.* Bibl. Gottorp. (Cat. Lindenbrog n. 77 — Cat. Pechlin n. 182 — Cat. Möllmann n. 161).

Litt. Bruun 53. — Eadmeri historia novorum in Anglia ed. by Martin Rule. Preface LXXXVIII. — Th. D. Hardy: Descriptive catalogue of materials relating to the history of Great Britain and Ireland II 237. — Greek and Latin manuscripts in Danish collections (1921) 50.

Gl. kgl. S. 3442 8vo membr., sæc. XII et XIII (pag. „31" sæc. XV rescripta est), ff. 66 („31—85", „96—105"), cm. 14✕10,4. Tegumentum sæc. XVI Auguste Vindelicorum factum. (Cf. K. K. Hofbibliothek. Katalog der Ausstellung von Einbänden. (Wien s. a.) n. 315. 319).

f. „31"—„41'" [sæc. XII]: „*Passio sancti Laurencii martiris*". „Cum ergo duceretur sanctissimus Sixtus ✕ Ypolitum sepelierat sub die 15 Kalendarum Nouembrium".

f. „41'"—„44" [sæc. XII]: „*Passio Xyxti pape et martiris.* Orta tempestate sub Decio ✕ ne quis eos sepeliret".

f. „44"—„52" [sæc. XII]: „*Passio sanctorum Abdon et Sennis.* Tunc audientes duo subreguli ✕ in cimiterio Pretextati sub die 8 Augusti regnante Domino nostro Jhesu Christo, cui est honor . . .".

f. „52"—„56" [sæc. XII]: „*De sancto Nicolao*". „Credidit itaque Augustus fallaciis eius ✕ remeare ad propria magnifantes Dominum nostrum Jhesum Christum, qui cum patre . . .".

f. „56"—„56'" [sæc. XII]: „*Vita beati Nicolai*". „Gloriosa quidem acta sanctorum quibus ab ortu ✕ nunc ad narrationis seriem redeamus".

f. „57"—„71'" [sæc. XII]: „*Vita sancti Nicolai episcopi*". „Placuit igitur redemptori omnium seculorum cuidam clarissimo

uiro Ephiphanio × ut hic eum patronum et aduocatum et in futuro apud Dominum intercessorem habeamus. Cui est honor et gloria in secula seculorum Amen. | En modo perscripsi currendo gesta beati | pontificis almi Mirreorum Nicolai | ".

f. „72"—„77'" [sæc. XII]: „*Passio sanctorum Johannis et Pauli.* Sub Constantino Augusto a Gallicano duce × passio ista sanctorum ad laudem et gloriam nominis Christi. Qui cum . . .".

f. „78"—„84": „*Vita sancti Vigilii episcopi et martiris Tredentini.* Sanctissimas martyrum laudes multifariis × in urbe Tredentina annis duodecim Stillicone consule regnante Domino nostro . . .".

f. „84"—„87": „*Epistola sancti Vigilii episcopi Tredentini ad Simplicianum Mediolanensium antistitem de passione martirum id est Sisinnii, Martirii et Alexandri.* Domino sancto ac uenerabili patri bonis omnibus preferendo × Dies autem passionis sanctorum 4 Kal. Junias sexta feria luce nascente".

f. „96"—„101" [sæc. XIII]: „*Passio sanctorum Crisanti et Darie uirginis*". „Historiam priorum sanctorum ad edificationem × in gloria perpetue corone suscepit. Amen".

f. „101"—„104'" [sæc. XIII]: „*Passio sancti Adriani martiris*". „Factum est in secunda interrogatione × Beata ////".

f. „105" [sæc. XIV]: *Series abbatum monasterii sancti Udalrici et sancte Afre.* [rasura]. „//// III. Gotescegen. IIII. Fridbordus. V. Heinricus. VI. Tieto. × Marquardus abbas suscipitur, et post efficitur abbas monasterii sanct //////".

f. „105'" [sæc. XIV]: „*Seruicia custodis.* Nomina sunt ista: Obiit Berhta de Schiringim in die Pauli primi heremite × Psalmum illum Miserere ex toto ut deus misereatur mihi /////".

Poss. Monasterium s. Udalrici et s. Afre Auguste Vindelicorum situm. (In tegumento hec signatura: „4 H 1"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 93).

Thott 135 fol. membr., sæc. XII, ff. 48, cm. 43,3×30. Codex mutilus et male compactus. (f. 32—40' = quat. „II", f. 41—48'. = quat. „III", f. 1—8' = quat. „VIII", f. 9—16' = quat. „VIIII").

f. 1—1': *Passio sancti Bartholomei apostoli.* „////// respondissent. Amen. Apparuit angelus Domini splendidus sicut sol × bene constabilitis migrauit ad Dominum . . .". (ASS. Aug. V 37—38).

f. 1'—2: „*Passio sancti Juliani martiris.* Sublimen atque uenerabilem passionem × intercessione sua gloriosus martir reuocat ad salutem prestante Domino . . .“.

f. 2—14: „*Vita sancti Cesarii episcopi et confessoris.* Quia reuerenda × prefulget in celis prestante Domino . . .“.

f. 14—16': *Vita sancti Augustini episcopi et confessoris.* „Inspirante rerum omnium factore × ad controuersiam ambo illi Calamenses episcopi uenerunt //////“. (ASS. Aug. VI 427—431).

f. 17—17': *Miracula beati Leodegari.* „///// ri sui collo ac manibus teneretur cathenata × In quo loco operantur culmina uirtutum cotidie ad huius mirabilem tumulum, ad laudem et gloriam . . .“. (Surius: Vitæ sanctorum (1618) X 15—16).

f. 17'—19': „*Vita sancti Apollinaris episcopi et confessoris.* Quantum se omnium × assiduum nunc gaudet aduocatum regnante Domino . . .“.

f. 19': „*Passio sancti Dionisii martiris cum sociis suis.* Post beatam ac salutiferam × cunctis emicuit. Hec sita est in Atthica /////“.

f. 20: *Vita sancti Menne.* „///// preceptorum imperatorum × in Siria metropoli dantes omnes gloriam Deo . . .“.

f. 20—20': „*Vita sancti Bricii episcopi et confessoris.* Igitur post excessum beati Martini × sanctus Eustochius successit magnifice sanctitatis prestante Domino . . .“.

f. 20'—22': „*Vita sancti Euchirii episcopi.* Fuit quidam uir ex ordine senatorio × in oratorio quod ipsa construxerat auxiliante Domino nostro . . .“.

f. 22'—24': „*Vita sancti Aniani episcopi et confessoris.* In tempore illo cum Chunorum exercitus × assidua interpellatione apud Dominum commendare dignetur, cui est honor . . .“.

f. 24': „*Passio sancte Cecilie uirginis.* Humanas laudes × quasi agnum mansuetissimum destinauit //////“.

f. 25: *Passio sanctorum Andochii, Thyrsi et Felicis.* „////// fuisse accensum. Ita illesi et intrepidi × Passi sunt autem 8 Kal. Octobris“.

f. 25—26': „*Vita sancti Aunarii episcopi et confessoris.* Quotiens mentes nostras × diuina beneficia ipsius meritis cunctis prestantur fidelibus cooperante Christo . . .“.

f. 26': „*Passio sanctorum martyrum Cypriani episcopi et Justine uirginis.* Cum completi fuissent prophetici sermones × Si regnum celorum per tormenta accipies ma //////“.

f. 27—27': *Passio Maximi episcopi Regiensis.* „////// culum auferens dilectio propinquarum deportauit ad tumulum × ut fulgeamus lumine caritatis. Quod ipse . . .".

f. 27'—30: „*Vita sancti Eusitii confessoris.* Dum sol iste corporeus × uirtutum miraculis prestante Domino . . .".

f. 30—30': „*Passio sancti Saturnini episcopi et martiris.* Si eorum uirorum × omni studio preparatam sancti uiri reliquias /////".

f. 31: *Epistola* LUCIANI *de reuelatione corporis Stephani martyris primi et aliorum.* „///// Diluculo uero consurgens ad hymnos × quem periclitanti seculo aperire dignatus est Jhesus Christus . . .". (Migne PL. 41. 813—815).

f. 31—32': „*Sancti Cassiani episcopi et confessoris.* Igitur beatus Cassianus nobilibus ac locupletatis parentibus × salus et uirtus atque potestas in secula seculorum Amen".

f. 32': „*Syxti, Felicissimi et Agapiti martyrum.* Eodem tempore Decius Cesar et Valerianus prefectus × hostiam puram, perpetuam et immaculatam //////".

f. 33—47': „*Miracula beatissimi Germani Autissiodorensis episcopi*". „////// uoluitur per ora cunctorum. Nam et beato Michomeri × instaurando ordinas et ordinando instauras". (ASS. Julius VII 257—277).

f. 47'—48': „*Reuelatio sancti Corcodomi diaconi et conuersio Mamertini uel gesta sancti Germani episcopi et confessoris.* Quanta sit diuine misericordie pietas × ad locum ubi misse cele /////". (ASS. Julius VII 206. 207).

Prov. Gallia. — *Poss.* Ecclesia sancti Vincentii Metensis. (Cat. mss. codd. collegii Claromontano-Parisiensis 254). — Collegium Claromontanum. (f. 1: „Paraphé au desir de l'arrest du 5 juillet 1763. Mesnil"; „56" [sc. folia]; „M L 13". Ibidem in schedula parua chartacea adglutinata: „299 M". — Catalogus manuscriptorum codicum collegii Claromontano-Parisiensis 254 n. 662). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 287 n. 135).

Litt. Ellen Jørgensen: Codices Claromontani i det kgl. Bibliotek i København. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen IV 83.

Thott 133 fol. membr., sæc. XIII, ff. 262, cm. 37,5×25. Codex mutilus.

Vite sanctorum ad menses Junium, Julium, Augustum spectantes, inter quas memoria digne sunt uite s. Leufredi, s.

Karileffi, s. Lauriani, s. Wandregisili, s. Panatii, s. Samsonis, s. Becharii Carnotensis episcopi.

Prov. Gallia. — *Poss.* Collegium Claromontanum. (f. 1: „Paraphé au desir de l'arrest du 5 juillet 1763. Mesnil"; „264" [sc. folia]. Ibidem in schedula parua chartacea adglutinata: „300 M". — Catalogus manuscriptorum codicum collegii Claromontano-Parisiensis 225 n. 665). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 286 n. 133).

Litt. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen IV 83.

Ny kgl. S. 1783 fol. membr., sæc. xv, ff. 114, cm. 26,4×18,5. Litt. init. Codex mutilus.

f. 1—23: *Legenda beatissimi patris sancti Anthonii de Padua.* „Assidua fratrum postulacione deuictus × uberioris gracie riuum sicientibus effundas". (Léon de Kerval: Sancti Antonii de Padua vitæ duæ quarum altera hucusque inedita. Collection d'études et de documents V 1—114).

f. 23'—29': *De sancto Anthonio de Padua.* „Ista, que sequuntur, extracta sunt in diuersis locis ex alia quadam legenda sancti Anthonii de Padua, que incipit: Benignitas et humanitas saluatoris nostri apparuit in hoc seculo, cum non solum per se ipsum etc., que uidentur in eiusdem sancti legenda antescripta penitus omissa. Idcirco tamen hic posita sunt ac sub litteris A B C D E etc. singula distincta notabilia, quatenus ipsam legendam lecturus seu populo predicaturus, quod querit, cicius inueniat, melius exponat, luculentius preconiis efferat. A. Anthonius igitur quasi matutinum sydus confessor Christi prefulgidus × quam cum suo uersu et oratione propria una cum clero uniuerso gloriosissime terminauit". (Léon de Kerval: Sancti Antonii de Padua vitæ duæ quarum altera hucusque inedita. Collection d'études et de documents sur l'histoire religieuse et littéraire du moyen âge V 207—235).

f. 29'—47': Johannes de Orta: *Vita beatissimi Ludowici episcopi et confessoris.* „Scripturus uitam beati antistitis Ludowici inhabitatorem eius inuoco × ipse dominus papa fuit de hac luce a Domino euo /////". (Analecta Bollandiana IX 281—339).

f. 48—59': Bonauentura: *Legenda sancti Francisci.* „//// tatem uehementer optaret, nec tamen cordis sui secretum × mirificans sanctum suum magnificencia uirtutis altissimi cui est . . .". (Bonauentura: Opera omnia (1898) VIII 537—549).

f. 59'—75': BONAUENTURA: *Miracula sancti Francisci.* „Ad omnipotentis Dei honorem ... Nouus igitur homo Franciscus × Christus crucifixus, per merita serui sui Francisci ad laudem et gloriam unius Dei et trini, qui ...". (Bonauentura: Opera omnia (1898) VIII 549—564).

f. 76—79: *Miracula beati Ludowici episcopi.* „Juuenis quidam dum palefredum equitasset × demonstrando ymaginem sancti Ludowici: Ecce uir iste fugauit ////". (Analecta Bolandiana IX 345—353).

f. 80—95': THOMAS DE CELANO: *Legenda beatissime Clare uirginis.* „Quasi ueterani mundi senecta uergente × Acta sunt autem hec apud Anagniam in ecclesia maiori anno Dominice incarnationis 1255 pontificatus Domini pape Alexandri anno primo. Ad laudem ...".

f. 96—109': JOHANNES A CAPISTRANO: „*Legenda beatissimi patris nostri Bernardini.* In ciuitate inclita Senarum, que ciuitas est uirginis nuncupata × Pater manifestaui nomen tuum hominibus. Ad honorem ...".

f. 109'—114': *Miracula beati Bernardini.* „E multis et fere innumerabilibus pauca collecta × etiam hodie ambulat precibus et meritis ipsius fratris Bernardini".

Poss. FR (In folio preligato: „FR 1829"). — Empt. Lundonii anno 1919. (Catalogue of the third portion of the famous stock of W. J. Leighton (1919) n. 2436).

Gl. kgl. S. 169 fol. membr., sæc. xv, ff. 176, cm. 28×20,5. Litt. init. Tegum. uetus.

f. 1—2: *Nomina 77 beate Marie uirginis.*

f. 3—63: *Vite sanctorum et miracula.*

f. 63—70': *Tractatus super In principio erat uerbum.* „Inicium uirtutum est uerbum in diuinitate resolutum × plenum gracie et ueritatis".

f. 70'—102': BERNARDUS CLAREUALLENSIS *abbas: Homilie quattuor super Missus est.* (Migne PL. 183. 55—88).

f. 102'—103': *Ex homilia* BEDE *uenerabilis in festo annunciationis beate Marie.* (Migne PL. 94. 9—11).

f. 104—165': *Vite sanctorum et miracula.*

f. 166—175: *Historia de conceptione beate Marie.* „Gaude mater ecclesia × Et respice nos naufragos diuque fluctiuagos, ne mergamur in inferis, nobis miseris subueni Maria". [Notis musicis instructa].

f. 175': *Sequentia de resurrectione Domini.* „ | Dicant nunc Judei | qui crucifixerunt filium Dei | × | Et laudent Cristum | dicentes | ". [Notis musicis instructa].

f. 176 (fol. adglutinatum): *Passio sancti Bartholomei.*

Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Signatura in superiore parte tegumenti: „H 4"). — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 93. — Cat. Möllmann n. 124 uel 125).

Inc. Hafn. 2510 (adlig.) chart., sæc. xv, ff. 12, cm. $29{,}_4 \times 20{,}_2$. Tegum. uetus.

f. 1: „*Exemplum de annunciatione beate uirginis.* Legitur quod uiuente papa Honorio eius cognatus nomine Manfredus cardinalis adeo lubricus fuit × Et sic mortuus est ille cardinalis in pace. Et hoc fuit factum pro festo annunciationis uirginis Marie".

f. 2—3': „*De sancta Appollonia.* Temporibus Juliani imperatoris fuit quidem nobilis uir in urbe Romana × totum combussit, ne laudaretur a cristianis".

f. 3'—6: „*De sancto Valentino.* Propheta loquitur ad Deum: Secundum altitudinem tuam × Qui a sancto Habundio non longe a corpore sancti Valentini sepulti sunt collaudantes Dominum Jhesum Christum qui uiuit . . .".

f. 6—7': „*Natiuitas sancti Bartolomei.* Anno Domini 1400 directa est presens historia ad monasterium baruotorum aut fratrum minorum in Lubeck de Jherusalem et sonat in hec uerba: Rex quidem gentilis nomine Palestinus × dispersit bona sua pauperibus et adiunctus est ei, cui laus et gloria in seculorum secula Amen".

f. 7'—8: „*Natiuitas sancti Stephani prothomartiris.* Legitur in quadam historia quod in Jherusalem erat quidam uir nobilis et diues Antiochus nomine × diaconum sancte ecclesie ordinauerunt".

f. 8—11: „*Ortus beate Katherine.* Katherina uirgo sancta legitur sic nata fuisse in insula quadam que uocatur Ciprus × propter metum imperatoris diligentissime fouit".

f. 11—11': „*Hystoria beati Anthonii abbatis inuenta in Arabico et transumpta in Latinum.* Beatus Anthonius stella matutina × ceteraque uero que in immobilibus possidebat omnia uendidit".

f. 12—12': „*De sanctis decem milium militum martirum.* Adrianus et Anthonius Romani imperatores adhuc pagani ╳ Hermolaus archiepiscopus cum eis, qui eos baptizauit".
Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 36 n. 823 —824).

Gl. kgl. S. 3443 8vo membr., sæc. x, ff. 55 [quaterniones 7, scilicet q. „II" (8 ÷ 1 folia), q. „IV" (8 folia), q. „V" (8 folia), q „VI" (8 folia), q. „VIII" (8 folia), q. „VIIII" (8 folia), q. „X" (8 folia)], cm. 16╳9,6. Codex mutilus.
Ordines Romani.
f. 1—11': *Qualiter missa pontificalis celebretur.* „////// dum in sacrarium uenerit ╳ deinde mansionarii iuniores et intrant in secretarium". (Ordo Romanus I. Mabillon: Iter Italicum II 5—16).
f. 11'—28: „*Ordo uel denuntiatio scrutinii ad electos quod tertia ebdomada in quadragesima secunda feria iniciatur.* Scrutinium, dilectissimi fratres, quod electi nostri ╳ sic et in sabbato pentecosten omnimodis celebretur". (Ordo Romanus VII. Ibid II 77—84).
f. 28—42': „*De officiis diuinis in noctibus a cena Domini usque in pascha.* Igitur a dominica ╳ Mitte manum tuam et cognosce loca clauorum. Alleluia et data oratione finitur in nomine Dei summi". (Ordo Romanus I. Ibid. II 30—40).
f. 42'—46: „*Ordo quomodo in sancta Romana ecclesia reliquie conduntur.* Vadit episcopus in ecclesia ubi reliquie ╳ in ipsa ecclesia celebratur usque octo dies completos".
f. 46—48': „*Ordo quomodo in sancta Romana ecclesia acolitus ordinatur.* Dum missa celebrata fuerit ╳ ordine suo". (Ordo Romanus VIII. Mabillon: Iter Italicum II 85—86).
f. 48'—55: „*Iterum quomodo episcopum ordinet.* Dum a ciuitate et loco ╳ communicat omnem populum. Amen". (Ordo Romanus VIII. Ibid. II 86—89).
f. 55—55': „*Ordo librorum catholicorum que in ecclesia Romana ponuntur in circulo anno ad legendum.* In primitus in septuagesima ponunt Eptaticum usque in quindecimo die ante pascha ╳ VIIII lectiones VIIII responsoria. /////".
Poss. Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 287. — Cat. Möllmann n. 119).

Thott 150 fol. membr., sæc. XIII—XIV, ff. 158, cm. 33×22,4. Liber passim notis musicis instructus.

Missale.

Prov. Gallia, dioc. Remensis. (f. 121': „S. Sindulfus cf.", f. 124': „S. Basolus cf."). — *Poss.* Capella sancti Nicolai ecclesie cathedralis urbis Remensis. (In calendario 15/5: „Dedicatio ecclesie sancti Martini", 6/7: „Obitus Colessoni dicti Romlart et Jannette eius uxoris qui dedit huic capelle 30 libras . . .". f. 92': „Colesson Ronlart a donne le kalice de la chappelle saint Nicolas de nostre dame . . ."). — Collegium Claromontanum. (f. 1: „Paraphé au desir de l'arrest du 5 juillet 1763. Mesnil"; „Collegii Paris. Societat. Jesu"; „154" [sc. folia]. Ibidem in parua schedula chartacea adglutinata: „202 M". — Catalogus manuscriptorum codicum collegii Claromontano-Parisiensis 136 n. 414). — O. Thott. (Bibl. Thott VII 288 n. 150).

Litt. Ellen Jørgensen: Codices Claromontani i det kgl. Bibliotek i København. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen IV (1917) 83.

Thott 146 fol. membr, sæc. XIV, ff. 296, cm. 32×23. Liber picturis, ornamentis, litt. init. hist. decoratus, notis musicis instructus.

Missale.

Prov. Gallia, dioc. Parisiensis (ut docet calendarium). — *Poss.* Confraternitas sancti Petri et sancti Pauli apostolorum in ecclesia sancti sepulchri Parisius. (In folio preligato: „Ce messel est de la comflarrie de saint pierre et saint pol. En leglise du sepulcre a paris achate pour la dicte comflarrie le VIII[e] jour du moiz de mars lan mil III[c] IIII[xx] et VIII par Guillem coignart et regnaut pion maistres de la dicte comflarrie et le quel cousta quarente francs dor paiez par les dessuz diz le dit iour a Robin iaquin demourant en rue neuve nostre dame a paris etc."). — Collegium Claromontanum. (In folio preligato: „Paraphé au desir de l'arrest du 5 juillet 1763. Mesnil"; „Collegii Paris. Societat. Jesu"; „288" [sc. folia]. — Catalogus manuscriptorum codicum collegii Claromontano-Parisiensis 137 n. 416). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 288 n. 146).

Litt. Bruun 111. — H. Omont: Note sur un missel de la confrérie de St. Pierre et St. Paul en l'église du saint sépulcre de

Paris. Bulletin de la Société de l'Histoire de Paris. 16 Année. 4 Livr. (Paris 1889) 117. — Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen IV (1917) 83.

Thott 148 fol. membr., sæc. xv, ff. 247, cm. $36{,}_5 \times 26$. Liber pictura et litt. init. decoratus, notis musicis instructus. Tegum. sæc. xvi.
Missale.
Prov. Germania, dioc. Ultraiectensis (ut docet calendarium). — *Poss.* Ecclesia in Sloterdyk prope Amsteladamum (In folio preligato: „Item anno Domini 1480 in uigilia pasche celebratum est primum officium in hoc nouo missali in ecclesia de Sloterdiich . . .". Ibidem et ff. 244', 245, 245', 247' note et littere sæc. xv—xvi lingua Hollandica scripte ad eandem ecclesiam spectantes). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 288 n. 148).
Litt. Bruun 145.

Gl. kgl. S. 188 fol. membr., sæc. xv, ff. 214, cm. 39×29. Litt. init. et notis musicis instructus. f. 145' figura xylographica illuminata crucifixionem exhibens.
Missale.
Prov. Germania, dioc. Bremensis (ut docet calendarium). — *Poss.* Josias Lorck. (Bibl. Lorck II 120 n. 1959).
Litt. Bruun 144.

Thott 149 fol. membr., sæc. xv, ff. 161, cm. $31{,}_8 \times 22$. Litt. init.
Missale.
Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium beate Marie dictum Oldencloester [Mariencamp] in Frisia orientali. (f. 1 note que ad hoc monasterium spectant sæc. xv et xvi lingua Latina et Hollandica scripte). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 288 n. 149).

Gl. kgl. S. 1603 4to chart., sæc. xv, ff. 283, cm. $20{,}_3 \times 14$. Tegum. uetus.
Missale.
Prov. Germania.

Thott 530 4to membr., sæc. xv, ff. 107, cm. $23,_3 \times 15,_4$. Litt. init.
Missale.
Prov. Germania, dioc. Spirensis. (f. 2: „Sacerdos celebraturus missam secundum ordinem Spirensis ecclesie“.) — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 530).

Gl. kgl. S. 187 fol. chart., sæc. xv (f. 194': „1487“), ff. 196, cm. 29×20. Litt. init. Tegum. uetus.
Missale. In folio preligato note de officiis sancti Kanuti regis, sancti Wilhelmi abbatis, sancti Olaui regis, sancti Oswaldi regis. f. 83', 97'—99': prefationes notis musicis instructe. f. 194': „Explicit per fratrem Johannem Brilis anno Christi 1487 10 Kal. Decembris“.
Prov. Germania. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (cf. necrologium Cismariense ad 3 Nonas Aprilis: „Pater Johannes Brilis prior huius domus“). — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In folio preligato: „Liber sancte Marie sanctique Johannis ewangeliste in Cismaria“). — Bibl. Gottorpiensis.
Litt. Bruun 143.

Thott 147 fol. membr., sæc. xv, ff. 264, cm. 33×24. Litt. init. f. 172': pictura. Textus diuersis manibus auctus et passim notis musicis instructus. Tegum. uetus.
Missale.
Prov. Germania, dioc. Bremensis. (Calendarium ad usum ecclesie Bremensis spectat). — *Poss.* Altare conuiuii mercatorum in ecclesia sancti Martini Breme constitutum. (f. 3' in calendario hec nota: „Dominica prima aduentus erit dedicatio altaris copmannorum“. — f. 261': Copia litterarum a Gherardo Bloeck et aliis ciuibus et senioribus copmannis ciuitatis Bremensis anno 1488 18 die Maii datarum de commenda copmannorum in ecclesia sancti Martini Bremensis. Altera copia in folio preligato. — In folio preligato nota de dono Johannis van Iborch, quod anno 1441 ecclesie sancti Martini dedit). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 288 n. 147).

Thott 142 fol. membr., sæc. xiv, ff. 46, cm. 31×21. Litt. init. Tegumentum ligneum pro reliquiis recipiendis excauatum.
Lectionarium.

Prov. Germania. — *Poss.* Hermannus de Tremonia. (f. 1 eadem manu qua codex scriptum: „Hunc librum comparauit frater Hermannus de Tremonia“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 287 n. 142).
Litt. Bruun 148.

Gl. kgl. S. 1386 4to chart., sæc. xv, ff. 198, cm. 19×14. Tegum. uetus.
Lectionarium.
Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. (In folio preligato copia epistole ab abbate et priore et toto conuentu in Cismaria A.D. 1481 date lingua Saxonica inferiori scripte). — Bibl. Gottorpiensis.

Gl. kgl. S. 1387 4to chart., sæc. xv (f. 146': „1494“), ff. 400, cm. 21×14. Tegumentum uetus, in eadem officina qua Gl. kgl. S. 1386 4to factum.
Lectionarium.
Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorpiensis.

Gl. kgl. S. 3455 8vo chart., sæc. xv, ff. 273, cm. $15{,}_5 \times 10{,}_4$. Tegum. uetus.
„Lectiones de tempore duodecim lectionum“.
Prov. Germania. — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 93).

Gl. kgl. S. 1604 4to membr., sæc. xv, ff. 48, cm. 27×18. Picture, quarum nonnulle serico uelate, atque littere initiales splendidissime. Tegum. uetus.
Lectionarium.
Prov. Belgium. — Ad usum monasterii cuiusdam ordinis predicatorum s. Jacobo maiori et s. Marie Magdalene dicati scriptum. (f. 32: „In festo sancti Thome de Aquino ordinis predicatorum“, f. 34': „In festo beati Vyncentii ordinis predicatorum“, f. 35': „Sancti Petri martiris ordinis predicatorum“, etc. — f. 44: S. Jacobus maior et s. Maria Magdalena atque subter monachus paruus genuflectens). — *Poss.* P. L. Scavenius. (In interiore parte tegumenti signatura: „N. 7 in F“. — Bibl. Scav. 368 n. 7).
Litt. Bruun 146.

Ny kgl. S. 1778 fol. membr., sæc. xv, ff. 286, cm. 46×33. Litt. init. Tegum. uetus.

Antiphonarium pro conuentu quodam scriptum. Premittitur tractatus breuis de cantu ecclesiastico.

Prov. Germania. — Empt. Hafnie anno 1920.

Ny kgl. S. 39 fol. chart., sæc. xv, ff. 269, cm. 28,8×20,5. Tegumentum sæc. xv in Germania septentrionali factum.

Antiphonarium.

Ny kgl. S. 632 8vo membr., sæc. xiii, ff. 139, cm. 13,5×9,8. Codex notis musicis instructus.

f. 1—5': *Calendarium* (menses Marcius—December) cum additionibus, que ad ordinem predicatorum spectant, et duobus notis obituariis (21/5: „Obiit soror Bartholomea", 21/6: „Obiit Richeldina").

f. 6—139': *Excerpta ex antiphonale, graduale, hymnario etc.*

Prov. Empt. Hafnie anno 1920.

Thott 145 fol. membr., sæc. xi, ff. 177 (membr.) + 3 (chart.) [(IV—1) + 6 IV + (IV—1) + 3 IV + (IV—2) + 2 IV + (IV—1) + IV + (IV—1) + 5 IV + (IV—1)], cm. 25×15,7. Codex mutilus et partim rescriptus; 3 folia chartacea adligata sunt, ut lacunas implerent; in initio codicis quinque folia rescripta. Modo 5 littere initiales restant, cum cetere exscisse sint. Tegumentum sæc. xvi.

Psalterium. Manibus sæc. xiii et xv adscripte sunt antiphone etc. cum notis musicis.

Prov. Anglia. — *Poss.* H. Haselman. (In interiore parte tegumenti: „M. Heinrico Haselman gehörtt dieß buch Anno Christi 1615"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 288 n. 145).

Litt. Bruun 37. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 42.

Thott 143 fol. membr., sæc. xii exeunt., ff. 199, cm. 28,6×19,8. Litt. init. hist. et cum ornamentis. 16 picture.

Psalterium.

Prov. Anglia septentrionalis. (Ex scriptorio cuiusdam monasterii ordinis s. Augustini in Anglia septentrionali siti, ut docent nomina sanctorum in calendario et litania: Cuthbertus, Wilfridus, Johannes Beuerlacensis, Dunstanus, Augustinus Anglo-

rum apostolus, Beda, Botulfus, Albanus, Etheldrida, Swithunus, Oswaldus, Edmundus, Augustinus doctor. Picture et littere initiales ad eandem regionem spectant; cf. Young and Henderson Aitken: A catalogue of the manuscripts in the Hunterian Museum in the University of Glasgow 169. — The New Palæographical Society. Facsimiles of ancient manuscripts. First series. Vol. II. Pl. 189—191). — *Poss.* f. 1 manu sæc. XII exeunt. catalogus reliquiarum scriptus est, sed nomen possessoris erasum. — Mulier quedam de familia Folkungorum in Suecia. (f. 13' [sæc. XIII ineunt.]: „Suscipere digneris, sancta trinitas, hos psalmos consecratos, quos ego miserima et peccatrix cupio decantare in honore nominis tui et in honore sancte Marie uirginis et omnium sanctorum tuorum pro me misera peccatrice et pro anima patris mei et matris mee et pro anima Byrgeri ducis et pro animabus fratrum meorum et sororum mearum et omnium consanguineorum meorum et omnium fratrum et sororum et familiarium ordinis nostri × ad requiem sempiternam. Amen"). — Mechtildis, regina regis Dacie Abelis, mater Erici ducis Jutie, uxor Birgeri ducis de familia Folkungorum. (f. 4 in calendario ad 6. Kal. Jun. [sæc. XIII]: „Anno Domini 1272 obiit illustris dux Jucie Ericus filius Abel regis".). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 285 n. 143).

Litt. Nyt Aftenblad 1825: 33. — Bruun 40. — Strzygowski: Iconographie der Taufe Christi 52. — Michel: Histoire de l'art II. 1. 316. — Ellen Jørgensen: Studier over danske middelalderlige Bogsamlinger. Historisk Tidsskrift 8 R. IV 62. — Greek and Latin illuminated manuscripts in Danish collections (1921) 32.

Gl. kgl. S. 1606 4to membr., sæc. XIII, ff. 174, cm. 20,4×14. f. 4—9': Picture parue, que zodiacum et opera per circulum anni illustrant. f. 10—21: Picture maiores uitam Christi illustrantes. Littere initiales. Tegumentum uetus.

f. 4—172': *Psalterium.*

f. 172'—174 [manu sæc. XV]: „*Missa de beata uirgine pro mulieribus pregnantibus aut alias in partu laborantibus*".

Prov. Gallia (ut docent picture etc. Nomina sanctorum in litania et in calendario prima manu scripta ad Galliam septentrionalem spectant). — *Poss.* Kristina Haakonsdatter. — Ingebjørg Erlingsdatter [† 1315]. — Elin Thoresdatter. — Ingebjørg Erlingsdatter [uxor Sigurdi Hafthorssøn]. — Hakon Sigurdsøn. —

Sigrid Erlendsdatter. — Monasterium monialium in Asloe (Nonneseter) uel monialis quedam huius monasterii. — P. Syv. (In tegumento manu sæc. XIV: „þæna saltar ate iunfru kristinn doter hakuna k., gaf fru ingibior ellinn dótær sinn, gefe Gud henne uel at niota saltaræns ok halfu bætre astar mans sins". — Diplomatarium Noruegicum I n. 537. — f. 9' [manu sæc. XIV]: „Hustru Sigridh Erllendz dotter a mik vel matu sia mik". — In calendario [manu sæc. XV exeuntis uel XVI ineuntis] sub 5. Kal. Octobris: „Dedicacio monasterii monialium Asloie", et alie note, quarum he memoria dignissime uidentur — sub Id. Maii: „Halwardi martiris XII lect.", sub 8. Id. Julii: „Sanctorum in Selio XII lect.", sub 4. Kal. Augusti: „Olaui regis et martiris XII lect.", sub 3. Id. Octobris: „Festum reliquiarum", sub 17. Kal. Januarii: „Artidhald h. ko. hakons". — f. 3: „P. P. Syv").

Litt. P. Syv: Tohundrede danske Viser (1695) Fortalen Bl. b 2'. — Scriptores rerum Danicarum V 385. — Werlauff 152 fn. — Bruun 75. — Gustav Storm: Om den hellige Kong Haakon og Peder Syvs Psalterium. Forhandlinger i Videnskabs Selskabet i Christiania 1879 N. 11. — Kålund: Katalog over de oldnorsk-islandske Haandskrifter i det store kgl. Bibliotek og Universitetsbiblioteket (1900) S 36. — Harry Fett: Gammel norsk Malerkunst. Kunst og Kultur V 385. — Harry Fett: Matheus af Paris og hans Stilling i norsk Kunsthistorie. Aarsberetning fra Foreningen til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring. 1910: 188. — Harry Fett: Osloskolen og det monumentale Maleri. Ibid. 1914: 60. — A. Michel: Histoire de l'art II 1. 334. — Harry Fett: Norges Malerkunst i Middelalderen (1917).

Thott 108 8vo membr., sæc. XIII, ff. 153, cm. 16×10. Litt. init. hist. et cum ornam.

Psalterium.

Prov. Gallia (ut docent calendarium et litania). — *Poss.* H. Frick. (f. 1: „Sum Henrici Frick"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 108).

Litt. Bruun 79.

Gl. kgl. S. 3384 8vo membr., sæc. XIV, ff. 351, cm. 9,1×6,1. Litt. init. hist. (legenda s. Francisci) et cum ornam. Picture (imagines sanctorum e. g. s. Pauli, s. Catharine, s. Michaelis, s. Margarethe, s. Francisci, s. Clare).

Psalterium.

Prov. Gallia. (Liber in Gallia exaratus in Suecia mutilatus et rescriptus; litania manu sæc. XIV—XV scripta nomina sanctorum Suecorum habet: S. Olauus, Ericus, Henricus, Eschillus, Bothuidus, Sighfridus, Birgitta). — *Poss.* Carolus Torchilli. (f. 1: „Ex libris Caroli Torchilli"). — Fr. Rostgaard. (Bibl. Rostg. 459 n. 155). — Chr. Danneskiold-Samsøe. (Bibl. Danesk. 403 n. 57).

Litt. Bruun 106.

Ny kgl. S. 41 8vo membr., sæc. XIV, ff. 257, cm. 11,1×7,5. Liber litt. init. hist. et iocaminibus penne (drôleries) et picturis decoratus.

Psalterium.

f. 257' [manu recentiori]: *Oratio*: „Ik danke dy vornuft godes . . .".

Prov. Gallia, prouincia Rhemensis. (In calendario 7/5: S. Letardus episcopus, 26/5: Augustinus archiepiscopus, 6/7: Sexburga, 5/8: Oswaldus, 5/9: Bertinus, 1/10: Remigius, Vedastus, Bauo [rubr.], 31/10: Quintinus, 12/11: Liuinus [rubr.], 3/12: Birinus. — In litania: Quintinus, Liuinus, Audomarus, Bertinus, Winnocus, Remigius, Vedastus, Bauo, Gudwalus).

Litt. Bruun 109.

Ny kgl. S. 7 8vo membr., sæc. XIV, ff. 218, cm. 9,5×6,8. Litt. init. cum ornam.

Psalterium cum canticis, litania, officio defunctorum, officio corporis Christi, officio beate Marie uirginis, calendario.

f. 218 [manu paulo recentiori]: *Oratio*: „Suscipe digneris Deus omnipotens hos splalmos consecratos × uenturus est".

Prov. Germania. In calendario note — eadem fortasse manu que scripsit calendarium — ad Idus Januarii: „Obiit Lutha mater mea", — ad 13 Kal. Februarii: „Obiit Dithericus frater meus", etc. — *Poss.* B. Luxdorph. (In folio preligato: „Luxdorph". — Bibl. Luxd. Libri mss. 34 n. 454).

Thott 533 4to membr., sæc. XV, ff. 232, cm. 18,8×13,5. Litt. init. hist. Liber notis musicis instructus.

Psalterium.

Prov. Gallia. (Rubrice nonnulle lingua Gallica scripte). — *Poss.* Conuentus quidam ordinis fratrum predicatorum in Gallia (ut

docet calendarium; f. 1: Inuocatio hec manu recentiori scripta: „Jesus, Maria, Dominicus"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 533).

Litt. Bruun 142.

Thott 144 fol. membr., sæc. xv, ff. 81, cm. $30 \times 20{,}_3$. Litt. init. cum ornam. Tegum. uetus.

Psalterium cum antiphonis.

Prov. Anglia. (Calendarium ad usum ecclesie Saresburiensis adaptatum). — *Poss.* Adam Bonslyng. (f. 5 in calendario ad 15 Kal. Octobris: „Obiit dominus Adam Bonslyng A. D. 1506 quondam . . . huius libri"). — James G. (f. 1 sepius: „James G. . . ." [rasura]). — Thomas Bowsy. (f. 81': „Thomas Bowsy ow this boke, he that stel it shal be"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 288 n. 144).

Litt. Bruun 142.

Thott 118 8vo membr., sæc. xv, ff. 273, cm. $12{,}_7 \times 9{,}_7$. Litt. init. Tegum. uetus.

Psalterium.

f. 267': Ordo sepulture notis musicis instructus.

Prov. Monasterium quoddam monialium ordinis s. Benedicti in Germania septentrionali situm. (In calendario $^{7}/_{1}$: Commemoratio abbatum, $^{7}/_{2}$: Commemoratio fratrum et sororum, $^{3}/_{3}$: Commemoratio benefactorum, etc. — $^{1}/_{3}$: S. Swicbertus [rubr.], $^{5}/_{5}$: Godehardus [rubr.], $^{26}/_{11}$: Illatio s. Marie [rubr.]. — $^{17}/_{6}$: „Anno Domini 1492 obiit dilectissimus prepositus noster Nicolaus". $^{19}/_{10}$: „Anno Domini 1481 reformatum est presens monasterium"). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 118).

Litt. Bruun 179.

Ny kgl. S. 6 8vo membr., sæc. xv, ff. 203, cm. $13{,}_4 \times 10{,}_4$. Litt. init. hist. Tegum. uetus.

Psalterium.

Prov. Germania. — Monasterium quoddam ordinis s. Benedicti dioc. Hildeshemenis (ut docet calendarium, in quo etiam hec notanda — $^{9}/_{9}$: „Dedicatio templi et altaris sancte crucis" et $^{8}/_{12}$: „Dedicatio principalis altaris et aliorum duorum"); postea calendarium ad usum ordinis Cisterciensis adaptatum est. — *Poss.* Catharina Magdalena Mohr. (f. 1: „Catharina Magdalena Mohr 1727").

Thott 117 8vo membr., sæc. xv (f. 14, 15': „1472"), ff. 297, cm. 11,1×8,1. Litt. init. hist. et iocaminibus penne (drôleries) decoratus. Tegum. uetus.

Psalterium.

Prov. Monasterium quoddam ordinis Cisterciensis in Germania situm. (In calendario 10/1: S. Wilhelmus ep. [rubr.], 11/1: Commemoracio episcoporum et abbatum, 29/4: Robertus abb. [rubr.], 20/6: Memoria sollempnis personarum Cisterciensis ordinis utriusque sexus [rubr.] etc. — 1/3: S. Swicbertus [rubr.], 10/10: Gereon [rubr.], 15/10: Mauri [rubr.]. Inter festa principalia hec: 25/2: Translatio s. Mauricii gloriosi ducis, 22/9: Mauricius gloriosus dux et patronus. — In fol. preligato 4 capita ethiopum sanctorum depicta. — In calendario 9/10: „Obiit Ludolfus Elebe pater noster dilectissimus"). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 117).

Litt. Bruun 179.

Gl. kgl. S. 1605 4to membr., sæc. xv exeunt., ff. 319, cm. 20,8×13,9. Liber pulcherrime picturis atque litteris initialibus ornatus; in margine calendarii imagines sanctorum suis locis uidentur nec non picture, que zodiacum et opera ruralia per circulum anni illustrant. Inter fol. 48 et fol. 49 unum folium deest.

Psalterium precedente calendario et uariis theologicis (sc. uerbis s. Augustini de laude et utilitate psalmorum — speculo conscientie — septem peccatis mortalibus — septem operibus misericordie, etc.) ac subsequentibus litania, precibus, uigiliis mortuorum.

Prov. Belgium. Pro usu prouincie Remensis, dioc. Tornac. (In calendario 1/10: Remigius et Bauo [rubr.]. — In litania: Godeleua). — *Poss.* Codex in castro Rosenborg in thesauro Regio repertus in Bibliothecam Regiam anno 1781 receptus est.

Litt. Kielische Litteraturjournal 1781: 766. — Erichsen 10. — Werlauff 216. — Bruun 291.

Thott 109 8vo membr., sæc. xiv, ff. 346, cm. 16,3×11. Multe pagine floratura decorate. Litt. init. hist. et cum ornam.

f. 1—6': *Calendarium.*

f. 9—103': *Psalterium feriatum.*

f. 104—346: „*Breuiarium* ad usum ecclesie beatissimi prothomartiris Stephani Diuionensis scriptum".

Prov. Gallia, dioc. Lingonensis. (In calendario $^{4}/_{1}$: S. Gregorius Lingonensis episcopus, $^{27}/_{4}$: Dedicacio ecclesie s. Stephani Diuionensis, $^{8}/_{6}$: Medardus et Gildardus, $^{15}/_{6}$: Oct. s. Medardi, $^{17}/_{6}$: Verolus, $^{3}/_{8}$: Inuentio s. Stephani cum uig. et oct., $^{17}/_{8}$: Mammes, $^{26}/_{8}$: Dedicatio ecclesie s. Mammetis, $^{9}/_{9}$: Reuelatio s. Medardi, etc. etc.). — *Poss.* f. 9 insignia primi possessoris, vid. tabulam II n. 2 — J. Tabourot. (In folio preligato: „Magister Jacobus Tabourot, rector hospitalis beate Marie 1579", „A. J. Tabourot maistre de l'hospital nostre dame 1579, et depuis prieur de Trechatel en l'année 1595", f. 7: „J. Tabourot, prieur de saint Florent de Trechatel"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 109).

Litt. Bruun 176.

Gl. kgl. S. 3458 8vo chart., sæc. xv, ff. 266, cm. 13,$_{6}$×9.

Psalterium feriatum et breuiarium. Diuersis manibus sæc. xv addite sunt orationes et sequentie quarum nonnulle in Repertorio hymnologico quod ed. Chevalier non inueniuntur e. g. f. 2': sequentia de s. Scolastica: Gaude gemma puellarum, et f. 266': sequentia de s. Martino: O Martine miles Christi.

f. 265—266': „Bernardus: *De officio diuino.* Chorus est Dei et sanctorum angelorum locus sacratus × cor suum ad Deum sursum erigendo".

Prov. Germania. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Calendarium congruit cum calendario obituarii Cismariensis Gl. kgl. S. 1587 4to). — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Pechlin n. 286. — Cat. Möllmann n. 326).

Ny kgl. S. 137 4to membr., sæc. xiv, ff. 308, cm. 18,$_{4}$×13,$_{4}$. Codex mutilus.

Breuiarium.

Prov. Germania.

Thott 115 8vo membr., sæc. xiv, ff. 125, cm. 14,$_{7}$×10,$_{7}$. Codex mutilus.

Breuiarium secundum usum ordinis Cisterciensis. (In calendario $^{10}/_{1}$: S. Uillehelmus [12 lect.], $^{11}/_{1}$: Commemoracio episcoporum et abbatum, $^{29}/_{4}$: S. Robertus [12 lectiones]).

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 115).

Ny kgl. S. 133 4to membr., sæc. xv, ff. 492, cm. 17×12. Codex floratura et litteris initialibus decoratus.

Breuiarium.

Prov. Gallia, dioc. Baiocensis. (In calendario 16/5: S. Regnobertus [rubr.], 1/7: Inuentio reliquiarum Baiocensis ecclesie [rubr.], 19/7: Translatio sanctorum Exuperii, Lupi et Vigoris [rubr.], 28/7: Rauennus et Rasiphus [rubr.]. — In litania: S. Ravennus, Rasiphus, Romanus, Exuperius, Vigor, Lupus, Regnobertus).

Litt. Analecta Hymnica medii æui LII 350.

Ny kgl. S. 37 8vo chart., sæc. xv, ff. 149. Codex mutilus.

Breuiarium.

Prov. Germania. (In litania: S. Auctor).

Thott 549 4to membr., sæc. xv (f. 429 manu recentiori: „Scriptum anno Domini 1422"), ff. 429, cm. 17×12,5. Liber litt. init. et floratura decoratus. Tegumentum sæc. xv aquila duplici Imperii Romani ornatum.

Breuiarium.

Prov. Germania, dioc. Argentinensis. (In calendario 4/7: S. Udalricus [rubr.], 21/7: Arbogastus [rubr.], 18/9: Richardis imperatrix. — f. 371': Officium Ricgardis imperatricis). — *Poss.* Sigismundus imperator [?] (In folio preligato [manu recentiori]: „Sigismundus imperator"). — In calendario [manu sæc. XVI]: „Obiit dominus meus Thomas Wolf cl. d. anno 1511, requiescat in pace", 6/10: „Anno 1501 die hoc nepotes obierunt", 12/10: „Magister Jacobus de Goch filius obiit anno 1501". — In folio preligato [manu sæc. XVIII]: „Ist wegen seiner Älte eine sondere Rarität und Uphebens würdig. F. G." — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 409 n. 549).

Ny kgl. S. 33 8vo membr., sæc. xv, ff. 380, cm. 16,4×12. Liber floratura et litteris initialibus hist. et cum ornamentis decoratus.

Breuiarium secundum usum ecclesie Constantiensis in Germania. (f. 75: „Incipit breuiarius de tempore et de sanctis per circulum anni secundum chorum ecclesie Constantiensis". — In calendario 9/9: Dedicatio ecclesie Constantiensis).

Prov. Germania. — *Poss.* f. 9 insignia primi possessoris, vid. tab. II n. 3. — Fr. Münter. (Bibl. Münter. II n. 13).

Litt. Bruun 191.

Ny kgl. S. 27b 8vo membr., sæc. xv, ff. 221, cm. 17,7×8,7. Codex litt. init. et floratura decoratus.

Breuiarium.

Prov. Bohemia. (f. 90', 98: Sequentie: „Felix Johannes mergere", „Laus trinitati resonet". — Floratura huius codicis persimilis florature codicis Thott 3 8vo, qui ex Bohemia oriundus est). — *Poss.* Comes de Rosenstein. (In tegumento littera R impressa corona superposita. Eadem littera cum corona eadem impressa est codici Thott 127 8vo, qui comiti cuidam de Rosenstein pertinuit, cum fol. 1 manu sæc. xviii scriptum est nomen possessoris: „Baron de Rosenstein"). — Museum antiquitatum septentrionalium. (Nr. 16038. — C. J. Herbst docet codicem a v. cl. J. J. A. Worsaae Ripæ a quodam ligatore librorum pro 12 Rdl. emptum anno 1856 museo traditum esse).

Gl. kgl. S. 1602 4to membr., sæc. xv, ff. 379, cm. 17,5×12,4. Litt. init.

Breuiarium ad usum conuentus cuiusdam ordinis s. Francisci in Germania (fortasse in dioc. Herbipolensi) siti.

Gl. kgl. S. 3450 8vo membr., sæc. xv, ff. 332, cm. 12,8×8,9. Liber diuersis manibus scriptus, notis musicis instructus, floratura decoratus.

Breuiarium.

Prov. Germania, dioc. Bambergensis. Ex conuentu quodam ordinis fratrum predicatorum. (In calendario 28/1: Translatio s. Thome doctoris [rubr.], 3/3: Kunegundis [rubr.], 7/3: Thomas cf. et doctor [rubr.], 29/4: Petrus m. [rubr.], 7/5: Translatio s. Petri m. [rubr.], 24/5: Translatio b. Dominici [rubr.], 13/7: Henricus imp. [rubr.], 5/8: Dominicus [rubr.], 19/8: Sebaldus [rubr.], 9/9: Translatio s. Kunegundis [rubr.], 30/9: Otto episc. [rubr.], — cf. litaniam). — *Poss.* C. F. Temler. (Bibl. Temler. 360 n. 6). Empt. in auctione Temleri anno 1781 pro 3 Rdl. 2 m. 1 sk. — In folio preligato hec inscriptio eadem manu, que in Gl. kgl. S. 3445 8vo inuenitur, scripta: „Breviarium Latine sec. xv".

Gl. kgl. S. 3454 8vo chart., sæc. xv, ff. 402, cm. 14×10,5. Tegum. uetus.

Breuiarium.

Prov. Germania. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Calendarium congruit cum calendario in Gl. kgl. S. 3458 8vo. Codex ex eodem scriptorio quo Gl. kgl. S. 3458 8vo). — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 110).

Gl. kgl. S. 3456 8vo chart., sæc. xv, ff. 244, cm. $14,_{1}\times 10,_{3}$. Codex mutilus. Tegum. uetus.
Breuiarium.
Prov. Germania. — Monasterium s. Johannis in Cismaria. (Calendarium congruit cum cal. in Gl. kgl. S. 3454 8vo et 3458 8vo. Codex ex eodem scriptorio quo illi codices). — *Poss.* Monasterium s. Johannis in Cismaria. — Bibl. Gottorp. (Cat. Möllmann n. 111).

Ny kgl. S. 38 8vo membr., c. 1500, ff. 390, cm. $12,_{6}\times 8,_{7}$. Liber litteris initialibus, picturis, floratura decoratus.
Breuiarium.
Prov. Italia septentrionalis. (Rubrice nonnulle lingua Italica scripte. — In calendario $^{30}/_{1}$: S. Geminianus, $^{13}/_{2}$: Fusca, $^{27}/_{3}$: Rubertus, $^{12}/_{4}$: Ceno, $^{17}/_{4}$: Anicetus, $^{18}/_{5}$: Venantius, $^{22}/_{5}$: Faustinus, $^{13}/_{6}$: Antonius de Padua [rubr.], $^{20}/_{6}$: Siluerius, $^{17}/_{10}$: Justina, $^{10}/_{10}$: Cerbonus, $^{26}/_{10}$: Euaristus, $^{7}/_{11}$: Prosdocimus. — In litania: S. Prosdocimus, Justina). — *Poss.* Domus professa Parisiensis societatis Jesu. (Signatura huius domus in tegumento impressa; cf. A. Franklin: Les anciennes bibliothèques de Paris II 276). — D. G. Moldenhawer. (Donatio Moldenhaweriana n. 134).
Litt. Bruun 184. — Ada Adler: D. G. Moldenhawer og hans Haandskriftsamling (1917) 237, 265.

Ny kgl. S. 36 8vo membr., sæc. xvi (f. 422: „1501"), ff. 423 [ff. 1—16 desunt], cm. $16,_{1}\times 11,_{4}$. Liber litt. init. et floratura ornatus.
Breuiarium.
Prov. Gallia, dioc. Constantiensis. (In calendario $^{12}/_{7}$: Dedicatio ecclesie Constantiensis [duplex, cum octaua], $^{30}/_{9}$: Reliquiarum Constant. [duplex, rubr.]). — *Poss.* Philippus Danneuille. (f. 422: „Explicit diuini officii more Constantiensis ecclesie insigne breuiarium manu domini Petri Lebret de Flotemanuilla oriundi scriptum et perfectum; pertinens spectabili atque uenerabili et discreto uiro magistro Philippo Danneuille presbitero, de Monte acuto et de Fiersol curato. Actum anno Domini

1501"). — Nic. Jos. Foucault. (In tegumento signatura: „Ex bibliotheca Nicolai Joseph Foucault, comitis consistoriani"). — Possesor quidam Anglicus. (In fol. preligato manu sæc. XVIII: „The Breviary of the Diocese of Coutance in Normandy").

Litt. Analecta hymnica medii æui LII 350.

Ny kgl. S. 39 8vo membr., sæc. XVI (f. 167': „1515", f. 443: „1516"), ff. 449, cm 13×9. Liber floratura et litt. init. cum ornam. decoratus. Initio unum folium deest.

Breuiarium.

Prov. Germania, dioc Bremensis. (In calendario 3/2: S. Anscharius [rubr.], 11/6: Reymbertus, 20/10: Felicianus [rubr.], 8/11: Willehadus [rubr.].

Ny kgl. S. 54 8vo chart., sæc. XV, ff. 22, cm. 13,8×9,7.

Legende et orationes ex breuiario quodam Danico exscripte.

f. 1—3: „*De sancta Dorothea legenda*". „Gloriosa uirgo et martyr Dorothea ex patre Doro et matre Thea × consubstantialis et coeternus regnat Deus in secula seculorum Amen".

f. 3: „*Oratio de sancta Dorothea*".

f. 3—3': „*De sancto Ansgario oratio*".

f. 3'—5: *De sancto Ansgario legenda.* „Beatus Ansgarius ab infancia diuino instinctu × erectis sursum oculis obdormiuit in Domino".

f. 5—5': *De sancto Sigfrido oratio.*

f. 5'—7: *De sancto Sigfrido legenda.* „Erat rex quidam in regno Suecie × prouecteque etatis et plenus dierum in Domino feliciter obdormiuit".

f. 7: „*De sancto Lucio oratio*".

f. 7—9: *De sancto Lucio legenda.* „Lucius papa nacione Romanus primo quidem in exilio fuit × sub altare collocauit temporibus Ludouici imperatoris anno ab incarnacione Domini octingentesimo uicesimo secundo".

f. 9: „*De sancta Gertrude oratio*".

f. 9—11': *De sancta Gertrude legenda.* „Beata uirgo Gertrudis patre Pypino ac matre Yduberga × sanus et incolumis uiuusque surrexit".

f. 11'—12: „*De sancto Joseph*". *Oratio.*

f. 12—14: *De sancto Joseph legenda.* „Dilectus Deo sanctus Joseph, cuius memoria in benedictione est × in infancia sua, qui cum patre . . .".

f. 14: „*De sancto Botolpho oratio*".
f. 14—15: *De sancto Botolpho legenda.* „Postquam fides Dei nostri Jhesu Christi ubique terrarum claresceret × ad eius tumbam multa miracula fiunt prestante Domino nostro Jhesu Christo, qui cum patre . . .".
f. 15': „*De sancto Kanuto duce oratio*".
f. 15'—17': *De sancto Kanuto duce legenda.* „Rex Ericus dictus egothae × innocenciam occisus obdormiuit in Domino".
f. 18—21: *Historia de una uirgine.* „Anima mea liquefacta est ut dilectus locutus est. Quesiui × Elegit eam Deus et preeligit eam. Et habi //////".
Prov. Dacia. — *Poss.* Madtz Jenssen. — Oluf Nielsen. — Petrus Castenus 1661. (f. 22: Note possessorum man. sæc. XVII scripte).

Thott 125 8vo chart., sæc. XV, ff. 73, cm. $14,_6 \times 9,_6$.
Fragmentum breuiarii.
Prov. Germania. (Hymni nonnulli huius libri in breuiariis dioc. German. inueniuntur — e. g. Exulta Sion superna; Chori plaudant alacriter; Jam dies redit annua; Veni dulcis uirguncula. — f. 73' manu paulo recentiori oratio lingua Germanica scripta). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 513 n. 125).

Inc. Hafn. 622 (adlig.) chart., c. 1500, ff. 6 preligata et ff. 8 postligata, cm. $19,_6 \times 13,_6$. Tegum. uetus.
f. 1—6': *Calendarium canonicorum regularium Windeshimensis ordinis sancti Augustini ad usum monasterii in Bordesholm adaptatum.*
f. 8—15: *Supplementum breuiarii* sc. officia s. Anscharii, Monice, Victoris, Anne, Marthe, Willehadi et officia in festo reliquiarum et in die presentationis beate Marie.
Prov. Domus s. Marie in Bordesholm in Holsatia. — *Poss.* Domus s. Marie in Bordesholm. (Signatura in tegumento: „⟨Su⟩perioris ⟨Classis⟩. Scamni Tertii. Lateris Tertii. Liber XII". — In folio preligato: „Missale vetus CCXLIII", cf. Merzdorf: Bibliothekarische Unterhaltungen. Neue Sammlung 72, — Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIII 108). — In calendario ad 12 Kal. Apriles: „Obiit dilectus frater meus Johannes Renis rector in Plone anno 1538 . . .".

Litt. Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte XIV 125.

Thott 111 8vo chart., sæc. xv, ff. 233, cm. 14,5×10. Tegum. uetus.

„*Pars estiualis ordinarii diuinorum secundum regulam sanctissimi patris nostri Benedicti*“ *premisso calendario.*

Prov. Germania. (In calendario: S. Ludgerus, Seruacius, Udalricus, Kilianus, Ordinacio Wyllehadi, Willebrordus, Othmarus, Elizabeth, Bernwardus). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 111).

Ny kgl. S. 630 8vo membr., sæc xiv, ff. 58, cm. 14,7×10,3.

Historia de sancto Blasio. „ | Laudentes nunc in uesperis | omnes beatum Blasium | × | Ut colentes perfruamur | ope mundi mox sequamur | sanctorum collegia | “. [Notis musicis instruct.]. (cf. Analecta hymnica medii æui XVII 59).

Prov. Hispania. — Empt. Lipsie anno 1920.

Thott 140 fol. membr., sæc. xiv, ff. 129, cm. 28,2×19,2.

Pontificale ad usum ecclesie Catalaunensis. (In litania: S. Lupentius, Donatianus, Domitianus, Alpinus, Leudomirus, Elafius, Poma).

Prov. Gallia. — *Poss.* Collegium Claromontanum. (f. 1: „Paraphé au desir de l'arrest du 5 juillet 1763. Mesnil“; „Collegii Parisiensis Societatis Jesu“; „123“ [sc. folia]; „ML 22.3“. Ibidem in schedula parua chartacea adglutinata: „201 M“. — Catalogus manuscriptorum codicum collegii Claromontano-Parisiensis 136 n. 413). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 287 n. 140).

Litt. Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen IV (1917) 83.

Thott 110 8vo membr., sæc. xiii—xv, ff. 116, cm. 14×10,5. Codex mutilus

Manuale.

Prov. Noruegia (ut docent nomina sanctorum in litaniis tabulaque festorum et textus passim lingua Noruegica scriptus). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 110).

Litt. Diplomatarium Islandicum II 328 n. 169. — Hægstad og Torp: Gamalnorsk ordbok med nynorsk tyding XIV—XV. — Kirkekommissionen av 1908. III. Indstilling til lov om

egteskapets stiftelse og kirkelige velsignelse (Kristiania 1909) 32—33. — A. C. Bang: Den norske Kirkes Historie 174. — Oluf Kolsrud: Velkenhornet. Beretning om Kristiania Kunstindustrimuseums Virksomhed i Aaret 1911. 31.

Gl. kgl. S. 3453 8vo membr., sæc. XIV, ff. 88, cm. 16,5×12.
Manuale.
Prov. Dacia. (Probationes penne lingua Danica et Germanica sæc. XV). — *Poss.* Ecclesia in Notmark in Alsia. (f. 1 [sæc. XVI]: „Manuale Ecclesiasticum. Kirke ordinantz olim hørendiss til Notmark Kircke . . .“). — Codex in bibliothecam Regiam ann. 1663—1670 peruenit. (Cat. Schumacheri).

Thott 112 8vo chart., sæc. XIV, ff. 131, cm. 15,5×10,5. Tegum. uetus.
Manuale ad usum prouincie Gnesnensis. (f. 37' in litania: S. Adalbertus, Stanislaus, Wenceslauus, Florianus, Heduigis. — f. 107 [sæc. XVI]: „Publicatio Jubilei anni Poznaniensis“. — f. 129': „Modus copulandi Polonico idiomate“). Fragmentum passim notis musicis instructum. Addita sunt uaria diuersis manibus recentioris temporis scripta.
Prov. Polonia. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 112).

Ny kgl. S. 133f 4to membr., sæc. XIII—XIV, ff. 54, cm. 18×14,4. Liber notis musicis instructus.
Liber ritualis. (Orationes ante missam. Canon misse. Prefationes. Missa in commemoratione s. trinitatis. Missa de s. Maria. In uigilia plurimorum apostolorum officium, etc. Benedictio elemosine tam uiui quam defuncti. Exorcismus salis. In die purificationis benedictio cereorum. Benedictio palmarum, etc. Ordo sacri baptisterii super electos ad catecuminos faciendos. Commendatio animarum, etc. Benedictio sponsi et sponse, etc.).
f. 25': *Statutum Eisteini archiepiscopi.* Þetta skipaði hin helgi Eeystein erkibiskup. Ef kona fer a sæng × oc utlægr, ef han sitr lengr“.
Prov. Noruegia. — *Poss.* Ecclesia s. Gregorii Tronthemii [?]. (In litania: S. Olauus, Gregorius [litt. capit. rusticis script.], Sunniua). — A. C. Dass. — Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. (f. 54': „Foræret til det Kongl. Danske Selskab af Hr. Byfoged Dass i Bergen 1749“).

Litt. Oluf Kolsrud: Velkenhornet. Beretning om Kristiania Kunstindustrimuseums Virksomhed i Aaret 1911. 31.

Ny kgl. S. 32 8vo membr., sæc. XIII—XV, ff. 106, cm. 20×12,2. Liber passim notis musicis instructus, uariis manibus scriptus, mancus.

Liber ritualis. (Exorcismus salis. Exorcismus aque. Ordo ad cathecuminum faciendum. Canon misse. Missa in die natiuitatis Domini. Missa in die sancto pasce. Missa in die ascensionis Domini. Missa in die pentecostes. Missa s. Marie: O parens enixa. Missa s. Michaelis, etc. Ordo ad cathecuminum faciendum. Ordo ad uisitandum uel unguendum infirmum. Commendatio animarum. Missa defunctorum, etc. Benedictio cerei. In dedicatione ecclesie).

Prov. Noruegia. (f. 12: Nota lingua Noruegica scripta, — cf. nomina sanctorum in litaniis). — *Poss.* Fr. Münter. (In fol. preligato: „Friderici Münteri Hafniæ 1795 const. 9 marc." — Bibl. Münter I n. 5).

Litt. O. Kolsrud: Velkenhornet. Beretning om Kristiania Kunstindustrimuseums Virksomhed i Aaret 1911. 31.

Thott 531 4to membr., sæc. XV, ff. 28, cm. 19,4×14,5. Tegum. uetus.

Liber benedictionalis cum notis musicis. (Benedictio candelarum. Benedictio palmarum. Benedictio fontis. Consecratio uestium).

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 531).

Thott 534 4to ex duobus uel pluribus libris colligatus, membr., sæc. XIII et sæc. XV (scilicet ff. 13—22, 202—204), ff. 204, cm. 17×12. Liber et floratura litterisque initialibus decoratus et picturis paruis zodiacum et opera rustica per circulum anni illustrantibus. Picture maiores nonnulle, inter quas precipua est imago beate Marie Magdalene f. 21 sæc. XV picta.

Hore.

Prov. Gallia. (Calendarium et rubrice lingua Gallica scripte. — In calendario 11/8: „S. Taurin euesque deureus" [rubr.]). — *Poss.* Jacques de Lalande [?]. (In interiore parte tegumenti: „Lalandeus 1664"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 534).

Litt. Bruun 94.

Gl. kgl. S. 3447 8vo membr., sæc. xv, ff. 110, cm. $10{,}_5 \times 7{,}_8$. Litt. init. Codex mutilus.
Hore secundum usum Romanum.
Prov. Gallia. (f. 95—110: Preces lingua Gallica scripte).

Ny kgl. S. 132 4to membr., sæc. xv, ff. 72, cm. 19×14. Liber floratura et litteris initialibus decoratus, sed mutilus et male compactus.
Hore secundum consuetudinem Romane ecclesie.
Prov. Gallia.

Ny kgl. S. 34 8vo membr., sæc. xv, ff. 152, cm. $12{,}_4 \times 7{,}_8$. Liber picturis, floratura, litteris init. decoratus. Tegumentum sæc. xviii. („Relié par Derome le jeune rue Saint Jâque audessus de Saint Benoist").
Hore.
Prov. Gallia. (Calendarium et rubrice lingua Gallica scripte). — *Poss.* f. 17': Duo pauones ferentes inscriptionem: „Esperant mieux"; subter picte sunt littere „I. I.".

Ny kgl. S. 28 8vo membr., sæc. xv, ff. 138, cm. $15{,}_9 \times 11{,}_7$. Liber picturis, floratura, litt. init. cum ornam. decoratus.
Hore.
Prov. Gallia. (Calendarium lingua Gallica scriptum nomina sanctorum Gallicorum continet. — f. 131—137: Preces eadem lingua scripte). — *Poss.* Niels Axelsøn Juel. (f. 1: Nicolaus Jul Axilii Filius).
Litt. Bruun 182.

Ny kgl. S. 131 4to membr., sæc. xv, ff. 169, cm. $19{,}_3 \times 13{,}_5$. Liber picturis, floratura, litt. init. ornatus.
Hore.
Prov. Gallia. (Calendarium lingua Gallica scriptum nomina sanctorum Gallicorum continet. — f. 150—158: Preces lingua Gallica scripte. — f. 168 [manu recentiori]: Rhytmi lingua Gallica scripti). — *Poss.* Nicolas Garreau seigneur du Pin. (In tegumento inscriptio sæc. xvi: „Nicolae Garreau Sr Du Pin" et arma eiusdem possessoris [?]). — Joseph Smith. (In tegumento signatura bibliothece: „Joseph Smith British Consul at Venice").

Ny kgl. S. 27 8vo membr., sæc. xv, ff. 92, cm. 18,6×11,8. Codex litt. init., floratura, picturis decoratus. Tegumentum sæc. xvi.

Hore.

Prov. Gallia. (Calendarium lingua Gallica scriptum. — In litania nomina horum sanctorum: S. Julianus, Benedictus, Maurus, Leobinus, Sulpicius, Leonardus, Genovefa). — *Poss.* Nicole Desquesuss. (In tegumento interiori manu sæc. xvi: „Quy se liure sy trouuera est à Nicole Desquesuss, femme de Philippe Le Loup, demeurant à Paris rue de . . . . Cheninoyrie à lanseigne du mouton. Quiconques le trouuera sy le rapportera, et la dame donnera le vin de bonne sorte. Qui le voudra retenir le diable lamporte"). — Jenne de Monluc. (f. 90' [manu sæc. xvii]: „Le age des enfans de mesire Charle Danboise et de moye Jenne de Monluc sa famme. Le lundy 25ie doquetobre mille sis sans et quatre aprés minuy je suis acouchee dun fils le quel a ette batise le dimanche vintieme feuerie et a heu pour parins monsieur le duct de Bar le quel i a envoie an sa plase le barons Danseruille et pour marene madame de Brandon et madame de Bussy et lui ont donne non Hanry p. — Le ieudy vinte sisieme de ienuie mille sis sans et sis a sis heure du matin je suis acouchee dune fille laquelle a ette batise le dimanche 3ieme de feuerie et a heu pour parins le conte de Vignory et pour marene madame de Treuere"). — I. L. Stubenrauch. (In folio preligato manu sæc. xviii: „Const. 10 Rdlr. I. L. Stubenrauch").

Thott 541 4to membr., c. 1500, ff. 77, cm. 26×17. Per scutulas foliis mediis incisas picture conspiciuntur. Litt. init.

Hore.

Prov. Gallia. (In calendario 3/1: S. Genovefa, 5/3: Dedicatio, 13/7: Priuatus, 21/8: Priuatus, 30/8: Fiacrus, 20/10: Caprasius. — In litania: S. Eutropius, Quintinus, Nicasius, Leobinus, Sulpicius, Guilhermus). — *Poss.* N. J. Foucault. (Signatura: „Ex bibliotheca Nicolai Joseph Foucault, comitis consistoriani"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 541).

Gl. kgl. S. 1611 4to membr., sæc. xvi, ff. 62, cm. 21,9×15,5. Codex picturis, floratura, litt. init. ornatus, sed mutilus. Tegumentum sæc. xvii.

Hore.

Prov. Gallia. (Rubrice lingua Gallica scripte). — *Poss.* Falsarius quidam sæc. XVII uoluit Franciscum I regem Gallie possessorem huius libri fuisse. In folio preligato I scripsit: „Heures enluminées du roy François premier avec sa deuise et salamandres representées au bas de toutes les enlumineures"; in folio preligato II imaginem Francisci regis pinxit; fol. 1, 7, 8', 10, 14 arma huius regis, litteras „FG" et „FL" coronatas, duas salamandras inter lilia cubantes pinxit et has sententias scripsit: „Nutrisco et extinguo", „Toute adrece y e", „Mon vveil y tend". — Ph. de Bethune. (Arma huius possessoris et littere „PP." in tegumento). — T. Klevenfeldt. (In folio preligato I: „T. Kleve". Kleve hunc codicem Parisius anno 1743 emptum regi Danie Christiano VI dono dedit).

Litt. Bruun 155. — L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 392. — Af Terkel Klevenfeldts Reise-Journaler 1741—45. Memoirer og Breve udgivne af Julius Clausen og P. Fr. Rist XXIX 120.

Gl. kgl. S. 1612 4to membr., sæc. XVI, ff. 44, cm. 22×16. Codex picturis, floratura, litteris initialibus decoratus, sed mutilus. fol. 1 [sæc. XV] non ad codicem pertinet. Tegumentum sæc. XVII.

Hore.

Prov. Gallia. (Rubrice lingua Gallica scripte). — *Poss.* f. 1: Pictura optime artis [sæc. XV], que monstrat ueronicam et uirum quendam cum uxore sua adorantem. Postea — forsitan sæculi XVII — falsarius quidam picture hanc inscriptionem obtrusit: „Fait par Jacques Undelot 1465", arma Burgundie et Borbonie pinxit, hanc notam aureis litteris addidit: „Heures de Charles de la maison de France dernier duc de Bourgogne qui fut tué au siege de Nancy lequel est icy representé a genous devant la face de nostre seigneur avec Marie de Bourbon sa seconde femme mere de Marie unique heritiere de Charles mariée à l'empereur Maximilian d'Autriche . . .". — Ph. de Bethune. (In tegumento arma huius comitis et littere „PP"). — T. Klevenfeldt. (In folio preligato: „T. Kleve". Kleve hunc codicem Parisius anno 1743 emptum una cum Gl. kgl. S. 1610 4to et 1611 4to regi suo dono dedit).

Litt. Bruun 157. — Montfaucon: Les monumens de la monarchie française (1731) III 347 Pl. LXIV. — Laborde: Les ducs de Bourgogne (1849) II 1 Intr. LXXXVI n. 3. — L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 392. — J. W. Bradley: A dictionary

of miniaturists III 335. — Af Terkel Klevenfeldts Reise-Journaler 1741—45. Memoirer og Breve udgivne af Julius Clausen og P. Fr. Rist XXIX 120.

Thott 113 8vo membr., sæc. XIV, ff. 211, cm. $14{,}_6 \times 11{,}_1$. Codex picturis, litt. init., floratura decoratus.

Hore ad usum ecclesie Parisiensis.

Prov. Gallia. (Calendarium et rubrice et preces nonnulle lingua Gallica scripte. — In litania: S. Medericus, Gendulphus). — *Poss.* Mathieu Oudin de Lanoue. (In folio preligato: „Ce present liure appartient au sieur Mathieu Oudin de Lanoue demeurant rue saint Louis au coin de la place royalle, paroisse de saint Paul a Paris 1665“). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 113).

Litt. Bruun 113.

Thott 535 4to membr., sæc. XV, ff. 133, cm. $19 \times 12{,}_4$. Liber litt. init. et picturis ornatus.

Hore ad usum ecclesie Parisiensis.

Prov. Gallia. (Calendarium et rubrice lingua Gallica scripte. — Usus ecclesie Parisiensis. — In calendario $^3/_1$: S. Geneuiefue [rubr.], $^3/_{11}$: S. Marceau [rubr.]). — *Poss.* In parte superiore tegumenti: „DM“; in parte posteriore: „Turquam“. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 535).

Litt. Bruun 162.

Thott 539 4to membr., sæc. XV, ff. 116, cm. $21{,}_2 \times 15$. Codex picturis, floratura, litteris initialibus decoratus.

Hore.

Prov. Gallia. Pro usu ecclesie Augustodensi. (In calendario $^{20}/_{10}$: Reuelacio s. Lazari). — *Poss.* O. Thott.

Litt. Bruun 164.

Ny kgl. S. 35 8vo membr., sæc. XV, ff. 88, cm. $14{,}_5 \times 8{,}_7$. Liber litt. init. et picturis decoratus.

Hore.

Prov. Gallia. Pro usu ecclesie Turonensis. (f. 87—88: Preces lingua Gallica scripte. — In calendario $^{13}/_9$: S. Lidorius, $^{18}/_{12}$: Gacianus [rubr.]. — In litania: S. Gacianus).

Gl. kgl. S. 1610 4to membr., sæc. xv, ff. 76, cm. 17,4×12. Liber picturis, floratura, litt. init. decoratus; ex duobus codicibus A et B male compactus. Codex A per Jean Fouquet, illustrem pictorem Turonensem, ornatus esse dicitur.

Hore.

Prov. Gallia. Pro usu ecclesie Turonensis. (f. 65—76': Calendarium, quod ad diocesim Turonensem spectat, sed nescio utrum ad codicem A an ad codicem B pertineat). — *Poss*. f. 1: Imago possessoris codicis A, ut uidetur. In littera enim initiali pictura est, que monstrat prelatum quendam Christum infantem adorantem. — f. 20: Arma possessoris codicis A fortasse conspiciuntur; nam in littera initiali pictura est, que monstrat pompam funebrem, ubi in feretro uidetur scutum album tribus barris rubris diuisum. — f. 8', f. 37, f. 61': Arma possessoris codicis B, que deleta sunt; pene conspicor portam triumphalem. Pro his arma cardinalis Caroli de Borbonia († 1488) picta sunt. In folio preligato eadem arma uilissime depicta et hec nota falsa plenaque erroris manu sæc. xvii scripta: „Heures de Charles cardinal de Bourbon qui vuivit pendant le regne de Louis unziesme et duquel parle Philipe de Comines dans son histoire. Ce cardinal fut le premier dans la maison de Bourbon. Il est representé a genoux deuant cette nostre dame enluminée". — Philippe de Bethune. (Arma huius comitis et littere „PP" in tegumento). — T. Klevenfeldt. (In folio preligato: „T. Kleve". Kleve hunc librum Parisius anno 1743 emptum regi Danie Christiano VI dono dedit).

Litt. Bruun 152. — L. Delisle: Le cabinet des manuscrits III 392. — Fr. Winkler: Reisefrüchte. Zeitschrift für bildende Kunst. 55 Jahrgang 195.

Thott 540 4to membr., sæc. xv, ff. 194, cm. 20,4×14,1. Codex picturis, floratura, litt. init. decoratus.

Hore ad usum ecclesie Lingonensis.

Prov. Gallia. (Calendarium, rubrice et preces nonnulle lingua Gallica scripte. — In calendario nomina horum sanctorum auro scripta: S. Didier, Claude, Memer, Benigne. — In litania: S. Mammes, Desiderius. — f. 185': De s. Claudio, f. 187: De s. Benigno). — *Poss*. Ex penu bibliopole Th. Osborne. (In fol. preligato pretium libri: „3.13.6"). — O. Thott.

Litt. Bruun 165.

Thott 114 8vo membr., sæc. xv, ff. 211, cm. 15,2×11. Liber picturis, floratura, litt. init. decoratus.

Hore.

Prov. Gallia. Ad usum ecclesie cuiusdam in Brittania. (In calendario inter alia hec festa rubricata $^{28}/_{1}$: S. Julianus, $^{29}/_{1}$: Gildas, $^{7}/_{3}$: Thomas de Aquino, $^{16}/_{4}$: Depositio s. Paterni, $^{19}/_{5}$: Yuo, $^{21}/_{5}$: Ordinatio s. Paterni, $^{26}/_{6}$: Salomon martyr, $^{13}/_{7}$: Thurianus, $^{6}/_{8}$: Translacio s. Dominici, $^{4}/_{10}$: Franciscus, $^{16}/_{10}$: Michael in monte tumba, $^{6}/_{11}$: Melanius, $^{15}/_{11}$: Maclouius. — In litania: S. Gacianus, Julianus, Albinus, Samson, Guillermus, Herueus, Philbertus, Leonardus, Columbanus, Florentius, Yuo, Radegundis, Emerenciana). — *Poss.* f. 2ʼ [eadem manu qua codex scriptus]: „Pour Pierres de Pledran". — In tegumento littere *ΦΦ* connexe sepissime impresse. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 114).

Litt. Bruun 177.

Thott 544 4to membr., sæc. xv, ff. 84, cm. 18×12,4. Liber litt. init. et floratura decoratus. Picture et historiam sacram et zodiacum occupationesque rusticas per circulum anni illustrant.

Hore.

Prov. Gallia, prouincia Rotomagensis. (Calendarium, rubrice, preces nonnulle lingua Gallica scripte. — In calendario $^{23}/_{10}$: S. Romain [auro script.]. — In litania: S. Mellon, Romanus, Audoenus, Ansbertus, Taurinus, Austreberta. — Picture ex schola Rotomagensi presertim in memoriam reuocant Ms. bibliothece Arsenalis Parisiensis n. 416 et Ms. bibliothece Cesaris Burgensis n. 5; cf. G. Ritter et J. Lafond: Manuscrits à peintures de l'école de Rouen. Livres d'heures normands). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 409 n. 544).

Litt. Bruun 173.

Thott 537 4to membr., sæc. xv, ff. 110, cm. 19,8×14. Codex picturis, floratura, litteris initialibus decoratus.

Hore.

Prov. Gallia, prouincia Rotomagensis. (Calendarium lingua Gallica scriptum. — In litania: S. Edwardus, Philibertus, Austreberta. — In calendario $^{11}/_{10}$: S. Nigaise, $^{22}/_{10}$: S. Mellon, $^{23}/_{10}$: S. Romaing, $^{30}/_{12}$: S. Ursin. — f. 1 manu recentiore scriptum: „Lisieux". — Picture in memoriam reuocant picturas Ms. bibliothece Arsenalis Parisiensis n. 560; cf. G. Ritter et J. La-

fond: Manuscrits à peintures de l'école de Rouen. Livres d'heures normands). — *Poss.* O. Thott.
Litt. Bruun 164.

Thott 543 4to membr., sæc. xv, ff. 202, cm. $18 \times 12,_7$. Codex picturis, floratura, litt. init. decoratus.
Hore.
Prov. Gallia, prouincia Rotomagensis. (Calendarium, rubrice, preces nonnulle lingua Gallica scripte. — In litania: S. Romanus, Audoenus, Taurinus). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 543).
Litt. Bruun 171.

Gl. kgl. S. 1609 4to membr., sæc. xv, ff. 103, cm. $18,_8 \times 13,_8$. Codex picturis, floratura, litt. init. ornatus.
Hore.
Prov. Gallia, prouincia Rotomagensis. (Calendarium lingua Gallica scriptum. — f. 97': „Les 15 ioyes nostre dame", f. 101': „Les 7 requestes des 5 plaies nostre seigneur". — In litania: S. Mello, Romanus, Audoenus, Ansbertus, Seuerus, Laudus, Taurinus. — In calendario $^{23}/_{10}$: S. Romanus [auro script.]). — *Poss.* P. Scavenius. (In interiore parte tegumenti: „N 19 in 4:").
Litt. Bruun 151. — Abrahams 11.

Thott 545 4to membr., sæc. xv, ff. 124, cm. $19,_8 \times 14$. Liber picturis, litt. init., floratura decoratus.
Hore.
Prov. Gallia, dioc. Constantiensis. (In calendario $^{12}/_7$: Dedicatio matris ecclesie Constantiensis [rubr.], $^{30}/_9$: Festum reliquiarum Constant. dioc. [rubr.]). — *Poss.* In interiore parte tegumenti et in foliis preligatis et in folio 124' note sæc. xvi—xviii, in quibus hec nomina occurrunt: „Pierre de Boisynon sieur et patron de Fontenermont vivant coye du roi au parlement de Normandie", — „Roland" — „Roland de la . . ." [rasura]. — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 409 n. 545).
Litt. Bruun 175.

Thott 548 4to membr. (pauca folia chartacea recentiore tempore adligata), c. 1500, ff. 79, cm. $21,_4 \times 14$. Liber litteris initialibus et picturis ornatus; picture et historiam sacram uitasque sanct-

orum et zodiacum occupationesque rusticas per circulum anni illustrant. Figure xylographice illuminate sæc. XVII adligate.

Hore.

Prov. Gallia, dioc. Constantiensis. (In calendario 12/7: Dedicacio ecclesie Constantiensis, 30/9: Festum reliquiarum Constancie). — *Poss.* Madelaine de Bordeaux (f. 3, 4, 5, 79' arma familiarum Clinchant et Bordeaux. — f. 3' [manu sæc. XVI] hec nota: „Ces heures appartiennent a damoyselle Madelainne de Bordeaulx, femme de monseigneur de Clinchant et niepce de feu messire Francoys de Bordeaux . . . . .". — f. 2' [manu sæc. XVII] note he: „Lan 1491 Thomas de Bordeaux fonda le couuent des cordeliers de Vire par la permision de nostre saint pere le pape de Rome Innocent VIII du non et du roy de France Charles VIII aussi du non et y furent mis religieux deux enfans de la maison freres Jean et Thomas de Bordeaux qui furent saincts personnages et predicateurs famatissime. Lan 1519 messire Richard de Bordeaulx et madame Maria Payen sa fame fonderent la chapelle saincte Barbe dans la court de la maison seigneuriale dudict lieu de Bordeaux et la doterent de plusieurs rentes. Lan 1536 le 20. jour de decembre trespasa ledict seigneur Richard de Bordeaux et fut inhume au coeur de leglise de Coulonces du coste de leuangile. Lan 1583 a Bordeaux trespasa monsieur maistre Guillaume de Bordeaux doyen des conseillers de la cour de parlement de Rouen. Lan 1604 messire Louis de Bordeaux fist dedier la chapelle saint Louis euesque quil auoit faict bastir fonder et doter de cent liures de rent a coste du coeur de leglise de Coulonces par monseigneur l'euesque de Coustances messire Nicolas de Briroy. Lan 1607 le 24 de januier ledit seigneur Louis de Bordeaux trespasa audit lieu de Bordeaux ou il setait faict raporter malade de paria et fut inhume dans la dite chapelle St. Louis soubs un tombeau magnifique"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 409 n. 548).

Thott 536 4to membr., sæc. XV, ff. 112, cm. 23,3×16,3. Liber litt. init., picturis, floratura decoratus.

Hore.

Prov. Gallia orientalis. (Orationes et rubrice lingua Gallica scripte. — In calendario 27/1: S. Lupus ep. et cf. Cabillonensis, 17/3: Agricola ep. et cf. Cabillonensis, 28/7: Nazarius et Celsus [rubr.], 23/9: Inuencio s. Vincentii [rubr.], 30/9: Octaua s. Vincentii. —

In litania: S. Nazarius, Celsus, Lazarus, Symphorianus, Regina, Radegondis). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 536).
Litt. Bruun 163.

Ny kgl. S. 27^{c} 8vo membr., sæc. xv, ff. 93, cm. 12,8×9. Codex litt. init., floratura, picturis decoratus.
Hore.
Prov. Gallia septentrionalis. (In calendario nomina horum sanctorum rubricata: $^{22}/_{1}$: S. Vincentius, $^{6}/_{2}$: Amandus et Vedastus, $^{14}/_{6}$: Basilius episcopus, $^{25}/_{6}$: Eligius, $^{1}/_{9}$: Egidius, $^{1}/_{10}$: Remigius et Bauo, $^{9}/_{10}$: Dionysius, $^{14}/_{10}$: Donatianus, $^{1}/_{12}$: Eligius, $^{14}/_{12}$: Nichasius). — *Poss.* Museum antiquitatum septentrionalium. (Nr. 5068. — C. J. Herbst docet codicem anno 1838 peregre emptum esse a C. J. Thomsen).

Gl. kgl. S. 1608 4to membr., sæc. xv, ff. 147, cm. 18,4×13. Codex picturis, floratura, litt. init. ornatus.
Hore ad usum dioc. Trecensis.
Prov. Gallia. (Calendarium et rubrice lingua Gallica scripte. In calendario $^{24}/_{1}$: Saint Sauinien [auro script.], $^{7}/_{5}$: Sainte Mastie [auro script.]. — In litania: S. Aygulphus, S. Mastidia). — *Poss.* H. Chaunest [?] (Hoc nomen sepius in interiore parte tegumenti scriptum est). — P. L. Scavenius. (In interiore parte tegumenti: „N. 1 in Qvarto". — Bibl. Scav. 368 n. 1 in 4to).
Litt. Bruun 150.

Thott 546 4to membr., sæc. xv, ff. 83, cm. 20×13,1. Liber picturis atque litt. init. hist. et cum ornam. decoratus.
Hore.
Prov. Gallia septentrionalis. (In calendario inter alia hec nomina rubricata: $^{6}/_{2}$: S. Amandus, $^{14}/_{6}$: Basilius, $^{25}/_{6}$: Eligius, $^{1}/_{10}$: Remigius, $^{9}/_{10}$: Dionysius, $^{14}/_{10}$: Donatianus, $^{1}/_{12}$: Eligius, $^{14}/_{12}$: Nichasius. — In litania: S. Amalberga. — f. 83' [manu paulo recentiori]: „Pape Clemens VIe de ce nom a compose ces heures . . . ."). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 409 n. 546).
Litt. Bruun 175.

Thott 542 4to membr., sæc. xv, ff. 171, cm. $22 \times 15,_3$. Liber picturis et litt. init. decoratus.

Hore.

Prov. Gallia septentrionalis. (Calendarium et rubrice lingua Gallica scripte. — In calendario $^{12}/_1$: S. Fremin, $^{27}/_3$: S. Legier, $^1/_4$: S. Waleri, $^{30}/_4$: S. Eutrope, $^2/_5$: S. Quentin, $^{25}/_6$: S. Eloy [rubr.], $^{29}/_7$: S. Souplis, $^{30}/_8$: S. Fiacre, $^3/_9$: S. Remacle, $^{25}/_9$: S. Fremin, $^{14}/_{12}$: S. Nicaise [rubr.]. — In litania: S. Quintinus, Nicasius, Saluius, Remigius, Landelinus, Aubertus, Bauo, Gudila, Aldegundis, Amelberga). — *Poss.* Passim in litteris init. littere IM et insignia gentilicia conspiciuntur, vid. tabulam II n. 4. — Marguerite Crohin. — Jeanne Crétien. — Marie de la Fontayne. — Marguerite Doultreman. — Marie le Boucg. — François Viuien. — Anne Viuien. — Jean Francois Ignace Rasoir. (In folio preligato [manu sæc. xvi exeunt., i. e. manu secunda]: „L'an 1500 ces heurs apartenoit a damoiselle Marguerite Crohin dame de Salmonsart espouse a Jacgues Cretien. — Depuis a damoiselle Jenne Crestien, sa fille, espouse a Louis de la Fontaine". [manu sæc. xvii, i. e. manu tertia add.]: „L'an 1510". — [manu sæc. xvi ineunt., i. e. manu prima]: „Chest heures apertiene a Marye de la Fontayne dict Wicart, espouse a Henry Doultreman". [manu tertia add.]: „L'an 1540". — [manu sec.]: „Depuis a damoiselle Marguerite Doultreman, sa fille, espouse a Peles le Boucg". [manu tertia add.]: „L'an 1565". — [manu sec.]: „Depuis a damoiselle Marie le Boucg, sa fille, espouse a sire Jan Viuien, seigneur de Forest et Salmonsart". [manu tertia add.]: „Lan 1600". — [manu tertia]: „Depuis a François Viuien, son fils, Seigneur de Forest. L'an 1639". — [manu quarta]: „Depuis a damoiselle Anne Viuien, sa soeur, dame de Forest. 1668". — [manu quinta]: „Depuis a messire Jean Francois Ignace Rasoir, cheualier seigneur de Forest, anchien preuost de la ville de Vallentiennes son nepueux. 1670"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 542).

Litt. Bruun 168.

Thott 547 4to membr., sæc. xiv, ff. 66, cm. $17,_9 \times 12,_9$. Codex litt. init., picturis, floratura decoratus. Picture historiam sacram et miracula beate Marie uirginis illustrant.

Hore.

Prov. Gallia uel Anglia. — *Poss.* Maria de Bohun, uxor Henrici de Lancastria, qui fuit postea Henricus IV, rex Anglie. (Insignia

gentilicia Marie et Henrici passim in codice. — f. 17': Crux s. Georgii in scuto picta. — In litania: S. Albanus, Eadmundus, Oswaldus, Alphegus, Dunstanus, Cuthbertus, Botulphus).

Litt. Bruun 192.

Gl. kgl. S. 1607 **4to** membr., sæc. xv exeunt., ff. 154, cm. $18{,}_{2}\times 12{,}_{9}$. Liber picturis, floratura, litt. init. ornatus.

Hore.

Prov. Belgium. (Liber manu Nicolai Spierinck pictus? — In calendario $^{3}/_{3}$: S. Gilbertus, $^{21}/_{4}$: Victor [rubr.], $^{30}/_{4}$: Eutropius m., $^{17}/_{9}$: Lambertus, $^{1}/_{10}$: Bauo, $^{14}/_{12}$: Nichasius [rubr.]). — *Poss.* f. 107: Scutum azurrum cum aquila aurea. — Hans Bertram [?] (In picturis que zodiacum illustrant he littere scriptė sunt: H, A, N, S, B, E, R, T, R, A, M, que forsitan nomen possessoris nobis dent). — Museum Regium.

Litt. Bruun 148.

Gl. kgl. S. 3445 **8vo** membr., sæc. xv, ff. 164, cm. $12{,}_{2}\times 8{,}_{6}$. Liber picturis, floratura, litteris initialibus decoratus. Cf. Ms. George Reid n. 32 in Museo Victorie et Alberti Lundonii. (Byvanck et Hoogewerff: La miniature hollandaise (1921) Pl. 48).

Hore ad usum dioc. Traiectensis.

Prov. Belgium (ut docet pictura. — In calendario $^{14}/_{1}$: S. Pontianus [rubr.], $^{12}/_{5}$: Pancracius [rubr.], $^{13}/_{5}$: Seruacius [rubr.], $^{12}/_{6}$: Odulphus [rubr.], $^{25}/_{6}$: Lebuinus [rubr.], $^{17}/_{9}$: Lambertus [rubr.], $^{1}/_{10}$: Remigius et Bauo [rubr.], $^{10}/_{10}$: Gereon et Victor [rubr.], $^{7}/_{11}$: Willibrordus [rubr.], $^{12}/_{11}$: Lebuinus [rubr.]). — *Poss.* C. F. Temler. (Bibl. Temler. 360 n. 4). Empt. in auctione Temleri anno 1781 pro 1 Rdl. 5 m. 9 sk. — In folio preligato inscriptio hec eadem manu, que in Gl. kgl. S. 3450 8vo inuenitur, scripta: „Breviarium Latinum circa init. Sec. XV".

Litt. Het Boek XI (1922) 220. — Byvanck et Hoogewerff: La miniature hollandaise Pl. 169.

Thott 123 **8vo** membr„ sæc. xvi (f. 101: „1526"), ff. 101, cm. $10\times 7{,}_{2}$.

Hore ad usum dioc. Traiectensis.

Prov. Belgium. (In litania: S. Pontianus, Seruatius, Willibrordus, Lebuinus, Odulphus). — *Poss.* H. Rantzau. (In interiore parte tegumenti: „Hic liber Henrici est equitis cognomine Rantzau"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 513 n. 123).

Ny kgl. S. 29 8vo membr., sæc. XIV, ff. 136, cm. 12,4×8,7. Litt. init. cum ornam.
Hore.
Prov. Germania. (In litania: S. Willehadus). — *Poss.* Fr. Münter. (f. 1: „Friderici Münteri Hafniæ 1790". — Bibl. Münter. I n. 8).

Thott 116 8vo membr., sæc. XIV, ff. 250, cm. 13,8×10,5. Litt. init. In calendario imagines occupationes rusticas singularum mensium illustrantes.
Hore.
Prov. Germania (ut docet calendarium). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 512 n. 116).

Ny kgl. S. 31 8vo membr., sæc. XV, ff. 202, cm. 14,4×10,6.
Hore.
Prov. Germania. (In calendario: S. Ludgerus, Regulus, Grandanus abbas, Godehardus, Seruacius, Odelricus, Kylianus, Lambertus, Wentzelaus, Willebrordus, Cunibertus, Othmarus, Habundius. — In litania: Wilhadus, Birgitta. — f. 195': „De sancta Birgitta"). — *Poss.* Peder Holm † 1777. (Obseruationes ab eo scripte in ff. preligatis, cf. Bibl. Münter I n. 10). — Fr. Münter. (f. 1: „Friderici Münteri. Hafniæ 1789". — Bibl. Münter I n. 10).

Gl. kgl. S. 3452 8vo membr., sæc. XV (f. 140: „1408"), ff. 140, cm. 14,6×11. Litt. init. Codex ab initio mutilus.
Liber deuotionis.
f. 1—140: „///// suscipe sancte pater incensi huius sacrificium uespertinum, quod tibi pro regis sui uictoria sancta reddit ecclesia × ut ipsum in dyademate immortalitatis eternaliter mereamur contemplari. Amen. Anno Domini 1408 completus est liber iste in die Egidii abbatis, scriptus per manum Cecilie de monte humilis ancille Christi".
Prov. Germania. (Preces lingua Saxonica infer. scripte).

Ny kgl. S. 30 8vo membr., sæc. XV, ff. 453, cm. 11,3×8. Litt. init. cum ornam.
Officia uaria et hore.
Prov. Germania, dioc. Argentinensis. Ad usum monasterii cuiusdam ordinis predicatorum. (Rubrice lingua Germanica scripte. — In calendario 21/7: S. Arbogastus, 29/8: Adelfus, 14/10: Trans-

latio s. Margarete, $^{7}/_{11}$: Florentius. — In litania: S. Adelfus. — In calendario $^{7}/_{3}$: Thomas de Aquino, $^{5}/_{4}$: Vincentius doctor ordinis predicatorum, $^{29}/_{4}$: Petrus m. etc. etc.). — *Poss.* Fr. Münter. (f. 1: „Friderici Münteri. Hafn. 1789“. — Bibl. Münter. II n. 11).

Thott 538 4to membr., sæc. xv, ff. 82, cm. 21×14. Litt. init.
Officia in honorem beate Marie uirginis.
Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott.
Litt. Bruun 164.

Thott 121 8vo chart., sæc. xv, ff. 561, cm. $11,_{8}\times 8,_{2}$.
Liber deuotionis.
Prov. Germania. (Preces lingua Germanica scripte). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 513 n. 121).
Litt. Borchling 35.

Thott 120 8vo chart., sæc. xv, ff. 249, cm. $15\times 10,_{5}$. Liber litteris initialibus et picturis marginalibus ornatus. Tegum. uetus.
Liber deuotionis.
Prov. Germania. (Preces lingua Germanica scripte). — *Poss.* Bernhard Moller. — O. H. Moller. (f. 249': „In bibliothecam Olai Henrici Molleri Flensburgo Cimbri Hamburgi A. I. C. N. 1737 d. 24. Aprilis ex donatione fratris unici dilectissimi optimi Bernhardi Molleri peruenit“).
Litt. Bruun 179. — Borchling 34.

Gl. kgl. S. 3451 8vo membr., sæc. xv, ff. 188, cm. $14,_{4}\times 11$. Litt. init.
Liber deuotionis.
f. 1'—188: „In sacratissima nobilissima atque melliflua uigilia dominice natiuitatis ad matutinas: Hec est illa mirabilis amabilis et laudabilis uigilia × ubi incarnati uerbi gloriam eternaliter conspiciam amen“.
Prov. Germania. (Preces lingua Saxonica infer. scripte. Codex eadem manu qua Gl. kgl. S. 3452 8vo scriptus).

Thott 126 8vo chart., sæc. xv, ff. 290, cm. $9,_{8}\times 6,_{3}$.
Liber deuotionis lingua Latina et Germanica inferiori scriptus.

Prov. Germania. (f. 266': Oratio ad s. Diburgam matrem s. Gertrudis; cf. f. 265': „O egregie ac formose sponse Jhesu Christi Scholastica, Gertrudis, Cecilia, Katherina, Dorothea, Barbara, Agnete, Margarete, Appollonia, Petronilla, Ursula, Maria Magdalena, Elizabet, Thiburga cum omnibus sanctis uirginibus uiduis continentibus . . . .“). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 513 n. 126).

Ny kgl. S. 45 8vo membr., sæc. xv, ff. 257, cm. 12×9.
Liber deuotionis Latina, Danica, Saxonica inferiori lingua scripta.
Prov. Dacia, dioc. Roskildensis. (In calendario 7/1: S. Kanutus dux, 4/3: Lucius papa, 16/6: Willelmus abbas, etc. — In litania: Kanutus rex, Kanutus dux, Olauus). — *Poss.* f. 54: „Anno Domini 1488 der mon so skreff den søndaw nest fore sancte Cnwt kongh da wor met brøllwp met Karine“. — T. Klevenfeldt. (Bibl. Klevenf. 253 n. 2). — P. F. Suhm. (Bibl. Klevenf. 253 manu Suhmii: „7 Rdlr. Suhm“).
Litt. Borchling 46—47.

Thott 124 8vo chart., sæc. xv, ff. 100, cm. 14×10.
Liber deuotionis. (Psalterium beate Marie uirginis. Septem psalmi penitentiales de beata Maria uirgine etc.).
Poss. O. Thott. (Bibl. Thott. VII 513 n. 124).

Thott 119 8vo membr. et chart., sæc. xv (f. 36': „1458“). Varia liturgica notis musicis instructa manu sæc. xvi passim addita. ff. 171, cm. 8,6×7,3.
Liber deuotionis.
f. 3—32: „Cursus de beata uirgine“.
f. 32'—36': „Oratio de beata uirgine“. „Scriptum et finitum per me Laurencium Pruckner notarium publicum anno Domini 1458“.
f. 41—88': Orationes ante et post missam.
f. 100—134: „Vigilie defunctorum que comuniter habentur in ecclesia Eystetensi per totum annum“.
f. 134—137': „Vespere defunctorum“.
f. 138—150': „Septem psalmi penitentiales“. Litania. Orationes.
Prov. Germania, dioc. Eystadiensis (ut docet rubrica f. 100 et præterea nomina sanctorum in litania). — *Poss.* Fr. Ferdinandus Bartholomæus Staab. — Joannes Cunradt Bambergensis.

(f. 171': „Fr. Ferdinandus Bartholomæus Staab. Joannes Cunradt Bambergensis 1592“, cf. inscriptionem in folio adligato tegumento interiori). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 513 n. 119).

Inc. Hafn. 1438 & Inc. Hafn. 2097 (adlig.) chart., sæc. xv, ff. 167, cm. 10,1×7,1. Tegum. uetus.

f. 1—167': *Orationes.*

Prov. Germania. — Monasterium quoddam non procul a Badendorp uel Bodendorp. (f. 96: „Feria tercia pentecostes quando in Badendorpe celebratur dedicacio ecclesie, ubi propter magnam indulgentiam que ibidem hodierna die pronunciatur ob honorem beatissime ac gloriosissime uirginis Marie modo confluunt nobiles et ignobiles, justi et peccatores, diuites ac pauperes, preces fundunt, sacrificia offerunt pro salute anime et corporis et sine dubio impetrent quecunque petierint. Sic etiam fuit olim consuetudo huius monasterii quod conuentus perrexerit ibidem annuatim in hac amena uernali tempore gressibus pedum in maxima deuocione . . . .“. f. 97': „ecclesiam uenerandissime genitricis tue in Badendorpe“. f. 85': „dum pulsantur campane ad honorem gloriose uirginis Marie de Bodendorp . . .“).

Gl. kgl. S. 189 fol. chart., sæc. xv (f. 9: „1491“), ff. 14, cm. 27,2×20.

f. 1—9: „*Circa officium misse generalia et quedam specialia utilia subsequuntur.* Conticuit populus meus eo quod non habuerit scientiam × neque in fronte quia episcopus inunxit etc. . . . Per me Johannem Bredall Ripis. Anno 1491“.

f. 10—12: „*Epistola de miseria curatorum.* Securum est semper, scriptura teste, in faciendis consulere × in eternam felicitatem, ad quam creati sunt, perueniant, prestante Domino nostro Jhesu Christo. Vale. Per me Johannem Bredall etc. Explicit epistola de miseria curatorum seu plebanorum. Anno Domini 1491 etc.“.

f. 12'—14: *Biblia metrica.* „ | Sex, prohibet, peccant, Abel, Enoch, archa fit, intrant | × | Michas, et Lachis, leuites, ultio, thori | ////“.

Prov. Dacia. — *Poss.* H. Gram. (Cat. Gram. n. 103).

Thott 532 4to chart., sæc. xv, ff. 177, cm. 20,8×13,8.

f. 1—177: „*Expositio ymnorum*“. „Considerans iuxta beati Fulgentii dictum: Cum nos omnes arbores esse in agro dominico constitutos × in linguas aureas adhuc eum non laudaremus

ad plenum, ut dicit Ecclesiasticus XLI: Benedicentes Dominum exaltate illum quanto potestis, maior est enim omni laude etc. Scriptum atque completum hoc opus per manus fratris Jacobi de Arnhem ipso die Remigii episcopi et confessoris".

Prov. Germania. — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 532).

Thott 134 fol. membr., sæc. x et xi, ff. 108, f. 1—6: cm. $26,_3 \times 19$. f. 7—108: cm. 30×19. Litt. init. Codex mutilus.

In fol. preligato [manu sæc. xviii]: „Martirologium antiquissimum in quo fere omnia festa sanctorum huius ciuitatis et prouincie reperiuntur . . .".

f. 1—6' [manu sæc. xi, titulo excepto, qui manu recentiori scriptus est]: „*De uita sancti Vincencii martiris*". „//// reliqua quoque subiectiore facilius membra confoderet × ipse sit consecratus ut sit nomen Domini benedictum in secula seculorum. Amen".

f. 7—108' [sæc. x]: *Martyrologium* Usuardi. „//// insutum culleo in profundum maris × reuelante angelo corpus eius et sepultum 7 Kal. Julii Amen ////".

Prov. Gallia meridionalis. — *Poss.* Ecclesia cathedralis Aptensis. (In margine 60 nomina defunctorum, episcoporum et benefactorum ecclesie Aptensis, manibus sæc. xii et xiii inscripta sunt, e. g. f. 13: „Eodem die hobiit dominus Gaufredus de Apt, Aptensis episcopus, cuius anima in pace quiescat" ($^{21}/_{2}$), — f. 21': „Eodem die obiit Guillelmus, Aptensis episcopus" ($^{6}/_{4}$), — f. 22': „Eodem die obiit Raimundus episcopus ualde eruditissimus in ecclesiastico officio" ($^{13}/_{4}$), — f. 84': „Eodem die obiit dominus G. Dalmas Macilie, Aptensis episcopus, cuius anima requiescat in pace" ($^{28}/_{8}$), — f. 104': „Eodem die obiit dominus Guirannus, Aptensis episcopus" ($^{20}/_{10}$). — Codici adligata sunt 8 folia chartacea in quibus manu recentiori note de reliquiis sancte Anne lingua Gallica scripte). — Ex penu bibliopole Th. Osborne. (In folio preligato nota pretii: „3. 3. 0"). — O. Thott. (Bibl. Thott. VII 286 n. 134).

Ny kgl. S. 1794 fol. membr., sæc. xi et sequent., ff. 228, cm. $25,_4 \times 19,_6$. Codex mutilus.

f. 2 [sæc. xii]: *Antiphona.* „Alleluia pascha nostrum immolatus est Christus. — | Pro fidei meritis | uocitatus iure beatus | × | Rex sine fine manens | miseris tu parce ruinis | premia concede | et tua cuncta regem | ". (Analecta hymnica medii æui XVII 19). [Notis musicis instructa].

f. 3—173: *Martyrologium* ADONIS cum notis nonnullis in margine additis inter quas hec f. 96 ad 7 Idus Augusti: „Eodem die in Spaniis in uico, que nuncupatur Taxo, depositio sancti Urbicii martiris, qui cum esset in fide Christi perseuerans a paganis iugulatus est et sepultus infra baselica Dei genitricis Marie. Et cum eo alii duo Felicule et Victoris, cuius memoria habetur 16 Kal. Marcii".

f. 173—173': „*Versiculi metrici compositi.* Precor ueniam, segnides mittis alumno, tardus sum, tarde set tibi nemo ueniat. — | Longus preteritis tenuit nos error ad annis | × | Conspicui de te quiquid petiere merentur | ". — „Anno XVII Philippo rege XVII Kal. Septembris feria 4. post assumptionem sancte Marie sic inquoauit dominus abba Petrus et Miro Sanla ipsa opera sancte Marie".

f. 173'—185: *Calendarium* cum notis obituariis diuersis manibus sæc. XI—XV scriptis. Hic inscripta sunt nomina defunctorum regum Aragonie, episcoporum sedis Urgellensis, abbatum et monachorum monast. sancte Marie de monte Serrato, sancti Laurencii de Bagadono, inprimis nomina abbatum et fratrum „huius monasterii". f. 174 hec nota: „Anno Domini 1247 uisus est ignis radius magnus in aere recte super ecclesiam sancti Petri Serratexensem . . .".

f. 185—201': *Regula sancti* BENEDICTI.

f. 202—205': *Ordinarius euangeliorum per circulum anni.*

f. 206—227': *Calendarium* cum notis diuersis manibus sæc. XV—XIX scriptis. f. 216' ad diem beate Felicule uirginis: „Huius corpus gloriosum est in presenti monasterio".

Prov. Hispania. — *Poss.* Monasterium beate Marie Serratexii. — Codex anno 1920 emptus.

Litt. Jaime Villanueva: Viage literario á las iglesias de España VIII 118, 265.

Ny kgl. S. 1865 fol. membr., sæc. XIII—XVI, ff. 132, cm. $27{,}5 \times 19{,}8$.

f. 1—36': *Martyrologium ad usum dioceseos Leodiensis adaptatum.*

f. 37—132': *Liber benefactorum ecclesie s. Dionisii Leodiensis* compluribus manibus scriptus.

Prov. Leodium. — *Poss.* Ecclesia s. Dionisii Leodiensis. — Empt. Rome anno 1922.

Thott 526 4to chart., sæc. XV (f. 106: „[14]81"), ff. 150, cm. 20,8×14,3. Tegum. uetus. Codex mutilus.

f. 1—106: *Martyrologium* USUARDI. „///// 3 Nonas Januarii. Rome uia Appia × Retiarie sancti Hermetis exorcyste. Et sic est finis martilogii ordinis per circulum anni ad capittulum cottidianum legendi anno Domini etc. 81 in die sancto pentecostes . . .".

f. 107': „*Beatus Jeronimus dicit*: In omni claustro quattuor illa genera monachorum esse comprobantur × gregem Domini turbare non desinunt".

f. 108—144': *Regula s.* BENEDICTI. „//// ne loquantur dolum × Deo protegente peruenies". (Migne PL. 66. 217—930).

f. 146'—147': *Varie note liturgice.*

f. 147'—150: „*Ex uitis sanctorum patrum.* Narrauit abbas Cassianus de quodam abbate Johanne × sordidas et noxias cogitationes effugias".

Prov. Germania. (In interiore parte tegumenti fragmentum registri cuiusdam in quo copia epistole date „in Helmestedis Halberstadensis dyocesis . . ."). — *Poss.* O. Thott. (Bibl. Thott. VII 408 n. 526).

Lib. impress. sign. 30. 251 (adlig.) chart., sæc. XVI ineunt., ff. 12, cm. 19,2×15,3.

Necrologium celle s. Gregorii in Reichenbach, prioratus Hirsaugiensis monasterii una manu scriptum.

Prov. Cella s. Gregorii in Reichenbach. — *Poss.* Cella s. Gregorii in Reichenbach. — Monasterium Hirsaugiense. — Monasterium Nouientense seu Aprimonasteriense. (f. 1 [sæc. XVIII]: „Hic liber fuit monasterii Hirsaugiensis hucque uidetur apportatus ab Mathia Koler olim ibi professo, sed expulso ab hæreticis, dein hic abbas Aprimonasterii". Ms. adligatum est 4 libris Moguntiaci c. annum 1508 impressis, quorum duo inscriptionem: „Aprimonasterii" habent). — Empt. anno 1907.

Gl. kgl. S. 177 fol. membr., sæc. XIII, ff. 165, cm. 30,5×21,5. Tegum. uetus.

f. 1—56': *Martyrologium.*

f. 57—108': „⟨*Tractatus*⟩ *magistri* WILHELMI *super regulam beati Benedicti.* Tractatus iste qui est de professione monachorum × requirunt Dominum animaduertunt omnia".

